

Euroopan yhteisöjen virallinen lehti

ISSN 1024-302X

C 340

40. vuosikerta

10. marraskuuta 1997

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

Ilmoitusnumero	Sisältö	Sivu
97/C 340/01	Amsterdamin sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta, allekirjoitettu Amsterdamissa 2 päivänä lokakuuta 1997	1
	ENSIMMÄINEN OSA – SISÄLTÖÄ KOSKEVAT MUUTOKSET	
	1–5 artikla	7
	TOINEN OSA – YKSINKERTAISTAMINEN	
	6–11 artikla	58
	KOLMAS OSA – YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET	
	12–15 artikla	78
	LIITE – Amsterdamin sopimuksen 12 artiklassa tarkoitettu vastaavuustaulukko ...	85
	PÖYTÄKIRJAT	
	A. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitetty pöytäkirja	92
	— Pöytäkirja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklasta	92
	B. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyt pöytäkirjat	93
	— Pöytäkirja Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia	93
	— Pöytäkirja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan tiettyjen näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin ...	97
	— Pöytäkirja Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta	99
	— Pöytäkirja Tanskan asemasta	101
	C. Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyt pöytäkirjat	103
	— Pöytäkirja Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta	103
	— Pöytäkirja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta	105

FI

Hinta: 55 ecua

(jatkuu kääntöpuolella)

— Pöytäkirja jäsenvaltioiden ulkosuhteista silmällä pitäen ulkorajojen ylittämistä	108
— Pöytäkirja jäsenvaltioiden julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta	109
— Pöytäkirja eläinten suojelusta ja hyvinvoinnista	110
D. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen sekä Euroopan yhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimukseen liitetyt pöytäkirjat	111
— Pöytäkirja toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista	111
— Pöytäkirja Euroopan yhteisöjen toimielinten ja tiettyjen elinten ja yksikköjen sekä Europolin kotipaikan sijainnista	112
— Pöytäkirja kansallisten kansanedustuslaitosten asemasta Euroopan unionissa	113
PÄÄTÖSASIAKIRJA	115
KONFERENSSIN HYVÄKSYMÄT JULISTUKSET	125
1. Julistus kuolemanrangaistuksen poistamisesta	125
2. Julistus yhteistyön lujittamisesta Euroopan unionin ja Länsi-Euroopan unionin välillä	125
3. Julistus Länsi-Euroopan unionin osalta	125
4. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.14 ja K.10 artiklasta	131
5. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.15 artiklasta	132
6. Julistus toimintapolitiikan suunnittelu- ja varhaisvaroitusyksikön perustamisesta	132
7. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.2 artiklasta	132
8. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan e alakohdasta ...	133
9. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.6 artiklan 2 kohdasta	133
10. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.7 artiklasta	133
11. Julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta	133
12. Julistus ympäristövaikutusten arvioinnista	133
13. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 d artiklasta	133
14. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 44 artiklan kumoamisesta	134
15. Julistus Schengenin säännöstön mukaisen suojelun ja turvallisuuden tason säilyttämisestä	134
16. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohdasta	134
17. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklasta	134
18. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklan 3 kohdan a alakohdasta	134
19. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 l artiklan 1 kohdasta	134
20. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 m artiklasta	135

21. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 o artiklasta	135
22. Julistus vammaisista	135
23. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklassa tarkoitettua edistämistoimenpiteistä	135
24. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklasta	135
25. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklasta	135
26. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohdasta	136
27. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 b artiklan 2 kohdasta	136
28. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 119 artiklan 4 kohdasta	136
29. Julistus urheilusta	136
30. Julistus saaristoalueista	136
31. Julistus 13 päivänä heinäkuuta 1987 tehdystä neuvoston päätöksestä	137
32. Julistus komission organisaatiosta ja toiminnasta	137
33. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 188 c artiklan 3 kohdasta	137
34. Julistus määräaikojen noudattamisesta yhteispäätösmenettelyssä	137
35. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 191 a artiklan 1 kohdasta	137
36. Julistus merentakaisista maista ja alueista	138
37. Julistus Saksan julkisoikeudellisista luottolaitoksista	138
38. Julistus vapaaehtoispalvelusta	139
39. Julistus yhteisön lainsäädännön valmistelun laadusta	139
40. Julistus Euroopan hiili- ja teräsyhteisön kansainvälisten sopimusten tekomenettelystä	139
41. Julistus avoimuutta, oikeutta tutustua asiakirjoihin ja petosten torjuntaa koskevista määräyksistä	140
42. Julistus perussopimusten konsolidoinnista	140
43. Julistus toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevasta pöytäkirjasta	140
44. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 2 artiklasta	140
45. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 4 artiklasta	140
46. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 5 artiklasta	141
47. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 6 artiklasta	141
48. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta	141

	49. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdyn pöytäkirjan ainoan artiklan d alakohdasta	141
	50. Julistus toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin mahdollista laajentumista tehdystä pöytäkirjasta	142
	51. Julistus Amsterdamin sopimuksen 10 artiklasta	142
	JULISTUKSET, JOTKA KONFERENSSI ON OTTANUT HUOMIOON	143
	1. Itävallan ja Luxemburgin julistus luottolaitoksista	143
	2. Tanskan julistus K.14 artiklasta	143
	3. Saksan, Itävallan ja Belgian julistus toissijaisuudesta	143
	4. Irlannin julistus Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklasta	143
	5. Belgian julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta	144
	6. Belgian, Ranskan ja Italian julistus toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista tehdystä pöytäkirjasta	144
	7. Ranskan julistus merentakaisista departementeista Schengenin säännösten saattamisesta osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan kannalta	144
	8. Kreikan julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta tehdystä julistuksesta	144
97/C 340/02	Euroopan unionista tehdyn sopimuksen konsolidoitu toisinto	145
97/C 340/03	Euroopan yhteisön perustamissopimuksen konsolidoitu toisinto	173
97/C 340/04	Pöytäkirja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta tehdyn Amsterdamin sopimuksen allekirjoittamisesta	307
97/C 340/05	Julistukset Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.7 artiklasta, sellaisena kuin se on muutettuna Amsterdamin sopimuksella	308

AMSTERDAMIN SOPIMUS
EUROOPAN UNIONISTA TEHDYN SOPIMUKSEN,
EUROOPAN YHTEISÖJEN
PERUSTAMISSOPIMUSTEN
JA NIIHIN LIITTYVIEN TIETTYJEN ASIAKIRJOJEN
MUUTTAMISESTA

(97/C 340/01)

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS,

HÄNEN MAJESTEETTINSA TANSKAN KUNINGATAR,

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI,

HELLEENIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA ESPANJAN KUNINGAS,

RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

KOMITEA, JOKA ON IRLANNIN VALTIOSÄÄNNÖN 14 ARTIKLAN NOJALLA VALTUUTETTU KÄYTTÄMÄÄN JA HARJOITTAMAAN IRLANNIN PRESIDENTIN VALTUUKSIA JA TEHTÄVIÄ,

ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUA,

HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIEN KUNINGATAR,

ITÄVALLAN TASAVALLAN LIITTOPRESIDENTTI,

PORTUGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

SUOMEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA RUOTSIN KUNINGAS,

HÄNEN MAJESTEETTINSA ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN KUNINGATAR, jotka

OVAT PÄÄTTÄNEET muuttaa Euroopan unionista tehtyä sopimusta, Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksia ja niihin liittyviä tiettyjä asiakirjoja,

ja ovat tätä varten nimittäneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS:

ulkoasiainministeri
Erik DERYCKEn

HÄNEN MAJESTEETTINSA TANSKAN KUNINGATAR:

ulkoasiainministeri
Niels Helveg PETERSENin

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
ja liittokanslerin sijainen
Dr. Klaus KINKELin

HELLEENIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
Theodoros PANGALOSin

HÄNEN MAJESTEETTINSA ESPANJAN KUNINGAS:

ulkoasiainministeri
Juan Abel MATUTESin

RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
Hubert VÉDRINEn

KOMITEA, JOKA ON IRLANNIN VALTIOSÄÄNNÖN 14 ARTIKLAN NOJALLA VALTUUTETTU KÄYTTÄMÄÄN JA HARJOITTAMAAN IRLANNIN PRESIDENTIN VALTUUKSIA JA TEHTÄVIÄ:

ulkoasiainministeri
Raphael P. BURKEN

ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
Lamberto DINI

HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUA:

varapääministeri,
ulkoasiain-, ulkomaankauppa- ja yhteistyöministeri
Jacques F. POOSIN

HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIEN KUNINGATAR:

varapääministeri
ja ulkoasiainministeri
Hans VAN MIERLON

ITÄVALLAN TASAVALLAN LIITTOPRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
ja varakansleri
Wolfgang SCHÜSSELIN

PORTUGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
Jaime GAMA

SUOMEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
Tarja HALOSEN

HÄNEN MAJESTEETTINSA RUOTSIN KUNINGAS:

ulkoasiainministeri
Lena HJELM-WALLÉNin

HÄNEN MAJESTEETTINSA ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN
KUNINGASKUNNAN KUNINGATAR:

ministeri (Minister of State)
ulko- ja kansainyhteisöasiainministeriö
Douglas HENDERSONin

JOTKA vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

ENSIMMÄINEN OSA

SISÄLTÖÄ KOSKEVAT MUUTOKSET

1 artikla

Muutetaan Euroopan unionista tehty sopimus tämän artiklan mukaisesti.

- 1) Lisätään johdanto-osan kolmannen kappaleen jälkeen kappale seuraavasti:

”VAHVISTAVAT sitoutumisensa Torinossa 18 päivänä lokakuuta 1961 allekirjoitetussa Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa ja vuoden 1989 työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisön peruskirjassa määriteltyihin sosiaalisiin perusoikeuksiin,”

- 2) Korvataan nykyinen johdanto-osan seitsemäs kappale seuraavasti:

”OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET edistää kansojensa taloudellista ja sosiaalista edistystä ottaen huomioon kestävän kehityksen periaatteen ja osana sisämarkkinoiden toteutumista, yhteenkuuluvuuden lujittamista ja ympäristön suojelemista sekä toteuttaa politiikkaa, jolla turvataan, että taloudellinen yhdentyminen edistyy rinnakkain muiden alojen edistyksen kanssa,”

- 3) Korvataan nykyinen johdanto-osan yhdeksäs ja kymmenes kappale seuraavasti:

”OVAT PÄÄTTÄNEET toteuttaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, mukaan lukien asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen tämän sopimuksen J.7 artiklan mukaisesti, sekä näin lujittaa Euroopan ominaislaatua ja riippumattomuutta rauhan, turvallisuuden ja edistyksen edistämiseksi Euroopassa ja maailmassa,”

”OVAT PÄÄTTÄNEET helpottaa henkilöiden vapaata liikkuvuutta varmistuen samalla kansojensa suojan ja turvallisuuden toteuttamalla tämän sopimuksen määräysten mukaisesti vapauten, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen.”

- 4) Korvataan A artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Tämä sopimus merkitsee uutta vaihetta kehityksessä sellaisen yhä läheisemmän Euroopan kansojen välisen liiton luomiseksi, jossa päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia.”

- 5) Korvataan B artikla seuraavasti:

”B artikla

Unioni asettaa tavoitteekseen:

— edistää taloudellista ja sosiaalista edistystä sekä työllisyyden korkeaa tasoa ja saavuttaa tasapainoinen ja kestävä kehitys etenkin luomalla alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja, lujittamalla taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä perustamalla talous- ja rahaliiton, johon tämän sopimuksen määräysten mukaisesti lopulta sisältyy yhtenäisvaluutta;

- korostaa ominaislaatuun kansainvälisellä tasolla erityisesti toteuttamalla yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, mukaan lukien asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen J.7 artiklan määräysten mukaisesti;
- lujittaa jäsenvaltioidensa kansalaisten oikeuksien ja etujen suojaa ottamalla käyttöön unionin kansalaisuuden;
- pitää yllä ja kehittää unionia vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvana alueena, jossa henkilöiden vapaa liikkuvuus taataan toteuttamalla samalla ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa, maahanmuuttoa sekä rikollisuuden ehkäisyä ja torjuntaa koskevat aiheelliset toimenpiteet;
- pitää kaikilta osin voimassa yhteisön säännösten ja kehittää sitä tarkastelemalla, missä määrin tällä sopimuksella käyttöön otettuja politiikkaa ja yhteistyön muotoja on tarkistettava yhteisön menetelmien ja yhteisön toimielimien tehokkuuden turvaamiseksi.

Unionin tavoitteet toteutetaan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti, niissä määrätyn edellytyksin ja niissä määrätystä aikataulusta noudattaen toissijaisuusperiaatetta, sellaisena kuin se on määriteltynä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 3 b artiklassa.”

6) Korvataan C artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Unioni huolehtii erityisesti kaiken ulkoisen toimintansa johdonmukaisuudesta ulkosuhde-, turvallisuus-, talous- ja kehityspolitiikassaan. Neuvosto ja komissio vastaavat tämän johdonmukaisuuden varmistamisesta ja toimivat tätä varten yhteistyössä. Ne turvaavat, kumpikin toimivaltansa mukaisesti, tällaisen politiikan toteuttamisen.”

7) Korvataan E artikla seuraavasti:

”E artikla

Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio, yhteisön tuomioistuin ja tilintarkastustuomioistuin käyttävät toimivaltuuksiaan yhtäältä Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten sekä niiden muuttamisesta tai täydentämisestä myöhemmin tehtyjen sopimusten ja asiakirjojen määräyksissä sekä toisaalta tämän sopimuksen muissa määräyksissä määrätyn edellytyksin ja niissä määrätystä tarkoituksessa.”

8) Muutetaan F artikla seuraavasti:

a) Korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Unioni perustuu jäsenvaltioille yhteisiin vapauden, kansanvallan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteisiin.”

b) Nykyisestä 3 kohdasta tulee 4 kohta ja uusi 3 kohta lisätään seuraavasti:

”3. Unioni pitää arvossa jäsenvaltioidensa kansallista ominaislaatua.”

9) Lisätään I osaston loppuun artikla seuraavasti:

"F.1 artikla

1. Valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuva neuvosto voi yksimielisesti jäsenvaltioiden yhden kolmasosan ehdotuksesta tai komission ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon todeta, että jokin jäsenvaltio rikkoo vakavasti ja jatkuvasti F artiklan 1 kohdassa mainittuja periaatteita, kehoitettuaan ensin asianomaisen jäsenvaltion hallitusta esittämään huomautuksensa.

2. Jos rikkominen on näin todettu, neuvosto voi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet, mukaan lukien kyseisen jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeuden neuvostossa. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

4. Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidäytyminen äänestämästä ei estä 1 kohdassa tarkoitettujen päätösten tekemistä. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 2 kohdan nojalla.

5. Tätä artiklaa sovellettaessa Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, jotka edustavat sen jäsenten enemmistöä."

10) Korvataan V osasto seuraavasti:

"V osasto

MÄÄRÄYKSET YHTEISESTÄ ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIIKASTA

J.1 artikla

1. Unioni määrittelee ja toteuttaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, joka kattaa kaikki ulko- ja turvallisuuspolitiikan alat ja jonka tavoitteena on:

— turvata unionin yhteiset arvot, perusedut, riippumattomuus ja koskemattomuus Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti;

- lujittaa unionin turvallisuutta sen kaikissa muodoissa;
- säilyttää rauha ja lujittaa kansainvälistä turvallisuutta Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden ja Helsingin päätöksiäkirjan periaatteiden sekä Pariisin peruskirjan tavoitteiden mukaisesti, mukaan lukien rauha ja turvallisuus ulkorajoilla;
- edistää kansainvälistä yhteistyötä;
- kehittää ja lujittaa kansanvaltaa ja oikeusvaltion periaatetta sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista.

2. Jäsenvaltiot tukevat aktiivisesti ja varauksettomasti unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa uskollisuuden ja keskinäisen yhteisvastuullisuuden hengessä.

Jäsenvaltiot toimivat yhdessä lujittaakseen ja kehittääkseen keskinäistä poliittista yhteisvastuullisuuttaan. Ne pidättyvät kaikista toimista, jotka ovat unionin etujen vastaisia tai jotka ovat omiaan haikkaamaan sen tehokkuutta yhtenäisenä voimana kansainvälisissä suhteissa.

Neuvosto huolehtii siitä, että näitä periaatteita noudatetaan.

J.2 artikla

Unioni pyrkii J.1 artikkelissa määrättyjen tavoitteiden saavuttamiseen:

- määrittelemällä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat;
- päättämällä yhteisistä strategioista;
- hyväksymällä yhteisiä toimintoja;
- hyväksymällä yhteisiä kantoja;
- vahvistamalla jäsenvaltioiden välistä järjestelmällistä yhteistyötä niiden harjoittaessa politiikkaansa.

J.3 artikla

1. Eurooppa-neuvosto määrittelee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat, myös asioissa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.

2. Eurooppa-neuvosto päättää yhteisistä strategioista, jotka unioni toteuttaa aloilla, joilla jäsenvaltioilla on merkittäviä yhteisiä etuja.

Yhteisissä strategioissa vahvistetaan niiden tavoitteet, kesto sekä keinot, jotka unionin ja jäsenvaltioiden on tarjottava niiden toteuttamista varten.

3. Neuvosto tekee päätökset, jotka ovat tarpeen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan määrittelemiseksi ja toteuttamiseksi Eurooppa-neuvoston määrittelemien yleisten suuntaviivojen perusteella.

Neuvosto suosittelee Eurooppa-neuvostolle yhteisiä strategioita ja toteuttaa ne erityisesti hyväksymällä yhteisiä toimintoja ja yhteisiä kantoja.

Neuvosto huolehtii unionin toiminnan yhtenäisyydestä, johdonmukaisuudesta ja tehokkuudesta.

J.4 artikla

1. Neuvosto hyväksyy yhteiset toiminnot. Yhteisiä toimintoja käytetään erityistilanteissa, joiden katsotaan edellyttävän unionin operatiivisia toimia. Yhteisissä toiminnoissa vahvistetaan niiden tavoitteet, soveltamisala, unionille niiden toteuttamiseksi tarjottavat keinot, tarvittaessa niiden kesto sekä edellytykset niiden panemiseksi täytäntöön.

2. Jos olosuhteet muuttuvat siten, että se vaikuttaa olennaisesti kysymykseen, jossa noudatetaan yhteistä toimintaa, neuvosto tarkistaa toiminnan periaatteita ja tavoitteita sekä tekee tarpeelliset päätökset. Kunnes neuvosto tekee ratkaisunsa, noudatetaan yhteistä toimintaa.

3. Yhteiset toiminnot sitovat jäsenvaltioiden kannanottoja ja niiden toimintaa.

4. Neuvosto voi pyytää komissiota esittämään sille yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevia aiheellisia ehdotuksia yhteisen toiminnan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

5. Kun suunnitellaan yhteiseen toimintaan sisältyvää kansallista kannanottoa tai kansallista toimintaa, siitä annetaan tietoja niin ajoissa, että asiasta ehditään tarvittaessa ennalta neuvotella neuvostossa. Velvollisuus antaa tietoja ennalta ei koske toimenpiteitä, joilla pelkästään saatetaan neuvoston päätöksiä osaksi kansallista lainsäädäntöä.

6. Jos se on tilanteen muuttumisen vuoksi ehdottoman välttämätöntä ja jos neuvosto ei ole tehnyt päätöstä, jäsenvaltiot saavat toteuttaa sellaiset tarpeelliset kiireelliset toimenpiteet, joissa otetaan huomioon yhteisen toiminnan yleiset tavoitteet. Jäsenvaltio, joka toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, antaa niistä välittömästi neuvostolle tiedon.

7. Jos jäsenvaltiolla on yhteisen toiminnan toteuttamisessa suuria vaikeuksia, se saattaa ne neuvoston käsiteltäväksi, joka keskustelelee niistä ja pyrkii löytämään asianmukaisia ratkaisuja. Tällaiset ratkaisut eivät saa olla ristiriidassa yhteisen toiminnan tavoitteiden kanssa tai haitata sen tehokkuutta.

J.5 artikla

Neuvosto hyväksyy yhteisiä kantoja. Yhteisissä kannoissa määritellään unionin lähestymistapa tiettyyn maantieteelliseen tai aihekohtaiseen kysymykseen. Jäsenvaltiot varmistavat, että niiden kansallinen politiikka on yhteisten kantojen mukaista.

J.6 artikla

Jäsenvaltiot antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään neuvostossa kaikista yleisesti kiinnostavista ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksistä sen varmistamiseksi, että unionin vaikutusvaltaa käytetään mahdollisimman tehokkaasti yhteensovitetun ja johdonmukaisen toiminnan avulla.

J.7 artikla

1. Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka käsittää kaikki Euroopan unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, mukaan lukien toisen alakohdan mukaisesti asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Länsi-Euroopan unioni (WEU) on Euroopan unionin kehityksen erottamaton osa, ja se muodostaa unionille mahdollisuuden operatiivisen toimintakyvyn käyttämiseen erityisesti 2 kohdan yhteydessä. WEU tukee unionia määriteltäessä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puolustukseen liittyviä näkökohtia tämän artiklan mukaisesti. Unioni pyrkii tämän mukaisesti edistämään kiinteämpiä institutionaalisia suhteita WEU:hun, silmällä pitäen mahdollisuutta sulauttaa WEU unioniin, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tässä artiklassa tarkoitettu unionin politiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, siinä pidetään arvossa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa.

Yhteisen puolustuspolitiikan asteittaista määrittelyä tuetaan jäsenvaltioiden pitäessä sitä aiheellisena jäsenvaltioiden välisellä puolustusmateriaaleja koskevalla yhteistyöllä.

2. Tässä artiklassa tarkoitettuihin kysymyksiin kuuluvat humanitaariset ja pelastustehtävät, rauhanturvaaminen sekä taistelujoukkojen tehtävät kriisinhallinnassa, rauhanpalauttaminen mukaan lukien.

3. Unioni käyttää WEU:ta niiden unionin päätösten ja toimien valmistelussa ja toteuttamisessa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.

Eurooppa-neuvoston toimivalta vahvistaa suuntaviivoja J.3 artiklan mukaisesti koskee myös WEU:ta niissä asioissa, joissa unioni käyttää WEU:ta.

Kun unioni käyttää WEU:ta 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä koskevien unionin päätösten valmistelussa ja toteuttamisessa, kaikilla unionin jäsenvaltioilla on oikeus osallistua täysimääräisesti kyseisiin tehtäviin. Neuvosto hyväksyy yhteisymmärryksessä WEU:n toimielinten kanssa tarpeelliset käytännön järjestelyt, jotta kullakin kyseisiin tehtäviin osallistuvalla jäsenvaltiolla on mahdollisuus osallistua täysimääräisesti ja tasavertaisesti suunnitteluun ja päätöksentekoon WEU:ssa.

Tässä kohdassa tarkoitettujen puolustuksen alalla merkityksellisten päätösten tekeminen ei rajoita 1 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen politiikkojen ja velvoitteiden soveltamista.

4. Tämän artiklan määräykset eivät estä kiinteämmän yhteistyön kehittämistä kahden tai useamman jäsenvaltion välillä kahdenvälisesti WEU:n tai Atlantin liiton yhteydessä, ellei tällainen yhteistyö ole ristiriidassa tässä osastossa määrätyn yhteistyön kanssa tai estä sitä.

5. Tämän artiklan tavoitteiden edistämiseksi tämän artiklan määräyksiä tarkistetaan N artiklan mukaisesti.

J.8 artikla

1. Puheenjohtajavaltio edustaa unionia yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvissä asioissa.

2. Puheenjohtajavaltio vastaa tämän osaston nojalla tehtyjen päätösten toteuttamisesta; tässä ominaisuudessaan se esittää periaatteessa unionin kannan kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa.

3. Puheenjohtajavaltiota avustaa neuvoston pääsihteeri, joka toimii yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana.

4. Komissio osallistuu täysimääräisesti 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen. Tarvittaessa puheenjohtajavaltiota avustaa edellä mainituissa tehtävissä puheenjohtajana seuraavalla kaudella toimiva jäsenvaltio.

5. Neuvosto voi, pitäessään sitä tarpeellisena, nimittää erityisedustajan hoitamaan tiettyjä poliittisia erityistehtäviä.

J.9 artikla

1. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa. Ne tukeutuvat niissä yhteisiin kantoihinsa.

Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa, joihin kaikki jäsenvaltiot eivät osallistu, ne jäsenvaltiot, jotka osallistuvat niihin, tukeutuvat yhteisiin kantoihin.

2. Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa edustettuina olevat jäsenvaltiot, joissa kaikki jäsenvaltiot eivät ole edustettuina, antavat viimeksi mainituille jäsenvaltioille tietoja kaikista yhteistä etua koskevista asioista, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan ja J.4 artiklan 3 kohdan määräysten soveltamista.

Jäsenvaltiot, jotka ovat myös Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston jäseniä, neuvottelevat keskenään ja pitävät muut jäsenvaltiot täysin asioista selvillä. Jäsenvaltiot, jotka ovat turvallisuusneuvoston pysyviä jäseniä, huolehtivat toiminnassaan unionin kantojen ja etujen puolustamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta niitä velvollisuuksia, joita niillä on Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan määräysten nojalla.

J.10 artikla

Jäsenvaltioiden diplomaattiset edustustot ja konsuliedustustot sekä komission edustustot kolmansissa maissa ja kansainvälisissä konferensseissa samoin kuin niiden edustajat kan-

sainvälisissä järjestöissä ovat yhteistoiminnassa sen varmistamiseksi, että neuvoston hyväksymiä yhteisiä kantoja ja yhteisiä toimintoja noudatetaan ja että ne toteutetaan.

Ne tiivistävät yhteistyötään vaihtamalla tietoja, laatimalla yhteisiä arvioita ja tukemalla Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 8 c artiklassa tarkoitettujen määräysten täytäntöönpanoa.

J.11 artikla

Puheenjohtajavaltio kuulee Euroopan parlamenttia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista ja huolehtii siitä, että Euroopan parlamentin näkemykset otetaan aiheellisella tavalla huomioon. Puheenjohtajavaltio ja komissio antavat Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehityksestä.

Euroopan parlamentti voi tehdä kysymyksiä neuvostolle tai antaa sille suosituksia. Euroopan parlamentissa käydään vuosittain keskustelu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toteuttamisesta tapahtuneesta edistymisestä.

J.12 artikla

1. Jokainen jäsenvaltio tai komissio voi saattaa neuvoston käsiteltäväksi yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyviä kysymyksiä sekä tehdä ehdotuksia neuvostolle.

2. Tapauksissa, joissa päätös on tehtävä nopeasti, puheenjohtajavaltio voi omasta aloitteestaan taikka komission tai jäsenvaltion pyynnöstä kutsua koolle neuvoston ylimääräisen kokouksen 48 tunnin kuluessa ja ehdottoman välttämättömissä tapauksissa lyhyemminkin ajan kuluessa.

J.13 artikla

1. Neuvosto tekee päätökset tässä osastossa tarkoitetuista kysymyksistä yksimielisesti. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten äänestämästä pidättäytyminen ei estä näiden päätösten tekemistä.

Äänestämästä pidättäytyvä neuvoston jäsen voi perustella pidättäytymistään antamalla tämän alakohdan mukaisesti virallisen lausuman. Tällöin kyseinen jäsenvaltio ei ole velvollinen soveltamaan kyseistä päätöstä, mutta se on velvollinen hyväksymään, että päätös sitoo unionia. Keskinäistä yhteisvastuullisuutta noudattaen kyseisen jäsenvaltion on pidättäydyttävä toimista, jotka voivat olla ristiriidassa mainittuun päätökseen perustuvan unionin toiminnan kanssa tai estää sen toteuttamisen, ja muiden jäsenvaltioiden on kunnioitettava sen kantaa. Jos tällä tavoin pidättäytymisensä perustelleet neuvoston jäsenet edustavat yli kolmasosaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla painotetuista äänistä, päätöstä ei tehdä.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemistöllä:

- hyväksyessään yhteisen strategian perusteella yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan taikka tehdessään sen perusteella muun päätöksen;
- tehdessään päätöksen yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan täytäntöönpanosta.

Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että se esittämistään tärkeistä kansalliseen politiikkaan liittyvistä syistä aikoo vastustaa päätöksen tekemistä määräenemmistöllä, asiasta ei äänestetä. Neuvosto voi määräenemmistöllä pyytää, että asia saatetaan Eurooppa-neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

Neuvoston jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla. Ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

Tätä kohtaa ei sovelleta päätöksiin, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

3. Neuvosto tekee ratkaisunsa menettelykysymyksistä jäsentensä enemmistöllä.

J.14 artikla

Kun on tehtävä sopimus yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa tämän osaston soveltamisesta, neuvosto voi yksimielisesti valtuuttaa puheenjohtajavaltion, tarvittaessa komission avustamana, aloittamaan sitä koskevat neuvottelut. Tällaiset sopimukset neuvosto tekee yksimielisesti puheenjohtajavaltion suosituksesta. Sopimus ei sido jäsenvaltiota, jonka edustaja ilmoittaa neuvostossa, että kyseisen jäsenvaltion on noudatettava valtiosääntönsä edellyttämiä menettelyjä; muut neuvoston jäsenet voivat sopia, että sopimusta sovelletaan niihin väliaikaisesti.

Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan myös VI osastossa määrättyihin asioihin.

J.15 artikla

Poliittinen komitea seuraa kansainvälistä tilannetta yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuuluvilla aloilla sekä osallistuu politiikan määrittelemiseen antamalla neuvoston pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja neuvostolle, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 151 artiklan soveltamista. Komitea seuraa myös sovitun politiikan toteuttamista, tämän kuitenkin rajoittamatta puheenjohtajavaltion ja komission toimivaltaa.

J.16 artikla

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva neuvoston pääsihteeri avustaa neuvostoa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvissa kysymyksissä erityisesti osallistumalla toimintaperiaatteita koskevien päätösten muotoilemiseen, valmisteluun ja täytäntöönpanoon ja tarvittaessa, toimien puheenjohtajavaltion pyynnöstä neuvoston puolesta, käymällä poliittista vuoropuhelua kolmansien osapuolten kanssa.

J.17 artikla

Komissio osallistuu täysimääräisesti työhön yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla.

J.18 artikla

1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 137, 138, 139—142, 146, 147, 150—153, 157—163, 191 a ja 217 artiklaa sovelletaan tässä osastossa tarkoitettuja aloja koskeviin määräyksiin.

2. Yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvistä määräyksistä toimielimille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon.

3. Kyseisten määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot otetaan myös menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, lukuun ottamatta sellaisista toimista johtuvia menoja, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla, sekä tapauksia, joista neuvosto yksimielisesti päättää toisin.

Jos menoja ei oteta menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jäsenvaltiot vastaavat niistä bruttokansantulon mukaan määräytyvän asteikon mukaisesti, jollei neuvosto yksimielisesti päättä toisin. Ne jäsenvaltiot, joiden edustaja on antanut neuvostossa virallisen lausuman J.13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti, eivät ole velvollisia osallistumaan sellaisten menojen rahoitukseen, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

4. Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyä talousarviomenettelyä sovelletaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon otettaviin menoihin.”

11) Korvataan VI osasto seuraavasti:

”VI osasto

MÄÄRÄYKSET POLIISIYHTEISTYÖSTÄ JA OIKEUDELLISESTA YHTEISTYÖSTÄ RIKOSASIOISSA

K.1 artikla

Unionin tavoitteena on antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella kehittämällä jäsenvaltioiden yhteistä toimintaa poliisiyhteistyössä ja oikeudellisessa yhteistyössä rikosasioissa sekä ehkäisemällä ja torjumalla rasismia ja muukalaisvihaa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön toimivaltaa.

Tämä tavoite saavutetaan ehkäisemällä ja torjumalla järjestäytynyttä tai muuta rikollisuutta, erityisesti terrorismia, ihmiskauppaa ja lapsiin kohdistuvia rikoksia, laitonta huumausainekauppaa ja laitonta asekauppaa, lahjontaa ja petoksia:

- jäsenvaltioiden poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muiden toimivaltaisten viranomaisten välisellä tiiviimmällä yhteistyöllä sekä suoraan että Euroopan poliisiviraston (Europol) puitteissa K.2 ja K.4 artiklan määräysten mukaisesti;
- jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten välisellä tiiviimmällä yhteistyöllä K.3 artiklan a—d alakohdan ja K.4 artiklan määräysten mukaisesti;

- lähentämällä tarvittaessa rikosasioita koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä K.3 artiklan e alakohdan määräysten mukaisesti.

K.2 artikla

1. Poliisiyhteistyön yhteistä toimintaa on:

- a) jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten, kuten poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muilla erityisaloilla lain noudattamista valvovien viranomaisten operatiivinen yhteistyö rikosten ehkäisemisessä, paljastamisessa ja tutkinnassa;
- b) asiaa koskevien tietojen kerääminen, tallettaminen, käsittely, analysointi ja vaihto, mukaan lukien lain noudattamista valvovien viranomaisten hallussa olevat tiedot, jotka koskevat Europolin ilmoituksia epäilyttävistä liiketoimista, ottaen kuitenkin huomioon henkilötietojen suojaa koskevat asianomaiset säännökset;
- c) koulutusta, yhteyshenkilöiden vaihtoa, henkilöstön työhön lähettämistä, välineistön käyttöä ja rikostutkintaa koskeva yhteistyö ja yhteiset aloitteet;
- d) erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden vakavien muotojen paljastamiseen liittyvien erityisten tutkintatekniikoiden yhteinen arviointi.

2. Neuvosto edistää Europolin kautta tapahtuvaa yhteistyötä, ja erityisesti viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta se:

- a) mahdollistaa sen, että Europol helpottaa ja tukee jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten toteuttamien erityisten tutkintatoimien valmistelua ja edistää niiden yhteensovittamista ja toteuttamista, mukaan lukien sellaisten yhteisten työryhmien operatiiviset toimet, joihin Europolin edustajat osallistuvat tukemalla niitä;
- b) toteuttaa toimenpiteet sen mahdollistamiseksi, että Europol voi pyytää jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia suorittamaan ja sovittamaan yhteen tutkimuksia tietyissä tapauksissa ja että Europol voi kehittää erityisasiantuntemusta jäsenvaltioiden käyttöön niiden avustamiseksi järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien tapausten tutkinnassa;
- c) kehittää läheisessä yhteistyössä Europolin kanssa yhteydenpitojärjestelyjä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan erikoistuneiden syyttäjä- ja/tai tutkintaviranomaisten välillä;
- d) perustaa valtioiden rajat ylittävää rikollisuutta koskevan tutkimus-, dokumentointi- ja tilastoverkoston.

K.3 artikla

Oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevaa yhteistä toimintaa on:

- a) jäsenvaltioiden toimivaltaisten ministeriöiden sekä oikeusviranomaisten tai vastaavien viranomaisten yhteistyön helpottaminen ja nopeuttaminen rikosasioiden käsittelyn ja tuomioiden täytäntöönpanon osalta;
- b) rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen helpottaminen jäsenvaltioiden välillä;
- c) tällaisen yhteistyön mahdollisesti edellyttämä, jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen yhteensopivuuden varmistaminen;
- d) jäsenvaltioiden välisten tuomioistuimen toimivaltaa koskevien ristiriitojen ehkäiseminen;
- e) toimenpiteiden toteuttaminen asteittain järjestäytynyttä rikollisuutta, terrorismia ja laitonta huumausainekauppaa koskevia rikostunnusmerkestöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamiseksi.

K.4 artikla

Neuvosto vahvistaa edellytykset ja rajoitukset, joiden mukaisesti K.2 ja K.3 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia toisen jäsenvaltion alueella yhteydessä kyseisen valtion viranomaisiin ja niiden suostumuksella.

K.5 artikla

Tämän osaston määräyksillä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

K.6 artikla

1. Jäsenvaltiot antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään neuvostossa tässä osastossa tarkoitettuja aloja koskevista kysymyksistä toimintansa yhteensovittamiseksi. Tätä varten ne järjestävät toimivaltaisten hallintoyksikköjensä yhteistoiminnan.
2. Neuvosto toteuttaa toimenpiteitä ja edistää tämän osaston määräysten mukaisesti aiheellisin muodoin ja menettelyin yhteistyötä unionin tavoitteiden saavuttamiseksi. Tätä varten neuvosto voi jäsenvaltion tai komission aloitteesta yksimielisesti:
 - a) hyväksyä yhteisiä kantoja unionin suhtautumisen määrittämiseksi tiettyyn erityiseen kysymykseen;
 - b) tehdä puitepäätöksiä jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Puitepäätökset velvoittavat jäsenvaltioita saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättävät kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot. Niistä ei seuraa välitöntä oikeusvaikutusta;
 - c) tehdä muita tämän osaston tavoitteiden mukaisia päätöksiä, jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämistä lukuun ottamatta. Nämä päätökset ovat velvoittavia, mutta niillä ei ole välitöntä oikeusvaikutusta; neuvosto toteuttaa määräenemmistöllä kyseisten päätösten täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet unionin tasolla;

- d) tehdä yleissopimuksia, joiden hyväksymistä se suositaa jäsenvaltioille kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti. Jäsenvaltioiden on ryhdyttävä aiheellisiin menettelyihin neuvoston asettamassa määräajassa.

Yleissopimukset tulevat voimaan ne hyväksyneiden jäsenvaltioiden osalta, kun vähintään puolet jäsenvaltioista on ne hyväksynyt, jollei yleissopimuksissa toisin määrätä. Yleissopimusten soveltamista koskevat toimenpiteet vahvistetaan neuvostossa sopimuspuolten kahden kolmasosan enemmistöllä.

3. Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määräenemmistö, jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla ja ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asianpuolesta äänestävää jäsentä.

4. Neuvosto ratkaisee menettelykysymykset jäsentensä enemmistöllä.

K.7 artikla

1. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti antaa ennakkoratkaisuja puitepäästösten ja päätösten pätevydestä ja tulkinnasta, tämän osaston nojalla tehtyjen yleissopimusten tulkinnasta sekä niitä koskevien täytäntöönpanotoimenpiteiden pätevydestä ja tulkinnasta.

2. Jäsenvaltio voi Amsterdamin sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä tai sen jälkeen antamallaan julistuksella hyväksyä yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan antaa 1 kohdassa tarkoitettuja ennakkoratkaisuja.

3. Jäsenvaltio, joka antaa 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, täsmentää, kumpi seuraavista tapauksista on kyseessä:

- a) kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, voi pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan asiasta ennakkoratkaisun kysymyksessä, joka tulee esille sen käsiteltävänä olevassa asiassa ja joka koskee 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa, jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen;
- b) kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin voi pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan ennakkoratkaisun kysymyksessä, joka tulee esille sen käsiteltävänä olevassa asiassa ja joka koskee 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa, jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen.

4. Jäsenvaltiolla on oikeus, riippumatta siitä, onko se antanut 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, antaa tapausta koskevia lausuntoja tai kirjallisia huomautuksia yhteisöjen tuomioistuimelle 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

5. Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa arvioida jäsenvaltion poliisiviranomaisen tai muun lain noudattamista valvovan viranomaisen toteuttamien toimien pätevyyttä tai oikeasuhteisuutta tai niiden velvollisuuksien täyttämistä, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

6. Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tutkia puitepäättöksen ja päätöksen laillisuus jäsenvaltion tai komission kanteesta, jonka perusteena on toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, tämän sopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen tai harkintavallan väärinkäyttö. Tässä kohdassa tarkoitettut menettelyt on aloitettava kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta.

7. Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta ratkaista K.6 artiklan 2 kohdan mukaisesti annettujen säädösten tulkintaa tai soveltamista koskevat jäsenvaltioiden väliset riidat, jos riitaa ei voida sopia neuvostossa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvoston jäsen on saattanut asian neuvoston käsiteltäväksi. Yhteisöjen tuomioistuimella on myös toimivalta ratkaista K.6 artiklan 2 kohdan d alakohdan nojalla tehtyjen yleissopimusten tulkintaa tai soveltamista koskevat jäsenvaltioiden ja komission väliset riidat.

K.8 artikla

1. Perustetaan koordinoitukomitea, joka muodostuu johtavista virkamiehistä. Yhteensovittavan tehtävänsä lisäksi komitean tehtävänä on:

- antaa neuvostolle lausuntoja sen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan;
- osallistua neuvoston työn valmisteluun K.1 artiklassa tarkoitetuilla aloilla, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 151 artiklan soveltamista.

2. Komissio osallistuu täysimääräisesti työhön tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla.

K.9 artikla

Jäsenvaltiot ilmaisevat tämän osaston määräysten mukaisesti hyväksytyt yhteiset kannat niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa, joihin ne osallistuvat.

Tässä osastossa määrättyihin asioihin sovelletaan soveltuvin osin J.8 ja J.9 artiklaa.

K.10 artikla

Edellä J.14 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin voi sisältyä määräyksiä tähän osastoon kuuluvista asioista.

K.11 artikla

1. Neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia ennen K.6 artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamista. Euroopan parlamentti antaa lausuntonsa määräajassa, jonka neuvosto voi asettaa ja joka on vähintään kolme kuukautta. Jos lausuntoa ei ole annettu määräajassa, neuvosto saa ratkaista asian.

2. Puheenjohtajavaltio ja komissio antavat Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja työskentelystä tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla.

3. Euroopan parlamentti voi tehdä kysymyksiä neuvostolle tai antaa sille suosituksia. Euroopan parlamentissa käydään vuosittain keskustelu tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla tapahtuneesta edistymisestä.

K.12 artikla

1. Jäsenvaltioille, jotka aikovat toteuttaa keskenään tiiviimpää yhteistyötä, voidaan, ottaen huomioon, mitä K.15 ja K.16 artiklassa määrätään, myöntää oikeus käyttää perussopimuksissa määrättyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja järjestelyjä edellyttäen, että

- a) tässä yhteistyössä otetaan huomioon Euroopan yhteisöjen toimivalta ja tässä osastossa määrätyt tavoitteet, ja että
- b) tämän yhteistyön tavoitteena on mahdollistaa unionin kehittyminen nopeammin vapautteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi.

2. Neuvosto päättää 1 kohdassa tarkoitettusta oikeudesta määräenemmistöllä asianomaisten jäsenvaltioiden pyynnöstä sen jälkeen, kun komissiota on pyydetty antamaan lausuntonsa; pyyntö osoitetaan myös Euroopan parlamentille.

Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että kansallisesta politiikasta johtuvista tärkeistä ja perusteluista syistä se aikoo vastustaa oikeuden myöntämistä määräenemmistöllä, asiasta ei äänesteta. Neuvosto voi määräenemmistöllä pyytää, että asia saatetaan Eurooppa-neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

Neuvoston jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Neuvoston ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

3. Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua tämän artiklan mukaiseen yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja komissiolle, joka antaa neuvostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta sekä mahdollisen suosituksen erityisjärjestelyistä, joita se pitää tarpeellisina, jotta kyseinen jäsenvaltio voi osallistua kyseiseen yhteistyöhön. Neuvosto tekee asiasta päätöksen neljän kuukauden kuluessa siitä, kun ilmoitus tehtiin ja päättää samalla mahdollisista tarpeellisina pitämistään erityisjärjestelyistä. Päätös katsotaan tehdyksi, jollei neuvosto määräenemmistöllä päättä sen lepäämään jättämisestä; tällöin neuvosto perustelee päätöksensä ja asettaa määräajan sen käsittelemiseksi uudelleen. Tätä kohtaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa K.16 artiklassa määrätyllä tavalla.

4. Tämän artiklan mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön sovelletaan K.1—K.13 artiklan määräyksiä, jollei tässä artiklassa tai K.15 ja K.16 artiklassa toisin määrätä.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräyksiä Euroopan yhteisöjen tuomioistuinten toimivallasta ja sen käyttämisestä sovelletaan 1, 2 ja 3 kohtaan.

5. Tällä artiklalla ei rajoiteta Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan määräysten soveltamista.

K.13 artikla

1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 137, 138, 138 e, 139—142, 146 ja 147 artiklaa, 148 artiklan 3 kohtaa, 150—153, 157—163, 191 a ja 217 artiklaa määräyksiä sovelletaan tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin liittyviin määräyksiin.

2. Tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin liittyvistä määräyksistä toimielimille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon.

3. Kyseisten määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot otetaan myös menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jollei neuvosto yksimielisesti päättä toisin. Jos menoja ei oteta menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jäsenvaltiot vastaavat niistä bruttokansantulon mukaan määräytyvän asteikon mukaisesti, jollei neuvosto yksimielisesti päättä toisin.

4. Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyä talousarviomenettelyä sovelletaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon otettaviin menoihin.

K.14 artikla

Neuvosto voi yksimielisesti komission tai jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan päättää, että toiminta K.1 artiklassa tarkoitetuilla aloilla kuuluu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston alaan, ja samalla määrittää siihen liittyvät äänestys ehdot. Se suositaa jäsenvaltioille tällaisen päätöksen hyväksymistä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.”

12) Lisätään uusi osasto seuraavasti:

”VI a osasto

MÄÄRÄYKSET TIIVIIMMÄSTÄ YHTEISTYÖSTÄ

K.15 artikla

1. Jäsenvaltiot, jotka aikovat toteuttaa keskenään tiiviimpää yhteistyötä, saavat käyttää tässä sopimuksessa ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyjä toimielimiä, menettelyjä ja järjestelyjä, edellyttäen, että

a) yhteistyöllä pyritään edistämään unionin tavoitteiden saavuttamista sekä suojelemaan sen etuja ja toimimaan niiden mukaisesti;

b) yhteistyössä otetaan huomioon mainittujen perussopimusten periaatteet ja unionin yhteinen toimielinjärjestelmä;

- c) yhteistyö otetaan käyttöön ainoastaan viimeisenä keinona, jos mainittujen perussopimusten tavoitteita ei voida saavuttaa soveltamalla niissä määrättyjä asiaa koskevia menettelyjä;
- d) yhteistyö koskee ainakin suurinta osaa jäsenvaltioista;
- e) yhteistyö ei vaikuta yhteisön säännöstöön ja mainittujen perussopimusten muiden määräysten nojalla hyväksyttyihin toimiin;
- f) yhteistyö ei vaikuta niiden jäsenvaltioiden toimivaltaan, oikeuksiin, velvoitteisiin ja etuihin, jotka eivät osallistu yhteistyöhön;
- g) yhteistyö on avoinna kaikille jäsenvaltioille ja ne voivat liittyä yhteistyöhön milloin tahansa edellyttäen, että ne noudattavat peruspäätöstä ja yhteistyön yhteydessä jo tehtyjä päätöksiä;
- h) yhteistyössä noudatetaan kyseessä olevan alan mukaan joko Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 a artiklassa ja tämän sopimuksen K.12 artiklassa määrättyjä erityisiä lisäedellytyksiä ja että neuvosto on hyväksynyt yhteistyön kyseisissä artikloissa määrättyjen menettelyjen mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot soveltavat niitä koskevin osin sen yhteistyön toteuttamiseksi hyväksytyjä säädöksiä ja päätöksiä, johon ne osallistuvat. Jäsenvaltiot, jotka eivät osallistu kyseiseen yhteistyöhön, eivät saa olla esteenä sille, että yhteistyöhön osallistuvat valtiot toteuttavat sitä.

K.16 artikla

1. Edellä K.15 artiklassa tarkoitetun yhteistyön toteuttamisen edellyttämät säädökset ja päätökset hyväksytään ja tehdään tämän sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen toimielimiä koskevien määräysten mukaisesti. Neuvoston kaikki jäsenet voivat osallistua keskusteluihin, mutta vain yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltioiden edustajat osallistuvat päätöksentekoon. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa. Yksimielisyyteen vaaditaan ainoastaan kyseisten neuvoston jäsenten äänet.

2. Yhteistyön toteuttamisesta aiheutuvista muista kuin toimielinten hallintomenoista huolehtivat yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot, jollei neuvosto yksimielisesti toisin päättä.

K.17 artikla

Neuvosto ja komissio ilmoittavat säännöllisesti Euroopan parlamentille tämän osaston nojalla toteutetun tiiviimmän yhteistyön edistymisestä.”

13) Korvataan L artikla seuraavasti:

”L artikla

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat Euroopan

yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa ja tämän toimivallan käyttämistä, sovelletaan ainoastaan tämän sopimuksen seuraaviin määräyksiin:

- a) Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta Euroopan yhteisön perustamiseksi, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta annetut määräykset;
- b) VI osaston määräykset K.7 artiklassa määrätyn edellytyksin;
- c) VI a osaston määräykset Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 a artiklassa ja tämän sopimuksen K.12 artiklassa määrätyn edellytyksin;
- d) F artiklan 2 kohta toimielinten toiminnan osalta edellyttäen, että tuomioistuimella on tuomiovalta Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja tämän sopimuksen mukaisesti;
- e) L—S artikla.”

14) Poistetaan N artiklan 2 kohta ja poistetaan 1 kohdan numerointi.

15) Korvataan O artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Jokainen Euroopan valtio, joka noudattaa F artiklan 1 kohdassa määrättyjä periaatteita, voi hakea unionin jäsenyyttä. Se osoittaa hakemuksensa neuvostolle, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja saatuaan Euroopan parlamentin kaikkien jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon.”

16) Lisätään S artiklaan uusi kohta seuraavasti:

”Tämä sopimus on vuoden 1994 liittymissopimuksen nojalla todistusvoimainen myös ruotsin ja suomen kielellä.”

2 artikla

Muutetaan Euroopan yhteisön perustamissopimus tämän artiklan mukaisesti.

1) Lisätään johdanto-osan kahdeksannen kappaleen jälkeen kappale seuraavasti:

”OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET edistää kansojensa mahdollisimman korkeaa tiedontasoa luomalla laajat mahdollisuudet koulutuksen saantiin sekä jatkuvan koulutuksen avulla,”

2) Korvataan 2 artikla seuraavasti:

”2 artikla

Yhteisön päämääränä on yhteismarkkinoiden toteuttamisella ja talous- ja rahaliiton perustamisella sekä 3 ja 3 a artiklassa tarkoitetun yhteisen politiikan tai yhteisen toiminnan toteuttamisella edistää taloudellisen toiminnan sopusointuista, tasapainoista ja kestävää kehitystä koko yhteisössä, työllisyyden ja sosiaalisen suojelemisen korkeaa tasoa, miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, kestävää kasvua, joka ei edistä rahan arvon alenemista, edistää hyvää kilpailukykyä ja talouden suorituskyvyn korkeaa lähentymisastetta, ympäristönsuojelun korkeaa tasoa ja ympäristön laadun parantamista, elintason ja elämän laadun nousua sekä taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja yhteisvastuullisuutta jäsenvaltioiden välillä.”

3) Muutetaan 3 artikla seuraavasti:

a) numeroidaan artiklan nykyinen teksti, josta tulee 1 kohta;

b) korvataan uuden 1 kohdan d alakohta seuraavasti:

”d) jäljempänä III a osastossa määrätyt henkilöiden maahantuloa ja liikkumista koskevat toimenpiteet.”

c) lisätään uuteen 1 kohtaan h alakohdan jälkeen uusi i alakohta seuraavasti:

”i) jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan yhteensovittamisen edistäminen tämän politiikan tehostamiseksi kehittämällä yhteensovitettu työllisyysstrategia;”

d) uuden 1 kohdan nykyisestä i alakohdasta tulee j alakohta ja tätä seuraavat alakohdat numeroidaan uudelleen vastaavasti;

e) lisätään kohta seuraavasti:

”2. Toteuttaessaan tässä artiklassa tarkoitettua toimintaa yhteisö pyrkii poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa.”

4) Lisätään artikla seuraavasti:

”3 c artikla

Ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä 3 artiklassa tarkoitetun yhteisön politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen, erityisesti kestävän kehityksen edistämiseksi.”

5) Lisätään artikla seuraavasti:

”5 a artikla

1. Jäsenvaltioille, jotka aikovat toteuttaa keskenään tiiviimpää yhteistyötä, voidaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.15 ja K.16 artikla huomioon ottaen myöntää oikeus käyttää tässä sopimuksessa määrättyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja järjestelyjä sillä edellytyksellä, että tämä yhteistyö:

a) ei koske aloja, jotka kuuluvat yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan;

b) ei vaikuta yhteisön politiikkaan, toimiin tai ohjelmiin;

c) ei koske unionin kansalaisuutta tai saata jäsenvaltioiden kansalaisia keskenään eriarvoiseen asemaan;

d) ei ylitä yhteisölle tällä sopimuksella annetun toimivallan rajoja;

e) ei ole keino syrjintään ja jäsenvaltioiden välisen kaupan rajoittamiseen eikä vääristä niiden välisen kilpailun edellytyksiä.

2. Neuvosto myöntää 1 kohdassa tarkoitetun oikeuden määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että se esittämistään tärkeistä kansalliseen politiikkaan liittyvistä syistä aikoo vastustaa oikeuden myöntämistä määräenemmistöllä, asiasta ei äänestetä. Neuvosto voi määräenemmistöllä pyytää, että asia saatetaan valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuvan neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

Jäsenvaltiot, jotka aikovat toteuttaa 1 kohdassa tarkoitettua tiiviimpää yhteistyötä, voivat esittää pyynnön komissiolle, joka voi tehdä asiasta ehdotuksen neuvostolle. Jos komissio ei tee ehdotusta, se antaa asianomaisille jäsenvaltioille tiedon päätöksensä perusteluista.

3. Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua tämän artiklan mukaiseen yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja komissiolle, joka antaa neuvostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Komissio tekee asiassa päätöksen neljän kuukauden kuluessa siitä, kun ilmoitus tehtiin ja päättää samalla tarpeellisina pitämistään erityisjärjestelyistä.

4. Yhteistyötoimien toteuttamiseksi vaadittaviin säädöksiin ja päätöksiin sovelletaan kaikkia tämän sopimuksen asiaa koskevia määräyksiä, jollei tässä artikkelissa tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.15 ja K.16 artikkelissa toisin määrätä.

5. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita niiden määräysten soveltamista, jotka ovat Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyssä pöytäkirjassa.”

6) Korvataan 6 artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Neuvosto voi 189 b artikkelissa määrättyä menettelyä noudattaen toteuttaa sääntelyn tällaisen syrjinnän kieltämiseksi.”

7) Lisätään artikla seuraavasti:

”6 a artikla

Neuvosto voi tässä sopimuksessa yhteisölle uskotun toimivallan rajoissa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista.”

8) Lisätään ensimmäisen osan loppuun artikla seuraavasti:

”7 d artikla

Ottaen huomioon yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tärkeän aseman unionin yhteisten arvojen joukossa ja niiden merkityksen sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämisessä yhteisö ja jäsenvaltiot huolehtivat kukin toimivaltansa mukaisesti ja tämän sopimuksen soveltamisalalla siitä, että tällaiset palvelut toimivat sellaisin perustein ja edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 77, 90 ja 92 artiklan soveltamista.”

9) Korvataan 8 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Otetaan käyttöön unionin kansalaisuus. Unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus. Unionin kansalaisuus täydentää, mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta.”

10) Korvataan 8 a artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Neuvosto voi antaa säännöksiä 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuksien käyttämisen helpottamiseksi; jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, neuvosto tekee ratkaisunsa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen. Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa tässä tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti.”

11) Lisätään 8 d artiklaan kohta seuraavasti:

”Jokainen unionin kansalainen voi kirjoittaa tässä artiklassa tai 4 artiklassa tarkoitettulle toimielimelle tai elimelle jollakin 248 artiklassa mainitulla kielellä ja saada vastauksen samalla kielellä.”

12) Korvataan 51 artikla seuraavasti:

”51 artikla

Neuvosto toteuttaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen komission ehdotuksesta sellaiset sosiaaliturvan alan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi, erityisesti ottamalla käyttöön järjestelmän, joka turvaa siirtotyöläisille ja heidän huollettavilleen sen, että:

- a) kaudet, jotka eri maiden lainsäädännön mukaan otetaan huomioon oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi, lasketaan yhteen;
- b) etuudet maksetaan jäsenvaltioiden alueella asuville.

Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa 189 b artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti.”

13) Korvataan 56 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Neuvosto antaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit edellä mainittujen säännösten yhteensovittamisesta.”

14) Korvataan 57 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Samaa tarkoitusta varten neuvosto antaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa direktiiveistä kaikissa 189 b artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti, jos niiden panemiseksi täytäntöön ainakin yhdessä jäsenvaltiossa on muutettava niitä ammatin harjoittamisesta lailla säädettyjä periaatteita, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden koulutusta ja ammattiin pääsyn edellytyksiä. Muissa tapauksissa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.”

15) Lisätään kolmanteen osaan osasto seuraavasti:

”III a osasto

**VIISUMI-, TURVAPAIKKA- JA MAAHANMUUTTOPOLITIikka SEKÄ MUU
HENKILÖIDEN VAPAASEEN LIIKKUVUUTEEN LIITTYVÄ POLITIikka**

73 i artikla

Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamiseksi asteittain neuvosto toteuttaa:

- a) viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta toimenpiteet henkilöiden vapaan liikkuvuuden takaamiseksi 7 a artiklan mukaisesti yhdessä suoraan niihin liittyvien 73 j artiklan 2 ja 3 alakohdan, 73 k artiklan 1 alakohdan a alakohdan ja 2 alakohdan a alakohdan mukaisten, ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa ja maahanmuuttoa koskevien rinnakkaistoimenpiteiden kanssa, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan e alakohdan mukaiset toimenpiteet rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi;
- b) turvapaikkaa ja maahanmuuttoa sekä kolmansien maiden kansalaisten oikeuksien turvaamista koskevia muita 73 k artiklan mukaisia toimenpiteitä;
- c) 73 m artiklan mukaiset oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa koskevat toimenpiteet;
- d) 73 n artiklan määräysten mukaiset aiheelliset toimenpiteet hallinnollisen yhteistyön edistämiseksi ja tiivistämiseksi;
- e) poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevat toimenpiteet, joilla Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräysten mukaisesti pyritään saavuttamaan korkea turvallisuustaso ehkäisemällä ja torjumalla rikollisuutta unionissa.

73 j artikla

Neuvosto toteuttaa 73 o artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta:

- 1) toimenpiteet, joilla 7 a artiklan mukaisesti varmistetaan, ettei sisärajojen ylittämisen yhteydessä unionin tai kolmansien maiden kansalaisiin kohdisteta henkilötarkastuksia;
- 2) jäsenvaltioiden ulkorajojen ylittämistä koskevat toimenpiteet, joilla vahvistetaan:
 - a) vaatimukset ja menettelyt, joita jäsenvaltioiden on noudatettava ulkorajoilla tapahtuvissa henkilötarkastuksissa,
 - b) enintään kolmeksi kuukaudeksi suunniteltua oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevat säännöt, erityisesti
 - i) luettelo kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske,

- ii) viisumia myönnettäessä jäsenvaltioissa noudatettavat menettelyt ja edellytykset,
 - iii) yhtenäinen viisumin kaava, ja
 - iv) yhtenäistä viisumia koskevat säännöt;
- 3) toimenpiteet niiden edellytysten vahvistamiseksi, joiden mukaisesti kolmansien maiden kansalaiset voivat vapaasti matkustaa jäsenvaltioiden alueella enintään kolmen kuukauden ajan.

73 k artikla

Neuvosto toteuttaa 73 o artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta:

- 1) turvapaikkaa koskevat toimenpiteet pakolaisten oikeudellista asemaa koskevan, 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyn pöytäkirjan sekä muiden asiaa koskevien sopimusten mukaisesti seuraavilla aloilla:
 - a) perusteet ja menettelyt kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määräämiseksi,
 - b) vähimmäisvaatimukset turvapaikanhakijoiden vastaanotosta jäsenvaltioissa,
 - c) vähimmäisvaatimukset pakolaisaseman myöntämisestä kolmansien maiden kansalaisille,
 - d) vähimmäisvaatimukset menettelystä jäsenvaltioissa pakolaisaseman myöntämisessä tai peruuttamisessa;
- 2) pakolaisia ja muita kotiseudultaan siirtymään joutuneita henkilöitä koskevat toimenpiteet seuraavilla aloilla:
 - a) vähimmäisvaatimukset tilapäisen suojelun antamisesta kolmansista maista saapuville, kotiseudultaan siirtymään joutuneille henkilöille, joita ei voida palauttaa kotimaahansa, sekä muutoin kansainvälisen suojelun tarpeessa oleville henkilöille,
 - b) pakolaisten ja kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden vastaanottamiseen ja näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakaantumisen edistäminen;
- 3) maahanmuuttopolitiikkaa koskevat toimenpiteet seuraavilla aloilla:
 - a) maahantuloa ja oleskelua koskevat edellytykset sekä menettelyt ja määräykset pitkäaikaisten viisumien ja oleskelulupien myöntämisessä jäsenvaltioissa, mukaan lukien perheiden yhdistäminen,
 - b) laitton maahantulo ja laitton oleskelu, mukaan lukien laittomasti maassa oleskelevien palauttaminen;
- 4) toimenpiteet niiden oikeuksien ja edellytysten määrittelemiseksi, joiden mukaisesti jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset saavat oleskella muissa jäsenvaltioissa.

Neuvoston 3 ja 4 alakohdan nojalla toteuttamat toimenpiteet eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai ottamasta käyttöön kyseisillä aloilla kansallisia määräyksiä, jotka ovat tämän sopimuksen ja kansainvälisten sopimusten mukaisia.

Edellä mainittu viiden vuoden määräaika ei koske 2 alakohdan b alakohdan, 3 alakohdan a alakohdan ja 4 alakohdan nojalla toteutettavia toimenpiteitä.

73 l artikla

1. Tämän osaston määräyksillä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltiolla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

2. Jos kolmansien maiden kansalaisten äkillinen ja joukoittainen maahantulo aiheuttaa yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa hätätilanteen, neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta toteuttaa enintään kuusi kuukautta kestäviä väliaikaisia toimenpiteitä kyseisten jäsenvaltioiden hyväksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

73 m artikla

Toimenpiteet, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, joiden vaikutukset ulottuvat yli rajojen, toteutetaan 73 o artiklan mukaisesti ja siinä määrin kuin ne ovat tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi, ovat:

a) seuraavilla aloilla tapahtuva kehittäminen ja yksinkertaistaminen:

- oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa valtiosta toiseen koskeva järjestelmä;
- todisteiden vastaanottamista koskeva yhteistyö;
- yksityis- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja muiden päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano;

b) lainvalintaa ja tuomioistuimen toimivallan määräytymistä koskevien jäsenvaltioiden sääntöjen yhteensopivuuden edistäminen;

c) riita-asiain oikeudenkäyntien moitteettoman sujumisen esteiden poistaminen edistämällä tarvittaessa riita-asiain oikeudenkäyntiä koskevien jäsenvaltioissa sovellettavien säännösten yhteensopivuutta.

73 n artikla

Neuvosto toteuttaa 73 o artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen toimenpiteitä varmistamiseksi jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen sekä näiden viranomaisten ja komission välisen yhteistyön tähän osastoon kuuluvilla aloilla.

73 o artikla

1. Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa seuraavan viiden vuoden siirtymäkauden aikana neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komission ehdotuksesta tai jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

2. Tämän viiden vuoden kuluttua:

- neuvosto tekee ratkaisunsa komission ehdotuksesta; komissio käsittelee jäsenvaltioiden sille esittämät pyynnöt, jotka koskevat ehdotuksen tekemistä neuvostolle;
- neuvosto tekee Euroopan parlamenttia kuultuaan yksimielisesti päätöksen siitä, että 189 b artiklassa tarkoitettua menettelyä sovelletaan kaikkiin tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin tai osaan niistä, ja mukautetaan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa koskevia määräyksiä.

3. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, Amsterdamin sopimuksen tultua voimaan neuvosto hyväksyy 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohdan i ja iii alakohdassa tarkoitettut toimenpiteet määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

4. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa määrätään, viiden vuoden kuluttua Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta neuvosto hyväksyy 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohdan ii ja iv alakohdassa tarkoitettut toimenpiteet 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

73 p artikla

1. Tähän osastoon sovelletaan 177 artiklaa seuraavissa tilanteissa ja seuraavin edellytyksin: jos tämän osaston tulkintaan tai yhteisön toimielinten tähän osastoon perustuvien säästöjen pätevyyteen ja tulkintaan liittyvä kysymys tulee esille sellaisen kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, on pyydettävä yhteisöjen tuomioistuinta ratkaistamaan asian.

2. Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole milloinkaan toimivaltaa antaa ratkaisua 73 j artiklan 1 alakohdan nojalla toteutetusta toimenpiteestä tai tehdystä päätöksestä, joka koskee yleisen järjestyksen ylläpitämistä ja sisäisen turvallisuuden suojaamista.

3. Neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ratkaisua tämän osaston tai yhteisön toimielimen antaman tähän osastoon perustuvan säädöksen tulkinnasta. Yhteisöjen tuomioistuimen tällaisen pyynnön johdosta antamaa ratkaisua ei sovelleta jäsenvaltion tuomioistuimen lainvoimaisiin tuomioihin.

73 q artikla

Mitä tässä osastossa määrätään, sovelletaan ottaen huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan ja Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan

määräykset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 7 a artiklan eräiden näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin tehdyn pöytäkirjan soveltamista.”

16) Korvataan 75 artiklan 1 kohdan johdantokappale seuraavasti:

”1. Neuvosto, 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaali-komiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, 74 artiklan täytäntöön panemiseksi ja liikenteen erityispiirteet huomioon ottaen:”

17) Korvataan 100 a artiklan 3, 4 ja 5 kohta seuraavasti:

”3. Komissio perustaa 1 kohdassa tarkoitettut, terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua tai kuluttajansuojaa koskevat ehdotuksensa suojelun korkeaan tasoon ottaen erityisesti huomioon kaiken tieteelliseen tietoon perustuvan uuden kehityksen. Myös Euroopan parlamentti ja neuvosto pyrkivät kumpikin toimivaltansa rajoissa tähän tavoitteeseen.

4. Jos sen jälkeen, kun neuvosto tai komissio on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio pitää tärkeistä 36 artiklassa tarkoitetuista taikka ympäristön tai työympäristön suojelua koskevista syistä tarpeellisenä pitää voimassa kansalliset säännöksensä tai määräyksensä, jäsenvaltio antaa nämä säännökset ja määräykset sekä perusteet niiden voimassa pitämiseksi tiedoksi komissiolle.

5. Jos sen jälkeen kun neuvosto tai komissio on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio lisäksi pitää tarpeellisenä ottaa käyttöön uuteen, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaan tieteelliseen näyttöön perustuvia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä kyseisen jäsenvaltion erityisten ongelmien vuoksi, jotka ovat ilmenneet yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen, jäsenvaltio antaa suunnitellut säännökset ja määräykset sekä niiden käyttöönoton perusteet tiedoksi komissiolle, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 kohdan soveltamista.

6. Komissio hyväksyy tai hylkää kyseiset kansalliset säännökset tai määräykset kuuden kuukauden kuluessa 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuista tiedoksi antamisista todettuaan ensin, ovatko ne keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen ja muodostavatko ne esteen sisämarkkinoiden toiminnalle.

Jollei komissio tee päätöstä määräajan kuluessa, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä tai määräyksiä pidetään hyväksytyinä.

Komissio voi ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle, että tässä kohdassa määrättyä määräaikaa voidaan pidentää edelleen kuudella kuukaudella, jos se on perusteltua asian monitahoisuuden vuoksi eikä määräajan pidentäminen vaaranna ihmisten terveyttä.

7. Jos jäsenvaltio on 6 kohdan mukaisesti oikeutettu pitämään voimassa tai ottamaan käyttöön yhdenmukaistamistoimenpiteistä poikkeavia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä, komissio tutkii viipymättä, onko sillä syytä ehdottaa kyseisen toimenpiteen mukauttamista.

8. Jos jäsenvaltio ottaa esille kansanterveyttä koskevan erityisen ongelman alalla, jolla on aiemmin toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, se ilmoittaa ongelmasta komissiolle, joka tutkii välittömästi, olisiko neuvostolle ehdotettava aiheellisia toimenpiteitä.

9. Poiketen 169 ja 170 artiklassa määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin tämän artiklan mukaisia valtuuksiaan.

10. Edellä tarkoitettuihin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, yhteisön valvontamenettelyn alaisina, toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä yhdestä tai useammasta 36 artiklassa mainitusta, muusta kuin taloudellisesta syystä.”

18) Kumotaan 100 c ja 100 d artikla.

19) Lisätään VI osaston jälkeen osasto seuraavasti:

”VI a osasto

TYÖLLISYYS

109 n artikla

Jäsenvaltiot ja yhteisö pyrkivät tämän osaston määräysten mukaisesti kehittämään yhteensovitettua työllisyysstrategiaa ja erityisesti edistämään ammattitaitoisen, koulutetun ja mukautumiskykyisen työvoiman sekä talouden muutoksiin reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen B artiklassa ja tämän sopimuksen 2 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

109 o artikla

1. Jäsenvaltiot pyrkivät omalla työllisyyspolitiikallaan edistämään 109 n artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista 103 artiklan 2 kohdan nojalla hyväksyttyjen jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot pitävät, ottaen huomioon työnantajien ja työntekijöiden velvollisuuksiin liittyvät kansalliset käytännöt, työllisyyden edistämistä yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavat neuvostossa yhteen sitä koskevan toimintansa 109 q artiklan määräysten mukaisesti.

109 p artikla

1. Yhteisö myötävaikuttaa työllisyyden korkeaan tasoon edistämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukemalla sekä tarvittaessa täydentämällä niiden toimintaa. Tällöin otetaan huomioon jäsenvaltioiden toimivalta.

2. Työllisyyden korkeaa tasoa koskeva tavoite otetaan huomioon yhteisön politiikkojen ja toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

109 q artikla

1. Neuvoston ja komission yhteisen vuosittaisen selvityksen perusteella Eurooppa-neuvosto arvioi vuosittain työllisyystilannetta yhteisössä ja antaa siitä päätelmät.
2. Neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa sekä 109 s artiklassa tarkoitettua työllisyyskomiteaa kuultuaan, vahvistaa Eurooppa-neuvoston päätelmien perusteella vuosittain suuntaviivat, jotka jäsenvaltiot ottavat huomioon työllisyyspolitiikassaan. Näiden suuntaviivojen on oltava 103 artiklan 2 kohdan nojalla hyväksyttyjen laajojen suuntaviivojen mukaisia.
3. Jokainen jäsenvaltio antaa neuvostolle ja komissiolle vuosittain selvityksen tärkeimmistä 2 kohdassa tarkoitettujen työllisyyttä koskevien suuntaviivojen mukaisesti toteuttamistaan työllisyyspolitiikan toimenpiteistä.
4. Neuvosto tarkastelee 3 kohdassa tarkoitettujen selvitysten perusteella ja työllisyyskomitean lausunnon saatuaan vuosittain jäsenvaltioiden toteuttamaa työllisyyspolitiikkaa ottaen huomioon työllisyyttä koskevat suuntaviivat. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission suosituksesta antaa suosituksia jäsenvaltioille, jos se tämän tarkastelun perusteella pitää sitä aiheellisenä.
5. Neuvosto ja komissio laativat kyseisen tarkastelun tulosten perusteella Eurooppa-neuvostolle yhteisen vuosittaisen selvityksen työllisyystilanteesta yhteisössä ja työllisyyttä koskevien suuntaviivojen toteuttamisesta.

109 r artikla

Neuvosto voi 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa sekä alueiden komiteaa kuultuaan toteuttaa edistämistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukea niiden toimintaa työllisyyden alalla aloittein, joilla pyritään kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, tarjoamaan vertailevaa analyysia ja neuvontaa sekä edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia etenkin kokeiluhankkeita hyväksi käyttämällä.

Näihin toimenpiteisiin ei kuulu jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

109 s artikla

Neuvosto perustaa Euroopan parlamenttia kuultuaan neuvoa-antavan työllisyyskomitean edistämään jäsenvaltioiden työllisyys- ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamista. Komitean tehtävänä on:

- seurata jäsenvaltioiden ja yhteisön työllisyystilannetta ja -politiikkaa;
- laatia joko neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja sekä myötävaikuttaa 109 q artiklassa tarkoitettun, neuvostossa tapahtuvan käsittelyn valmisteluun, tämän kuitenkin rajoittamatta 151 artiklan soveltamista.

Tehtäväänsä toteuttaessaan komitea kuulee työmarkkinaosapuolia.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimeävät komiteaan kaksi jäsentä.”

20) Lisätään 113 artiklaan kohta seuraavasti:

”5. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan laajentaa 1—4 kohdan soveltamisen koskemaan palveluja ja henkistä omaisuutta koskevia kansainvälisiä neuvotteluja ja sopimuksia, siltä osin kuin ne eivät kuulu näiden kohtien soveltamisalaan.”

21) Lisätään VII osaston jälkeen osasto seuraavasti:

”VII a osasto

TULLIYHTEISTYÖ

116 artikla

Neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen soveltamisalalla 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toimenpiteitä jäsenvaltioiden sekä jäsenvaltioiden ja komission välisen tulliyhteistyön vahvistamiseksi. Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.”

22) Korvataan 117—120 artikla seuraavasti:

”117 artikla

Yhteisön ja jäsenvaltioiden tavoitteena on, ottaen huomioon sosiaaliset perusoikeudet sellaisina kuin ne ovat Torinossa 18 päivänä lokakuuta 1961 allekirjoitetussa Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa ja vuoden 1989 työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisön peruskirjassa, työllisyyden edistäminen, elin- ja työolojen kohentaminen siten, että olojen yhtenäistäminen olisi mahdollista niitä kohennettaessa, riittävä sosiaalinen suojeleminen, työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, inhimillisten voimavarojen kehittäminen tarkoituksena saavuttaa korkea ja kestävä työllisyystaso, ja syrjäytymisen torjuminen.

Tätä varten yhteisö ja jäsenvaltiot panevat täytäntöön toimenpiteet, joissa otetaan huomioon kansallisten käytäntöjen erot, erityisesti sopimussuhteissa, sekä tarve säilyttää yhteisön talouden kilpailukyky.

Yhteisö ja jäsenvaltiot katsovat, että tällainen kehitys seuraa paitsi siitä yhteismarkkinoiden toiminnasta, joka edistää sosiaalisten järjestelmien yhdenmukaistamista, myös tässä sopimuksessa määrättyistä menettelyistä sekä lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä.

118 artikla

1. Edellä 117 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisö tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa seuraavilla aloilla:

- erityisesti työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi;
- työehdot;
- tiedottaminen työntekijöille ja työntekijöiden kuuleminen;
- työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroiminen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 127 artiklan määräyksiä;
- miesten ja naisten välinen tasa-arvo asioissa, jotka koskevat heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla sekä heidän kohteluaan työssä.

2. Tätä varten neuvosto voi antaa direktiivein säännökset vähimmäisvaatimuksista, jotka pannaan täytäntöön asteittain ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion edellytykset ja kussakin jäsenvaltiossa voimassa oleva tekninen sääntely. Näissä direktiiveissä vältetään säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä.

Neuvosto tekee ratkaisunsa sopimuksen 189 b artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

Sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi neuvosto voi samaa menettelyä noudattaen toteuttaa toimenpiteitä jäsenvaltioiden välisen yhteistyön edistämiseksi aloittein, joilla pyritään parantamaan tiedon saantia, kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia.

3. Seuraavilla aloilla neuvosto tekee ratkaisunsa kuitenkin yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan:

- työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojeleminen;
- työntekijöiden suojelu työsopimuksen päättymisen yhteydessä;
- työntekijöiden ja työnantajien edustaminen ja heidän etujensa kollektiivinen turvaaminen, mukaan lukien yhteistoiminta työpaikalla, jollei 6 kohdasta muuta johdu;
- sellaisten kolmansien maiden kansalaisten palvelussuhteen ehdot, jotka oleskelevat laillisesti yhteisön alueella;
- työllisyyden ja työpaikkojen luomisen edistämisen rahoitukseen osallistuminen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sosiaalirahastoon liittyvien määräysten soveltamista.

4. Jäsenvaltio voi antaa 2 ja 3 kohdan soveltamiseksi annettujen direktiivien täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi niiden yhteisestä pyynnöstä.

Tällöin jäsenvaltio varmistaa, että viimeistään sinä päivänä, jona direktiivit on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä 189 artiklan mukaisesti, työmarkkinaosapuolet ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet sopimuksin ja jäsenvaltio, jota asia koskee, on toteuttanut kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta se voi milloin tahansa varmistaa kyseisissä direktiivissä asetettujen tulosten saavuttamisen.

5. Tämän artiklan nojalla annetut määräykset eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä, jos ne ovat sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa.

6. Tämän artiklan määräyksiä ei sovelleta palkkoihin, järjestäytymisoikeuteen, lakko-oikeuteen eikä oikeuteen määrätä työsulusta.

118 a artikla

1. Komission tehtävänä on edistää työmarkkinaosapuolten kuulemista yhteisön tasolla ja toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden osapuolten vuoropuhelun helpottamiseksi varmistamalla molemmille osapuolille tasapuolinen tuki.

2. Tätä varten komissio kuulee työmarkkinaosapuolia yhteisön toiminnan mahdollisista suuntaviivoista, ennen kuin se tekee ehdotuksia sosiaalipolitiikan alalla.

3. Jos komissio kuultuaan työmarkkinaosapuolia pitää yhteisön toimintaa tarkoituksenmukaisena, se kuulee työmarkkinaosapuolia suunnitellun ehdotuksen sisällöstä. Työmarkkinaosapuolet antavat komissiolle lausunnon ehdotuksesta tai tarvittaessa sitä koskevan suosituksen.

4. Tällaisen kuulemisen yhteydessä työmarkkinaosapuolet voivat ilmoittaa komissiolle halustaan aloittaa 118 b artiklassa tarkoitettu menettely. Menettely ei saa kestää pitempään kuin yhdeksän kuukautta, jollei pidentämisestä sovita yhteisesti kyseisten työmarkkinaosapuolten ja komission kanssa.

118 b artikla

1. Työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu yhteisön tasolla voi johtaa osapuolten niin halutessa sopimussuhteisiin, mukaan lukien sopimusten tekeminen.

2. Yhteisön tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön joko työmarkkinaosapuolten ja jäsenvaltioiden omien menettelyjen ja käytäntöjen mukaisesti tai, 118 artiklassa tarkoitettujen kysymysten osalta allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä, neuvoston komission ehdotuksesta tekemällä päätöksellä.

Neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, paitsi silloin kun kyseisessä sopimuksessa on yksi tai useampi määräys, joka liittyy johonkin 118 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista aloista, jolloin se tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

118 c artikla

Edellä 117 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, rajoittamatta kuitenkaan tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista, komissio edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja helpottaa niiden toiminnan yhteensovittamista niillä sosiaalipolitiikan aloilla, joita tämä luku koskee, ja erityisesti asioissa, jotka koskevat:

— työllisyyttä;

- työoikeutta ja työehtoja;
- ammatillista perus- ja jatkokoulutusta;
- sosiaaliturvaa;
- työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisemistä;
- työterveyttä;
- järjestäytymisoikeutta sekä työnantajien ja työntekijöiden välisiä kollektiivisia neuvotteluja.

Tätä varten komissio kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioiden kanssa tekee tutkimuksia, antaa lausuntoja ja järjestää neuvotteluja sekä kansallisista kysymyksistä että kansainvälisiä järjestöjä koskevista kysymyksistä.

Komissio kuulee talous- ja sosiaalikomiteaa ennen kuin se antaa tässä artikkelissa tarkoitettua lausunnon.

119 artikla

1. Jokainen jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka.

2. Tässä artikkelissa palkalla tarkoitetaan tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä suoraan tai välillisesti saa työnantajaltaan työstä tai tehtävästä rahana tai luontoisetuna.

Samalla palkalla ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää tarkoitetaan, että:

- a) palkka, joka maksetaan työn tuloksen perusteella, lasketaan saman mittayksikön mukaan;
- b) palkka, joka maksetaan työhön käytetyn ajan perusteella, on sama samasta tehtävästä.

3. Neuvosto toteuttaa 189 b artikkelissa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla varmistetaan miesten ja naisten tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltaminen työtä ja ammattia koskevilla kysymyksissä, mukaan lukien samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaate.

4. Jotta miesten ja naisten välinen täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi käytännön työelämässä, tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta sellaisia erityisetuja tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa aliedustettuna olevan sukupuolen ammatillisen toiminnan harjoittamista taikka ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan liittyviä haittoja.

119 a artikla

Jäsenvaltiot pyrkivät säilyttämään olemassa olevan palkallisia lomia koskevien järjestelmien samankaltaisuuden.

120 artikla

Komissio laatii vuosittain kertomuksen 117 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, mukaan lukien väestötilanne yhteisössä. Komissio toimittaa tämän kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle.

Euroopan parlamentti voi pyytää komissiota laatimaan kertomuksen sosiaalista tilannetta koskevista erityisongelmista.”

23) Korvataan 125 artikla seuraavasti:

”125 artikla

Neuvosto tekee 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan Euroopan sosiaalirahastoa koskevat soveltamis päätökset.”

24) Korvataan 127 artiklan 4 kohta seuraavasti:

”4. Neuvosto toteuttaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla myötävaikutetaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen mutta jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.”

25) Korvataan 128 artiklan 4 kohta seuraavasti:

”4. Yhteisö ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden tämän sopimuksen määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi.”

26) Korvataan 129 artikla seuraavasti:

”129 artikla

1. Kaikkien yhteisön politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu.

Kansallista politiikkaa täydentävä yhteisön toiminta suuntautuu kansanterveyden parantamiseen, ihmisten sairauksien ja tautien ehkäisemiseen sekä ihmisten terveyttä vaarantavien tekijöiden torjuntaan. Kyseinen toiminta käsittää laajalle levinneiden vaarallisten sairauksien torjunnan edistämällä niiden syiden, leviämisen ja ehkäisemisen tutkimusta sekä terveysvalistusta ja -kasvatusta.

Yhteisö täydentää huumausaineiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseen tähtäävää jäsenvaltioiden toimintaa, johon kuuluu tiedotus- ja ehkäisemistoimia.

2. Yhteisö edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä tässä artiklassa tarkoitetuilla aloilla sekä tarvittaessa tukee niiden toimintaa.

Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen politiikkansa ja toimintaohjelmansa 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla. Komissio voi kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioihin tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. Yhteisö ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä kansanterveyden alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

4. Neuvosto myötävaikuttaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen toteuttamalla:

- a) toimenpiteitä, joilla asetetaan ihmisestä peräisin oleville elimille ja aineille sekä verelle ja verituotteille korkeat laatu- ja turvallisuusvaatimukset; nämä toimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä;
- b) poiketen siitä mitä 43 artiklassa määrätään, eläinlääkintä- ja kasvinsuojelualalla toimenpiteitä, joiden välittömänä tarkoituksena on kansanterveyden suojeleminen;
- c) edistämistoimia, joiden tarkoituksena on ihmisten terveyden suojeleminen ja parantaminen, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

Neuvosto voi myös antaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta suosituksia tässä artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

5. Yhteisön toiminnassa kansanterveyden alalla otetaan täysimääräisesti huomioon jäsenvaltioiden terveystalouden ja sairaanhoidon järjestämiseen ja tarjoamiseen liittyvät velvollisuudet. Erityisesti 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ei vaikuta elinten ja veren luovuttamiseen tai lääketieteellistä käyttöä koskeviin kansallisiin säännöksiin ja määräyksiin.”

27) Korvataan 129 a artikla seuraavasti:

”129 a artikla

1. Kuluttajien etujen suojaamiseksi ja kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi yhteisö myötävaikuttaa kuluttajien terveyden, turvallisuuden ja taloudellisten etujen suojaamiseen sekä edistää kuluttajien oikeutta tiedonsaantiin ja koulutukseen sekä oikeutta järjestäytyä etujensa valvomiseksi.

2. Kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset otetaan huomioon yhteisön muita politiikkoja ja muuta toimintaa määriteltäessä ja toteutettaessa.

3. Yhteisö myötävaikuttaa 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseen:

- a) toimenpiteillä, jotka se 100 a artiklan nojalla toteuttaa sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä;

- b) toimenpiteillä, jotka tukevat ja täydentävät jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa ja joilla sitä seurataan.
4. Neuvosto vahvistaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet.
5. Toimenpiteet, jotka on vahvistettu 4 kohdan mukaisesti, eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä. Näiden toimenpiteiden on oltava sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.”
- 28) Korvataan 129 c artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan kolmannen luetelmakohdan ensimmäinen osa seuraavasti:
- ”— voi erityisesti toteuttamiskelpoisuutta koskevilla selvityksillä, lainatakuilla tai korkotuella tukea sellaisia jäsenvaltioiden tukemia yhteistä etua koskevia hankkeita, jotka yksilöidään ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa;”
- 29) Muutetaan 129 d artikla seuraavasti:
- a) korvataan 129 d artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:
- ”Neuvosto vahvistaa 129 c artiklan 1 kohdassa tarkoitetut suuntaviivat ja muut toimenpiteet 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.”;
- b) poistetaan kolmas kohta.
- 30) Korvataan 130 a artiklan toinen kohta seuraavasti:
- ”Yhteisö pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä maaseutu mukaan luetuna.”
- 31) Korvataan 130 e artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:
- ”Neuvosto tekee Euroopan aluekehitysrahastoa koskevat soveltamispäätökset 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.”
- 32) Korvataan 130 i artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:
- ”1. Neuvosto hyväksyy kaikkea yhteisön toimintaa koskevan monivuotisen puiteohjelman 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.”
- 33) Korvataan 130 o artikla seuraavasti:
- ”130 o artikla
- Neuvosto antaa 130 n artiklassa tarkoitetut säännökset määräenemmistöllä komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

Neuvosto antaa 130 j, 130 k ja 130 l artiklassa tarkoitetut säännökset 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan. Täydentävien toimintaohjelmien hyväksymiseen tarvitaan niiden jäsenvaltioiden suostumus, joita asia koskee.”

34) Korvataan 130 r artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Yhteisön ympäristöpolitiikalla pyritään suojelun korkeaan tasoon yhteisön eri alueiden tilanteiden erilaisuus huomioon ottaen. Yhteisön ympäristöpolitiikka perustuu ennalta varautumisen periaatteelle sekä periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava.

Tässä yhteydessä ympäristönsuojelun vaatimusten täyttämiseksi toteutettaviin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, yhteisön valvontamenettelyn alaisina, toteuttaa muihin kuin taloudellisiin, ympäristöä koskeviin seikkoihin perustuvia väliaikaisia toimenpiteitä.”

35) Muutetaan 130 s artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Neuvosto päättää 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan yhteisön toimista 130 r artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi.”;

b) korvataan 2 kohdan johdantokappale seuraavasti:

”2. Poiketen 1 kohdassa määrätystä päätöksentekomenettelystä ja rajoittamatta 100 a artiklan soveltamista, neuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.”;

c) korvataan 3 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”3. Muilla aloilla neuvosto hyväksyy 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan yleiset toimintaohjelmat, joissa vahvistetaan ensisijaiset tavoitteet.”

36) Korvataan 130 w artiklan 1 kohta seuraavasti

”1. Neuvosto toteuttaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toimenpiteet, jotka ovat tarpeen 130 u artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista. Nämä toimenpiteet voivat olla monivuotisia toimintaohjelmia.”

37) Lisätään 137 artiklaan kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentin jäsenmäärä saa olla enintään seitsemänsataa.”

38) Muutetaan 138 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”3. Euroopan parlamentti laatii esityksen yleisten, välittömien vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa tai kaikille jäsenvaltioille yhteisten periaatteiden mukaisesti.”

b) lisätään kohta seuraavasti:

”4. Euroopan parlamentti vahvistaa saatuaan komission lausunnon ja neuvoston yksimielisesti antaman suostumuksen jäsentensä tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot.”

39) Korvataan 151 artikla seuraavasti:

”151 artikla

1. Komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista, huolehtii neuvoston työn valmistelusta sekä suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. Komitea voi tehdä menettelyä koskevia päätöksiä neuvoston työjärjestyksessä määrätyissä tapauksissa.

2. Neuvostoa avustaa pääsihteeristö, jota johtaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva pääsihteeri, ja häntä avustaa varapääsihteeri, joka vastaa pääsihteeristön toiminnasta. Neuvosto nimittää pääsihteerin ja varapääsihteerin yksimielisesti.

Neuvosto päättää pääsihteeristön organisaatiosta.

3. Neuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.

Neuvosto täsmentää 191 a artiklan 3 kohdan soveltamiseksi työjärjestyksessään ne edellytykset, joilla yleisö voi tutustua neuvoston asiakirjoihin. Tämän kohdan soveltamiseksi neuvosto määrittelee, missä tilanteissa sen katsotaan toimivan lainsäätäjänä, jotta näissä tapauksissa voitaisiin laajemmin sallia yleisön tutustua asiakirjoihin, säilyttäen samalla päätöksenteon tehokkuus. Neuvoston toimiessa lainsäätäjänä äänestystulos ja äänestysseilytykset sekä pöytäkirjaan merkityt lausumat julkistetaan aina.”

40) Korvataan 158 artiklan 2 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella henkilön, jonka ne aikovat nimittää komission puheenjohtajaksi; Euroopan parlamentin on hyväksyttävä tämä nimeäminen.

Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella puheenjohtajaksi nimetyn kanssa muut henkilöt, jotka ne aikovat nimittää komission jäseniksi.”

41) Lisätään 163 artiklaan ensimmäiseksi kohdaksi kohta seuraavasti:

”Komission toiminnan poliittisesta ohjauksesta huolehtii sen puheenjohtaja.”

42) Korvataan 173 artiklan kolmas kohta seuraavasti:

”Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta ratkaista Euroopan parlamentin, tilintarkastustuomioistuimen ja EKP:n oikeuksiensa turvaamiseksi nostamat kanteet.”

43) Muutetaan 188 c artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

”Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavan lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.”;

b) korvataan 2 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä sen, että varainhoito on ollut moitteetonta. Se ilmoittaa tällöin erityisesti kaikista epäkohdista.”;

c) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla yhteisön toimielimissä, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavissa elimissä ja jäsenvaltioissa, mukaan lukien talousarviosta tuloja saavien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimitilat. Tarkastus toimitetaan jäsenvaltioissa yhdessä kansallisten tilintarkastuselinten kanssa tai, jollei niillä ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten kanssa. Tilintarkastustuomioistuin ja kansalliset tilintarkastuselimet toimivat luottamuksellisessa yhteistyössä riippumattomuutensa säilyttäen. Nämä tilintarkastuselimet taikka viranomaiset tai laitokset ilmoittavat tilintarkastustuomioistuimelle, aikovatko ne osallistua tarkastukseen.

Muiden yhteisön toimielinten, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavien elinten, talousarviosta tuloja saavien luonnollisten tai oikeushenkilöiden ja jäsenvaltioiden tilintarkastuselinten tai, jollei viimeksi mainituilla ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten on annettava tilintarkastustuomioistui-

melle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi.

Euroopan investointipankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen osalta tilintarkastustuomioistuimen oikeudesta tutustua pankin hallussa oleviin tietoihin määrätään tilintarkastustuomioistuimen, pankin ja komission välisellä sopimuksella. Jos sopimusta ei ole tehty, tilintarkastustuomioistuimella on kuitenkin oikeus tutustua pankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen tarkastuksen edellyttämiin tietoihin.”

44) Korvataan 189 b artikla seuraavasti:

”189 b artikla

1. Jos tässä sopimuksessa viitataan tähän artiklaan säädöksen antamisen yhteydessä, noudatetaan seuraavaa menettelyä.

2. Komissio antaa ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä ja saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon,

- voi antaa ehdotetun säädöksen muutettuna, jos se hyväksyy kaikki Euroopan parlamentin lausuntoon sisältyvät tarkistukset,
- voi antaa ehdotetun säädöksen, jos Euroopan parlamentti ei esitä tarkistuksia,
- vahvistaa muussa tapauksessa yhteisen kannan ja ilmoittaa sen Euroopan parlamentille. Neuvosto antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen niistä perusteista, jotka ovat johtaneet neuvoston yhteisen kannan vahvistamiseen. Komissio antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen kannastaan.

Jos Euroopan parlamentti kolmen kuukauden kuluessa edellä tarkoitettua ilmoituksesta:

- a) hyväksyy neuvoston yhteisen kannan tai ei ole tehnyt päätöstä, kyseinen säädös katsotaan annetuksi yhteisen kannan mukaisesti;
- b) hylkää jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä neuvoston yhteisen kannan, katsotaan, ettei ehdotettua säädöstä ole hyväksytty;
- c) tekee jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä ehdotuksia tarkistuksiksi yhteiseen kantaan, näin tarkistettu sanamuoto toimitetaan neuvostolle sekä komissiolle, joka antaa lausunnon näistä tarkistuksista.

3. Jos neuvosto kolmen kuukauden kuluessa Euroopan parlamentin tekemien tarkistusten vastaanottamisesta hyväksyy määräenemmistöllä kaikki Euroopan parlamentin tekemät tarkistukset, kyseinen säädös katsotaan annetuksi näin tarkistetun yhteisen kannan muodossa; niistä tarkistuksista, joista komissio on antanut kielteisen lausunnon, neuvosto

tekee kuitenkin ratkaisunsa yksimielisesti. Jos neuvosto ei hyväksy kaikkia tarkistuksia, neuvoston puheenjohtaja yhteisymmärryksessä Euroopan parlamentin puhemiehen kanssa kutsuu kuuden viikon kuluessa sovittelukomitean koolle.

4. Sovittelukomiteassa kokoontuvat neuvoston jäsenet tai heidän edustajansa sekä yhtä monta Euroopan parlamentin edustajaa; sen tehtävänä on neuvoston jäsenten tai heidän edustajiensa määräenemmistöllä sekä Euroopan parlamentin edustajien enemmistöllä päästä sopimukseen yhteisestä tekstistä. Komissio osallistuu sovittelukomitean työhön ja tekee tarpeelliset aloitteet edistääkseen Euroopan parlamentin ja neuvoston kantojen lähenemistä. Tehtäväänsä toteuttaessaan sovittelukomitea käsittelee yhteistä kantaa Euroopan parlamentin ehdottamien tarkistusten perusteella.

5. Jos sovittelukomitea hyväksyy yhteisen tekstin kuuden viikon kuluessa siitä, kun se on kutsuttu koolle, Euroopan parlamentti ratkaisee annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä ja neuvosto määräenemmistöllä kumpikin kuuden viikon kuluessa tuosta hyväksymisestä, annetaanko säädös yhteisen tekstin mukaisena. Jos jompikumpi näistä kahdesta toimielimestä ei tämän määräajan kuluessa anna hyväksymistään ehdotetulle säädökselle, katsotaan, ettei sitä ole hyväksytty.

6. Jos sovittelukomitea ei hyväksy yhteistä tekstiä, katsotaan, ettei ehdotettua säädöstä ole hyväksytty.

7. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tässä artikkelissa määrättyä kolmen kuukauden määräaikaa pidennetään enintään yhdellä kuukaudella ja kuuden viikon määräaikaa vastaavasti enintään kahdella viikolla.”

45) Lisätään artikla seuraavasti:

”191 a artikla

1. Kaikilla unionin kansalaisilla sekä kaikilla luonnollisilla henkilöillä, jotka asuvat jossain jäsenvaltiossa, tai kaikilla oikeushenkilöillä, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossain jäsenvaltiossa, on oikeus tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin jäljempänä 2 ja 3 kohdan mukaisesti määriteltyjen periaatteiden ja edellytysten mukaisesti.

2. Neuvosto vahvistaa 189 b artikkelissa määrättyä menettelyä noudattaen kahden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta asiakirjoihin tutustumisoikeutta koskevat yleiset periaatteet ja rajoitukset julkisen tai yksityisen edun huomioon ottamiseksi.

3. Kukin edellä mainittu toimielin täsmentää omassa työjärjestyksessään erityismääräykset oikeudesta tutustua toimieliimen asiakirjoihin.”

46) Lisätään 198 artiklaan kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentti voi kuulla komiteaa.”

47) Korvataan 198 a artiklan kolmas kohta seuraavasti:

”Neuvosto nimeää komitean jäsenet ja yhtä monta varajäsentä yksimielisesti asianomaisten jäsenvaltioiden ehdotuksesta neljäksi vuodeksi kerrallaan. Sama jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi. Komitean jäsen ei voi samanaikaisesti olla Euroopan parlamentin jäsen.”

48) Korvataan 198 b artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Se vahvistaa työjärjestyksensä.”

49) Muutetaan 198 c artikla seuraavasti:

a) korvataan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Neuvosto tai komissio kuulee alueiden komiteaa tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa sekä muissa aiheellisiksi katsomissaan tapauksissa, erityisesti rajojen yli ulottuvan yhteistyön osalta.”;

b) lisätään kolmannen kohdan jälkeen kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentti voi kuulla alueiden komiteaa.”

50) Korvataan 205 artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Komissio toteuttaa talousarviota omalla vastuullaan ja annettujen määrärahojen rajoissa 209 artiklan nojalla annettujen asetusten säännöksiä noudattaen ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Jäsenvaltiot ovat yhteistyössä komission kanssa varmistukseen, että määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti.”

51) Korvataan 206 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Neuvoston määräenemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden. Tätä varten se neuvoston jälkeen tutkii 205 a artiklassa tarkoitettut tilit ja taseen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen ja tarkastettujen toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamat vastaukset, 188 c artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun lausuman sekä tilintarkastustuomioistuimen antamat asiaa koskevat erityiskertomukset.”

52) Korvataan 209 a artikla seuraavasti:

”209 a artikla

1. Yhteisö ja jäsenvaltiot suojaavat yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta tämän artiklan mukaisesti toteutettavilla toimenpiteillä, joilla on ennaltaehkäisevä vaikutus ja jotka tarjoavat tehokkaan suojan jäsenvaltioissa.

2. Jäsenvaltiot toteuttavat samat toimenpiteet suojatakseen yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä kuin ne toteuttavat suojatakseen omia taloudellisia etujaan petolliselta menettelyltä.
3. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa, jonka tarkoituksena on suojata yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista. Tätä varten ne yhdessä komission kanssa järjestävät toimivaltaisten viranomaistensa kiinteän ja säännöllisen yhteistoiminnan.
4. Neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan tarvittavat toimenpiteet yhteisön taloudellisten etujen suojaamiseksi petolliselta menettelyltä ja tällaisen menettelyn torjumiseksi tarkoituksena tehokkaan ja yhtäläisen suojelun tarjoaminen jäsenvaltioissa. Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.
5. Komissio yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa antaa vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle selvityksen tämän artiklan täytäntöönpanemiseksi toteutetuista toimenpiteistä.”

53) Lisätään artikla seuraavasti:

”213 a artikla

1. Neuvosto päättää 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen yhteisön toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen tuottamisen edellyttämistä toimenpiteistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 5 artiklan noudattamista.
2. Tilastojen laatimisessa noudatetaan puolueettomuutta, luotettavuutta, objektiivisuutta, tieteellistä riippumattomuutta, kustannustehokkuutta ja tilastosalaisuutta; tilastojen laatimisesta ei saa aiheutua kohtuutonta rasitetta taloudellisille toimijoille.”

54) Lisätään artikla seuraavasti:

”213 b artikla

1. Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettuja yhteisön säädöksiä sovelletaan tällä sopimuksella tai tämän sopimuksen nojalla perustettuihin toimielimiin ja elimiin 1 päivästä tammikuuta 1999.
2. Neuvosto perustaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen 1 kohdassa tarkoitettuun päivämäärään mennessä näiden yhteisön säädösten soveltamista yhteisön toimielimiin ja elimiin valvovan riippumattoman valvontaelimen sekä antaa tarvittaessa muut aiheelliset säännökset.”

55) Korvataan 227 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Ranskan merentakaisiin departementteihin, Azoreihin, Madeiraan ja Kanariansaariin.

Ottaen huomioon Ranskan merentakaisten departementtien, Azorien, Madeiran ja Kanariansaarten rakenteellinen, sosiaalinen ja taloudellinen tilanne, jota vaikeuttaa niiden syrjäinen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto sekä taloudellinen riippuvuus muutamista harvoista tuotteista, jotka sen vuoksi, että ne ovat pysyviä tekijöitä ja niillä on yhteisvaikutuksia, haittaavat suuresti näiden alueiden kehitystä, neuvosto hyväksyy kuitenkin määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on erityisesti määritellä ne edellytykset, joilla tätä sopimusta sovelletaan kyseisiin alueisiin, mukaan lukien yhteiset politiikat.

Neuvosto ottaa hyväksyessään toisessa alakohdassa tarkoitettuja asiaan kuuluvia toimenpiteitä huomioon sellaiset alat, kuten tulli- ja kauppapolitiikan, veropolitiikan, tullittomat alueet, maatalous- ja kalastuspolitiikan, raaka-aineiden ja välttämättömien kulutustavaroiden toimittamisedot, valtion tuet sekä edellytykset rakennerahastoihin ja laaja-alaisiin yhteisön ohjelmiin pääsemiselle.

Neuvosto hyväksyy toisessa alakohdassa tarkoitettut toimenpiteet syrjäisimpien alueiden erityispiirteet ja rajoitukset huomioon ottaen ja heikentämättä yhteisön oikeusjärjestyksen, sisämarkkinat ja yhteiset politiikat mukaan luettuina, yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta."

56) Muutetaan 228 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

"Käyttäessään tällä kohdalla sille annettua toimivaltaa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, lukuun ottamatta tapauksia, joiden osalta 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.";

b) korvataan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jollei komission toimivallasta näissä asioissa muuta johdu, sopimuksen allekirjoittamisesta, johon voi liittyä päätös sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta ennen sen voimaantuloa, sekä sopimusten tekemisestä päättää neuvosto määräenemmistöllä komission ehdotuksesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti, jos sopimus koskee alaa, jolla sisäisten sääntöjen antamisen edellytyksenä on yksimielisyys, tai jos on kysymys 238 artiklassa tarkoitetuista sopimuksista.

Poiketen siitä, mitä 3 kohdassa määrätään, samoja menettelyjä noudatetaan päätettäessä sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä ja määriteltäessä yhteisön kantoja 238 artiklaan perustuvalla sopimuksella perustetussa elimessä, kun kyseisen elimen on tehtävä päätöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta päätöksiä kyseisen sopimuksen institutionaalisten rakenteiden täydentämisestä tai muuttamisesta.

Euroopan parlamentille on viipymättä annettava täydelliset tiedot tämän kohdan mukaisesta päätöksestä, joka koskee sopimuksen väliaikaista soveltamista tai soveltamisen keskeyttämistä, tai yhteisön kannan määrittelystä 238 artiklan nojalla tehdyllä sopimuksella perustetussa elimessä."

57) Lisätään artikla seuraavasti:

”236 artikla

1. Kun jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeus päätetään väliaikaisesti pidättää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 2 kohdan mukaisesti, tämä äänioikeus pidätetään myös tämän sopimuksen osalta.

2. Neuvosto voi, kun Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 1 kohdan mukaisesti on todettu kyseisen sopimuksen F artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita vakavasti ja jatkuvasti rikotun, lisäksi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

4. Tehdessään 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä. Poiketen siitä, mitä 148 artiklan 2 kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään 148 artiklan 2 kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 1 kohdan mukaisesti. Tällaisissa tapauksissa yksimielisyyttä edellyttävä päätös tehdään ilman asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä.”

58) Kumotaan pöytäkirja sosiaalipolitiikasta ja siihen liitetty sopimus sosiaalipolitiikasta.

59) Kumotaan pöytäkirja talous- ja sosiaalikomiteasta ja alueiden komiteasta.

3 artikla

Muutetaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimus tämän artiklan mukaisesti.

1) Korvataan 10 artiklan 2 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella henkilön, jonka ne aikovat nimittää komission puheenjohtajaksi; Euroopan parlamentin on hyväksyttävä tämä nimeäminen.

Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella puheenjohtajaksi nimetyn kanssa muut henkilöt, jotka ne aikovat nimittää komission jäseniksi.”

2) Lisätään 13 artiklan ensimmäiseksi kohdaksi kohta seuraavasti:

”Komission toiminnan poliittisesta ohjauksesta huolehtii sen puheenjohtaja.”

3) Lisätään 20 artiklaan kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentin jäsenmäärä saa olla enintään seitsemänsataa.”

4) Muutetaan 21 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”3. Euroopan parlamentti laatii esityksen yleisten, välittömien vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa tai kaikille jäsenvaltioille yhteisten periaatteiden mukaisesti.”;

b) lisätään kohta seuraavasti:

”4. Euroopan parlamentti voi saatuaan komission lausunnon ja neuvoston yksimielisesti antaman suostumuksen vahvistaa sen jäsenten tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot.”

5) Korvataan 30 artikla seuraavasti:

”30 artikla

1. Komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista, huolehtii neuvoston työn valmistelusta sekä suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. Komitea voi tehdä menettelyä koskevia päätöksiä neuvoston työjärjestyksessä määrätyissä tapauksissa.

2. Neuvostoa avustaa pääsihteeristö, jota johtaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva pääsihteeri, ja häntä avustaa varapääsihteeri, joka vastaa pääsihteeristön toiminnasta. Neuvosto nimittää pääsihteerin ja varapääsihteerin yksimielisesti.

Neuvosto päättää pääsihteeristön organisaatiosta.

3. Neuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.”

6) Korvataan 33 artiklan neljäs kohta seuraavasti:

”Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta ratkaista Euroopan parlamentin ja tilintarkastustuomioistuimen oikeuksiensa turvaamiseksi nostamat kanteet.”

7) Muutetaan 45 c artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

”Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavan lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.”;

b) korvataan 2 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä sen, että varainhoito on ollut moitteetonta. Se ilmoittaa tällöin erityisesti kaikista epäkohdista.”;

c) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla yhteisön toimielimissä, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavissa elimissä ja jäsenvaltioissa, mukaan lukien talousarviosta tuloja saavien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimitilat. Tarkastus toimitetaan jäsenvaltioissa yhdessä kansallisten tilintarkastuselinten kanssa tai, jollei niillä ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten kanssa. Tilintarkastustuomioistuin ja kansalliset tilintarkastuselimet toimivat luottamuksellisessa yhteistyössä riippumattomuutensa säilyttäen. Nämä tilintarkastuselimet taikka viranomaiset tai laitokset ilmoittavat tilintarkastustuomioistuimelle, aikovatko ne osallistua tarkastukseen.

Muiden yhteisön toimielinten, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavien elinten, talousarviosta tuloja saavien luonnollisten tai oikeushenkilöiden ja jäsenvaltioiden tilintarkastuselinten tai, jollei viimeksi mainituilla ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten on annettava tilintarkastustuomioistuimelle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi.

Euroopan investointipankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen osalta tilintarkastustuomioistuimen oikeudesta tutustua pankin hallussa oleviin tietoihin määrätään tilintarkastustuomioistuimen, pankin ja komission välisellä sopimuksella. Jos sopimusta ei ole tehty, tilintarkastustuomioistuimella on kuitenkin oikeus tutustua pankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen tarkastuksen edellyttämiin tietoihin.”

8) Korvataan 78 c artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Komissio toteuttaa talousarviota omalla vastuullaan ja annettujen määrärahojen rajoissa 78 h artiklan nojalla annettujen asetusten säännöksiä noudattaen ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Jäsenvaltiot ovat yhteistyössä komission kanssa varmistukseen, että määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti.”

9) Korvataan 78 g artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Neuvoston määräenemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden. Tätä varten se neuvoston jälkeen tutkii 78 d artiklassa tarkoitetut tilit ja taseen, tilintarkastustuomioistuinten vuosikertomuksen ja tarkastettujen toimielinten tilintarkastustuomioistuinten huomautuksiin antamat vastaukset, 45 c artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun lausuman sekä tilintarkastustuomioistuinten antamat asiaa koskevat erityiskertomukset.”

10) Lisätään artikla seuraavasti:

”96 artikla

1. Kun jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeus päätetään väliaikaisesti pidättää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 2 kohdan mukaisesti, tämä äänioikeus pidätetään myös tämän sopimuksen osalta.

2. Neuvosto voi, kun Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 1 kohdan mukaisesti on todettu kyseisen sopimuksen F artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita vakavasti ja jatkuvasti rikotun, lisäksi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

4. Tehdessään 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääniä. Poiketen siitä, mitä 28 artiklan neljännessä kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään 28 artiklan neljännessä kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 1 kohdan mukaisesti. Tällaisissa tapauksissa yksimielisyyttä edellyttävä päätös tehdään ilman asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä.”

4 artikla

Muutetaan Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimus tämän artiklan mukaisesti:

1) Lisätään 107 artiklaan kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentin jäsenmäärä saa olla enintään seitsemänsataa.”

2) Muutetaan 108 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”3. Euroopan parlamentti laatii esityksen yleisten, välittömien vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa tai kaikille jäsenvaltioille yhteisten periaatteiden mukaisesti.”;

b) lisätään kohta seuraavasti:

”4. Euroopan parlamentti voi saatuaan komission lausunnon ja neuvoston yksimielisesti antaman suostumuksen vahvistaa sen jäsenten tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot.”

3) Korvataan 121 artikla seuraavasti:

”121 artikla

1. Komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista, huolehtii neuvoston työn valmistelusta sekä suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. Komitea voi tehdä menettelyä koskevia päätöksiä neuvoston työjärjestyksessä määrätyissä tapauksissa.

2. Neuvostoa avustaa pääsihteeristö, jota johtaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva pääsihteeri, ja häntä avustaa varapääsihteeri, joka vastaa pääsihteeristön toiminnasta. Neuvosto nimittää pääsihteerin ja varapääsihteerin yksimielisesti.

Neuvosto päättää pääsihteeristön organisaatiosta.

3. Neuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.”

4) Korvataan 127 artiklan 2 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella henkilön, jonka ne aikovat nimittää komission puheenjohtajaksi; Euroopan parlamentin on hyväksyttävä tämä nimeäminen.

Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella puheenjohtajaksi nimetyn kanssa muut henkilöt, jotka ne aikovat nimittää komission jäseniksi.”

5) Lisätään 132 artiklaan ensimmäiseksi kohdaksi kohta seuraavasti:

”Komission toiminnan poliittisesta ohjauksesta huolehtii sen puheenjohtaja.”

6) Korvataan 146 artiklan kolmas kohta seuraavasti:

”Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta ratkaista Euroopan parlamentin ja tilintarkastustuomioistuimen oikeuksiensa turvaamiseksi nostamat kanteet.”

7) Muutetaan 160 c artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

”Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavan lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.”;

b) korvataan 2 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä sen, että varainhoito on ollut moitteetonta. Se ilmoittaa tällöin erityisesti kaikista epäkohdista.”;

c) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla yhteisön toimielimissä, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavissa elimissä ja jäsenvaltioissa, mukaan lukien talousarviosta tuloja saavien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimitilat. Tarkastus toimitetaan jäsenvaltioissa yhdessä kansallisten tilintarkastuselinten tai laitosten kanssa tai, jollei niillä ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Tilintarkastustuomioistuin ja kansalliset tilintarkastuselimet toimivat luottamuksellisessa yhteistyössä riippumattomuutensa säilyttäen. Nämä tilintarkastuselimet taikka viranomaiset tai laitokset ilmoittavat tilintarkastustuomioistuimelle, aikovatko ne osallistua tarkastukseen.

Muiden yhteisön toimielinten, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavien elinten, talousarviosta tuloja saavien luonnollisten tai oikeushenkilöiden ja jäsenvaltioiden tilintarkastuselinten tai, jollei viimeksi mainituilla ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten on annettava tilintarkastustuomioistuimelle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi.

Euroopan investointipankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen osalta tilintarkastustuomioistuimen oikeudesta tutustua pankin hallussa oleviin tietoihin määrätään tilintarkastustuomioistuimen, pankin ja komission välisellä sopimuksella. Jos sopimusta ei ole tehty, tilintarkastustuomioistuimella on kuitenkin oikeus tutustua pankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen tarkastuksen edellyttämiin tietoihin.”

8) Lisätään 170 artiklaan kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentti voi kuulla talous- ja sosiaalikomiteaa.”

9) Korvataan 179 artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Komissio toteuttaa talousarviota omalla vastuullaan ja annettujen määrärahojen rajoissa 183 artiklan nojalla annettujen asetusten säännöksiä noudattaen ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Jäsenvaltiot ovat yhteistyössä komission kanssa varmistukseen, että määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti.”

10) Korvataan 180 b artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Neuvoston määräenemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden. Tätä varten se neuvoston jälkeen tutkii 179 a artiklassa tarkoitetut tilit ja taseen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen ja tarkastettujen toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamat vastaukset, 160 c artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun lausuman sekä tilintarkastustuomioistuimen antamat asiaa koskevat erityiskertomukset.”

11) Lisätään artikla seuraavasti:

”204 artikla

1. Kun jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeus päätetään väliaikaisesti pidättää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 2 kohdan mukaisesti, tämä äänioikeus pidätetään myös tämän sopimuksen osalta.

2. Neuvosto voi, kun Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 1 kohdan mukaisesti on todettu kyseisen sopimuksen F artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita vakavasti ja jatkuvasti rikotun, lisäksi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

4. Tehdessään 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääniä. Poiketen siitä, mitä 118 artiklan 2 kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään 118 artiklan 2 kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 1 kohdan mukaisesti. Tällaisissa tapauksissa yksimielisyyttä edellyttävä päätös tehdään ilman asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä.”

5 artikla

Muutetaan 20 päivänä syyskuuta 1976 tehdyn neuvoston päätöksen liitteenä oleva edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä välittömillä vaaleilla annettu säädös tämän artiklan mukaisesti.

1) Lisätään 2 artiklaan kohta seuraavasti:

”Jos tätä artiklaa muutetaan, kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrän on varmistettava yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen asianmukainen edustus.”

2) Lisätään 6 artiklan 1 kohdan viidennen luetelmakohdan jälkeen luetelma kohta seuraavasti:

”— alueiden komitean jäsen,”.

3) Korvataan 7 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Kunnes yhdenmukainen vaalimenettely tai yhteisille periaatteille perustuva menettely tulee voimaan ja jollei tämän säädöksen muista määräyksistä muuta johdu, vaalit toimitetaan kussakin jäsenvaltiossa kansallisten määräysten mukaan.”

4) Korvataan 11 artikla seuraavasti:

”11 artikla

Kunnes 7 artiklan 1 kohdassa määrätty yhdenmukainen vaalimenettely tai 7 artiklassa tarkoitettu yhteisille periaatteille perustuva menettely tulee voimaan, Euroopan parlamentti tarkastaa edustajien valtuudet. Tätä varten se merkitsee tiedoksi jäsenvaltioiden virallisesti julkistamat tulokset ja ratkaisee tämän säädöksen määräyksistä mahdollisesti johtuvat riidat, lukuun ottamatta niitä kansallisia määräyksiä, joihin säädöksessä viitataan.”

5) Korvataan 12 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Kunnes 7 artiklan 1 kohdassa määrätty yhdenmukainen vaalimenettely tai 7 artiklassa tarkoitettu yhteisille periaatteille perustuva menettely tulee voimaan, ja jollei tämän säädöksen muista määräyksistä muuta johdu, jokainen jäsenvaltio laatii asianmukaiset menettelytavat 3 artiklassa tarkoitetun viisivuotiskauden aikana mahdollisesti vapautuvan edustajanpaikan täyttämiseksi loppukaudeksi.”

TOINEN OSA

YKSINKERTAISTAMINEN

6 artikla

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen vanhentuneiden määräysten poistamiseksi sekä sen tiettyjen määräysten mukauttamiseksi muutetaan Euroopan yhteisön perustamissopimus, mukaan lukien sen liitteet ja pöytäkirjat, tämän artiklan mukaisesti.

I SOPIMUKSEN ARTIKLOJEN TEKSTI

- 1) Korvataan 3 artiklan a alakohdan sana ”poistaminen” sanalla ”kieltäminen”.
- 2) Kumotaan 7 artikla.
- 3) Muutetaan 7 a artikla seuraavasti:
 - a) ensimmäinen ja toinen kohta numeroidaan ja niistä tulee 1 ja 2 kohta;
 - b) poistetaan uuden 1 kohdan seuraavat viittaukset ”7 b”, ”70 artiklan 1 kohdan” sekä ”ja 100 b”; korvataan pilkku sanalla ”ja” ennen ilmaisua ”100 a artiklan”;
 - c) lisätään 3 kohdaksi näin numeroituna 7 b artiklan toisen kohdan teksti seuraavasti:

”3. Neuvosto määrittelee määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ne suuntaviivat ja edellytykset, jotka ovat tarpeen tasapainoisen edistymisen takaamiseksi kaikilla kyseisillä aloilla.”.
- 4) Kumotaan 7 b artikla.
- 5) Muutetaan 8 b artikla seuraavasti:
 - a) poistetaan 1 kohdan ilmaisu ”31 päivään joulukuuta 1994 mennessä”;
 - b) 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä olevasta viittauksesta ”138 artiklan 3 kohdan” tulee viittaus ”138 artiklan 4 kohdan”;
 - c) poistetaan 2 kohdan toisen virkkeen ilmaisu ”31 päivään joulukuuta 1993 mennessä”.
- 6) Poistetaan 8 c artiklan toisen virkkeen ilmaisu ”31 päivään joulukuuta 1993 mennessä”.
- 7) Poistetaan 8 e artiklan ensimmäisen kohdan ilmaisu ”31 päivään joulukuuta 1993 mennessä ja sen jälkeen”.

- 8) Korvataan 9 artiklan 2 kohdan ilmaisu ”1 luvun 1 jakson” ilmaisulla ”12 artiklan”.
- 9) Poistetaan 10 artiklan 2 kohta ja poistetaan 1 kohdan numerointi.
- 10) Kumotaan 11 artikla.
- 11) Poistetaan 1 luvun, Tulliliitto, alaotsikko ”1 jakso — Jäsenvaltioiden välisten tullien poistaminen”.
- 12) Korvataan 12 artikla seuraavasti:

”12 artikla

Tuonti- ja vientitullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä. Tämä koskee myös fiskaalisia tulleja.”.
- 13) Kumotaan 13—17 artikla.
- 14) Poistetaan otsikko ”2 jakso — Yhteisen tullitariffin toteuttaminen”.
- 15) Kumotaan 18—27 artikla.
- 16) Korvataan 28 artikla seuraavasti:

”28 artikla

Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta yhteisen tullitariffin tullit.”.
- 17) Korvataan 29 artiklan johdantokappaleen sanat ”tässä jaksossa” sanoilla ”tässä luvussa”.
- 18) Korvataan 2 luvun otsikon sana ”poistaminen” sanalla ”kieltäminen”.
- 19) Poistetaan 30 artiklan sanat ”sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäljempänä olevien määräysten soveltamista.” ja korvataan poistettavan osan edellä oleva pilkku pisteellä.
- 20) Kumotaan 31, 32 ja 33 artikla.
- 21) Poistetaan 34 artiklan 2 kohta ja poistetaan 1 kohdan numerointi.
- 22) Kumotaan 35 artikla.
- 23) Korvataan 36 artiklan ilmaisu ”Mitä 30—34 artiklassa” ilmaisulla ”Mitä 30 ja 34 artiklassa”.

24) Muutetaan 37 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan sanat ”asteittain” sekä ”siirtymäkauden jälkeen”;
- b) korvataan 2 kohdan sana ”poistamista” sanalla ”kieltämistä”;
- c) poistetaan 3, 5 ja 6 kohta, jolloin 4 kohdasta tulee 3 kohta;
- d) poistetaan uuden 3 kohdan sanat ”tällöin otetaan huomioon mahdollisen mukauttamisen ja tarpeellisen erikoistumisen aikataulu.” ja poistettavan osan edellä oleva puolipiste korvataan pisteellä.

25) Muutetaan 38 artikla seuraavasti:

- a) korvataan 3 kohdan ensimmäisen virkkeen viittaus liitteeseen II viittauksella liitteeseen I ja poistetaan toinen virke, joka alkaa sanoilla ”Neuvosto päättää kuitenkin ...”;
- b) poistetaan 4 kohdan sana ”jäsenvaltioiden”.

26) Muutetaan 40 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 1 kohta, jolloin 2, 3 ja 4 kohdasta tulee 1, 2 ja 3 kohta;
- b) [ei koske suomenkielistä toisintoa];
- c) muutetaan uuden 2 kohdan ensimmäisen alakohdan viittaus ”2 kohdassa” viittaukseksi ”1 kohdassa”;
- d) muutetaan uuden 3 kohdan viittaus ”2 kohdassa” viittaukseksi ”1 kohdassa”.

27) Muutetaan 43 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 2 kohdan kolmannen alakohdan sanat ”kahden ensimmäisen vaiheen aikana yksimielisesti ja sen jälkeen” sekä poistettavaa tekstiä edeltävä pilkku;
- b) muutetaan 2 ja 3 kohdan viittaus ”40 artiklan 2 kohdassa” viittaukseksi ”40 artiklan 1 kohdassa”.

28) Kumotaan 44, 45 ja 47 artikla.

29) Poistetaan 48 artiklan 1 kohdan sanat ”viimeistään siirtymäkauden päättyessä”.

30) Muutetaan 49 artikla seuraavasti:

- a) korvataan johdantokappaleen ensimmäisen rivin sanat ”Hetä tämän sopimuksen tultua voimaan neuvosto” sanalla ”Neuvosto” ja poistetaan viimeisen rivin sana ”asteittain”;
- b) poistetaan sekä b että c alakohdan sanat ”asteittain etenevän suunnitelman mukaisesti”.

31) Muutetaan 52 artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

- a) korvataan ensimmäisen virkkeen sanat ”siirtymäkauden aikana poistetaan asteittain” sanalla ”kielletään”;
- b) korvataan toisen virkkeen sanat ”Asteittain poistetaan myös” sanoilla ”Myös kielletään”.

32) Kumotaan 53 artikla.

33) Muutetaan 54 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 1 kohta, ja tällöin 2 ja 3 kohdasta tulee 1 ja 2 kohta;
- b) poistetaan uuden 1 kohdan sanat ”yleisen toimintaohjelman täytäntöönpanosta tai, jollei yleistä toimintaohjelmaa ole,” sekä korvataan sanat ”toteutumisvaiheen saavuttamiseksi” sanalla ”toteuttamiseksi”.

34) Korvataan 59 artiklan ensimmäisen kohdan sanat ”siirtymäkauden aikana poistetaan asteittain” sanalla ”kielletään”.

35) Poistetaan 61 artiklan 2 kohdan sana ”asteittain”.

36) Kumotaan 62 artikla.

37) Muutetaan 63 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 1 kohta, ja tällöin 2 ja 3 kohdasta tulee 1 ja 2 kohta;
- b) korvataan uuden 1 kohdan sanat ”ensimmäisen vaiheen päättymiseen asti yksimielisesti ja sen jälkeen määräenemmistöllä” sanalla ”määräenemmistöllä”, sekä poistetaan korvattavaa osaa edeltävä ja sen jäljessä oleva pilkku; lisäksi poistetaan ”yleisen toimintaohjelman täytäntöönpanosta tai, jollei yleistä toimintaohjelmaa ole, toteuttamisvaiheen saavuttamiseksi” ja korvataan sanat ”tiettyä palvelua vapautettaessa” sanoilla ”tietyn palvelun vapauden toteuttamiseksi”;
- c) korvataan uuden 2 kohdan ilmaisu ”Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja ehdotuksia ja päätöksiä tehtäessä” ilmaisulla ”Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja direktiivejä annettaessa”.

38) Korvataan 64 artiklan ensimmäisen kohdan viittaus ”63 artiklan 2 kohdan” viittauksella ”63 artiklan 1 kohdan”.

39) Kumotaan 67–73 a artikla, 73 e artikla sekä 73 h artikla.

40) Poistetaan 75 artiklan 2 kohta, ja tällöin 3 kohdasta tulee 2 kohta.

41) Korvataan 76 artiklan sanat ”tämän perustamissopimuksen voimaan tullessa” sanoilla ”1 päivänä tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymispäivänä”.

42) Muutetaan 79 artikla seuraavasti:

- a) korvataan 1 kohdan sanat ”Viimeistään toisen vaiheen lopussa poistetaan yhteisön sisäisestä liikenteestä” sanoilla ”Yhteisön sisäisestä liikenteestä poistetaan”;
- b) korvataan 3 kohdan sanat ”Kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantuloista neuvosto” sanalla ”Neuvosto”.

43) Poistetaan 80 artiklan 1 kohdan sanat ”toisen vaiheen alusta”.

44) Poistetaan 83 artiklan sana ”liikennejaoston”.

45) Poistetaan 84 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan viittaus ”1 ja 3 kohdan”.

46) Sulautetaan 87 artiklan 1 kohdan kaksi alakohtaa yhdeksi kohdaksi. Uusi kohta on seuraava:

”1. Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan aiheelliset asetukset ja direktiivit 85 ja 86 artiklassa tarkoitettujen periaatteiden soveltamiseksi.”.

47) Korvataan 89 artiklan sanat ”Hetimitävänsä aloitettuaan komissio” sanalla ”Komissio”.

48) Poistetaan 90 artiklan jälkeen oleva otsikko ”2 jakso — Polkumyynti”.

49) Kumotaan 91 artikla.

50) Korvataan 92 artiklan edellä oleva otsikko ”3 jakso” otsikolla ”2 jakso”.

51) Poistetaan 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan toinen virke, joka alkaa sanoilla ”Laivanrakennusteollisuudelle tarkoitettua tukea ...” ja päättyy sanoihin ”... yhteisestä kauppapolitiikasta, muuta johdu”, ja c alakohdan jäljelle jäävä teksti päättyy pilkkuun.

52) Poistetaan 95 artiklan kolmas alakohta.

53) Kumotaan 97 ja 100 b artikla.

54) Korvataan 101 artiklan sanat ”antaa, ensimmäisen vaiheen aikana yksimielisesti ja sen jälkeen määräenemmistöllä,” sanoilla ”antaa määräenemmistöllä” sekä poistetaan korvattavan osan jäljessä oleva pilkku.

55) Poistetaan 109 e artiklan 2 kohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan sanat ”, sanotun kuitenkin rajoittamatta 73 e artiklan soveltamista,”.

56) Muutetaan 109 f artikla seuraavasti:

- a) korvataan 1 kohdan toisen alakohdan sanat ”, keskuspankkien pääjohtajien komitean, jäljempänä ’pääjohtajien komitea’, tai ERI:n neuvoston suosituksesta” sanoilla ”ERI:n neuvoston suosituksesta”;
- b) poistetaan 1 kohdan neljäs alakohta eli sanat ”Pääjohtajien komitea lakkautetaan toisen vaiheen alkaessa.”;
- c) poistetaan 8 kohdan toinen alakohta, joka alkaa sanoilla ”Tapauksissa, joissa tässä sopimuksessa ...” ja joka päättyy sanoihin ”... tarkoitetaan pääjohtajien komiteaa.”.

57) Muutetaan 112 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan sanat ”ennen siirtymäkauden loppua”;
- b) korvataan 1 kohdan toisen alakohdan sanat ”toisen vaiheen päättymiseen asti yksimielisesti ja sen jälkeen määräenemmistöllä” sanalla ”määräenemmistöllä” ja poistetaan korvattavien sanojen edellä ja jäljessä oleva pilkku.

58) Korvataan 129 c artiklan 1 kohdan kolmannen luetelmakohdan sanat ”sen koheesiorahaston kautta, joka 130 d artiklan mukaisesti perustetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993” sanoilla ”130 d artiklan mukaisesti perustetun koheesiorahaston kautta”.

59) Korvataan 130 d artiklan toisen kohdan sanat ”Neuvosto perustaa samaa menettelyä noudattaen 31 päivään joulukuuta 1993 mennessä koheesiorahaston, joka” sanoilla ”Neuvoston samaa menettelyä noudattaen perustama koheesiorahasto”.

60) Korvataan 130 s artiklan 5 kohdan toisen luetelmakohdan sanat ”siitä koheesiorahastosta annettavasta taloudellisesta tuesta, joka 130 d artiklan mukaisesti perustetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993” sanoilla ”130 d artiklan mukaisesti perustetusta koheesiorahastosta annettavasta taloudellisesta tuesta”.

61) Korvataan 130 w artiklan 3 kohdan ilmaisu ”AKT-ETY-yleissopimuksessa” ilmaisulla ”AKT-EY-yleissopimuksessa”.

62) Poistetaan 131 artiklan ensimmäisen kohdan sanat ”Belgiaan” ja ”Italiaan” ja korvataan viittaus liitteeseen IV viittauksella liitteeseen II.

63) Muutetaan 133 artikla seuraavasti:

- a) korvataan 1 kohdan sanat ”poistetaan kokonaan” sanalla ”kielletään” sekä sanat ”asteittaisesta poistamisesta” sanalla ”kieltämisestä”;

- b) korvataan 2 kohdan sanat "poistetaan asteittain" sanoilla "ovat kiellettyjä" ja poistetaan viittaukset 13, 14, 15 ja 17 artiklaan, jolloin kohta päättyy sanoihin "... 12 artiklan määräysten mukaisesti";
- c) korvataan 3 kohdan toisen alakohdan ensimmäisen virkkeen sanat "tarkoitettuja tulleva alennetaan kuitenkin asteittain siitä jäsenvaltiosta tuotavista tuotteista perittävien tullen tasolle" sanoilla "tarkoitettut tullit eivät saa olla korkeampia kuin siitä jäsenvaltiosta tuotavista tuotteista perittävät tullit" sekä poistetaan alakohdan toinen virke, joka alkaa sanoilla "Tässä sopimuksessa määrättyjä" ja päättyy sanoihin "tullessa perittävän tullen välillä";
- d) poistetaan 4 kohdan sanat "tämän sopimuksen tullessa voimaan".

64) Korvataan 136 artikla seuraavasti:

"136 artikla

Neuvosto antaa maiden ja alueiden sekä yhteisön välisessä assosiaatiossa saatujen kokemusten ja tämän sopimuksen periaatteiden pohjalta yksimielisesti säännökset maiden ja alueiden sekä yhteisön välistä assosiaatiota koskevista säännöistä ja menettelyistä."

65) Muutetaan 138 artikla edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömällä vaaleilla annetun, 20 päivänä syyskuuta 1976 tehdyn neuvoston päätöksen liitteenä olevan säädöksen 1 ja 2 artiklan sekä 3 artiklan 1 kohdan sisällyttämiseksi seuraavasti; mainitun säädöksen liitettä II sovelletaan edelleen:

- a) edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömällä vaaleilla tehdyn asiakirjan 14 artiklan vuoksi vanhentuneiden 1 ja 2 kohdan teksti korvataan kyseisen asiakirjan 1 ja 2 artiklan tekstillä; uusi 1 ja 2 kohta ovat seuraavat:

"1. Yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat Euroopan parlamenttiin valitaan yleisillä, välittömällä vaaleilla.

2. Kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrät ovat seuraavat:

Belgia	25
Tanska	16
Saksa	99
Kreikka	25
Espanja	64
Ranska	87
Irlanti	15
Italia	87
Luxemburg	6
Alankomaat	31
Itävalta	21
Portugali	25
Suomi	16
Ruotsi	22
Yhdistynyt kuningaskunta	87.

Jos tätä kohtaa muutetaan, kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrän on varmistettava yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen asianmukainen edustus.”;

- b) lisätään uuden 1 ja 2 kohdan jälkeen edellä mainitun asiakirjan 3 artiklan 1 kohdan teksti 3 kohdaksi; uusi 3 kohta on seuraava:

”3. Edustajat valitaan viideksi vuodeksi.”;

- c) nykyisestä 3 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 2 artiklalla muutettuna, tulee 4 kohta;

- d) tällöin 4 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 2 artiklalla lisättynä, tulee 5 kohta.

- 66) Poistetaan 158 artiklan 3 kohta.

- 67) Korvataan 166 artiklan ensimmäisen kohdan sanat ”liittymispäivästä” sanoilla ”1 päivästä tammikuuta 1995”.

- 68) Poistetaan 188 b artiklan 3 kohdan toinen alakohta, joka alkaa sanoilla ”Tilintarkastustuomioistuimen jäseniä ...” ja loppuu sanoihin ”... neljäksi vuodeksi”.

- 69) Poistetaan 197 artiklan toinen kohta, joka alkaa sanoilla ”Siinä on ainakin ...”.

- 70) Poistetaan 207 artiklan toinen, kolmas, neljäs ja viides kohta.

- 71) Lisätään 212 artiklan tilalle Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 24 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan teksti; uusi 212 artikla on siten seuraava:

”212 artikla

Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja kuultuaan niitä muita toimielimiä, joita asia koskee, Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt ja yhteisön muuta henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot.”.

- 72) Lisätään 218 artiklan tilalle Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 28 artiklan ensimmäisen kohdan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna; uusi 218 artikla on siten seuraava:

”218 artikla

Yhteisöllä on jäsenvaltioiden alueella Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyssä pöytäkirjassa määrätyin edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi. Sama koskee Euroopan keskuspankkia, Euroopan rahapoliittista instituuttia ja Euroopan investointipankkia.”.

- 73) Korvataan 221 artiklan sanat ”Kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantuloa jäsenvaltiot antavat” sanoilla ”Jäsenvaltiot antavat”.

74) Sulautetaan 223 artiklan 2 ja 3 kohta ja korvataan ne seuraavasti:

”2. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta muuttaa luetteloa, jonka se on vahvistanut 15 päivänä huhtikuuta 1958 tuotteista, joihin sovelletaan 1 kohdan b alakohdtaa.”.

75) Kumotaan 226 artikla.

76) Muutetaan 227 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohdan viittaus liitteeseen IV viittauksella liitteeseen II;

b) lisätään 4 kohdan jälkeen uusi kohta seuraavasti:

”5. Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Ahvenanmaahan Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti.”;

c) tällöin entisestä 5 kohdasta tulee 6 kohta ja sen d alakohda, joka koskee Ahvenanmaata, poistetaan; c alakohdan jälkeen tulee piste.

77) Poistetaan 229 artiklan ensimmäisen kohdan sanat ”sekä tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen toimitelmiin”, jolloin jäljelle jäävä teksti päättyy pisteeseen.

78) Korvataan 234 artiklan sanat ”ennen tämän sopimuksen voimaantuloa” sanoilla ”ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää”.

79) Poistetaan 241 artiklan edellä oleva otsikko ”Toimielinten järjestäytyminen”.

80) Kumotaan 241–246 artikla.

81) Lisätään 248 artiklaan uusi kohta seuraavasti:

”Tämä sopimus on liittymissopimusten nojalla todistusvoimainen myös englannin, espanjan, iirin, kreikan, portugalin, ruotsin, suomen ja tanskan kielellä laadittuina toisintoina.”.

II LIITTEET

1) Poistetaan liite I, ”Tämän sopimuksen 19 ja 20 artiklassa tarkoitettu A–G luettelo”.

2) Liitteestä II ”Luettelo, johon viitataan tämän sopimuksen 38 artiklassa” tulee liite I ja nimikkeiden 22.08:sta ja 22.09:stä kohdalla olevasta viittauksesta ”Sopimuksen liitteessä II” tulee viittaus ”Sopimuksen liitteessä I”.

3) Poistetaan liite III ”Luettelo näkymättömistä toimista, joista määrätään sopimuksen 73 h artiklassa”.

- 4) Liitteestä IV ”Merentakaiset maat ja alueet, joihin sovelletaan sopimuksen neljännen osan määräyksiä” tulee liite II. Se saatetaan ajan tasalle seuraavasti:

”LIITE II

MERENTAKAISET MAAT JA ALUEET,

joihin sovelletaan sopimuksen neljännen osan määräyksiä

— Grönlanti,	— Anguilla,
— Uusi-Kaledonia ja siihen kuuluvat alueet,	— Caymansaaret,
— Ranskan Polynesia,	— Falklandinsaaret,
— Ranskan eteläiset ja antarktiset alueet,	— Etelä-Georgia ja Eteläiset Sandwichsaaret,
— Wallis- ja Futunasaaret,	— Montserrat,
— Mayotte,	— Pitcairn,
— Saint-Pierre ja Miquelon,	— Saint Helena ja siihen kuuluvat alueet,
— Aruba,	— Antarktiksens brittiläinen alue,
— Alankomaiden Antillit:	— Intian valtameren brittiläinen alue,
— Bonaire,	— Turks- ja Caicossaaret,
— Curaçao,	— Brittiläiset Neitsytsaaret,
— Saba,	— Bermuda.”.
— Sint Eustatius,	
— Sint Maarten,	

III PÖYTÄKIRJAT JA MUUT ASIAKIRJAT

- 1) Kumotaan seuraavat pöytäkirjat ja muut asiakirjat:

- a) Pöytäkirja Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan muuttamisesta;
- b) Pöytäkirja Saksan sisäisestä kaupasta ja siihen liittyvistä kysymyksistä;
- c) Pöytäkirja eräistä Ranskaa koskevista määräyksistä;
- d) Pöytäkirja Luxemburgin suurherttuakunnasta;
- e) Pöytäkirja järjestelystä, jota sovelletaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisön tuotteisiin Algerian ja Ranskan tasavallan merentakaisien departementtien suhteen;
- f) Pöytäkirja kivennäisöljyistä ja eräistä niiden johdannaisista;

- g) Pöytäkirja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen soveltamisesta muualla kuin Euroopassa sijaitseviin Alankomaiden kuningaskunnan osiin;
- h) Yleissopimus merentakaisten maiden ja alueiden assosioimisesta yhteisöön;
- Pöytäkirja banaanien tuontia koskevasta tariffikiintiöstä (Brysselin nimikkeistön nimikkeestä 08.01:stä);
 - Pöytäkirja raakakahvin tuontia koskevasta tariffikiintiöstä (Brysselin nimikkeistön nimikkeestä 09.01:stä).
- 2) Poistetaan Euroopan investointipankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan lopussa oleva luettelo allekirjoittajista.
- 3) Muutetaan Euroopan yhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehty pöytäkirja seuraavasti:
- a) poistetaan sanat ”OVAT tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen” sekä luettelo valtionpäämiehistä ja heidän täysivaltaisista edustajistaan;
 - b) poistetaan sanat ”JOTKA vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa”;
 - c) lisätään 3 artiklan neljänneksi kohdaksi Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 21 artiklan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna; tämä uusi neljäs kohta on seuraava:
”Yhteisön tuomioistuimen tuomareihin, julkisasiamiehiin, kirjaajaan sekä avustaviin esittelijöihin sovelletaan Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 12—15 artiklaa sekä 18 artiklaa, tämän kuitenkin rajoittamatta tuomareiden lainkäytöllistä koskemattomuutta koskevien edellisten kohtien määräysten soveltamista.”;
 - d) kumotaan 57 artikla;
 - e) poistetaan loppufraasi ”TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan”;
 - f) poistetaan luettelo allekirjoittajista.
- 4) Poistetaan Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 40 artiklan sanat ”Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehtyyn sopimukseen liitetyssä”.
- 5) Poistetaan Euroopan rahapoliittisen instituutin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 21 artiklan sanat ”Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehtyyn sopimukseen liitetyssä”.
- 6) Muutetaan Italiasta tehty pöytäkirja seuraavasti:
- a) korvataan viimeisen kappaleen, joka alkaa sanoilla ”TUNNUSTAVAT erityisesti, että ...” viittaukset 108 ja 109 artiklaan viittauksilla 109 h ja 109 i artiklaan;

- b) poistetaan luettelo allekirjoittajista.
- 7) Muutetaan tietyistä maista peräisin olevista ja sieltä tulevista tavaroista, jotka saavat jossa-kin jäsenvaltiossa erityisen tuontikohtelun, tehty pöytäkirja seuraavasti:
- a) 1 kohdan johdantokappaleessa:
- korvataan sanat ”tämän sopimuksen voimaan tullessa” sanoilla ”1 päivänä tammi-kuuta 1958”;
 - liitetään sanan ”tuontiin” jälkeen a alakohdan teksti seuraavasti:
”... tuontiin Surinamesta ja Alankomaiden Antilleilta peräisin olevien ja sieltä tulevien tavaroiden tuonti Benelux-maihin”;
- b) poistetaan 1 kohdan a, b ja c alakohta;
- c) korvataan 3 kohdan sanat ”Ensimmäisen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta jäsenvaltiot antavat” sanoilla ”Jäsenvaltiot antavat”;
- d) poistetaan luettelo allekirjoittajista.
- 8) Muutetaan Alankomaiden Antilleilla jalostettujen maaöljytuotteiden tuonnista Euroopan yhteisöön tehty pöytäkirja seuraavasti:
- a) poistetaan loppufraasi ”TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan”;
- b) poistetaan luettelo allekirjoittajista.
- 9) Kumotaan Grönlantia koskevista erityisjärjestelyistä tehdyn pöytäkirjan 3 artikla.

7 artikla

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen vanhentuneiden määräysten poistamiseksi sekä sen tiettyjen määräysten mukauttamiseksi muutetaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimus, mukaan lukien sen liitteet, pöytäkirjat ja muut asiakirjat, tämän artiklan mukaisesti.

I SOPIMUKSEN ARTIKLOJEN TEKSTI

- 1) Poistetaan 2 artiklan toisen kohdan sana ”asteittain”.
- 2) Poistetaan 4 artiklan johdantokappaleen sanat ”poistetaan ja”.
- 3) Muutetaan 7 artikla seuraavasti:
- a) korvataan ensimmäisen luetelmakohdan sanat ”KORKEA VIRANOMAINEN, jäljem-pänä ’komissio’ ” sanalla ”KOMISSIO”;

- b) korvataan toisen luetelmakohdan sanat "YHTEINEN EDUSTAJAKOKOUS, jäljempänä 'Euroopan parlamentti' " sanoilla "EUROOPAN PARLAMENTTI";
- c) korvataan kolmannen luetelmakohdan sanat "ERITYINEN MINISTERINEUVOSTO, jäljempänä 'neuvosto' " sanalla "NEUVOSTO".
- 4) Poistetaan 10 artiklan 3 kohta.
- 5) Poistetaan 16 artiklan ensimmäinen ja toinen kohta.
- 6) Muutetaan 21 artikla edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömillä vaaleilla annetun, 20 päivänä syyskuuta 1976 tehdyn neuvoston päätöksen liitteenä olevan säädöksen 1 ja 2 artiklan sekä 3 artiklan 1 kohdan sisällyttämiseksi seuraavasti; mainitun säädöksen liitettä II sovelletaan edelleen:
- a) edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömillä vaaleilla tehdyn asiakirjan 14 artiklan vuoksi vanhentuneiden 1 ja 2 kohdan teksti korvataan kyseisen asiakirjan 1 ja 2 artiklan tekstillä; uusi 1 ja 2 kohta ovat seuraavat:
- "1. Yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat Euroopan parlamenttiin valitaan yleisillä, välittömillä vaaleilla.
2. Kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrät ovat seuraavat:
Belgia	25
Tanska	16
Saksa	99
Kreikka	25
Espanja	64
Ranska	87
Irlanti	15
Italia	87
Luxemburg	6
Alankomaat	31
Itävalta	21
Portugali	25
Suomi	16
Ruotsi	22
Yhdistynyt kuningaskunta	87.

Jos tätä kohtaa muutetaan, kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrän on varmistettava yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen asianmukainen edustus."

- b) lisätään uuden 1 ja 2 kohdan jälkeen edellä mainitun asiakirjan 3 artiklan 1 kohdan teksti 3 kohdaksi seuraavasti:

”3. Edustajat valitaan viideksi vuodeksi.”;

- c) tällöin nykyisestä 3 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 3 artiklalla muutettuna, tulee 4 kohta;

- d) tällöin 4 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 3 artiklalla lisättynä, tulee 5 kohta.

- 7) Korvataan 32 a artiklan ensimmäisen kohdan sana ”liittymispäivästä” ilmaisulla ”1 päivästä tammikuuta 1995”.

- 8) Poistetaan 45 b artiklan 3 kohdan toinen alakohta, joka alkaa sanoilla ”Tilintarkastustuomioistuimen jäseniä ...” ja loppuu sanoihin ”... neljäksi vuodeksi”.

- 9) Lisätään 50 artiklaan uudeksi 4 ja 5 kohdaksi Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 20 artiklan 2 ja 3 kohdan teksti mukautettuna; uusi 4 ja 5 kohta ovat seuraavat:

”4. Edellä 49 artiklassa tarkoitettujen maksujen kattama osuus yhteisöjen talousarvion menoista vahvistetaan 18 miljoonaksi laskentayksiköksi.

Komissio toimittaa vuosittain neuvostolle kertomuksen, jonka perusteella neuvosto tarkastelee, onko edellä mainittua lukua syytä mukauttaa yhteisöjen talousarviossa tapahtuneeseen kehitykseen. Neuvosto päättää asiasta 28 artiklan neljännen kohdan ensimmäisessä virkkeessä määrätyllä enemmistöllä. Tämä mukautus tehdään tämän sopimuksen soveltamisesta johtuvissa menoissa tapahtuneen kehityksen arvioinnin perusteella.

5. Komissio osoittaa yhteisöjen talousarvion menojen kattamiseksi tarkoitetun osan maksuista kyseisen talousarvion toteuttamiseen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 209 artiklan b alakohdan sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 183 artiklan b alakohdan nojalla annetuissa varainhoitoasetuksissa säädetyn aikataulun mukaisesti.”.

- 10) Kumotaan 52 artikla.

- 11) Lisätään 76 artiklan tilalle Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 28 artiklan ensimmäisen kohdan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna; uusi 76 artikla on seuraava:

”76 artikla

Yhteisöllä on jäsenvaltioiden alueella Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyssä pöytäkirjassa määrätyin edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi.”.

- 12) Muutetaan 79 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan ensimmäisen kohdan viimeinen virke, joka alkaa sanoilla ”Saarlandia koskeva” ja loppuu sanoihin ”tämän sopimuksen liitteenä” ja korvataan poistettavan tekstin edellä oleva puolipiste pisteellä;

b) lisätään ensimmäisen kohdan jälkeen uusi toinen kohta seuraavasti:

”Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Ahvenanmaahan Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti.”;

c) korvataan nykyisen toisen kohdan johdantokappaleen sanat ”edellä olevassa kohdassa” sanoilla ”edellä olevissa kohdissa”;

d) poistetaan nykyisen toisen kohdan d alakohta, joka koskee Ahvenanmaata, ja tällöin c alakohta loppuu pisteeseen.

13) Korvataan 84 artiklan sanat ”sen liitteiden ja liitteenä olevien pöytäkirjojen sekä siirtymämääräyksistä tehdyn yleissopimuksen” sanoilla ”sen liitteiden ja liitteenä olevien pöytäkirjojen”.

14) Kumotaan 85 artikla.

15) Korvataan 93 artiklan sanat ”Euroopan taloudellisen yhteistyöjärjestön” sanoilla ”taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön”.

16) Korvataan 95 artiklan kolmannen kohdan alussa olevat sanat ”Jos siirtymämääräyksistä tehdystä yleissopimuksessa määrätyn siirtymäkauden päätyttyä saatujen” sanoilla ”Jos saatujen”.

17) Korvataan 97 artiklan ainoa virke ”Tämä sopimus on tehty viidenkymmenen vuoden ajaksi sen voimaantulosta” virkkeellä ”Tämän sopimuksen voimassaolo päättyy 23 päivänä heinäkuuta 2002”.

II LIITTEEN III ”Erikoisteräkkeet” TEKSTI

Poistetaan liitteen III lopussa olevat valtionpäämiesten täysivaltaisten edustajien nimikirjaimet.

III PÖYTÄKIRJAT JA MUUT SOPIMUKSEN LIITTEENÄ OLEVAT ASIAKIRJAT

1) Kumotaan seuraavat asiakirjat:

a) Saksan liittotasavallan hallituksen ja Ranskan tasavallan hallituksen välinen Saarlandia koskeva kirjeenvaihto;

b) yleissopimus siirtymämääräyksistä.

2) Muutetaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehty pöytäkirja seuraavasti:

a) korvataan pöytäkirjan I ja II osastot Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Euroopan yhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan I ja II osastoilla;

- b) kumotaan 56 artikla ja poistetaan sitä edeltävä otsake ”Siirtymämääräys”;
 - c) poistetaan luettelo allekirjoittajista.
- 3) Muutetaan suhteista Euroopan neuvostoon tehty pöytäkirja seuraavasti:
- a) kumotaan 1 artikla;
 - b) poistetaan luettelo allekirjoittajista.

8 artikla

Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen vanhentuneiden määräysten poistamiseksi sekä sen tiettyjen määräysten mukauttamiseksi Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimus, mukaan lukien sen liitteet ja pöytäkirjat, muutetaan tämän artiklan mukaisesti.

I SOPIMUKSEN ARTIKLOJEN TEKSTI

- 1) Korvataan 76 artiklan toisen kohdan sanat ”tämän sopimuksen voimaantulosta” ilmaisulla ”1 päivästä tammikuuta 1958”.
- 2) Korvataan 93 artiklan ensimmäisen kohdan johdantokappaleen sanat ”poistavat yhden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta kaikki” sanoilla ”kieltävät kaikki”.
- 3) Kumotaan 94 ja 95 artikla.
- 4) Korvataan 98 artiklan toisen kohdan alussa olevat sanat ”Kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta neuvosto” sanalla ”Neuvosto”.
- 5) Kumotaan 100 artikla.
- 6) Muutetaan 104 artikla seuraavasti:
 - a) korvataan ensimmäisen kohdan sanat ”tämän sopimuksen tultua voimaan” ilmaisulla ”1 päivän tammikuuta 1958 jälkeen tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymispäivän jälkeen”;
 - b) korvataan toisen kohdan sanat ”tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen” sanoilla ”ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen päivien jälkeen”.

7) Muutetaan 105 artikla seuraavasti:

- a) korvataan ensimmäisen kohdan sanat ”ennen tämän sopimuksen voimaantuloa” ilmaisulla ”ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää”. Saman kohdan lopussa olevat sanat ”tämän sopimuksen voimaantulosta.” korvataan sanoilla ”mainituista päivistä.”;
- b) korvataan toisen kohdan sanat ”tämän sopimuksen allekirjoittamisen ja sen voimaantulon välisenä aikana” ilmaisulla ”25 päivän maaliskuuta 1957 ja 1 päivän tammikuuta 1958 välisenä aikana tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymisasiakirjan allekirjoittamisen ja liittymispäivän välisenä aikana”.

8) Korvataan 106 artiklan ensimmäisen kohdan sanat ”ennen tämän sopimuksen voimaantuloa” ilmaisulla ”ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää”.

9) Muutetaan 108 artikla edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömillä vaaleilla annetun, 20 päivänä syyskuuta 1976 tehdyn neuvoston päätöksen liitteenä olevan säädöksen 1 ja 2 artiklan sekä 3 artiklan 1 kohdan sisällyttämiseksi seuraavasti; mainitun säädöksen liitettä II sovelletaan edelleen:

- a) edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömillä vaaleilla tehdyn asiakirjan 14 artiklan vuoksi vanhentuneiden 1 ja 2 kohdan teksti korvataan kyseisen asiakirjan 1 ja 2 artiklan tekstillä; uusi 1 ja 2 kohta ovat seuraavat:

”1. Yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat Euroopan parlamenttiin valitaan yleisillä, välittömillä vaaleilla.

2. Kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrät ovat seuraavat:

Belgia	25
Tanska	16
Saksa	99
Kreikka	25
Espanja	64
Ranska	87
Irlanti	15
Italia	87
Luxemburg	6
Alankomaat	31
Itävalta	21
Portugali	25
Suomi	16
Ruotsi	22
Yhdistynyt kuningaskunta	87.

Jos tätä kohtaa muutetaan, kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrän on varmistettava yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen asianmukainen edustus.”

- b) lisätään uuden 1 ja 2 kohdan jälkeen edellä mainitun asiakirjan 3 artiklan 1 kohdan teksti 3 kohdaksi seuraavasti:

”3. Edustajat valitaan viideksi vuodeksi.”;

- c) tällöin nykyisestä 3 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 4 artiklalla muutettuna, tulee 4 kohta;

- d) tällöin 4 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 4 artiklalla lisättynä, tulee 5 kohta.

- 10) Poistetaan 127 artiklan 3 kohta.

- 11) Korvataan 138 artiklan ensimmäisen kohdan sana ”liittymispäivästä” ilmaisulla ”1 päivästä tammikuuta 1995”.

- 12) Poistetaan 160 b artiklan 3 kohdan toinen alakohta, joka alkaa sanoilla ”Tilintarkastustuomioistuimen jäseniä ...” ja loppuu sanoihin ”... vain neljäksi vuodeksi.”.

- 13) Poistetaan 181 artiklan toinen, kolmas ja neljäs kohta.

- 14) Lisätään 191 artiklan tilalle Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 28 artiklan ensimmäisen kohdan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna; tämä uusi 191 artikla on seuraava:

”191 artikla

Yhteisöllä on jäsenvaltioiden alueella Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyssä pöytäkirjassa määrätyin edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi.”.

- 15) Muutetaan 198 artikla seuraavasti:

- a) lisätään toisen kohdan jälkeen uusi kolmas kohta seuraavasti:

”Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Ahvenanmaahan Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymiseshdoista tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti.”;

- b) poistetaan nykyisen kolmannen kohdan e alakohta, joka koskee Ahvenanmaata, ja tällöin d alakohta loppuu pisteeseen.

- 16) Korvataan 199 artiklan ensimmäisen kohdan sanat ”tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen” sanoilla ”Maailman kauppajärjestön”.

17) Kumotaan kuudes osasto "Alkuvaihetta koskevat määräykset", joka sisältää 1 jakson "Toimielinten järjestäytyminen", 2 jakson "Sopimuksen soveltamista koskevat alustavat määräykset" ja 3 jakson "Siirtymäsäännökset", ja 209—223 artikla.

18) Lisätään 225 artiklaan uusi kohta seuraavasti:

"Tämä sopimus on liittymissopimusten nojalla todistusvoimainen myös englannin, espanjan, iirin, kreikan, portugalin, ruotsin, suomen ja tanskan kielellä laadittuina toisintoina."

II LIITTEET

Poistetaan liite V "Ensimmäinen tutkimus- ja koulutusohjelma, jota tarkoitetaan sopimuksen 215 artiklassa" ja siinä oleva taulukko "Erittely pääotsikoittain ...".

III PÖYTÄKIRJAT

1) Kumotaan Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen soveltamisesta Alankomaiden kuningaskunnan Euroopan ulkopuolella sijaitseviin osiin tehty pöytäkirja.

2) Muutetaan Euroopan atomienergiayhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehty pöytäkirja seuraavasti:

a) poistetaan sanat "OVAT tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen" sekä luettelo valtionpäämiehistä ja heidän täysivaltaisista edustajistaan;

b) poistetaan sanat "JOTKA, vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa";

c) lisätään 3 artiklan neljänneksi kohdaksi, joka on kumottu Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 28 artiklan toisella kohdalla, Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 21 artiklan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna; uusi neljäs kohta on seuraava:

"Yhteisön tuomioistuimen tuomareihin, julkisasiamiehiin, kirjaajaan sekä avustaviin esittelijöihin sovelletaan Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 12—15 artiklaa sekä 18 artiklaa, tämän kuitenkaan rajoittamatta tuomareiden lainkäytöllistä koskemattomuutta koskevien edellisten kohtien määräysten soveltamista.";

d) kumotaan 58 artikla;

e) poistetaan loppufraasi "TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan";

f) poistetaan luettelo allekirjoittajista.

9 artikla

1. Kumotaan tietyistä Euroopan yhteisöille yhteisistä toimielimistä 25 päivänä maaliskuuta 1957 tehty yleissopimus sekä Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission

perustamisesta 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehty sopimus, mukaan lukien sen päätösasiakirja, mutta lukuun ottamatta 5 kohdassa mainittua pöytäkirjaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niissä olevien määräysten olennaisen sisällön säilyttämistä koskevien jäljempänä olevien artiklojen soveltamista.

2. Euroopan yhteisön perustamissopimuksella, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksella ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksella Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle, yhteisöjen tuomioistuimelle ja tilintarkastustuomioistuimelle uskottuja valtuuksia ja toimivaltaa käyttävät yhteiset toimielimet kyseisissä sopimuksissa ja tässä artiklassa määrätyin, kutakin toimielintä koskevin edellytyksin.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksella ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksella talous- ja sosiaalikomitealle uskottuja tehtäviä hoitaa yhteinen komitea kyseisten sopimusten määräysten mukaisesti. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 193 ja 197 artiklaa sovelletaan tähän komiteaan.

3. Euroopan yhteisöjen virkamiehet ja muu henkilöstö ovat osa näiden yhteisöjen yhteistä hallintoa ja heitä koskevat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 212 artiklan mukaisesti annetut säännökset.

4. Euroopan yhteisöillä on jäsenvaltioiden alueella 5 artiklassa tarkoitetussa pöytäkirjassa määrätyin edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi. Sama koskee Euroopan keskuspankkia, Euroopan rahapoliittista instituuttia ja Euroopan investointipankkia.

5. Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehtyyn pöytäkirjaan lisätään 23 artikla, sellaisena kuin siitä määrätään kyseisen pöytäkirjan muuttamisesta tehdyssä pöytäkirjassa: artikla on seuraava:

”23 artikla

Tätä pöytäkirjaa sovelletaan myös Euroopan keskuspankkiin, sen toimielinten jäseniin ja sen henkilöstöön, tämän kuitenkaan rajoittamatta Euroopan keskuspankkijärjestelmästä ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan määräysten soveltamista.

Euroopan keskuspankki vapautetaan kaikista veroista ja veronluonteisista maksuista sen pääomaa korotettaessa sekä erilaisista siihen mahdollisesti liittyvistä muodollisuuksista valtiossa, jossa pankin päämaja sijaitsee. Pankin ja sen toimielinten Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön mukaisesti harjoittama toiminta ei ole liikevaihtoveron alaista.

Edellä olevia määräyksiä sovelletaan myös Euroopan rahapoliittiseen instituuttiin. Instituutin lakkauttamisen tai selvitystilaan asettamisen yhteydessä ei kanneta veroa.”

6. Euroopan yhteisön tulot ja menot, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön hallintomenot ja niihin liittyvät tulot sekä Euroopan atomienergiayhteisön tulot ja menot, lukuun ottamatta hankintakeskuksen ja yhteisyritysten tuloja ja menoja, otetaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon näiden kolmen yhteisön perustamissopimuksissa määrätyllä tavalla.

7. Jäsenvaltioiden hallitusten edustajat vahvistavat yhteisellä sopimuksella tarvittavat määräykset tiettyjen Luxemburgin suurherttuakuntaa koskevien sellaisten erityiskysymysten sääntelemiseksi, jotka aiheutuvat Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta, tämän kuitenkaan rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 216 artiklan, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen 77 artiklan, Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 189 artiklan ja Euroopan investointipankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 1 artiklan 2 kohdan soveltamista.

10 artikla

1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen, sellaisina kuin ne olivat voimassa ennen tämän Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa, vanhentuneiden määräysten tässä osassa tehdyllä kumoamisella tai poistamisella ja niiden tiettyjen määräysten mukauttamisella ei muuteta näiden perustamissopimusten määräysten oikeusvaikutuksia, erityisesti niihin olennaisesti liittyvistä määräajoista johtuvia oikeusvaikutuksia, eikä liittymissopimusten määräysten oikeusvaikutuksia.

2. Mainittujen sopimusten nojalla annettujen voimassa olevien säädösten oikeusvaikutus ei muutu.

3. Mitä edellä määrätään, sovelletaan myös Euroopan yhteisöille yhteisistä toimielimistä 25 päivänä maaliskuuta 1957 tehdyn yleissopimuksen sekä Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyn sopimuksen kumoamiseen.

11 artikla

Yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa ja kyseisen toimivallan käyttöä koskevia Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräyksiä sovelletaan tämän osan sekä 9 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan määräyksiin.

KOLMAS OSA

YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

12 artikla

1. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artiklat, osastot ja jaksot, sellaisina kuin ne ovat tällä sopimuksella muutettuina, numeroidaan uudelleen tämän sopimuksen liitteenä olevien ja tämän sopimuksen erottamattoman osan muodostavien vastaavuustaulukoiden mukaisesti.

2. Vastaavasti mukautetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloissa, osastoissa ja jaksoissa olevat viittaukset toisiinsa. Samoin mukautetaan myös muihin yhteisön perussopimuksiin sisältyvät viittaukset mainittujen sopimusten artikloihin, osastoihin ja jaksoihin.

3. Muissa asiakirjoissa tai säädöksissä olevia viittauksia tässä kohdassa tarkoitettujen sopimusten artikloihin, osastoihin ja jaksoihin pidetään viittauksina 1 kohdan nojalla uudelleen numeroituihin sopimuksen artikloihin, osastoihin ja jaksoihin, ja vastaavasti tietyillä 6 artiklan määräyksillä uudelleen numeroituihin näiden artiklojen kohtiin.

4. Muissa asiakirjoissa tai säädöksissä olevia viittauksia 7 ja 8 artiklassa tarkoitettujen sopimusten artiklojen kohtiin pidetään viittauksina näihin kohtiin sellaisina kuin ne ovat mainittujen 7 ja 8 artiklan tietyillä määräyksillä uudelleen numeroituina.

13 artikla

Tämä sopimus on tehty rajoittamattomaksi ajaksi.

14 artikla

1. Korkeat sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan.

2. Tämä sopimus tulee voimaan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeisenä tämän muodollisuuden suorittava allekirjoittajavaltio on tallettanut ratifioimiskirjansa.

15 artikla

Tämä sopimus, joka on tehty yhtenä alkuperäiskappaleena englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielellä ja jonka teksti kullakin kielellä on yhtä todistusvoimainen, talletetaan Italian tasavallan hallituksen arkistoon, ja tämä hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

En fe de lo cual, los plenipotenciarios abajo firmantes suscriben el presente Tratado.

Til bekræftelse heraf har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne traktat.

Zu Urkund dessen haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter diesen Vertrag gesetzt.

Εἰς πίστωση τῶν ἀνωτέρω, οἱ υπογεγραμμένοι πλῆρεξούσιοι υπέγραψαν τὴν παρούσα Συνθήκη.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries have signed this Treaty.

En foi de quoi, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leurs signatures au bas du présent traité.

Dá fhianú sin, chuir na Lánchumhachtaigh thíos-sínithe a lámh leis an gConradh seo.

In fede di che, i plenipotenziari sottoscritti hanno apposto le loro firme in calce al presente trattato.

Ten blijke waarvan de ondergetekende gevolmachtigden hun handtekening onder dit Verdrag hebben gesteld.

Em fé do que, os plenipotenciários abaixo assinados apuseram as suas assinaturas no presente Tratado.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Til bevis härpå har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta fördrag.

Hecho en Amsterdam, el dos de octubre de mil novecientos noventa y siete.

Udfærdiget i Amsterdam, den anden oktober nittenhundrede og syvoghalvfems.

Geschehen zu Amsterdam am zweiten Oktober neunzehnhundertsiebenundneunzig.

Έγινε στο Άμστερνταμ, στις δύο Οκτωβρίου του έτους χίλια εννιακόσια ενενήντα επτά.

Done at Amsterdam this second day of October in the year one thousand nine hundred and ninety-seven.

Fait à Amsterdam, le deux octobre de l'an mil neuf cent quatre-vingt-dix-sept.

Arna dhéanamh in Amstardam ar an dara lá de Dheireadh Fómhair sa bhliain míle naoi gcéad nócha a seacht.

Fatto ad Amsterdam, addì due ottobre millenovecentonovantasette.

Gedaan te Amsterdam, de tweede oktober negentienhonderd zevenennegentig.

Feito em Amesterdão, em dois de Outubro de mil novecentos e noventa e sete.

Tehty Amsterdmissa 2 päivänä lokakuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäseitsemän.

Utfärdat i Amsterdam den andra oktober år nittonhundranittiosju.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
Für Seine Majestät den König der Belgier

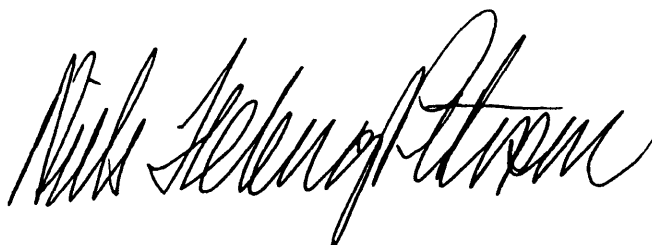

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

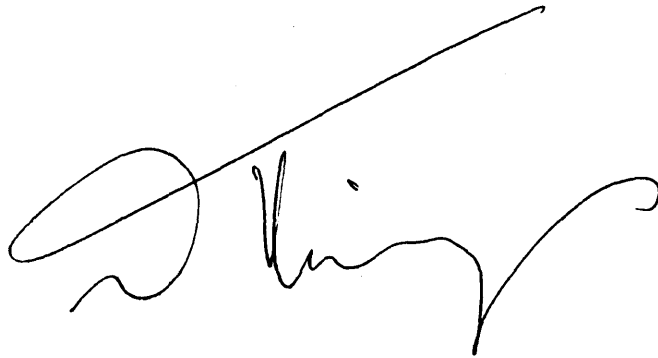
For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

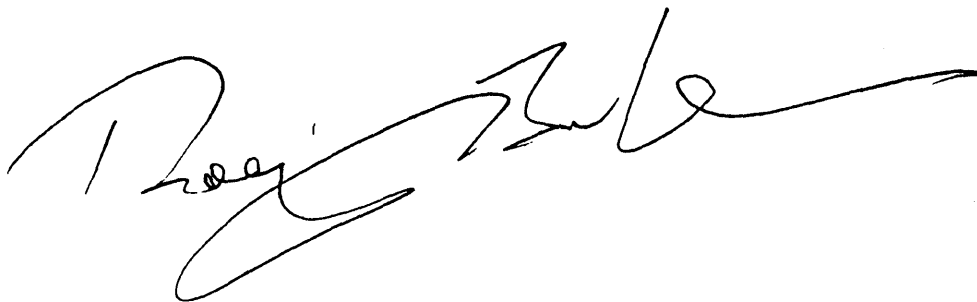
Por Su Majestad el Rey de España

Pour le Président de la République française

Thar ceann an Choimisiúin arna údarú le hAirteagal 14 de Bhunreacht na hÉireann chun cumhachtaí agus feidhmeanna Uachtarán na hÉireann a oibriú agus a chomhlíonadh
For the Commission authorised by Article 14 of the Constitution of Ireland to exercise and perform the powers and functions of the President of Ireland

Per il Presidente della Repubblica italiana

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Pelo Presidente da República Portuguesa

João Gama

Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

Tarja Halonen

För Hans Majestät Konungen av Sverige

Lena Hjelm-Wallén

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Douglas T. Henderson

LIITE

AMSTERDAMIN SOPIMUKSEN 12 ARTIKLASSA TARKOITETTU
VASTAAVUUSTAULUKKO

A. Sopimus Euroopan unionista

Aiempi numerointi	Uusi numerointi	Aiempi numerointi	Uusi numerointi
I OSASTO	I OSASTO	VI OSASTO (***)	VI OSASTO
A artikla	1 artikla	K.1 artikla	29 artikla
B artikla	2 artikla	K.2 artikla	30 artikla
C artikla	3 artikla	K.3 artikla	31 artikla
D artikla	4 artikla	K.4 artikla	32 artikla
E artikla	5 artikla	K.5 artikla	33 artikla
F artikla	6 artikla	K.6 artikla	34 artikla
F.1 artikla (*)	7 artikla	K.7 artikla	35 artikla
II. OSASTO	II OSASTO	K.8 artikla	36 artikla
G artikla	8 artikla	K.9 artikla	37 artikla
III OSASTO	III OSASTO	K.10 artikla	38 artikla
H artikla	9 artikla	K.11 artikla	39 artikla
IV OSASTO	IV OSASTO	K.12 artikla	40 artikla
I artikla	10 artikla	K.13 artikla	41 artikla
V OSASTO (***)	V OSASTO	K.14 artikla	42 artikla
J.1 artikla	11 artikla	VI a OSASTO (**)	VII OSASTO
J.2 artikla	12 artikla	K.15 artikla	43 artikla
J.3 artikla	13 artikla	K.16 artikla (*)	44 artikla
J.4 artikla	14 artikla	K.17 artikla (*)	45 artikla
J.5 artikla	15 artikla	VII OSASTO	VIII OSASTO
J.6 artikla	16 artikla	L artikla	46 artikla
J.7 artikla	17 artikla	M artikla	47 artikla
J.8 artikla	18 artikla	N artikla	48 artikla
J.9 artikla	19 artikla	O artikla	49 artikla
J.10 artikla	20 artikla	P artikla	50 artikla
J.11 artikla	21 artikla	Q artikla	51 artikla
J.12 artikla	22 artikla	R artikla	52 artikla
J.13 artikla	23 artikla	S artikla	53 artikla
J.14 artikla	24 artikla		
J.15 artikla	25 artikla		
J.16 artikla	26 artikla		
J.17 artikla	27 artikla		
J.18 artikla	28 artikla		

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

(**) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi osasto.

(***) Amsterdamin sopimuksella uudelleen muokattu osasto.

B. Euroopan yhteisön perustamissopimus

Aiempi numerointi	Uusi numerointi	Aiempi numerointi	Uusi numerointi
ENSIMMÄINEN OSA	ENSIMMÄINEN OSA	1 LUKU	1 LUKU
1 artikla	1 artikla	1 jakso (poistettu)	—
2 artikla	2 artikla	12 artikla	25 artikla
3 artikla	3 artikla	13 artikla (kumottu)	—
3 a artikla	4 artikla	14 artikla (kumottu)	—
3 b artikla	5 artikla	15 artikla (kumottu)	—
3 c artikla (*)	6 artikla	16 artikla (kumottu)	—
4 artikla	7 artikla	17 artikla (kumottu)	—
4 a artikla	8 artikla	2 jakso (poistettu)	—
4 b artikla	9 artikla	18 artikla (kumottu)	—
5 artikla	10 artikla	19 artikla (kumottu)	—
5 a artikla (*)	11 artikla	20 artikla (kumottu)	—
6 artikla	12 artikla	21 artikla (kumottu)	—
6 a artikla (*)	13 artikla	22 artikla (kumottu)	—
7 artikla (kumottu)	—	23 artikla (kumottu)	—
7 a artikla	14 artikla	24 artikla (kumottu)	—
7 b artikla (kumottu)	—	25 artikla (kumottu)	—
7 c artikla	15 artikla	26 artikla (kumottu)	—
7 d artikla (*)	16 artikla	27 artikla (kumottu)	—
TOINEN OSA	TOINEN OSA	28 artikla	26 artikla
8 artikla	17 artikla	29 artikla	27 artikla
8 a artikla	18 artikla		
8 b artikla	19 artikla		
8 c artikla	20 artikla		
8 d artikla	21 artikla		
8 e artikla	22 artikla		
KOLMAS OSA	KOLMAS OSA	2 LUKU	2 LUKU
I OSASTO	I OSASTO	30 artikla	28 artikla
9 artikla	23 artikla	31 artikla (kumottu)	—
10 artikla	24 artikla	32 artikla (kumottu)	—
11 artikla (kumottu)	—	33 artikla (kumottu)	—
		34 artikla	29 artikla
		35 artikla (kumottu)	—
		36 artikla	30 artikla
		37 artikla	31 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

Aiempi numerointi	Uusi numerointi
II OSASTO	II OSASTO
38 artikla	32 artikla
39 artikla	33 artikla
40 artikla	34 artikla
41 artikla	35 artikla
42 artikla	36 artikla
43 artikla	37 artikla
44 artikla (kumottu)	—
45 artikla (kumottu)	—
46 artikla	38 artikla
47 artikla (kumottu)	—
III OSASTO	III OSASTO
1 LUKU	1 LUKU
48 artikla	39 artikla
49 artikla	40 artikla
50 artikla	41 artikla
51 artikla	42 artikla
2 LUKU	2 LUKU
52 artikla	43 artikla
53 artikla (kumottu)	—
54 artikla	44 artikla
55 artikla	45 artikla
56 artikla	46 artikla
57 artikla	47 artikla
58 artikla	48 artikla
3 LUKU	3 LUKU
59 artikla	49 artikla
60 artikla	50 artikla
61 artikla	51 artikla
62 artikla (kumottu)	—
63 artikla	52 artikla
64 artikla	53 artikla
65 artikla	54 artikla
66 artikla	55 artikla
4 LUKU	4 LUKU
67 artikla (kumottu)	—
68 artikla (kumottu)	—

Aiempi numerointi	Uusi numerointi
69 artikla (kumottu)	—
70 artikla (kumottu)	—
71 artikla (kumottu)	—
72 artikla (kumottu)	—
73 artikla (kumottu)	—
73 a artikla (kumottu)	—
73 b artikla	56 artikla
73 c artikla	57 artikla
73 d artikla	58 artikla
73 e artikla (kumottu)	—
73 f artikla	59 artikla
73 g artikla	60 artikla
73 h artikla (kumottu)	—
III a OSASTO (**)	IV OSASTO
73 i artikla (*)	61 artikla
73 j artikla (*)	62 artikla
73 k artikla (*)	63 artikla
73 l artikla (*)	64 artikla
73 m artikla (*)	65 artikla
73 n artikla (*)	66 artikla
73 o artikla (*)	67 artikla
73 p artikla (*)	68 artikla
73 q artikla (*)	69 artikla
IV OSASTO	V OSASTO
74 artikla	70 artikla
75 artikla	71 artikla
76 artikla	72 artikla
77 artikla	73 artikla
78 artikla	74 artikla
79 artikla	75 artikla
80 artikla	76 artikla
81 artikla	77 artikla
82 artikla	78 artikla
83 artikla	79 artikla
84 artikla	80 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

(**) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi osasto.

Aiempi numerointi	Uusi numerointi	Aiempi numerointi	Uusi numerointi
V OSASTO	VI OSASTO	104 artikla	101 artikla
1 LUKU	1 LUKU	104 a artikla	102 artikla
1 JAKSO	1 JAKSO	104 b artikla	103 artikla
85 artikla	81 artikla	104 c artikla	104 artikla
86 artikla	82 artikla		
87 artikla	83 artikla	2 LUKU	2 LUKU
88 artikla	84 artikla	105 artikla	105 artikla
89 artikla	85 artikla	105 a artikla	106 artikla
90 artikla	86 artikla	106 artikla	107 artikla
2 jakso (poistettu)	—	107 artikla	108 artikla
91 artikla (kumottu)	—	108 artikla	109 artikla
3 JAKSO	2 JAKSO	108 a artikla	110 artikla
92 artikla	87 artikla	109 artikla	111 artikla
93 artikla	88 artikla		
94 artikla	89 artikla	3 LUKU	3 LUKU
		109 a artikla	112 artikla
2 LUKU	2 LUKU	109 b artikla	113 artikla
95 artikla	90 artikla	109 c artikla	114 artikla
96 artikla	91 artikla	109 d artikla	115 artikla
97 artikla (kumottu)	—		
98 artikla	92 artikla	4 LUKU	4 LUKU
99 artikla	93 artikla	109 e artikla	116 artikla
		109 f artikla	117 artikla
3 LUKU	3 LUKU	109 g artikla	118 artikla
100 artikla	94 artikla	109 h artikla	119 artikla
100 a artikla	95 artikla	109 i artikla	120 artikla
100 b artikla (kumottu)	—	109 j artikla	121 artikla
100 c artikla (kumottu)	—	109 k artikla	122 artikla
100 d artikla (kumottu)	—	109 l artikla	123 artikla
101 artikla	96 artikla	109 m artikla	124 artikla
102 artikla	97 artikla		
		VI a OSASTO (**)	VIII OSASTO
VI OSASTO	VII OSASTO	109 n artikla (*)	125 artikla
1 LUKU	1 LUKU	109 o artikla (*)	126 artikla
102 a artikla	98 artikla	109 p artikla (*)	127 artikla
103 artikla	99 artikla	109 q artikla (*)	128 artikla
103 a artikla	100 artikla	109 r artikla (*)	129 artikla
		109 s artikla (*)	130 artikla
		VII OSASTO	IX OSASTO
		110 artikla	131 artikla
		111 artikla (kumottu)	—
		112 artikla	132 artikla
		113 artikla	133 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

(**) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi osasto.

Aiempi numerointi	Uusi numerointi
114 artikla (kumottu)	—
115 artikla	134 artikla
VII a OSASTO (**)	X OSASTO
116 artikla (*)	135 artikla
VIII OSASTO	XI OSASTO
1 LUKU (***)	1 LUKU
117 artikla	136 artikla
118 artikla	137 artikla
118 a artikla	138 artikla
118 b artikla	139 artikla
118 c artikla	140 artikla
119 artikla	141 artikla
119 a artikla	142 artikla
120 artikla	143 artikla
121 artikla	144 artikla
122 artikla	145 artikla
2 LUKU	2 LUKU
123 artikla	146 artikla
124 artikla	147 artikla
125 artikla	148 artikla
3 LUKU	3 LUKU
126 artikla	149 artikla
127 artikla	150 artikla
IX OSASTO	XII OSASTO
128 artikla	151 artikla
X OSASTO	XIII OSASTO
129 artikla	152 artikla
XI OSASTO	XIV OSASTO
129 a artikla	153 artikla
XII OSASTO	XV OSASTO
129 b artikla	154 artikla
129 c artikla	155 artikla
129 d artikla	156 artikla
XIII OSASTO	XVI OSASTO
130 artikla	157 artikla

Aiempi numerointi	Uusi numerointi
XIV OSASTO	XVII OSASTO
130 a artikla	158 artikla
130 b artikla	159 artikla
130 c artikla	160 artikla
130 d artikla	161 artikla
130 e artikla	162 artikla
XV OSASTO	XVIII OSASTO
130 f artikla	163 artikla
130 g artikla	164 artikla
130 h artikla	165 artikla
130 i artikla	166 artikla
130 j artikla	167 artikla
130 k artikla	168 artikla
130 l artikla	169 artikla
130 m artikla	170 artikla
130 n artikla	171 artikla
130 o artikla	172 artikla
130 p artikla	173 artikla
130 q artikla (kumottu)	—
XVI OSASTO	XIX OSASTO
130 r artikla	174 artikla
130 s artikla	175 artikla
130 t artikla	176 artikla
XVII OSASTO	XX OSASTO
130 u artikla	177 artikla
130 v artikla	178 artikla
130 w artikla	179 artikla
130 x artikla	180 artikla
130 y artikla	181 artikla
NELJÄS OSA	NELJÄS OSA
131 artikla	182 artikla
132 artikla	183 artikla
133 artikla	184 artikla
134 artikla	185 artikla
135 artikla	186 artikla
136 artikla	187 artikla
136 a artikla	188 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

(**) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi osasto.

(***) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty luku.

Aiempi numerointi	Uusi numerointi	Aiempi numerointi	Uusi numerointi
VIIDES OSA	VIIDES OSA		
I OSASTO	I OSASTO		
1 LUKU	1 LUKU		
1 JAKSO	1 JAKSO		
137 artikla	189 artikla	166 artikla	222 artikla
138 artikla	190 artikla	167 artikla	223 artikla
138 a artikla	191 artikla	168 artikla	224 artikla
138 b artikla	192 artikla	168 a artikla	225 artikla
138 c artikla	193 artikla	169 artikla	226 artikla
138 d artikla	194 artikla	170 artikla	227 artikla
138 e artikla	195 artikla	171 artikla	228 artikla
139 artikla	196 artikla	172 artikla	229 artikla
140 artikla	197 artikla	173 artikla	230 artikla
141 artikla	198 artikla	174 artikla	231 artikla
142 artikla	199 artikla	175 artikla	232 artikla
143 artikla	200 artikla	176 artikla	233 artikla
144 artikla	201 artikla	177 artikla	234 artikla
		178 artikla	235 artikla
		179 artikla	236 artikla
		180 artikla	237 artikla
		181 artikla	238 artikla
		182 artikla	239 artikla
		183 artikla	240 artikla
		184 artikla	241 artikla
		185 artikla	242 artikla
		186 artikla	243 artikla
		187 artikla	244 artikla
		188 artikla	245 artikla
2 JAKSO	2 JAKSO	5 JAKSO	5 JAKSO
145 artikla	202 artikla	188 a artikla	246 artikla
146 artikla	203 artikla	188 b artikla	247 artikla
147 artikla	204 artikla	188 c artikla	248 artikla
148 artikla	205 artikla		
149 artikla (kumottu)	—		
150 artikla	206 artikla		
151 artikla	207 artikla		
152 artikla	208 artikla		
153 artikla	209 artikla		
154 artikla	210 artikla		
		2 LUKU	2 LUKU
3 JAKSO	3 JAKSO	189 artikla	249 artikla
155 artikla	211 artikla	189 a artikla	250 artikla
156 artikla	212 artikla	189 b artikla	251 artikla
157 artikla	213 artikla	189 c artikla	252 artikla
158 artikla	214 artikla	190 artikla	253 artikla
159 artikla	215 artikla	191 artikla	254 artikla
160 artikla	216 artikla	191 a artikla (*)	255 artikla
161 artikla	217 artikla	192 artikla	256 artikla
162 artikla	218 artikla		
163 artikla	219 artikla		
		3 LUKU	3 LUKU
4 JAKSO	4 JAKSO	193 artikla	257 artikla
164 artikla	220 artikla	194 artikla	258 artikla
165 artikla	221 artikla	195 artikla	259 artikla
		196 artikla	260 artikla
		197 artikla	261 artikla
		198 artikla	262 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

Aiempi numerointi	Uusi numerointi	Aiempi numerointi	Uusi numerointi
4 LUKU	4 LUKU	216 artikla	289 artikla
198 a artikla	263 artikla	217 artikla	290 artikla
198 b artikla	264 artikla	218 artikla (*)	291 artikla
198 c artikla	265 artikla	219 artikla	292 artikla
		220 artikla	293 artikla
5 LUKU	5 LUKU	221 artikla	294 artikla
198 d artikla	266 artikla	222 artikla	295 artikla
198 e artikla	267 artikla	223 artikla	296 artikla
		224 artikla	297 artikla
II OSASTO	II OSASTO	225 artikla	298 artikla
199 artikla	268 artikla	226 artikla (kumottu)	—
200 artikla (kumottu)	—	227 artikla	299 artikla
201 artikla	269 artikla	228 artikla	300 artikla
201 a artikla	270 artikla	228 a artikla	301 artikla
202 artikla	271 artikla	229 artikla	302 artikla
203 artikla	272 artikla	230 artikla	303 artikla
204 artikla	273 artikla	231 artikla	304 artikla
205 artikla	274 artikla	232 artikla	305 artikla
205 a artikla	275 artikla	233 artikla	306 artikla
206 artikla	276 artikla	234 artikla	307 artikla
206 a artikla (kumottu)	—	235 artikla	308 artikla
207 artikla	277 artikla	236 artikla (*)	309 artikla
208 artikla	278 artikla	237 artikla (kumottu)	—
209 artikla	279 artikla	238 artikla	310 artikla
209 a artikla	280 artikla	239 artikla	311 artikla
		240 artikla	312 artikla
KUUKES OSA	KUUKES OSA	241 artikla (kumottu)	—
210 artikla	281 artikla	242 artikla (kumottu)	—
211 artikla	282 artikla	243 artikla (kumottu)	—
212 artikla (*)	283 artikla	244 artikla (kumottu)	—
213 artikla	284 artikla	245 artikla (kumottu)	—
213 a artikla (*)	285 artikla	246 artikla (kumottu)	—
213 b artikla (*)	286 artikla		
214 artikla	287 artikla	LOPPUMÄÄRÄYK- SET	LOPPUMÄÄRÄYK- SET
215 artikla	288 artikla	247 artikla	313 artikla
		248 artikla	314 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

PÖYTÄKIRJAT

A. EUROOPAN UNIONISTA TEHTYYN SOPIMUKSEEN LIITETTY PÖYTÄKIRJA

Pöytäkirja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklasta

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PITÄVÄT MIELESSÄ tarpeen panna täysimittaisesti täytäntöön Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja 3 kohdan määräykset,

PITÄVÄT MIELESSÄ, että J.7 artiklan mukaisesti unionin politiikka ei vaikuta eräiden jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspoliitiikan erityisluonteeseen, siinä pidetään arvossa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä toteutettavan yhteisen turvallisuus- ja puolustuspoliitiikan kanssa,

OVAT SOPINEET seuraavasta määräyksestä, joka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen:

Euroopan unioni laatii yhdessä Länsi-Euroopan unionin kanssa niiden välistä lujitettua yhteistyötä koskevat järjestelyt vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta.

B. EUROOPAN UNIONISTA TEHTYYN SOPIMUKSEEN JA EUROOPAN YHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEEN LIITETYT PÖYTÄKIRJAT

Pöytäkirja Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

TOTEAVAT, että tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla tehtyjen sopimusten, jotka Euroopan unionin eräät jäsenvaltiot allekirjoittivat Schengenissä 14 päivänä kesäkuuta 1985 ja 19 päivänä kesäkuuta 1990, niihin liittyvien sopimusten sekä näiden sopimusten perusteella hyväksytyjen sääntöjen tarkoituksena on tehostaa Euroopan yhdentymistä ja erityisesti tehdä mahdolliseksi Euroopan unionin nopeampi kehittyminen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi,

HALUAVAT sisällyttää edellä mainitut sopimukset ja säännöt osaksi Euroopan unionin säännöstöä,

VAHVISTAVAT, että ainoastaan niitä Schengenin säännöstön määräyksiä voidaan soveltaa, jotka ovat Euroopan unionin ja yhteisön lainsäädännön mukaisia,

OTTAVAT HUOMIOON Tanskan erityisaseman,

OTTAVAT HUOMIOON, että Irlanti sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta eivät ole edellä mainittujen sopimusten osapuolia eivätkä allekirjoittaneet niitä; näille jäsenvaltioille olisi kuitenkin varattava mahdollisuus hyväksyä niiden määräykset osittain tai kokonaan,

TOTEAVAT, että tämän vuoksi on tarpeen soveltaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräyksiä tiettyjen jäsenvaltioiden välisestä tiiviimmästä yhteistyöstä ja että nämä määräykset olisi otettava käyttöön ainoastaan viimeisenä keinona, ja

OTTAVAT HUOMIOON, että on tarpeen ylläpitää erityissuhteita Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan kanssa, koska molemmat valtiot ovat vahvistaneet aikovansa noudattaa edellä mainittuja määräyksiä Luxemburgissa 19 päivänä joulukuuta 1996 allekirjoitetun sopimuksen perusteella,

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liittyvistä määräyksistä:

1 artikla

Belgian kuningaskunta, Tanskan kuningaskunta, Saksan liittotasavalta, Helleenien tasavalta, Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Italian tasavalta, Luxemburgin suurherttuakunta, Alankomaiden kuningaskunta, Itävallan tasavalta, Portugalin tasavalta, Suomen tasavalta ja Ruotsin kuningaskunta, jotka ovat Schengenin sopimusten allekirjoittajia, voivat toteuttaa tiiviimpää yhteistyötä keskenään tämän pöytäkirjan liitteessä lueteltujen sopimusten ja niihin liittyvien säännösten, jäljempänä "Schengenin säännöstö", soveltamisalalla. Yhteistyö toteutetaan Euroopan unionin toimielinten ja oikeuden puitteissa sekä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

2 artikla

1. Amsterdamin sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen Schengenin säännöstöä, myös Schengenin sopimuksilla perustetun toimeenpanevan komitean tähän päivään mennessä tekemiä päätöksiä, sovelletaan välittömästi 1 artiklassa lueteltuihin kolmeentoista jäsenvaltioon, tämän kuitenkin rajoittamatta tämän artiklan 2 kohdan määräysten soveltamista. Samasta päivästä alkaen neuvosto toimii kyseisen toimeenpanevan komitean sijasta.

Neuvosto voi 1 artiklassa lueteltujen jäsentensä yksimielisellä päätöksellä toteuttaa tämän kohdan täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimet. Neuvosto vahvistaa yksimielisesti perussopimuksen asiaankuuluvien määräysten mukaisesti kaikkien Schengenin säännöstöön kuuluvien määräysten ja päätösten oikeudellisen perustan.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin käyttää sille perussopimusten asianomaisilla ja soveltuvilla määräyksillä annettuja toimivaltuuksia näiden määräysten ja päätösten osalta neuvoston vahvistaman oikeudellisen perustan mukaisesti. Yhteisöjen tuomioistuimella ei kuitenkaan ole toimivaltaa yleisen järjestyksen ylläpitoa ja sisäisen turvallisuuden suojelemista koskevissa toimenpiteissä tai päätöksissä.

Jollei edellä mainittuihin toimiin ole ryhdytty ja jollei 5 artiklan 2 kohdasta muuta johdu, Schengenin säännöstöön kuuluvien määräysten ja päätösten katsotaan olevan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoon perustuvia toimia.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, sovelletaan neuvoston 1 artiklassa mainittujen jäsentensä yksimielisellä päätöksellä vahvistamista päivämääristä alkaen niihin jäsenvaltioihin, jotka ovat allekirjoittaneet Schengenin sopimusten liittymispöytäkirjat, jolleivät näiden valtioiden edellytykset Schengenin säännöstöön liittymiseen ole täyttyneet ennen Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa.

3 artikla

Tanska säilyttää 2 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun määritelmän jälkeen niiden nykyisen Schengenin säännöstön osien osalta, joiden uusi oikeudellinen perusta on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen uusi osasto, suhteessa muihin Schengenin sopimusten allekirjoittajiin samat oikeudet ja velvollisuudet kuin sillä oli ennen mainittua määritelmää, ottaen huomioon ne Schengenin sopimusten osat, joiden oikeudelliseksi perustaksi on määritelty Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osasto.

Niiden Schengenin säännöstön osien osalta, joiden oikeudellinen perusta on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osasto, Tanska säilyttää samat oikeudet ja velvoitteet, jotka ovat muilla Schengenin sopimusten allekirjoittajilla.

4 artikla

Irlanti sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, joita Schengenin säännöstö ei sido, voivat milloin tahansa pyytää saada osallistua säännöstöön kokonaisuudessaan tai sen osiin.

Neuvosto päättää pyynnön hyväksymisestä yksimielisesti 1 artiklassa mainittujen jäsentensä ja kyseisen jäsenvaltion hallituksen edustajan äänin.

5 artikla

1. Schengenin säännöstöön perustuvien ehdotusten ja aloitteiden on oltava perussopimusten asiaa koskevien määräysten mukaisia.

Tässä yhteydessä, jos Irlanti tai Yhdistynyt kuningaskunta taikka nämä molemmat eivät ole ilmoittaneet kirjallisesti neuvoston puheenjohtajalle kohtuullisen ajan kuluessa haluavansa osallistua, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 a artiklassa tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.12 artiklassa tarkoitettu oikeus katsotaan myönnetyn 1 artiklassa tarkoitetuille jäsenvaltioille sekä Irlannille tai Yhdistyneelle kuningaskunnalle, jos toinen niistä haluaa osallistua kyseisten alojen yhteistyöhön.

2. Edellä 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittuja perussopimusten asiaa koskevia määräyksiä sovelletaan, vaikka neuvosto ei olisi hyväksynyt 2 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa mainittuja toimia.

6 artikla

Islannin tasavalta ja Norjan kuningaskunta osallistuvat Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon ja sen kehittämiseen edelleen Luxemburgissa 19 päivänä joulukuuta 1996 allekirjoitetun sopimuksen perusteella. Tätä varten sovitaan asianmukaisista menettelyistä sopimuksessa, jonka neuvosto tekee kyseisten valtioiden kanssa 1 artiklassa mainittujen jäsentensä yksimielisellä päätöksellä. Kyseinen sopimus sisältää määräykset Islannin ja Norjan osallistumisesta tämän pöytäkirjan soveltamisesta aiheutuvien rahoitustarpeiden kattamiseen.

Neuvosto tekee yksimielisellä päätöksellä erillisen sopimuksen Islannin ja Norjan kanssa yhtäältä Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan ja toisaalta Islannin ja Norjan välisten oikeuksien ja velvollisuuksien määrittämiseksi niillä Schengenin säännöstön aloilla, joita sovelletaan näihin valtioihin.

7 artikla

Neuvosto antaa määräenemmistöllä yksityiskohtaiset säännöt Schengenin sihteeristön yhdistämisestä neuvoston pääsihteeristöön.

8 artikla

Neuvoteltaessa uusien jäsenvaltioiden liittymisestä Euroopan unioniin Schengenin säännöstöä ja toimielinten jatkossa sen soveltamisalalla toteuttamia toimia pidetään säännöstönä, joka kaikkien jäsenyyttä hakevien valtioiden on hyväksyttävä kokonaisuudessaan.

LIITE

SCHENGENIN SÄÄNNÖSTÖ

1. Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla Schengenissä 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehty sopimus.
 2. Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Ranskan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan välinen, tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla Schengenissä 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn sopimuksen soveltamisesta Schengenissä 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehty yleissopimus, ja siihen liittyvät päätösasiakirja ja yhteiset julistukset.
 3. Vuoden 1985 sopimusta sekä sen soveltamisesta tehtyä vuoden 1990 yleissopimusta koskevat liittymispöytäkirjat ja -sopimukset, jotka on tehty Italian (allekirjoitettu Pariisissa 27 päivänä marraskuuta 1990), Espanjan ja Portugalin (allekirjoitettu Bonnissa 25 päivänä kesäkuuta 1991), Kreikan (allekirjoitettu Madridissa 6 päivänä marraskuuta 1992), Itävallan (allekirjoitettu Brysselissä 28 päivänä huhtikuuta 1995) sekä Tanskan, Suomen ja Ruotsin (allekirjoitettu Luxemburgissa 19 päivänä joulukuuta 1996) kanssa, mukaan lukien niihin liittyvät päätösasiakirjat ja julistukset.
 4. Vuoden 1990 soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen mukaisesti perustetun toimeenpanevan komitean tekemät päätökset ja julistukset sekä niiden elinten toimet yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi, joille toimeenpaneva komitea on siirtänyt päätösvaltaa.
-

Pöytäkirja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan tiettyjen näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

HALUAVAT ratkaista tietyt Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlantia koskevat kysymykset, ja

OTTAVAT HUOMIOON erityiset matkustusjärjestelyt, joita on sovellettu useita vuosia Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin välillä,

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan yhteisön perustamissopimukseen ja Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitettävistä määräyksistä:

1 artikla

Yhdistyneellä kuningaskunnalla on oikeus, ilman että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artikla, muu kyseisen sopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräys, näiden sopimusten nojalla toteutettu toimenpide taikka yhteisön tai yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja yhden tai useamman kolmannen maan välisen kansainvälisen sopimuksen määräys rajoittaa sitä, suorittaa yhteisillä rajoillaan toisten jäsenvaltioiden kanssa sellaisia Yhdistyneeseen kuningaskuntaan pyrkivien henkilöiden tarkastuksia, joita se pitää tarpeellisenä:

- a) tarkistaakseen Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuolina olevien valtioiden kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä, joilla on yhteisöoikeudesta johtuvia oikeuksia, sekä muiden valtioiden kansalaisten, joilla on sellaisesta sopimuksesta, joka sitoo Yhdistynyttä kuningaskuntaa, johtuvia oikeuksia, oikeuden päästä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan; ja
- b) päättääkseen muille henkilöille myönnettävästä luvasta päästä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artikla tai mainitun sopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen muu määräys taikka niiden nojalla hyväksytty toimenpide ei estä Yhdistyneen kuningaskunnan oikeutta ottaa käyttöön tai suorittaa tällaisia tarkastuksia. Tässä artiklassa olevilla viittauksilla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tarkoitetaan myös alueita, joiden suhteista ulkovaltoihin Yhdistynyt kuningaskunta huolehtii.

2 artikla

Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti voivat edelleenkin tehdä keskenään henkilöiden liikkuvuutta alueidensa välillä koskevia järjestelyjä ("yhteinen matkustusalue") kunnioittaen samalla täysimääräisesti tämän pöytäkirjan 1 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden oikeuksia. Siten, niin kauan kuin ne säilyttävät tällaiset järjestelyt, tämän pöytä-

kirjan 1 artiklan määräyksiä sovelletaan Irlantiin samoin edellytyksin kuin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan määräys tai mainitun sopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen muu määräys taikka niiden nojalla toteutettu toimenpide ei vaikuta tällaisiin järjestelyihin.

3 artikla

Muut jäsenvaltiot saavat suorittaa rajoillaan tai muilla rajanylityspaikoilla tarkastuksia henkilöille, jotka pyrkivät niiden alueelle Yhdistyneestä kuningaskunnasta tai muilta alueilta, joiden suhteista ulkovaltoihin se huolehtii samoista 1 artiklassa mainituista syistä, tai Irlannista, edellyttäen, että 1 artiklan määräyksiä sovelletaan Irlantiin.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan määräys tai mainitun sopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen muu määräys taikka niiden nojalla toteutettu toimenpide ei rajoita muiden jäsenvaltioiden oikeutta ottaa käyttöön tai suorittaa tällaisia tarkastuksia.

Pöytäkirja Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

HALUAVAT ratkaista tietyt Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlantia koskevat kysymykset, ja

OTTAVAT HUOMIOON pöytäkirjan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan eräiden näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin,

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan yhteisön perustamissopimukseen ja Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitettävistä määräyksistä:

1 artikla

Jollei 3 artiklasta muuta johdu, Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti eivät osallistu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla ehdotettujen toimenpiteiden hyväksymiseen neuvostossa. Poiketen siitä, mitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään mainitussa 148 artiklan 2 kohdassa. Neuvoston jäsenten yksimielisyys, lukuun ottamatta Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin hallitusten edustajia, on edellytyksenä niille neuvoston päätöksille, jotka on tehtävä yksimielisesti.

2 artikla

Sen mukaisesti, mitä 1 artiklassa määrätään ja jollei 3, 4 ja 6 artiklasta muuta johdu, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston määräykset, mainitun osaston nojalla hyväksytyt toimenpiteet, yhteisön kyseisen osaston nojalla tekemän kansainvälisen sopimuksen määräykset tai Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tällaista määräystä tai toimenpidettä tulkitsevat päätökset eivät sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa tai Irlantia, eikä niitä sovelleta näissä valtioissa; määräykset, toimenpiteet tai päätökset eivät vaikuta näiden valtioiden toimivaltuuksiin, oikeuksiin tai velvollisuuksiin; tällaiset määräykset, toimenpiteet tai päätökset eivät myöskään vaikuta yhteisön säännöstöön eivätkä ne ole osa yhteisön oikeutta kun niitä sovelletaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tai Irlantiin.

3 artikla

1. Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti voi ilmoittaa neuvoston puheenjohtajalle kirjallisesti kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla tehty ehdotus tai aloite on esitetty neuvostolle, että se haluaa osallistua ehdotetun toimenpiteen antamiseen tai soveltamiseen, jolloin kyseisellä valtiolla on oikeus tehdä niin. Poiketen siitä, mitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään mainitussa 148 artiklan 2 kohdassa.

Neuvoston niiden päätösten edellytyksenä, jotka on tehtävä yksimielisesti, on neuvoston jäsenten yksimielisyys, lukuun ottamatta sellaista jäsentä, joka ei ole tehnyt kyseistä ilmoitusta. Tämän kohdan mukaisesti annettu toimenpide sitoo kaikkia sen hyväksymiseen osallistuneita jäsenvaltioita.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettua toimenpidettä ei voida kohtuullisen ajan kuluessa antaa siten, että Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti osallistuisi siihen, neuvosto voi antaa tällaisen toimenpiteen 1 artiklan nojalla ilman, että Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti osallistuu siihen. Tällöin sovelletaan 2 artiklaa.

4 artikla

Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti voi milloin tahansa sen jälkeen, kun neuvosto on antanut toimenpiteen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla, ilmoittaa neuvostolle ja komissiolle aikomuksestaan hyväksyä kyseinen toimenpide. Tällöin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 a artiklan 3 kohdassa määrättyä menettelyä soveltuvien osin.

5 artikla

Jäsenvaltio, jota Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla annettu toimenpide ei sido, ei osallistu toimenpiteen aiheuttamien rahoitusvaikutusten kantamiseen, lukuun ottamatta toimielimille aiheutuvia hallintomenoja.

6 artikla

Jos tässä pöytäkirjassa tarkoitetuissa tapauksissa neuvoston Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla antama toimenpide sitoo Yhdistynyttä kuningaskuntaa tai Irlantia, kyseisen sopimuksen asiaan kuuluvia määräyksiä, mukaan lukien 73 p artikla, sovelletaan toimenpiteen osalta kyseiseen jäsenvaltioon.

7 artikla

Mitä 3 ja 4 artiklassa määrätään, ei rajoita Schengenin säännösten saattamisesta osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan soveltamista.

8 artikla

Irlanti voi ilmoittaa neuvoston puheenjohtajalle kirjallisesti, ettei se enää halua, että tämän pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan siihen. Tällöin Irlantiin sovelletaan tavanomaisia perussopimuksen määräyksiä.

Pöytäkirja Tanskan asemasta

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PALAUTTAVAT MIELEEN Eurooppa-neuvostossa Edinburghissa kokoontuneiden valtion- tai hallitusten päämiesten 12 päivänä joulukuuta 1992 tekemän päätöksen eräistä Tanskan esittämistä Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liittyvistä ongelmista,

PANEVAT MERKILLE Edinburghin päätöksessä vahvistetun Tanskan kannan kansalaisuuden, talous- ja rahaliiton, puolustuspolitiikan sekä oikeus- ja sisäasioiden osalta, ja

OTTAVAT HUOMIOON Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan toisen kohdan,

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan yhteisön perustamissopimukseen ja Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitettävistä määräyksistä:

I OSA

1 artikla

Tanska ei osallistu neuvostossa sellaisten toimenpiteiden antamiseen, joita ehdotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla. Poiketen siitä, mitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätään, määränemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään mainitussa 148 artiklan 2 kohdassa. Neuvoston niiden päätösten edellytyksenä, jotka on tehtävä yksimielisesti, on neuvoston jäsenten yksimielisyys, lukuun ottamatta Tanskan hallituksen edustajaa.

2 artikla

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston määräykset, kyseisen osaston nojalla hyväksytyt toimenpiteet, yhteisön kyseisen osaston nojalla tekemän kansainvälisen sopimuksen määräykset tai Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tällaisen määräyksen tai toimenpiteen tulkinnasta antamat päätökset eivät ole Tanskaa sitovia, eikä niitä sovelleta tässä valtiossa; nämä määräykset, toimenpiteet tai päätökset eivät rajoita millään tavoin Tanskan toimivaltaa, oikeuksia tai velvollisuuksia; tällaiset määräykset, toimenpiteet tai päätökset eivät myöskään vaikuta millään tavalla yhteisön säännöstöön eivätkä ne ole osa yhteisön oikeutta kun niitä sovelletaan Tanskaan.

3 artikla

Tanska ei osallistu 1 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden aiheuttamien rahoitusvaikutusten kantamiseen, lukuun ottamatta toimielimille koituvia hallintomenoja.

4 artikla

Mitä 1, 2 ja 3 artiklassa määrätään, ei sovelleta toimenpiteisiin, joilla määritellään ne kolmannet maat, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ylittäessään jäsenvaltioiden ulkorajat, tai yhteinäistä viisumin kaavaa koskeviin toimenpiteisiin.

5 artikla

1. Tanska päättää kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on tehnyt Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston määräysten nojalla päätöksen Schengenin säännöstöön perustuvasta ehdotuksesta tai aloitteesta, saattaako Tanska kyseisen päätöksen osaksi kansallista lainsäädäntöään. Jos Tanska tekee tällaisen päätöksen, päätös muodostaa kansainvälisen oikeuden mukaisen veloitteen Tanskan ja niiden muiden jäsenvaltioiden välille, joita tarkoitetaan Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 1 artiklassa, samoin kuin sen ja Irlannin tai Yhdistyneen kuningaskunnan välille, jos viimeksi mainitut jäsenvaltiot osallistuvat yhteistyöhön kyseisellä alalla.

2. Jos Tanska päättää olla saattamatta 1 kohdassa tarkoitettua neuvoston päätöstä osaksi kansallista lainsäädäntöään, Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 1 artiklassa tarkoitetut jäsenvaltiot harkitsevat, mitä toimenpiteitä on aiheellista toteuttaa.

II OSA

6 artikla

Tanska ei osallistu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.3 artiklan 1 kohdassa ja J.7 artiklassa tarkoitetuilla aloilla toteutettujen toimenpiteiden osalta niiden unionin toimien ja päätösten valmisteluun ja täytäntöönpanoon, joilla on merkitystä puolustuksen alalla, mutta se ei liioin estä jäsenvaltioiden tiiviimmän yhteistyön kehittämistä tällä alalla. Näin ollen Tanska ei osallistu neuvostossa näiden toimenpiteiden antamiseen. Tanskalla ei ole velvollisuutta osallistua sellaisten toimenpiteiden operatiivisten kustannusten rahoittamiseen.

III OSA

7 artikla

Tanska voi valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti ilmoittaa muille jäsenvaltioille, ettei se enää halua käyttää tätä pöytäkirjaa tai sen osaa. Tällöin Tanska soveltaa täysimääräisesti kaikkia tuolloin voimassa olevia Euroopan unionin puitteissa toteutettuja toimenpiteitä.

C. EUROOPAN YHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEEN LIITETYT PÖYTÄKIRJAT**Pöytäkirja Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta**

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka katsovat että

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 2 kohdan mukaisesti unioni pitää arvossa perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä, Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetussa Euroopan neuvoston yleissopimuksessa,

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta varmistaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 2 kohtaa tulkittaessa ja sovellettaessa Euroopan yhteisössä noudatetaan lakia,

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen O artiklan mukaisesti kaikkien Euroopan valtioiden on unionin jäsenyyttä hakiessaan noudatettava Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 1 kohdassa vahvistettuja periaatteita, ja

OTTAVAT HUOMIOON, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 236 artiklalla otetaan käyttöön järjestely, jolla tietyt oikeudet voidaan peruuttaa väliaikaisesti, jos jäsenvaltio vakavasti ja jatkuvasti rikkoo näitä periaatteita,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että jokainen jäsenvaltion kansalainen nauttii unionin kansalaisena erityistä asemaa ja suojelua, jonka jäsenvaltiot takaavat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen toisen osan määräysten mukaisesti,

OTTAVAT HUOMIOON, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksella luodaan alue, jossa ei ole sisäisiä rajoja ja jossa kaikille unionin kansalaisille taataan oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että unionin jäsenvaltioiden kansalaisten rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta määrätään rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevassa 13 päivänä joulukuuta 1957 tehdyssä eurooppalaisessa yleissopimuksessa ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 27 päivänä syyskuuta 1996 tehdyllä yleissopimuksella, joka on tehty Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella,

HALUAVAT estää sen, että turvapaikkajärjestelmää käytetään muuhun tarkoitukseen kuin siihen mihin järjestelmällä on pyritty,

TOTEAVAT, että tässä pöytäkirjassa otetaan huomioon pakolaisten oikeudellista asemaa koskevan 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen tarkoitus ja tavoitteet,

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitettävistä määräyksistä:

Ainoa artikla

Ottaen huomioon perusoikeuksien ja -vapauksien suojelun tason Euroopan unionin jäsenvaltioissa jäsenvaltioita pidetään kaikissa turvapaikkaan liittyvissä oikeudellisissa ja käytännöllisissä seikoissa toisiinsa nähden turvallisina alkuperämaina. Näin ollen jäsenvaltio voi ottaa harvittavaksi tai hyväksyä käsiteltäväksi toisen jäsenvaltion kansalaisen jättämän turvapaikkahakemuksen ainoastaan, jos:

- a) jäsenvaltio, jonka kansalainen hakija on, käyttäen Amsterdamin sopimuksen voimaantultua hyväkseen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 15 artiklan määräyksiä ryhtyy alueellaan toimenpiteisiin, jotka poikkeavat sen mainitun yleissopimuksen mukaisista velvollisuuksista;
 - b) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 1 kohdassa mainittu menettely on käynnistetty ja ennen kuin neuvosto tekee siihen liittyvän päätöksen;
 - c) neuvosto on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 1 kohdan nojalla todennut sen jäsenvaltion, jonka kansalainen hakija on, vakavasti ja jatkuvasti rikkovan F artiklan 1 kohdassa mainittuja periaatteita;
 - d) jäsenvaltio yksipuolisesti niin päättää toisen jäsenvaltion kansalaisen tekemän hakemuksen osalta; tällöin asiasta on ilmoitettava välittömästi neuvostolle ja hakemus käsitellään olettaen, että se on ilmeisen perusteeton ja että se ei millään tavalla eikä missään tapauksessa vaikuta kyseisen jäsenvaltion päätösvaltaan.
-

Pöytäkirja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET vahvistaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 3 b artiklaan sisältyvien toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevat edellytykset määritelläkseen niiden soveltamisen perusteet aiempaa täsmällisemmin ja varmistaakseen, että kaikki toimielimet tarkasti noudattavat niitä ja panevat ne johdonmukaisesti täytäntöön,

HALUAVAT varmistaa, että päätökset tehdään mahdollisimman lähellä unionin kansalaisia,

OTTAVAT HUOMIOON Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 25 päivänä lokakuuta 1993 toissijaisuusperiaatteen soveltamisessa noudatettavista menettelyistä tekemän toimielinten välisen sopimuksen,

OVAT VAHVISTANEET, että Birminghamissa 16 päivänä lokakuuta 1992 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät sekä Edinburghissa 11 ja 12 päivänä joulukuuta 1992 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa sovittu, toissijaisuusperiaatteen soveltamista koskeva yleinen lähestymistapa ohjaavat edelleen unionin toimielimien toimintaa ja toissijaisuusperiaatteen soveltamisen kehittämistä, ja tätä varten

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitettävistä määräyksistä:

- 1) Kukin toimielin huolehtii sille uskottua toimivaltaa käyttäessään siitä, että toissijaisuusperiaatetta noudatetaan. Ne huolehtivat myös siitä, että noudatetaan suhteellisuusperiaatetta, jonka mukaan yhteisön toiminnassa ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.
- 2) Sovellettaessa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita on noudatettava perustamissopimuksen yleisiä määräyksiä ja tavoitteita ja erityisesti säilytettävä yhteisön säännöstö ja toimielinten välinen tasapaino sellaisenaan; soveltaminen ei vaikuta yhteisöjen tuomioistuinten luomiin periaatteisiin, jotka koskevat kansallisen ja yhteisön oikeuden suhdetta, ja siinä olisi otettava huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 4 kohta, jonka mukaan "unioni järjestää itselleen tavoitteidensa saavuttamiseksi ja politiikkansa toteuttamiseksi tarvittavat keinot".
- 3) Toissijaisuusperiaate ei aseta kyseenalaiseksi Euroopan yhteisölle perustamissopimuksen nojalla kuuluvaa toimivaltaa, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin sen tulkitsee. Perustamissopimuksen 3 b artiklan toisessa kohdassa mainitut perusteet liittyvät aloihin, joilla yhteisöllä ei ole yksinomaista toimivaltaa. Toissijaisuusperiaate ohjaa kyseisen toimivallan käyttöä yhteisössä. Toissijaisuus on muuntuva käsite, ja sitä olisi sovellettava perustamis-

sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Sen avulla yhteisön toimia voidaan yhteisön toimivaltan rajoissa laajentaa olosuhteiden niin vaatiessa, ja kääntäen, supistaa tai lopettaa, kun ne eivät enää ole perusteltuja.

- 4) Yhteisön lainsäädäntöä koskevat ehdotukset on perusteltava sen osoittamiseksi, että ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen; syyt, joiden perusteella todetaan, että yhteisön tavoite voidaan paremmin saavuttaa yhteisön tasolla, on osoitettava laadullisin, tai jos mahdollista, määrällisin osoittimin.
- 5) Jotta yhteisön toiminta olisi perusteltua, toissijaisuusperiaatteen molempien ehtojen on täyttyttävä: suunnitellun toiminnan tavoitteita ei voida riittävällä tavalla toteuttaa jäsenvaltioiden toiminnan avulla niiden valtiosääntöjärjestelmän puitteissa, ja ne voidaan tämän vuoksi toteuttaa paremmin yhteisön toiminnan kautta.

Arvioitaessa edellä mainittujen edellytysten täyttymistä olisi noudatettava seuraavia suuntaviivoja:

- tarkasteltavaan asiaan liittyy useisiin jäsenvaltioihin vaikuttavia näkökohtia, joita ei voida tyydyttävästi säännellä jäsenvaltioiden toiminnalla,
 - pelkkä jäsenvaltioiden toiminta tai yhteisön toimimattomuus olisi ristiriidassa perustamissopimuksessa olevien vaatimusten kanssa (kuten tarve oikaista kilpailun vääristymien tai välttää peiteltyjä kaupan esteitä taikka vahvistaa taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta) tai vahingoittaisi muutoin merkittävästi jäsenvaltioiden etuja,
 - yhteisön tasolla toteutetusta toiminnasta olisi selkeästi etua laajuutensa tai vaikutusensa vuoksi jäsenvaltioiden tasolla toteutettuun toimintaan verrattuna.
- 6) Yhteisön toimintaa varten on valittava mahdollisimman yksinkertainen muoto, toiminnan on johdettava toimenpiteen tavoitteen tyydyttävään toteutumiseen ja sitä on voitava toteuttaa tehokkaasti. Yhteisö antaa säädöksiä vain siltä osin kuin se on tarpeen. Direktiivejä suositetaan asetusten sijasta ja puitedirektiivejä yksityiskohtaisten toimenpiteiden sijasta edellyttäen, että tilanne muutoin on samanlainen. Direktiivit, joista määrätään perustamissopimuksen 189 artiklassa, velvoittavat saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle ne on osoitettu, mutta ne jättävät kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja menetelmät.
 - 7) Yhteisön toiminnan olisi laajuudeltaan ja luonteeltaan oltava sellaista, että yhteisön toimenpiteitä toteutettaessa jätetään mahdollisimman paljon varaa kansalliselle päätöksenteolle, sen on johdettava toimenpiteen tavoitteen turvaamiseen ja noudatettava perustamissopimuksen vaatimuksia. Yhteisön lainsäädännön noudattamisen ohella olisi huolehdittava siitä, että noudatetaan vakiintuneita kansallisia järjestelyjä ja jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien rakenteita ja toimintaa. Yhteisön toimissa olisi tarvittaessa tarjottava jäsenvaltioille vaihtoehtoisia tapoja saavuttaa toimenpiteiden tavoitteet, ottaen kuitenkin huomioon tarve varmistaa moitteeton täytäntöönpano.

- 8) Jos toissijaisuusperiaatteen soveltamisesta seuraa, että yhteisön toimiin ei ryhdytä, jäsenvaltioiden on toiminnassaan noudatettava perustamissopimuksen 5 artiklan yleisiä sääntöjä ja toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet täyttääkseen perustamissopimuksesta johtuvat velvoitteensa sekä pidättäydyttävä kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan kyseisen sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen.
- 9) Komission olisi, tämän rajoittamatta sen aloite-oikeutta:
- kuultava, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia tai sellaisia tapauksia, joihin liittyy luottamuksellisia seikkoja, mahdollisimman monia tahoja ennen säädösehdotusten tekemistä ja julkaistava tausta-asiakirjoja aina, kun se on aiheellista,
 - perusteltava ehdotustensa aiheellisuus toissijaisuusperiaatteen näkökulmasta ja annettava asiasta yksityiskohtaisia tietoja ehdotukseen liitetyissä perusteluissa aina, kun se on tarpeen. Yhteisön toiminnan rahoittaminen kokonaan tai osittain yhteisön talousarviosta edellyttää selitystä,
 - otettava asianmukaisesti huomioon, että yhteisölle, jäsenvaltioiden hallituksille, paikallisille viranomaisille, taloudellisille toimijoille ja kansalaisille aiheutuvan taloudellisen tai hallinnollisen rasituksen olisi pysyttävä mahdollisimman pienenä, ja sen olisi oltava suhteessa tavoitteeseen,
 - annettava Eurooppa-neuvostolle, Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosittain selvitys perustamissopimuksen 3 b artiklan soveltamisesta. Kyseinen vuosittainen selvitys lähetetään myös alueiden komitealle ja talous- ja sosiaalikomitealle.
- 10) Eurooppa-neuvosto ottaa huomioon 9 kohdan neljännessä luetelmakohdassa tarkoitetun komission selvityksen unionin toteutunutta kehitystä koskevassa selvityksessä, joka sen on annettava Euroopan parlamentille Euroopan unionista tehdyn sopimuksen D artiklan mukaisesti.
- 11) Euroopan parlamentti ja neuvosto tutkivat, sovellettavia menettelyjä tarkasti noudattaen ja osana komission ehdotusten yleistä tarkastelua, ovatko ehdotukset perustamissopimuksen 3 b artiklan mukaisia. Tämä koskee sekä komission alkuperäistä ehdotusta että muutoksia, joita Euroopan parlamentti ja neuvosto aikovat tehdä siihen.
- 12) Euroopan parlamentille ilmoitetaan perustamissopimuksen 189 b ja 189 c artiklassa tarkoitettujen menettelyjen kuluessa 3 b artiklan soveltamista koskevasta neuvoston kannasta erityisissä perusteluissa, joissa neuvosto antaa perustelut yhteisen kannan hyväksymiselle. Neuvosto antaa tiedoksi Euroopan parlamentille ne perusteet, joiden vuoksi se ei pidä komission ehdotusta kokonaisuudessaan tai osittain perustamissopimuksen 3 b artiklan mukaisena.
- 13) Sitä, ovatko toimenpiteet toissijaisuusperiaatteen mukaisia, tarkastellaan perustamissopimuksen määräysten mukaisesti.
-

Pöytäkirja jäsenvaltioiden ulkosuhteista silmällä pitäen ulkorajojen ylittämistä

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

OTTAVAT HUOMIOON jäsenvaltioiden tarpeen varmistaa tehokkaat tarkastukset ulkorajoiltaan tarvittaessa yhteistyössä kolmansien maiden kanssa,

OVAT SOPINEET seuraavasta määräyksestä, joka liitetään Euroopan yhteisön perustamissopimukseen:

Ulkorajojen ylittämiseen liittyviä toimenpiteitä koskevat määräykset, jotka sisältyvät III a osaston 73 j artiklan 2 alakohdan a alakohtaan, eivät rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella tai tehdä sopimuksia kolmansien maiden kanssa, sikäli kuin ne ovat yhteisön oikeuden ja muiden asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisia.

Pöytäkirja jäsenvaltioiden julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta

KORKEAT SOPIMUSOSAPUOLET, jotka

KATSOVAT, että jäsenvaltioiden julkinen yleisradiotoiminta liittyy suoraan jokaisen yhteiskunnan demokraattisiin, yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin samoin kuin tarpeeseen turvata viestinnän moniarvoisuus,

OVAT SOPINEET seuraavista tulkitsevista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan yhteisön perustamissopimukseen:

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräykset eivät rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa rahoittaa julkista yleisradiotoimintaa, siinä määrin kuin rahoitus myönnetään yleisradioyriykselle kunkin jäsenvaltion antaman, määrittelemän ja järjestämän julkisen palvelun tehtävän täyttämiseksi, ja siinä määrin kuin rahoitus ei vaikuta yhteisön kauppaa- ja kilpailuolosuhteisiin sellaisessa laajuudessa, että se olisi yleisen edun vastaista, kun samalla otetaan huomioon tällaisen julkisen palvelun tehtävän toteuttaminen.

Pöytäkirja eläinten suojelusta ja hyvinvoinnista

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

HALUAVAT varmistaa, että eläinten suojelua parannetaan ja niiden hyvinvointi tuntevina olentoina otetaan huomioon,

OVAT SOPINEET seuraavasta määräyksestä, joka liitetään Euroopan yhteisön perustamissopimukseen:

Laatiessaan ja pannessaan täytäntöön yhteisön maatalous- ja liikennepolitiikkaa, sisämarkkinoita ja tutkimuspolitiikkaa yhteisö ja jäsenvaltiot ottavat eläinten hyvinvoinnin vaatimukset täysimääräisesti huomioon kunnioittaen samalla erityisesti uskonnollisiin rituaaleihin, kulttuuriperinteeseen ja alueelliseen perintöön liittyviä jäsenvaltioiden lakeja ja hallinnollisia määräyksiä sekä tapoja.

D. EUROOPAN UNIONISTA TEHTYYN SOPIMUKSEEN SEKÄ EUROOPAN YHTEISÖN, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN JA EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSIIN LIITETYT PÖYTÄKIRJAT

Pöytäkirja toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista

KORKEAT SOPIMUSPUOLET

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisöjen perustamissopimukseen:

1 artikla

Sen estämättä, mitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 157 artiklan 1 kohdassa, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 126 artiklan 1 kohdassa määrätään, unionin ensimmäisen laajentumisen voimaantulopäivänä komissiossa on yksi kansalainen kustakin jäsenvaltiosta edellyttäen, että kyseiseen päivämäärään mennessä neuvoston ääntenpainotusta on muutettu kaikkien jäsenvaltioiden hyväksyttävissä olevalla tavalla, joko painottamalla äänet uudelleen tai ottamalla käyttöön kaksinkertainen enemmistö, ja siten, että otetaan huomioon kaikki asian kannalta merkitykselliset seikat, erityisesti hyvityksen antaminen niille jäsenvaltioille, jotka luopuvat toisen komission jäsenen nimeämismahdollisuudesta.

2 artikla

Viimeistään vuosi ennen sitä, kun Euroopan unionin jäsenten määrä ylittää kaksikymmentä, kutsutaan jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi koolle toimielinten kokoonpanoa ja toimintaa koskevien perussopimusten määräysten perusteellista uudelleentarkastelua varten.

Pöytäkirja Euroopan yhteisöjen toimielinten ja tiettyjen elinten ja yksikköjen sekä Europolin kotipaikan sijainnista

JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

OTTAVAT HUOMIOON Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 216 artiklan, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen 77 artiklan ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 189 artiklan,

OTTAVAT HUOMIOON Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, ja

PALAUTTAVAT MIELEEN JA VAHVISTAVAT 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyn päätöksen ja rajoittamatta vastaisuudessa perustettavien toimielinten, elinten ja yksikköjen kotipaikkaa koskevia päätöksiä,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisöjen perustamissopimukseen:

Ainoa artikla

- a) Euroopan parlamentin kotipaikka on Strasbourg, jossa pidetään kaksitoista kuukausittaista täysistuntoa, mukaan lukien talousarviota käsittelevä istunto. Ylimääräiset täysistunnot pidetään Brysselissä. Euroopan parlamentin valiokunnat kokoontuvat Brysselissä. Euroopan parlamentin pääsihteeristö ja sen osastot sijaitsevat edelleen Luxemburgissa.
 - b) Neuvoston kotipaikka on Bryssel. Neuvosto pitää huhti-, kesä- ja lokakuussa istuntonsa Luxemburgissa.
 - c) Komission kotipaikka on Bryssel. Yksiköt, jotka luetellaan 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyn päätöksen 7, 8 ja 9 artiklassa, sijaitsevat Luxemburgissa.
 - d) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kotipaikka on Luxemburg.
 - e) Tilintarkastustuomioistuimen kotipaikka on Luxemburg.
 - f) Talous- ja sosiaalikomitean kotipaikka on Bryssel.
 - g) Alueiden komitean kotipaikka on Bryssel.
 - h) Euroopan investointipankin kotipaikka on Luxemburg.
 - i) Euroopan rahapoliittisen instituutin ja Euroopan keskuspankin kotipaikka on Frankfurt.
 - j) Euroopan poliisiviraston (Europol) kotipaikka on Haag.
-

Pöytäkirja kansallisten kansanedustuslaitosten asemasta Euroopan unionissa

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PALAUTTAVAT MIELEEN, että jäsenvaltioiden kansalliset kansanedustuslaitokset valvovat maansa hallituksen toimintaa unioniin liittyvissä kysymyksissä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön mukaisten järjestelmien ja käytäntöjen mukaisesti, ja

HALUAVAT kuitenkin kannustaa kansallisia kansanedustuslaitoksia osallistumaan entistä enemmän Euroopan unionin toimintaan ja parantaa niiden mahdollisuuksia ilmaista näkemyksensä niiden kannalta erityisen tärkeiltä vaikuttavissa asioissa,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisöjen perustamissopimukseen:

I. TIETOJEN ANTAMINEN JÄSENVALTIOIDEN KANSALLISILLE KANSANEDUSTUSLAITOKSILLE

1. Jäsenvaltioiden kansallisille kansanedustuslaitoksille toimitetaan viipymättä kaikki komission tausta-asiakirjat (vihreät ja valkoiset kirjat sekä tiedonannot).
2. Neuvoston Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 151 artiklan 3 kohdan mukaisesti määrittelemät komission säädösehdotukset on toimitettava riittävän ajoissa, jotta kunkin jäsenvaltion hallitus voi varmistaa, että sen oma kansallinen kansanedustuslaitos saa ne asianmukaisesti.
3. Säädösehdotus voidaan ottaa neuvoston esityslistalle päätöksen tekemiseksi joko säädöksen antamisesta tai yhteisen kannan vahvistamisesta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189 b tai 189 c artiklan mukaisesti aikaisintaan kuuden viikon kuluttua siitä, kun komissio on antanut säädösehdotuksen tai ehdotuksen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston mukaisesti hyväksyttäväksi toimenpiteeksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kaikilla yhteisön kielillä, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu, jolloin perustelut on esitettävä säädöksessä tai yhteisessä kannassa.

II. YHTEISÖASIOITA KÄSITTELEVIEN ELINTEN KONFERENSSI

4. Pariisissa 16 ja 17 päivänä marraskuuta 1989 perustettu yhteisöasioita käsittelevien elinten konferenssi, jäljempänä 'COSAC', voi saattaa aiheellisina pitämänsä näkemykset Euroopan unionin toimielinten tietoon, etenkin niiden säädösehdotusten perusteella, jotka jäsenvaltioiden hallitusten edustajat voivat yhteisellä sopimuksella käsiteltävän asian luonteen huomioon ottaen päättää toimittaa sille.

5. COSAC voi tarkastella kaikkia sellaisia säädösehdotuksia tai aloitteita, jotka liittyvät vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen luomiseen ja joilla saattaa olla välittömiä vaikutuksia yksityisten ihmisten oikeuksiin ja vapauksiin. Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle tiedotetaan kaikista COSACin tämän kohdan nojalla esittämistä näkemyksistä.
 6. COSAC voi toimittaa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle aiheellisina pitämänsä unionin lainsäädäntötoimintaa koskevat näkemykset, erityisesti toissijaisuusperiaatteen soveltamisen, vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen sekä perusoikeuksia koskevien asioiden osalta.
 7. COSACin esittämät näkemykset eivät sido kansallisia kansanedustuslaitoksia eivätkä määrää ennalta niiden kantaa.
-

PÄÄTÖSASIAKIRJA

JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJIEN KONFERENSSI, joka kutsuttiin koolle Torinon 29 päivänä maaliskuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäkuusi päättämään yhteisellä sopimuksella Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen sekä Euroopan yhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimukseen sekä niihin liittyviin tiettyihin asiakirjoihin tehtävistä muutoksista, on hyväksynyt seuraavat tekstit:

I. Amsterdamin sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta

II. Pöytäkirjat

A. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitetty pöytäkirja:

1. Pöytäkirja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklasta

B. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyt pöytäkirjat:

2. Pöytäkirja Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia
3. Pöytäkirja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan tiettyjen näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin
4. Pöytäkirja Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta
5. Pöytäkirja Tanskan asemasta

C. Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyt pöytäkirjat:

6. Pöytäkirja Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta
7. Pöytäkirja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta
8. Pöytäkirja jäsenvaltioiden ulkosuhteista silmällä pitäen ulkorajojen ylittämistä
9. Pöytäkirja jäsenvaltioiden julkisesta yleisradiotoiminnasta
10. Pöytäkirja eläinten suojelusta ja hyvinvoinnista

D. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen sekä Euroopan yhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimukseen liitetyt pöytäkirjat:

11. Pöytäkirja toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista
12. Pöytäkirja Euroopan yhteisöjen toimielinten ja tiettyjen elinten ja yksikköjen sekä Europolin kotipaikan sijainnista
13. Pöytäkirja kansallisten kansanedustuslaitosten asemasta Euroopan unionissa

III. Julistukset

Konferenssi antoi alla luetellut ja tähän päätösasiakirjaan liitetyt julistukset

1. Julistus kuolemanrangaistuksen poistamisesta
2. Julistus yhteistyön lujittamisesta Euroopan unionin ja Länsi-Euroopan unionin välillä
3. Julistus Länsi-Euroopan unionin osalta
4. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.14 ja K.10 artiklasta
5. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.15 artiklasta
6. Julistus toimintapolitiikan suunnittelu- ja varhaisvaroitusyksikön perustamisesta
7. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.2 artiklasta
8. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan e alakohdasta
9. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.6 artiklan 2 kohdasta
10. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.7 artiklasta
11. Julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta
12. Julistus ympäristövaikutusten arvioinnista
13. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 d artiklasta
14. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 44 artiklan kumoamisesta

15. Julistus Schengenin säännösten mukaisen suojelun ja turvallisuuden tason säilyttämisestä
16. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohdasta
17. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklasta
18. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklan 3 kohdan a alakohdasta
19. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 l artiklan 1 kohdasta
20. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 m artiklasta
21. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 o artiklasta
22. Julistus vammaisista
23. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklassa tarkoitetuista kannustavista toimenpiteistä
24. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklasta
25. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklasta
26. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohdasta
27. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 b artiklan 2 kohdasta
28. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 119 artiklan 4 kohdasta
29. Julistus urheilusta
30. Julistus saaristoalueista
31. Julistus 13 päivänä heinäkuuta 1987 tehdystä neuvoston päätöksestä
32. Julistus komission organisaatiosta ja toiminnasta
33. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 188 c artiklan 3 kohdasta
34. Julistus määräaikojen noudattamisesta yhteispäätösmenettelyssä
35. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 191 a artiklan 1 kohdasta

36. Julistus merentakaisista maista ja alueista
37. Julistus Saksan julkisoikeudellisista luottolaitoksista
38. Julistus vapaaehtoispalvelusta
39. Julistus yhteisön lainsäädännön valmistelun laadusta
40. Julistus Euroopan hiili- ja teräsyhteisön kansainvälisten sopimusten tekomenettelystä
41. Julistus avoimuutta, oikeutta tutustua asiakirjoihin ja petosten torjuntaa koskevista määräyksistä
42. Julistus perussopimusten konsolidoinnista
43. Julistus toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevasta pöytäkirjasta
44. Julistus Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 2 artiklasta
45. Julistus Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 4 artiklasta
46. Julistus Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 5 artiklasta
47. Julistus Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 6 artiklasta
48. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta
49. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdyn pöytäkirjan ainoan artiklan d alakohdasta
50. Julistus toimielimistä Euroopan unionin mahdollista laajentumista silmällä pitäen tehdystä pöytäkirjasta
51. Julistus Amsterdamin sopimuksen 10 artiklasta

Konferenssi on ottanut myös huomioon alla luetellut, tähän päätösasiakirjaan liitetyt julistukset:

1. Itävallan ja Luxemburgin julistus luottolaitoksista
2. Tanskan julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.14 artiklasta
3. Saksan, Itävallan ja Belgian julistus toissijaisuudesta
4. Irlannin julistus Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklasta
5. Belgian julistus Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta
6. Belgian, Ranskan ja Italian julistus toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista tehdystä pöytäkirjasta
7. Ranskan julistus merentakaisista departementeista Schengenin säännösten saattamisesta osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan kannalta
8. Kreikan julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta tehdystä julistuksesta

Lopuksi konferenssi sopi, että tähän päätösasiakirjaan liitetään havainnollisuuden vuoksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen sekä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen tekstit sellaisina kuin ne ovat konferenssin tuloksena tehtyjen muutosten jälkeen.

Hecho en Amsterdam, el dos de octubre de mil novecientos noventa y siete.

Udfærdiget i Amsterdam, den anden oktober nittenhundrede og syvoghalvfems.

Geschehen zu Amsterdam am zweiten Oktober neunzehnhundertsiebenundneunzig.

Έγινε στο Άμστερνταμ, στις δύο Οκτωβρίου του έτους χίλια εννιακόσια ενενήντα επτά.

Done at Amsterdam this second day of October in the year one thousand nine hundred and ninety-seven.

Fait à Amsterdam, le deux octobre de l'an mil neuf cent quatre-vingt-dix-sept.

Arna dhéanamh in Amstardam ar an dara lá de Dheireadh Fómhair sa bhliain míle naoi gcéad nócha a seacht.

Fatto ad Amsterdam, addì due ottobre millenovecentonovantasette.

Gedaan te Amsterdam, de tweede oktober negentienhonderd zevenennegentig.

Feito em Amesterdão, em dois de Outubro de mil novecentos e noventa e sete.

Tehty Amsterdmissa 2 päivänä lokakuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäseitsemän.

Utfärdat i Amsterdam den andra oktober år nittonhundranittiosju.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
Für Seine Majestät den König der Belgier

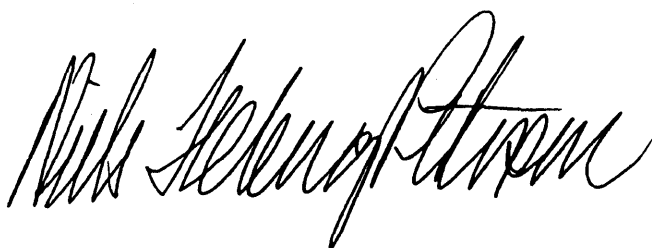

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

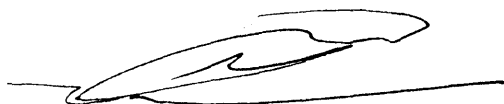
Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

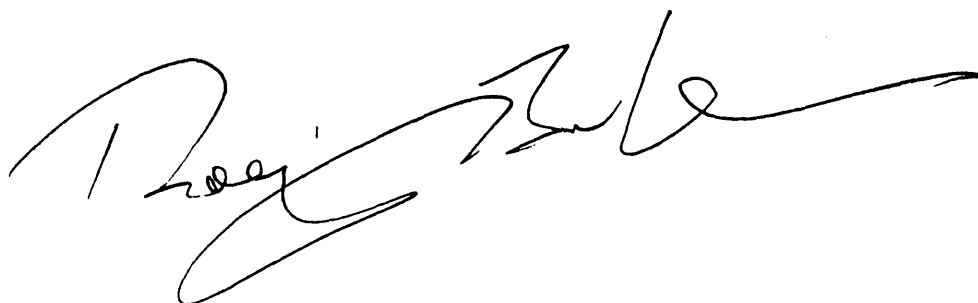
Por Su Majestad el Rey de España

Pour le Président de la République française

Thar ceann an Choimisiúin arna údarú le hAirteagal 14 de Bhunreacht na hÉireann chun cumhachtaí agus feidhmeanna Uachtarán na hÉireann a oibriú agus a chomhlíonadh
For the Commission authorised by Article 14 of the Constitution of Ireland to exercise and perform the powers and functions of the President of Ireland

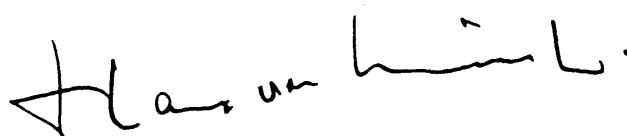
Per il Presidente della Repubblica italiana

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Pelo Presidente da República Portuguesa

Xiame Gama

Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

Tarja Halonen

För Hans Majestät Konungen av Sverige

Lena Hjelm-Wallén

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Douglas T. Henderson

KONFERENSSIN HYVÄKSYMÄT JULISTUKSET

1. Julistus kuolemanrangaistuksen poistamisesta

Viitaten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 2 kohtaan konferenssi muistuttaa, että ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi 4 päivänä marraskuuta 1950 Roomassa tehtyyn Euroopan yleissopimukseen liitetystä kuudennessa pöytäkirjassa, jonka suurin osa jäsenvaltioista on allekirjoittanut ja ratifioinut, määrätään kuolemanrangaistuksen poistamisesta.

Tässä yhteydessä konferenssi toteaa, että edellä mainitun pöytäkirjan 28 päivänä huhtikuuta 1983 tapahtuneen allekirjoittamisen jälkeen kuolemanrangaistus on poistettu useimmissa jäsenvaltioissa ja että sitä ei ole sovellettu missään niistä.

2. Julistus yhteistyön lujittamisesta Euroopan unionin ja Länsi-Euroopan unionin välillä

Euroopan unionin ja Länsi-Euroopan unionin yhteistyön kehittämistä silmällä pitäen konferenssi kehottaa neuvostoa pyrkimään ottamaan pian käyttöön neuvoston pääsihteeristön henkilöstön luotettavuuden selvittämistä varten aiheelliset järjestelyt.

3. Julistus Länsi-Euroopan unionin osalta

Konferenssi ottaa huomioon seuraavan Länsi-Euroopan unionin (WEU) ministerineuvoston 22 päivänä heinäkuuta 1997 hyväksymän julistuksen

"LÄNSI-EUROOPAN UNIONIN JULISTUS LÄNSI-EUROOPAN UNIONIN TEHTÄVÄSTÄ JA SEN SUHTEISTA EUROOPAN UNIONIIN JA ATLANTIN LIITTOON

(käännös)

JOHDANTO

1. Länsi-Euroopan unionin (WEU) jäsenvaltiot sopivat vuonna 1991 Maastrichtissa siitä, että on tarpeen kehittää todellinen Euroopan turvallisuus- ja puolustusidentiteetti ja lisätä Euroopan vastuuta puolustuksen alalla. Ottaen huomioon Amsterdamin sopimuksen ne vahvistavat tarpeen jatkaa ja lisätä näitä ponnisteluja. WEU on Euroopan unionin (EU) kehityksen erottamaton osa, joka tarjoaa unionille mahdollisuuden operatiivisen toimintakyvyn käyttämiseen erityisesti Petersbergin tehtävien osalta, ja se on olennainen osa Euroopan turvallisuus- ja puolustusidentiteetin kehitystä Atlantin liitossa Pariisin julistuksen ja Naton ministerien Berliinissä tekemien päätösten mukaisesti.
2. WEU:n neuvostoon kuuluvat nykyään kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot ja kaikki Atlantin liiton eurooppalaiset jäsenet asemansa mukaisesti. Tässä neuvostossa kokoontuvat myös nämä valtiot ja Euroopan unionin kanssa assosiaatiosopimuksen tehneet Keski- ja

Itä-Euroopan maat, jotka ovat hakeneet sekä Euroopan unionin että Atlantin liiton jäsenyyttä. WEU muodostaa näin asianmukaiset puitteet Euroopan maiden vuoropuhelulle ja yhteistyölle kysymyksissä, jotka koskevat turvallisuutta ja puolustusta niiden laajassa merkityksessä.

3. Tässä yhteydessä WEU ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston, joka koskee EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ja erityisesti sen J.3 artiklan 1 kohdan ja J.7 artiklan sekä pöytäkirjan J.7 artiklasta, jotka kuuluvat seuraavasti:

J.3 artiklan 1 kohta

'1. Eurooppa-neuvosto määrittelee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat, myös asioissa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.'

J.7 artikla

'1. Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka käsittää kaikki Euroopan unionin turvallisuuden liittyvät kysymykset, mukaan lukien toisen alakohdan mukaisesti asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Länsi-Euroopan unioni (WEU) on Euroopan unionin kehityksen erottamaton osa, ja se muodostaa unionille mahdollisuuden operatiivisen toimintakyvyn käyttämiseen erityisesti 2 kohdan yhteydessä. WEU tukee unionia määriteltäessä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puolustukseen liittyviä näkökohtia tämän artiklan mukaisesti. Unioni pyrkii tämän mukaisesti edistämään kiinteämpiä institutionaalisia suhteita WEU:hun, silmällä pitäen mahdollisuutta sulauttaa WEU unioniin, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tässä artiklassa tarkoitettu unionin politiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, siinä pidetään arvossa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa.

Yhteisen puolustuspolitiikan asteittaista määrittämistä tuetaan jäsenvaltioiden pitäessä sitä aiheellisenä jäsenvaltioiden välisellä puolustusmateriaaleja koskevalla yhteistyöllä.

2. Tässä artiklassa tarkoitettuihin kysymyksiin kuuluvat humanitaariset ja pelastustehtävät, rauhanturvaaminen sekä taistelujoukkojen tehtävät kriisinhallinnassa, rauhanpalauttaminen mukaan lukien.

3. Unioni käyttää WEU:ta niiden unionin päätösten ja toimien valmistelussa ja toteuttamisessa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.

Eurooppa-neuvoston toimivalta vahvistaa suuntaviivoja J.3 artiklan mukaisesti koskee myös WEU:ta niissä asioissa, joissa unioni käyttää WEU:ta.

Kun unioni käyttää WEU:ta 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä koskevien unionin päätösten valmistelussa ja toteuttamisessa, kaikilla unionin jäsenvaltioilla on oikeus osallistua täysimääräisesti kyseisiin tehtäviin. Neuvosto hyväksyy yhteisymmärryksessä WEU:n toimielinten kanssa tarpeelliset käytännön järjestelyt, jotta kullakin kyseisiin tehtäviin osallistuvalla jäsenvaltiolla on mahdollisuus osallistua täysimääräisesti ja tasavertaisesti suunnitteluun ja päätöksentekoon WEU:ssa.

Tässä kohdassa tarkoitettujen puolustuksen alalla merkityksellisten päätösten tekeminen ei rajoita 1 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen politiikkojen ja velvoitteiden soveltamista.

4. Tämän artiklan määräykset eivät estä kiinteämmän yhteistyön kehittämistä kahden tai useamman jäsenvaltion välillä kahdenvälisesti WEU:n tai Atlantin liiton yhteydessä, ellei tällainen yhteistyö ole ristiriidassa tässä osastossa määrätyn yhteistyön kanssa tai estä sitä.

5. Tämän artiklan tavoitteiden edistämiseksi tämän artiklan määräyksiä tarkistetaan N artiklan mukaisesti.'

Pöytäkirja J.7 artiklasta

'KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PITÄVÄT MIELESSÄ tarpeen panna täysimittaisesti täytäntöön Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja 3 kohdan määräykset,

*PITÄVÄT MIELESSÄ, että J.7 artiklan mukaisesti unionin politiikka ei vaikuta eräiden jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, siinä pidetään arvossa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopu-
soinnussa tuossa yhteydessä toteutettavan yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa,*

OVAT SOPINEET seuraavasta määräyksestä, joka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen:

Euroopan unioni laatii yhdessä Länsi-Euroopan unionin kanssa niiden välistä lujitettua yhteistyötä koskevat järjestelyt vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta.'

A. WEU:N SUHTEET EUROOPAN UNIONIIN: OSALLISTUMINEN AMSTERDAMIN SOPIMUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANOON

4. WEU:n jäsenvaltiot asettivat 10 päivänä joulukuuta 1991 antamassaan julistuksessa Länsi-Euroopan unionin tehtävästä ja sen suhteista Euroopan unioniin ja Atlantin liittoon tavoitteeseen 'toteuttaa WEU vaiheittain puolustusta koskevana Euroopan unionin osana'. Ne vahvistavat nyt tämän tavoitteen sellaisena kuin sitä on kehitetty Amsterdamin sopimuksessa.
5. Kun unioni käyttää WEU:ta, WEU valmistelee ja toteuttaa niitä unionin päätöksiä ja toimia, joilla on merkitystä puolustuksen kannalta.

Valmistellessaan ja toteuttaessaan niitä EU:n päätöksiä ja toimia, joihin unioni käyttää WEU:ta, WEU toimii Eurooppa-neuvoston määrittelemien suuntaviivojen mukaisesti.

WEU tukee Euroopan unionia määriteltäessä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puolustukseen liittyviä näkökohtia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklan mukaisesti.

6. WEU vahvistaa, että kun Euroopan unioni käyttää WEU:ta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä koskevien unionin päätösten valmistelun ja toteuttamiseksi, kaikilla unionin jäsenvaltioilla on oikeus osallistua täysimääräisesti kyseisiin tehtäviin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklan 3 kohdan mukaisesti. WEU kehittää tarkkailijoiden asemaa WEU:ssa J.7 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja hyväksyy tarpeelliset käytännön järjestelyt, jotta kaikilla WEU:n EU:n pyynnöstä toteuttamiin tehtäviin osallistuvilla EU:n jäsenvaltioilla on mahdollisuus osallistua täysimääräisesti ja tasavertaisesti suunnitteluun ja päätöksentekoon WEU:ssa.
7. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti WEU laatii yhdessä Euroopan unionin kanssa niiden välistä lujitettua yhteistyötä koskevat järjestelyt. Tässä yhteydessä voidaan jo nyt mainita joukko toimenpiteitä, joista eräitä jo tarkastellaan WEU:ssa. Näitä ovat muun muassa:

- järjestelyt, joiden tarkoituksena on parantaa neuvottelu- ja päätöksentekomenettelyjen yhteensovittamista molemmissa järjestöissä erityisesti kriisitilanteissa,
- molempien järjestöjen asianomaisten elinten yhteisten kokousten järjestäminen,
- WEU:n ja EU:n puheenjohtajakausien järjestyksen sekä molempien järjestöjen hallinnollisten määräysten ja käytäntöjen yhdenmukaistaminen mahdollisuuksien mukaan,
- WEU:n pääsihteeristön ja EU:n neuvoston pääsihteeristön yksiköiden toiminnan tiivis koordinointi, mukaan lukien henkilöstön vaihto ja siirto,

- sellaisten järjestelyjen kehittäminen, joiden avulla EU:n asianomaiset elimet, mukaan lukien toimintapolitiikan suunnittelu- ja varhaisvaroitusyksikkö, voivat käyttää WEU:n suunnitteluesikunnan, kriisien tarkkailukeskuksen ja satelliittikeskuksen resursseja,
- tarvittaessa EU:n ja WEU:n puolustusmateriaalialan yhteistyö eurooppalaisen puolustusmateriaalialan yhteistyöelimen, Länsi-Euroopan varusteluryhmän (WEAG) puitteissa ja Euroopan varustelualueen markkinoiden järkiperaistamiseen ja Euroopan varustelutoimiston perustamiseen liittyen,
- käytännön järjestelyt, joiden tarkoituksena on varmistaa yhteistyö Euroopan komission kanssa ja joissa otetaan huomioon komission tehtävä YUTP:ssa sellaisena kuin se on määritelty Amsterdamin sopimuksessa,
- Euroopan unionin kanssa toteutettujen turvallisuusjärjestelyjen parantaminen.

B. WEU:N JA NATON VÄLISET SUHTEET ATLANTIN LIITOSSA KEHITETTÄVÄN EUROOPAN TURVALLISUUS- JA PUOLUSTUSIDENTITEETIN OSALTA

8. Atlantin liitto säilyy Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisen yhteisen puolustuksen perustana. Sillä on edelleen erittäin tärkeä asema Atlantin liittoon kuuluvien maiden keskinäisenä neuvottelupaikkana ja kehyksenä, jossa ne sopivat maiden Washingtonin sopimuksen mukaisia turvallisuus- ja puolustussitoumuksia koskevasta politiikasta. Atlantin liitto on aloittanut mukautus- ja uudistusprosessin voidakseen toteuttaa tehokkaammin kaikki eri tehtävänsä. Tämän prosessin tarkoituksena on vahvistaa ja uudistaa transatlanttista kumppanuutta, ja siihen sisältyy Euroopan turvallisuus- ja puolustusidentiteetin rakentaminen Atlantin liitossa.
9. WEU on olennainen osa Euroopan turvallisuus- ja puolustusidentiteetin kehittämistä Atlantin liitossa, ja se pyrkii jatkuvasti vahvistamaan institutionaalista ja konkreettista yhteistyötään Naton kanssa.
10. Sen lisäksi, että WEU tukee yhteistä puolustusta Washingtonin sopimuksen 5 artiklan ja muutetun Brysselin sopimuksen V artiklan mukaisesti, sillä on aktiivinen tehtävä konfliktien ehkäisemisessä ja kriisien hallinnassa, kuten Petersbergin julistuksessa todetaan. WEU sitoutuu tässä yhteydessä toteuttamaan täysimääräisesti sille osoitetut tehtävät kunnioittaen näiden kahden järjestön välistä täydellistä avoimuutta ja niiden keskinäistä täydentävyyttä.
11. WEU vahvistaa, että tämä identiteetti perustuu asianmukaisille sotilaallisille periaatteille ja sitä tukee tarkoituksenmukainen sotilaallinen suunnittelu ja että se mahdollistaa sotilaallisesti yhtenäisten ja tehokkaiden joukkojen perustamisen, jotka pystyvät toimimaan WEU:n poliittisessa valvonnassa ja strategisella johdolla.
12. Tätä tarkoitusta varten WEU kehittää yhteistyötään Naton kanssa, erityisesti seuraavilla aloilla:
 - WEU:n ja Naton välillä kriisitilanteen neuvottelujärjestelmät,

- WEU:n aktiivinen osallistuminen Naton puolustussuunnitteluprosessiin,
- WEU:n ja Naton toiminnalliset suhteet sellaisten operaatioiden suunnittelua, valmistelua ja johtamista varten, joissa käytetään Naton voimavaroja ja toimintakykyä WEU:n poliittisessa valvonnassa ja strategisella johdolla, erityisesti:
- Naton yhteistyössä WEU:n kanssa toteuttama sotilaallinen suunnittelu sekä harjoitukset,
- puitesopimuksen laatiminen Naton keinojen ja mahdollisuuksien siirrosta, seurannasta ja palauttamisesta,
- WEU:n ja Naton väliset suhteet eurooppalaisten komentojärjestelyjen yhteydessä.

Tämä yhteistyö kehittyy edelleen, erityisesti ottaen huomioon Atlantin liiton mukauttamisen.

C. WEU:N OPERATIIVINEN TEHTÄVÄ EUROOPAN TURVALLISUUS- JA PUOLUSTUSIDENTITEETIN (ESDI) KEHITTÄMISESSÄ

13. WEU kehittää tehtävänsä eurooppalaisena poliittisena ja sotilaallisena kriisinhallinnan elimenä, joka käyttää WEU-mailta käyttöönsä saamia kansallisia tai monikansallisia voimavaroja ja toimintakykyä ja joka turvautuu tarvittaessa Naton keinoihin ja mahdollisuuksiin kehitteillä olevien järjestelyjen mukaisesti. Tässä yhteydessä WEU tukee myös Yhdistyneitä Kansakuntia ja ETYJ:iä niiden kriisinhallintatoimissa.

WEU edistää Euroopan unionin perustamissopimuksen J.7 artiklan puitteissa asteittain määriteltävää yhteistä puolustuspolitiikkaa ja huolehtii sen käytännön toteuttamisesta kehittämällä edelleen toiminnallista tehtävänsä.

14. Tätä tarkoitusta varten WEU jatkaa työtään seuraavilla aloilla:

- WEU on kehittänyt kriisinhallinnan järjestelmät ja menettelyt, jotka saatetaan ajan tasalle sitä mukaa kuin WEU:n kokemus kasvaa harjoitusten ja operaatioiden myötä. Petersbergin tehtävien täytäntöönpano vaatii joustavia toimintamuotoja, jotka on mukautettu erilaisiin kriisitilanteisiin ja joissa hyödynnetään parhaalla tavalla käytettävissä olevia voimavaroja, mukaan lukien turvautuminen kansalliseen esikuntaan, joka voi olla toimintaa johtavan valtion käyttöön tarjoama, tai monikansalliseen, WEU:lle vastuulliseen esikuntaan, tai Naton voimavaroihin ja toimintakykyyn.
- WEU on jo laatinut alustavat päätelmät yhteisen eurooppalaisen puolustuspolitiikan määrittelystä, mikä on yhteisen eurooppalaisen puolustuspolitiikan tavoitteiden, soveltamisalan ja keinojen ensimmäinen edistysaskel.

WEU jatkaa työtään tukeutuen erityisesti Pariisin julistukseen ja ottaen huomioon Birminghamin kokouksen jälkeen pidettyjen WEU:n ja Naton huippukokousten ja ministerikokousten päätösten asiaankuuluvat osat. Se keskittyy erityisesti seuraaviin aloihin:

- määrittelee periaatteet, joita noudatetaan WEU:n valtioiden asevoimien käytössä WEU:n Petersberg-tyyppisissä operaatioissa eurooppalaisten yhteisten turvallisuutta koskevien etujen tukemiseksi,
- järjestää sellaiset toiminnalliset välineet Petersbergin tehtäviin kuten yleis- ja tilanesuunnittelu sekä harjoitustoiminta, asevoimien valmistelu ja yhteentoimivuus, mukaan luettuna WEU:n osallistuminen tarvittaessa Naton puolustuksen suunnitteluun,
- strateginen liikkuvuus sen käynnissä olevan työskentelynsä pohjalta,
- puolustusta koskeva tiedustelu sen suunnitteluyksikkönsä, kriisien tarkkailukeskuksensa ja satelliittikeskuksensa toimesta.
- WEU on toteuttanut useita toimenpiteitä, joiden avulla se on vahvistanut toiminnallista tehtäväänsä (suunnitteluyksikkö, kriisien tarkkailukeskus, satelliittikeskus). WEU:n päätoimipaikan sotilaallisten yksiköiden toiminnan parantaminen ja sotilaallisen komitean perustaminen neuvoston johdolla antavat uutta vahvistusta tärkeille rakenteille WEU:n operaatioiden valmistelun ja johtamisen onnistumista ajatellen.
- WEU:n liitännäisjäsenten ja tarkkailijoiden kaikkiin sen operaatioihin osallistumisen mahdollistamiseksi WEU tutkii myös tarpeelliset yksityiskohtaiset säännöt, jotta sen liitännäisjäsenet ja tarkkailijat voisivat täysimääräisesti ja asemansa mukaisesti osallistua kaikkiin WEU:n operaatioihin.
- WEU muistuttaa, että liitännäisjäsenet osallistuvat samalta pohjalta kuin täysjäsenet operaatioihin, joita ne edistävät, sekä niihin liittyviin harjoituksiin ja suunnitteluun. WEU tutkii lisäksi kysymystä tarkkailijoiden mahdollisimman täysimääräisestä osallistumisesta asemansa mukaisesti WEU:ssa tapahtuvaan suunnitteluun ja päätöksentekoon kaikkien operaatioiden osalta, joihin ne osallistuvat.
- WEU tutkii tarvittaessa neuvottelemalla toimivaltaisten elinten kanssa liitännäisjäsentensä ja tarkkailijoiden mahdollisimman suurta osallistumismahdollisuutta sen toimintaan asemansa mukaisesti. Se käsittelee erityisesti toimintaa puolustusmateriaalikysymyksissä, avaruustoiminnan ja sotilasopintojen aloilla.
- WEU tutkii, miten se voisi vahvistaa liitännäiskumppanien osallistumista yhä useampiin eri toimintoihin.”

4. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.14 ja K.10 artiklasta

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.14 ja K.10 artiklassa tai niiden perusteella tehtyjen sopimusten määräykset eivät merkitse toimivallan siirtoa jäsenvaltioilta Euroopan unionille.

5. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.15 artiklasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että jäsenvaltiot huolehtivat, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.15 artiklassa tarkoitettu poliittinen komitea voi kokoontua milloin tahansa kansainvälisten kriisien tai muiden kiireellisten asioiden vuoksi hyvin lyhyellä varoitusaajalla poliittisten osastojen päälliköiden tai heidän sijaistensa tasolla.

6. Julistus toimintapolitiikan suunnittelu- ja varhaisvaroitusyksikön perustamisesta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että:

1. Neuvoston pääsihteeristöön perustetaan yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) korkeana edustajana toimivan neuvoston pääsihteerin alainen toimintapolitiikan suunnittelu- ja varhaisvaroitusyksikkö. Komission kanssa luodaan asianmukainen yhteistyö sen varmistamiseksi, että toiminta on täysin yhdenmukaista unionin taloudellisten ulkosuhteiden ja kehityspolitiikan kanssa.
2. Yksikön tehtävänä on:
 - a) seurata ja analysoida YUTP:hen liittyvillä aloilla tapahtuvaa kehitystä;
 - b) laatia arvioita unionin ulko- ja turvallisuuspoliittisista eduista ja määrittää aloja, joihin YUTP voisi keskittyä tulevaisuudessa;
 - c) laatia arvioita ja varoittaa riittävän ajoissa sellaisista tapahtumista tai tilanteista, mahdolliset poliittiset kriisit mukaan lukien, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan;
 - d) laatia joko neuvoston tai puheenjohtajavaltion pyynnöstä tai omasta aloitteestaan perusteltuja esityksiä politiikkavaihtoehdoista, jotka esitetään neuvostossa puheenjohtajavaltion valtuutuksella politiikkaa suunniteltaessa, ja jotka voivat sisältää analyyskejä, suosituksia ja toimintasuunnitelmia YUTP:tä varten.
3. Yksikön muodostaa pääsihteeristöstä, jäsenvaltioista, komissiosta ja WEU:sta tehtävään otettu henkilöstö.
4. Jäsenvaltiot ja komissio voivat tehdä yksikölle ehdotuksia käsiteltävistä asioista.
5. Jäsenvaltiot ja komissio osallistuvat politiikan suunnitteluvaiheeseen antamalla mahdollisimman laajasti asiaa koskevia, myös luottamuksellisia tietoja.

7. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.2 artiklasta

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.2 artiklan mukainen poliisiyhteistyö, Europolin toiminta mukaan lukien, on kuuluttava kussakin jäsenvaltiossa sovellettavien sääntöjen mukaisen toimivaltaisten kansallisten viranomaisten harjoittaman asianmukaisen oikeudellisen tarkastelun piiriin.

8. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan e alakohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että K.3 artiklan e alakohdasta ei seuraa, että jäsenvaltioilla, joiden oikeusjärjestelmässä ei ole määräyksiä vähimmäisseuraamuksista, olisi velvollisuus ottaa käyttöön sellaisia.

9. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.6 artiklan 2 kohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevat aloitteet ja neuvoston kyseisen määräyksen nojalla antamat säädökset julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* neuvoston ja komission asiaa koskevien työjärjestysten mukaisesti.

10. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.7 artiklasta

Konferenssi toteaa, että jäsenvaltio voi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen antaessaan varata itselleen oikeuden antaa kansallisessa lainsäädännössä säännöksiä, joiden mukaan, kun K.7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa koskeva kysymys tulee esille sellaisen kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, kyseinen tuomioistuin on velvollinen siirtämään asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

11. Julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta

Euroopan unioni kunnioittaa eikä puutu siihen asemaan, joka kirkoilla ja uskonnollisilla yhdistyksillä tai yhdyskunnilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltioissa.

Euroopan unioni kunnioittaa myös elämäkatsomuksellisten ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemaa.

12. Julistus ympäristövaikutusten arvioinnista

Konferenssi toteaa, että komissio sitoutuu tekemään ympäristövaikutusten arvioinnin niiden ehdotusten yhteydessä, joilla voi olla ympäristön kannalta merkittäviä vaikutuksia.

13. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 d artiklasta

Julkisia palveluja koskevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 d artiklan määräysten täytäntöönpanossa noudatetaan täysimääräisesti yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, muun muassa tasa-arvoisen kohtelun sekä palvelujen laadun ja jatkuvuuden periaatteita.

14. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 44 artiklan kumoamisesta

Se, että kumotaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 44 artikla, joka sisältää viittauksen jäsenvaltioiden väliseen luonnolliseen suosituimmuuteen vähimmäishintoja siirtymäkauden aikana vahvistettaessa, ei vaikuta yhteisöllisen suosituimmuuden periaatteeseen, sellaisena kuin se on määriteltynä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä.

15. Julistus Schengenin säännöstön mukaisen suojelun ja turvallisuuden tason säilyttämisestä

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että neuvoston toteuttamien toimenpiteiden, joilla korvataan vuoden 1990 Schengenin yleissopimukseen sisältyviä määräyksiä yhteisillä rajoilla tehtävien tarkastusten poistamisesta, olisi taattava vähintään edellä mainittujen Schengenin yleissopimuksen määräysten mukainen suojelun ja turvallisuuden taso.

16. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että unionin ja jäsenvaltioiden ulkopoliittiset näkökohdat otetaan huomioon sovellettaessa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohtaa.

17. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklasta

Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun ja muiden asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa luodaan kuulemismenettely turvapaikkapolitiikkaan liittyvistä kysymyksistä.

18. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklan 3 kohdan a alakohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että jäsenvaltiot voivat neuvotella ja tehdä sopimuksia kolmansien maiden kanssa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklan 3 kohdan a alakohtaan kuuluvilla aloilla, jos nämä sopimukset ovat yhteisön oikeuden mukaisia.

19. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 l artiklan 1 kohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että jäsenvaltiot saavat ottaa ulkopoliittiset näkökohdat huomioon täyttäessään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 l artiklan 1 kohtaan perustuvia velvollisuuksiaan.

20. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 m artiklasta

Toimenpiteet, jotka toteutetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 m artiklan nojalla, eivät estä jäsenvaltioita soveltamasta valtiosääntönsä sisältyviä lehdistönvapautta ja muiden tiedotusvälineiden ilmaisuvapautta koskevia säännöksiä.

21. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 o artiklasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että neuvosto tarkastelee Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 o artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuun päätökseen liittyviä tekijöitä ennen 73 o artiklassa tarkoitettujen viiden vuoden päättymistä, jotta kyseinen päätös tehtäisiin ja sitä sovellettaisiin välittömästi kyseisen määräajan päättymisen jälkeen.

22. Julistus vammaisista

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että suunniteltaessa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 100 a artiklan mukaisia toimenpiteitä yhteisön toimielimet ottavat huomioon vammaisten tarpeet.

23. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklassa tarkoitetuista edistämistoimenpiteistä

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklassa tarkoitettujen edistämistoimenpiteiden yhteydessä olisi aina:

- perusteltava toimenpiteiden toteuttaminen; perustelun on tukeuduttava objektiiviseen arvioon toimenpiteiden tarpeellisuudesta sekä toimenpiteiden tuottamaan lisäarvoon yhteisön tasolla;
- määriteltävä toimenpiteiden kesto, joka voi olla enintään viisi vuotta;
- ilmoitettava toimenpiteiden rahoitukseen annettava enimmäismäärä, jonka pitäisi ilmentää sitä, että toimenpiteet ovat luonteeltaan edistäviä.

24. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklasta

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklasta johtuvien menojen on katsottava kuuluvan rahoitusnäkyvien otsikkokohtaan 3.

25. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklasta

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklasta johtuvien menojen on katsottava kuuluvan rahoitusnäkyvien otsikkokohtaan 3.

26. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohdasta

Korkeat sopimuspuolet toteavat, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohtaa koskevilla keskusteluilla vallitsi yhteisymmärrys siitä, että yhteisön tarkoituksena sen asettaessa vähimmäisvaatimuksia työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelulle ei ole olosuhteisiin nähden aiheettomalla tavalla syrjiä pienten ja keskisuurten yritysten työntekijöitä.

27. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 b artiklan 2 kohdasta

Korkeat sopimuspuolet julistavat, että ensimmäisenä järjestelynä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 b artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen, työnantajien ja työntekijöiden välisen yhteisön tason sopimusten soveltamiseksi on sopimusten sisällön kehittäminen työehtosopimuksin kunkin jäsenvaltion sääntöjen mukaisesti, joten tämä järjestely ei velvoita jäsenvaltioita soveltamaan sopimuksia sellaisenaan tai laatimaan sääntöjä niiden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä taikka velvoita jäsenvaltioita muuttamaan voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä sopimusten täytäntöönpanon helpottamiseksi.

28. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 119 artiklan 4 kohdasta

Toteuttaessaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 119 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä jäsenvaltioiden olisi ensisijaisesti pyrittävä parantamaan naisten asemaa työelämässä.

29. Julistus urheilusta

Konferenssi korostaa urheilun yhteiskunnallista merkitystä, erityisesti sen merkitystä identiteetin luomisessa ja ihmisiä yhdistävänä tekijänä. Tämän vuoksi konferenssi kehottaa Euroopan unionin elimiä kuuntelemaan urheilujärjestöjä silloin, kun on kyse tärkeistä urheiluun vaikuttavista asioista. Tällöin on erityisesti kiinnitettävä huomiota amatööriurheilun erityispiirteisiin.

30. Julistus saaristoalueista

Konferenssi on tietoinen siitä, että saaristoalueet kärsivät saaristoasemaansa liittyvistä rakenteellisista puutteista, joiden pysyvyys vaikeuttaa näiden alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä.

Konferenssi on niin ikään tietoinen siitä, että nämä puutteet on otettava yhteisön lainsäädännössä huomioon ja että perustelluissa tapauksissa voidaan toteuttaa erityistoimenpiteitä näiden alueiden hyväksi, jotta ne voitaisiin yhdentää paremmin oikeudenmukaisin edellytyksin sisämarkkinoihin.

31. Julistus 13 päivänä heinäkuuta 1987 tehdystä neuvoston päätöksestä

Konferenssi kehottaa komissiota antamaan neuvoston käsiteltäväksi viimeistään vuoden 1998 loppuun mennessä ehdotuksen menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 13 päivänä heinäkuuta 1987 tehdyn neuvoston päätöksen muuttamisesta.

32. Julistus komission organisaatiosta ja toiminnasta

Konferenssi panee merkille, että komission tarkoituksena on valmistella kollegion tehtävien uudelleenorganisointia hyvissä ajoin vuonna 2000 toimintansa aloittavaa uutta komissiota varten varmistaakseen parhaan mahdollisen jaon perinteisten salkkujen ja erityistehtävien välillä.

Konferenssi katsoo tässä yhteydessä, että komission puheenjohtajalla on oltava laaja harkintavalta kollegion sisäisessä tehtävänjaossa ja silloin kun tehtävänjako tapahtuu uudelleen komission toimikauden aikana.

Konferenssi kiinnittää myös huomiota siihen, että komissiolla on tarkoitus uudistaa samanaikaisesti yksiköidensä organisointia. Se toteaa erityisesti, että on suotavaa antaa ulkosuhteet komission varapuheenjohtajan vastuualueeksi.

33. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 188 c artiklan 3 kohdasta

Konferenssi kehottaa tilintarkastustuomioistuinta, Euroopan investointipankkia ja komissiota pitämään voimassa nykyisen kolmikantasopimuksen. Jos jokin osapuoli vaatii uutta tekstiä tai tekstin tarkistusta, osapuolten on pyrittävä pääsemään sopimukseen tällaisesta tekstistä ottaen huomioon kunkin edut.

34. Julistus määräaikojen noudattamisesta yhteispäätösmenettelyssä

Konferenssi kehottaa Euroopan parlamenttia, neuvostoa ja komissiota pyrkimään kaikin mahdollisin tavoin siihen, että yhteispäätösmenettely toimii mahdollisimman joutuisasti. Konferenssi muistuttaa, että on tärkeää noudattaa täsmällisesti Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189 b artiklassa vahvistettuja määräaikoja, ja painottaa, että mainitun artiklan 7 kohdan mukaiseen mahdollisuuteen kyseisten määräaikojen pidentämiseen olisi turvauduttava vain, jos se on ehdottoman tarpeellista. Missään tapauksessa Euroopan parlamentin toisen käsittelyn ja sovittelukomiteakäsittelyn päättymisen välinen aika ei saisi olla pidempi kuin yhdeksän kuukautta.

35. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 191 a artiklan 1 kohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 191 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen periaatteiden ja edellytysten mukaan jäsenvaltio voi vaatia, ettei komissio tai neuvosto toimita kolmansille osapuolille kyseisestä jäsenvaltiosta peräisin olevaa asiakirjaa, ellei kyseinen valtio ole siihen etukäteen antanut suostumusta.

36. Julistus merentakaisista maista ja alueista

Konferenssi toteaa, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen neljännessä osassa perustettu merentakaisen maiden ja alueiden assosiaatiota koskeva erityisjärjestelmä luotiin maille ja alueille, joiden lukumäärä oli suuri, yhteispinta-ala oli laaja ja väestömäärä huomattava. Tämä järjestelmä on kehittynyt vain vähän vuodesta 1957.

Konferenssi toteaa, että nykyisin merentakaisia maita ja alueita on vain 20 ja että kyse on erittäin laajalla alueella sijaitsevista saarialueista, joiden asukasmäärä on yhteensä noin 900 000. Sen lisäksi suurin osa merentakaisista maista ja alueista on rakenteeltaan varsin jälkeennejäneitä, mikä johtuu erityisen vakavista maantieteellisistä ja taloudellisista haitoista. Näissä olosuhteissa erityinen assosiaatiojärjestelmä sellaisena kuin se luotiin vuonna 1957 ei voi enää vastata tehokkaasti merentakaisen maiden ja alueiden kehityksen haasteisiin.

Konferenssi palauttaa juhlallisesti mieliin, että assosiaation tavoitteena on edistää näiden maiden ja alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä sekä luoda kiinteät taloudelliset suhteet niiden ja koko Euroopan unionin välille.

Tämän vuoksi konferenssi kehottaa neuvostoa helmikuuhun 2000 mennessä tarkastelemaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 136 artiklan määräysten mukaisesti kyseistä assosiaatiojärjestelmää ottaen huomioon seuraavat neljä tavoitetta:

- edistää tehokkaammin merentakaisen maiden ja alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä,
- kehittää merentakaisen maiden ja alueiden ja Euroopan unionin välisiä taloudellisia suhteita,
- ottaa paremmin huomioon kunkin merentakaisen maan ja alueen moninaisuus ja ominaisuus, myös sijoittautumisvapauden osalta,
- varmistaa, että rahoitusvälineen tehokkuutta parannetaan.

37. Julistus Saksan julkisoikeudellisista luottolaitoksista

Konferenssi panee merkille komission näkemyksen, jonka mukaan yhteisön nykyiset kilpailusäännöt sallivat ottaa täysimääräisesti huomioon Saksan nykyisten julkisoikeudellisten luottolaitosten tarjoamat yleishyödylliset taloudelliset palvelut sekä näille laitoksille suodut järjestelyt palveluihin liittyvien kustannusten korvaamiseksi. Saksan tehtävänä on siten määrittää, millä tavalla se mahdollistaa paikallisille ja alueellisille viranomaisille sen, että ne voivat omilla alueillaan täyttää tehtävänsä eli tarjota käyttöön kattavan ja tehokkaan rahoituksen perusrakenteen. Tällaiset järjestelyt eivät saa haitata kilpailun edellytyksiä enemmän kuin on tarpeellista näiden erityisten tehtävien suorittamiseksi, eivätkä ne myöskään saa olla yhteisön edun vastaisia.

Konferenssi muistuttaa, että Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota tarkastelemaan, onko muissa jäsenvaltioissa samanlaisia tapauksia, soveltamaan tarvittaessa samoja määräyksiä samanlaisiin tapauksiin ja ilmoittamaan niistä neuvostolle sen kokoontuessa ECOFIN-kokouksessa.

38. Julistus vapaaehtoispalvelusta

Konferenssi tunnustaa vapaaehtoispalvelun merkittävän osuuden yhteiskunnallisen yhteisvastuullisuuden kehittämisessä.

Yhteisö edistää vapaaehtoisjärjestöjen Euroopan laajuista ulottuvuutta painottamalla erityisesti tiedon ja kokemusten vaihtoa sekä nuorten ja ikääntyneiden osallistumista vapaaehtoistyöhön.

39. Julistus yhteisön lainsäädännön valmistelun laadusta

Konferenssi toteaa, että yhteisön lainsäädännön valmistelun laatu on keskeinen edellytys sille, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat soveltaa lainsäädäntöä moitteettomasti ja että kansalaiset ja taloudelliset toimijat voivat ymmärtää sitä paremmin. Konferenssi palauttaa mieleen 11 ja 12 päivänä joulukuuta 1992 kokoontuneen Edinburghin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan asiaa koskevat päätelmät sekä 8 päivänä kesäkuuta 1993 annetun neuvoston päätöslauselman yhteisön lainsäädännön valmistelun laadusta (*Euroopan yhteisöjen virallinen lehti* C 166, 17.6.1993, s. 1).

Konferenssi katsoo, että yhteisön lainsäädäntömenettelyyn osallistuvat kolme toimielintä, Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio, antavat lainsäädännön valmistelun laatua koskevia suuntaviivoja. Konferenssi korostaa, että yhteisön lainsäädännön olisi oltava helpommin yleisön saatavilla, ja ilmaisee sen vuoksi tyytyväisyytensä 20 päivänä joulukuuta 1994 tehdyllä toimielinten välisellä sopimuksella käyttöön otetun, säädöstekstien virallista kodifiointia koskevan nopeutetun menetelmän (*Euroopan yhteisöjen virallinen lehti* C 102, 4.4.1996, s. 2) hyväksymisestä ja sen täytäntöönpanon aloittamisesta.

Konferenssi toteaa sen vuoksi, että Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission olisi:

- laadittava yhteisellä sopimuksella suuntaviivat yhteisön lainsäädännön valmistelun laadun parantamiseksi ja noudatettava kyseisiä suuntaviivoja tarkastellessaan ehdotuksia tai suunnitelmia yhteisön säädöksiksi ja toteutettava tarpeellisina pitämänsä sisäiset organisaatiotoimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseisiä suuntaviivoja sovelletaan asianmukaisesti,
- tehtävä parhaansa nopeuttaakseen säädöstekstien kodifiointia.

40. Julistus Euroopan hiili- ja teräsyhteisön kansainvälisten sopimusten tekomenettelystä

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimukseen liitetyn siirtymämääräyksistä tehdyn yleissopimuksen 14 pykälän poistamisella ei muuteta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön nykyistä käytäntöä kansainvälisten sopimusten tekemisessä.

41. Julistus avoimuutta, oikeutta tutustua asiakirjoihin ja petosten torjuntaa koskevista määräyksistä

Konferenssi katsoo, että Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission on Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen puitteissa tapahtuvassa toiminnassaan pidettävä lähtökohtanaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen voimassa olevia määräyksiä avoimuudesta, oikeudesta tutustua asiakirjoihin ja petosten torjunnasta.

42. Julistus perussopimusten konsolidoinnista

Korkeat sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että hallitusten välisen konferenssin kuluessa aloitetun teknisen työn on jatkuttava mahdollisimman nopeasti, tavoitteena saada kaikista asianomaisista sopimuksista, mukaan luettuna Euroopan unionista tehty sopimus, laadituksi konsolidoitu versio.

Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tämän teknisen työn lopputuloksilla, jotka neuvoston pääsihteeri julkaisee asian havainnollistamiseksi, ei ole oikeudellista merkitystä.

43. Julistus toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevasta pöytäkirjasta

Korkeat sopimuspuolet vahvistavat toisaalta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen päätösasiakirjaan liitetyn julistuksen yhteisön oikeuden soveltamisesta ja toisaalta Essenin Eurooppa-neuvoston päätelmät, joiden mukaan yhteisön oikeuden hallinnollinen soveltaminen kuuluu pääasiassa jäsenvaltioiden toimivaltaan niiden valtiosäännön mukaisesti. Tämä ei vaikuta yhteisön toimielinten Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 145 ja 155 artiklan mukaiseen valvonta-, seuranta- ja täytäntöönpanovaltaan.

44. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 2 artiklasta

Korkeat sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että neuvosto toteuttaa kaikki Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 2 artiklassa mainitut tarvittavat toimet Amsterdamin sopimuksen tullessa voimaan. Tätä varten tarvittavaan valmistelutyöhön ryhdytään riittävän ajoissa, jotta se saadaan päätökseen ennen kyseistä päivämäärää.

45. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 4 artiklasta

Korkeat sopimuspuolet kehottavat neuvostoa hankkimaan komission lausunnon ennen kuin se tekee päätöksen pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti Irlannin tai Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen kuningaskunnan esittämästä pyynnöstä saada osallistua Schengenin säännösten kokonaisuudessaan tai osaan siitä. Ne myös sitoutuvat tekemään parhaansa, jotta Irlannin tai Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan olisi niin tahtoessaan

mahdollista käyttää mainitun pöytäkirjan 4 artiklaa siten, että neuvoston olisi mahdollista tehdä kyseisessä artikkelissa tarkoitetut päätökset, kun kyseinen pöytäkirja tulee voimaan tai sen jälkeen.

46. Julistus Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 5 artiklasta

Korkeat sopimuspuolet sitoutuvat pyrkimään kaikkiin tavoin siihen, että kaikki jäsenvaltiot voisivat toimia yhdessä Schengenin säännöstöön kuuluvilla aloilla, erityisesti siinä tapauksessa, että Irlanti sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ovat Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti hyväksyneet säännöstön joko osittain tai kokonaan.

47. Julistus Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 6 artiklasta

Korkeat sopimuspuolet sopivat ryhtyvänsä kaikkiin tarpeellisiin toimiin sen varmistamiseksi, että Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 6 artikkelissa mainitut sopimukset voivat tulla voimaan samana päivänä kuin Amsterdamin sopimus.

48. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta

Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdyllä pöytäkirjalla ei rajoiteta kunkin jäsenvaltion oikeutta toteuttaa tarpeelliseksi katsomansa järjestelytoimenpiteet täyttääkseen pakolaisten oikeudellista asemaa koskevan 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen mukaiset velvollisuutensa.

49. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdyn pöytäkirjan ainoan artiklan d alakohdasta

Konferenssi toteaa, että vaikka se tunnustaakin Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden turvapaikka-asioista vastaavien ministerien 30 päivänä marraskuuta ja 1 päivänä joulukuuta 1992 ilmeisen perusteettomista turvapaikkahakemuksista antaman päätöslauselman sekä neuvoston 20 päivänä kesäkuuta 1995 turvapaikkamenettelyjen vähimmäistakuista antaman päätöslauselman merkityksen, se katsoo, että turvapaikkamenettelyjen väärinkäyttöön ja ilmeisen perusteettomiin turvapaikkahakemuksiin sovellettaviin asianmukaisiin ja nopeisiin menettelyihin liittyviä kysymyksiä olisi tarkasteltava edelleen näiden menettelyjen nopeuttamiseksi.

50. Julistus toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin mahdollista laajentumista tehdystä pöytäkirjasta

Yksimielisyys vallitsee siitä, että 29 päivänä maaliskuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen ("Ioanninan välitysratkaisu") soveltamista jatketaan edelleen, kunnes ensimmäinen laajentuminen tulee voimaan, ja että kyseiseen päivämäärään mennessä löydetään ratkaisu Espanjan erityistapaukseen.

51. Julistus Amsterdamin sopimuksen 10 artiklasta

Amsterdamin sopimuksella kumotaan ja poistetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen, sellaisina kuin ne olivat voimassa ennen Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa, vanhentuneet määräykset ja mukautetaan niiden tietyt määräykset muun muassa sisällyttämällä niihin tietyt Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen määräykset ja edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömillä vaaleilla tehdyn asiakirjan määräykset. Näillä toimilla ei ole vaikutusta yhteisön säännöstöön ("acquis communautaire").

JULISTUKSET, JOTKA KONFERENSSI ON OTTANUT HUOMIOON

1. Itävallan ja Luxemburgin julistus luottolaitoksista

Itävalta ja Luxemburg katsovat, että julistus Saksan julkisoikeudellisista luottolaitoksista koskee myös rakenteeltaan vastaavia Itävallan ja Luxemburgin luottolaitoksia.

2. Tanskan julistus K.14 artiklasta

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.14 artiklassa edellytetään kaikkien Euroopan unionin neuvoston jäsenten eli kaikkien jäsenvaltioiden yksimielisyyttä tehtäessä päätöstä soveltaa K.1 artiklassa tarkoitetuilla aloilla toteutettaviin toimiin Euroopan yhteisön perustamissopimuksen uuden III a osaston määräyksiä viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikasta ja muusta henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevasta politiikasta. Lisäksi neuvoston yksimielisesti tekemä päätös on, ennen kuin se tulee voimaan, hyväksyttävä jokaisessa jäsenvaltiossa sen valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti. Tanskassa tällainen hyväksyminen, jos se merkitsee Tanskan valtiosäännössä määritellyn suvereniteetin siirtämistä, edellyttää Folketingin jäsenten viiden kuudesosan enemmistöä tai sekä Folketingin jäsenten enemmistöä että kansanäänestyksessä annettujen äänten enemmistöä.

3. Saksan, Itävallan ja Belgian julistus toissijaisuudesta

Saksan, Itävallan ja Belgian hallitukset pitävät itsestään selvänä, että Euroopan yhteisön toiminta koskee toissijaisuusperiaatteen mukaisesti jäsenvaltioiden lisäksi myös niiden alueita siltä osin kuin niillä on omaa, kansallisen valtiosäännön mukaista lainsäädäntövaltaa.

4. Irlannin julistus Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklasta

Irlanti julistaa, että se aikoo käyttää Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaista oikeuttaan osallistua Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla toteutettaviin toimenpiteisiin siinä määrin kuin se on sopusoinnussa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa yhteisen matkustusalueen ylläpitämisen kanssa. Irlanti muistuttaa, että sen osallistuminen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan tiettyjen näkökohtien soveltamisesta tehtyyn pöytäkirjaan on osoitus siitä, että se haluaa säilyttää yhteisen matkustusalueen Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa, jotta turvattaisiin mahdollisimman vapaa liikkuvuus Irlantiin ja Irlannista.

5. Belgian julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta

Hyväksyessään Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdyn pöytäkirjan Belgia toteaa, että vuoden 1951 Geneven yleissopimuksesta ja vuoden 1967 New Yorkin pöytäkirjasta johtuvien velvollisuuksiensa mukaisesti se suorittaa tapauskohtaisen tutkimuksen toisen jäsenvaltion kansalaisen tekemästä turvapaikkahakemuksesta kyseisen pöytäkirjan ai-noan artiklan d alakohdan mukaisesti.

6. Belgian, Ranskan ja Italian julistus toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista tehdystä pöytäkirjasta

Belgia, Ranska ja Italia toteavat hallitustenvälisen konferenssin tulosten perusteella, että Amsterdamin sopimus ei vastaa Eurooppa-neuvoston Madridin kokouksessa uudelleen vahvistamaa tarvetta saada aikaan todellista edistymistä toimielinten lujittamisessa.

Nämä maat katsovat, että tällainen lujittaminen muodostaa välttämättömän edellytyksen ensimmäisten laajentumisneuvottelujen päättämiseksi. Ne ovat vakaasti päättäneet toimia siten, että pöytäkirjalla koskien komission kokoonpanoa ja äänten painottamista on kaikki aiheelliset vaikutukset, sekä katsovat, että määräenemmistön käytön merkittävä laajentaminen muodostaa osan niistä asian kannalta merkityksellisistä seikoista, jotka olisi otettava huomioon.

7. Ranskan julistus merentakaisista departementeista Schengenin säännösten saattamisesta osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan kannalta

Ranska katsoo, ettei Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan soveltamisella ole vaikutusta 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta Schengenissä 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn yleissopimuksen maantieteelliseen soveltamisalaan, sellaisena kuin se on määriteltynä kyseisen yleissopimuksen 138 artiklan ensimmäisessä kohdassa.

8. Kreikan julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta tehdystä julistuksesta

Viitaten kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta tehtyyn julistukseen Kreikka muistuttaa mieliin Kreikan liittymisestä Euroopan yhteisöihin tehdyn sopimuksen päätösasiakirjaan liitetyn yhteisen julistuksen Athos-vuoresta.

EUROOPAN UNIONISTA TEHDYN SOPIMUKSEN KONSOLIDOITU TOISINTO

(97/C 340/02)

SISÄLLYS

Sivu

I. Sopimusteksti

Johdanto-osa

I OSASTO — Yhteiset määräykset	152
II OSASTO — Määräykset Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta Euroopan yhteisön perustamiseksi	154
III OSASTO — Määräykset Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta	154
IV OSASTO — Määräykset Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta	155
V OSASTO — Määräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta	155
VI OSASTO — Määräykset poliisiyhteistyöstä ja oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa	162
VII OSASTO — Määräykset tiiviimmästä yhteistyöstä	169
VIII OSASTO — Loppumääräykset	170

II. PÖYTÄKIRJAT (pöytäkirjojen tekstiä ei esitetä)

Huomautus: Pöytäkirjoissa olevat viittaukset sopimuksen artikloihin, osastoihin ja jaksoihin on muutettu Amsterdamin sopimuksen liitteinä olevien vastaavuustaulukoiden mukaisesti.

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitetty pöytäkirja:

— Pöytäkirja (N:o 1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklasta (1997)

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetty pöytäkirjat:

— Pöytäkirja (N:o 2) Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia (1997)

— Pöytäkirja (N:o 3) Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 14 artiklan tiettyjen näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin (1997)

— Pöytäkirja (N:o 4) Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta (1997)

— Pöytäkirja (N:o 5) Tanskan asemasta (1997)

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen sekä Euroopan yhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksiin liitetyt pöytäkirjat:

- Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisöjen perustamissopimukseen liitetty pöytäkirja (N:o 6) (1992)
- Pöytäkirja (N:o 7) toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista (1997)
- Pöytäkirja (N:o 8) Euroopan yhteisöjen toimielinten ja tiettyjen elinten ja yksikköjen sekä Europolin kotipaikan sijainnista (1997)
- Pöytäkirja (N:o 9) kansallisten kansanedustuslaitosten asemasta Euroopan unionissa (1997)

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS, HÄNEN MAJESTEETTINSA TANSKAN KUNINGATAR, SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI, HELLEENIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI, HÄNEN MAJESTEETTINSA ESPANJAN KUNINGAS, RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI, IRLANNIN PRESIDENTTI, ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI, HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUA, HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIKEN KUNINGATAR, PORTUGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI, HÄNEN MAJESTEETTINSA ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN KUNINGATAR,

jotka

OVAT PÄÄTTÄNEET toteuttaa uuden vaiheen siinä Euroopan yhdentymiskehityksessä, joka on aloitettu luomalla Euroopan yhteisöt,

PALAUTTAVAT MIELEEN Manner-Euroopan jaon päättymisen historiallisen merkityksen ja tarpeen luoda vakaa perusta tulevaisuuden Euroopan rakentamiselle,

VAHVISTAVAT sitoutumisensa vapauden ja kansanvallan sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteisiin,

VAHVISTAVAT sitoutumisensa Torinossa 18 päivänä lokakuuta 1961 allekirjoitetussa Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa ja vuoden 1989 työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisön peruskirjassa määriteltyihin sosiaalisiin perusoikeuksiin,

HALUAVAT syventää kansojensa välistä yhteisvastuullisuutta niiden historiaa, kulttuuria ja perinteitä kunnioittaen,

HALUAVAT lujittaa toimielinten toiminnan kansanvaltaisuutta ja tehokkuutta, jotta ne voivat yhteisenä toimielinjärjestelmänä paremmin täyttää niille uskotut tehtävät,

OVAT PÄÄTTÄNEET lujittaa kansantalouksiaan ja varmistaa niiden lähentymisen sekä perustaa talous- ja rahaliiton, joka käsittää tämän sopimuksen määräysten mukaisesti yhtenäisen ja vakaan valuutan,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET edistää kansojensa taloudellista ja sosiaalista edistystä ottaen huomioon kestävän kehityksen periaatteen ja osana sisämarkkinoiden toteutumista, yhteenkuuluvuuden lujittamista ja ympäristön suojelemista sekä toteuttaa politiikkaa, jolla turvataan, että taloudellinen yhdentyminen edistyy rinnakkain muiden alojen edistyksen kanssa,

OVAT PÄÄTTÄNEET ottaa käyttöön yhteisen kansalaisuuden maidensa kansalaisille,

OVAT PÄÄTTÄNEET toteuttaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, mukaan lukien asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen tämän sopimuksen 17 artiklan mukaisesti, sekä näin lujittaa Euroopan ominaislaatua ja riippumattomuutta rauhan, turvallisuuden ja edistyksen edistämiseksi Euroopassa ja maailmassa,

OVAT PÄÄTTÄNEET helpottaa henkilöiden vapaata liikkuvuutta varmistaen samalla kansojensa suojan ja turvallisuuden toteuttamalla tämän sopimuksen määräysten mukaisesti vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen,

OVAT PÄÄTTÄNEET jatkaa kehitystä sellaisen yhä läheisemmän Euroopan kansojen välisen liiton luomiseksi, jossa päätökset toissijaisuusperiaatteen mukaisesti tehdään mahdollisimman lähellä kansalaisia, ja

OTTAVAT HUOMIOON ne myöhemmät vaiheet, jotka on toteutettava Euroopan yhdentymisen edistämiseksi,

OVAT PÄÄTTÄNEET perustaa Euroopan unionin ja tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS:

ulkoasiainministeri Mark EYSKENSin,
valtiovarainministeri Philippe MAYSTADTin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA TANSKAN KUNINGATAR:

ulkoasiainministeri Uffe ELLEMANN-JENSENin,
talousministeri Anders FOGH RASMUSSENin;

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI:

liittotasavallan ulkoasiainministeri Hans-Dietrich GENSCHERin,
liittotasavallan valtiovarainministeri Theodor WAIGELin;

HELLEENIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri Antonios SAMARASin,
talousministeri Efthymios CHRISTODOULOUN;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ESPANJAN KUNINGAS:

ulkoasiainministeri Francisco FERNÁNDEZ ORDÓÑEZin,
talous- ja valtiovarainministeri Carlos SOLCHAGA CATALÁNin;

RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri Roland DUMAS'n,
talous-, valtiovarain- ja budjettiministeri Pierre BÉRÉGOVOYn;

IRLANNIN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri Gerard COLLINSin,
valtiovarainministeri Bertie AHERNin;

ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri Gianni DE MICHELISin,
valtiovarainministeri Guido CARLIN;

HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUA:

varapääministeri, ulkoasiainministeri Jacques F. POOSin,
valtiovarainministeri Jean-Claude JUNCKERin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIDEN KUNINGATAR:

ulkoasiainministeri Hans van den BROEKin,
valtiovarainministeri Willem KOKin;

PORTUGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri João de Deus PINHEIRON,
valtiovarainministeri Jorge BRAGA de MACEDON;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN KUNINGATAR:

ulko- ja kansainyhteisöasiain ministeri The Rt. Hon. Douglas HURDin,
valtiovarainministeri The Hon. Francis MAUDEN;

JOTKA vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa ovat sopineet seuraavaa:

I OSASTO

YHTEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla (ent. A artikla)

Tällä sopimuksella korkeat sopimuspuolet perustavat keskenään Euroopan unionin, jäljempänä 'unioni'.

Tämä sopimus merkitsee uutta vaihetta kehityksessä sellaisen yhä läheisemmän Euroopan kansojen välisen liiton luomiseksi, jossa päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia.

Unionin perustana ovat Euroopan yhteisöt täydennettyinä sillä politiikalla ja niillä yhteistyön muodoilla, jotka otetaan käyttöön tällä sopimuksella. Unionin päämääränä on johdonmukaisella ja yhteisvastuullisella tavalla järjestää jäsenvaltioiden väliset suhteet ja jäsenvaltioiden kansojen väliset suhteet.

2 artikla (ent. B artikla)

Unioni asettaa tavoitteekseen:

- edistää taloudellista ja sosiaalista edistystä sekä työllisyyden korkeaa tasoa ja saavuttaa tasapainoinen ja kestävä kehitys etenkin luomalla alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja, lujittamalla taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä perustamalla talous- ja rahaliiton, johon tämän sopimuksen määräysten mukaisesti lopulta sisältyy yhtenäisvaluutta;
- korostaa ominaislaatuun kansainvälisellä tasolla erityisesti toteuttamalla yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, mukaan lukien asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen 17 artiklan määräysten mukaisesti;
- lujittaa jäsenvaltioidensa kansalaisten oikeuksien ja etujen suojaa ottamalla käyttöön unionin kansalaisuuden;
- pitää yllä ja kehittää unionia vapauten, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvana alueena, jossa henkilöiden vapaa liikkuvuus taataan toteuttamalla samalla ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa, maahanmuuttoa sekä rikollisuuden ehkäisyä ja torjuntaa koskevat aiheelliset toimenpiteet;
- pitää kaikilta osin voimassa yhteisön säännösten ja kehittää sitä tarkastelemalla, missä määrin tällä sopimuksella käyttöön otettuja politiikkaa ja yhteistyön muotoja on tarkistettava yhteisön menetelmien ja yhteisön toimielimien tehokkuuden turvaamiseksi.

Unionin tavoitteet toteutetaan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti, niissä määrätyn edellytyksin ja niissä määrätystä aikataulusta noudattaen toissijaisuusperiaatetta, sellaisena kuin se on määriteltynä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa.

3 artikla (ent. C artikla)

Unionilla on yhteinen toimielinjärjestelmä, joka turvaa unionin tavoitteiden saavuttamiseksi suoritettavien toimien johdonmukaisuuden ja jatkuvuuden yhteisön säännöstöä noudattaen ja kehittäen.

Unioni huolehtii erityisesti kaiken ulkoisen toimintansa johdonmukaisuudesta ulkosuhde-, turvallisuus-, talous- ja kehityspolitiikassaan. Neuvosto ja komissio vastaavat tämän johdonmukaisuuden varmistamisesta ja toimivat tätä varten yhteistyössä. Ne turvaavat, kumpikin toimivaltansa mukaisesti, tällaisen politiikan toteuttamisen.

4 artikla (ent. D artikla)

Eurooppa-neuvosto antaa unionille sen kehittämiseksi tarvittavat virikkeet ja määrittelee kehittämisen yleiset poliittiset suuntaviivat.

Eurooppa-neuvostossa kokoontuvat jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiehet sekä komission puheenjohtaja. Heitä avustavat jäsenvaltioiden ulkoasiainministerit sekä yksi komission jäsenistä. Eurooppa-neuvosto kokoontuu ainakin kahdesti vuodessa puheenjohtajanaan sen jäsenvaltion valtion- tai hallituksen päämies, joka on neuvoston puheenjohtajana.

Eurooppa-neuvosto antaa Euroopan parlamentille kertomuksen jokaisesta kokouksestaan sekä kirjallisen vuosikertomuksen unionin toteutuneesta kehityksestä.

5 artikla (ent. E artikla)

Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio, yhteisön tuomioistuin ja tilintarkastustuomioistuin käyttävät toimivaltuuksiaan yhtäältä Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten sekä niiden muuttamisesta tai täydentämisestä myöhemmin tehtyjen sopimusten ja asiakirjojen määräyksissä sekä toisaalta tämän sopimuksen muissa määräyksissä määrätyn edellytyksin ja niissä määrättyssä tarkoituksessa.

6 artikla (ent. F artikla)

1. Unioni perustuu jäsenvaltioille yhteisiin vapauden, kansanvallan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteisiin.
2. Unioni pitää arvossa yhteisön oikeuden yleisinä periaatteina perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä, Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetussa Euroopan yleissopimuksessa ja sellaisina kuin ne ilmevät jäsenvaltioiden yhteisessä valtiosääntöperinteessä.
3. Unioni pitää arvossa jäsenvaltioidensa kansallista ominaislaatua.
4. Unioni järjestää itselleen tavoitteidensa saavuttamiseksi ja politiikkansa toteuttamiseksi tarvittavat keinot.

7 artikla (ent. F.1 artikla)

1. Valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuva neuvosto voi yksimielisesti jäsenvaltioiden yhden kolmasosan ehdotuksesta tai komission ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon todeta, että jokin jäsenvaltio rikkoo vakavasti ja jatkuvasti 6 artiklan 1 kohdassa mainittuja periaatteita, kehoitettuaan ensin asianomaisen jäsenvaltion hallitusta esittämään huomautuksensa.

2. Jos rikkominen on näin todettu, neuvosto voi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet, mukaan lukien kyseisen jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeuden neuvostossa. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

4. Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidättyminen äänestämästä ei estä 1 kohdassa tarkoitettujen päätösten tekemistä. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 2 kohdan nojalla.

5. Tätä artiklaa sovellettaessa Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, jotka edustavat sen jäsenten enemmistöä.

II OSASTO

MÄÄRÄYKSET EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA EUROOPAN YHTEISÖN PERUSTAMISEKSI

8 artikla (ent. G artikla)

(tekstiä ei esitetä)

III OSASTO

MÄÄRÄYKSET EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA

9 artikla (ent. H artikla)

(tekstiä ei esitetä)

IV OSASTO

MÄÄRÄYKSET EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA

10 artikla (ent. I artikla)
(tekstiä ei esitetä)

V OSASTO

MÄÄRÄYKSET YHTEISESTÄ ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIIKASTA

11 artikla (ent. J.1 artikla)

1. Unioni määrittelee ja toteuttaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, joka kattaa kaikki ulko- ja turvallisuuspolitiikan alat ja jonka tavoitteena on:

- turvata unionin yhteiset arvot, perusedut, riippumattomuus ja koskemattomuus Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti;
- lujittaa unionin turvallisuutta sen kaikissa muodoissa;
- säilyttää rauha ja lujittaa kansainvälistä turvallisuutta Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden ja Helsingin päätösasiakirjan periaatteiden sekä Pariisin peruskirjan tavoitteiden mukaisesti, mukaan lukien rauha ja turvallisuus ulkorajoilla;
- edistää kansainvälistä yhteistyötä;
- kehittää ja lujittaa kansanvaltaa ja oikeusvaltion periaatetta sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista.

2. Jäsenvaltiot tukevat aktiivisesti ja varauksettomasti unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa uskollisuuden ja keskinäisen yhteisvastuullisuuden hengessä.

Jäsenvaltiot toimivat yhdessä lujittaakseen ja kehittääkseen keskinäistä poliittista yhteisvastuullisuuttaan. Ne pidättyvät kaikista toimista, jotka ovat unionin etujen vastaisia tai jotka ovat omiaan haittaamaan sen tehokkuutta yhtenäisenä voimana kansainvälisissä suhteissa.

Neuvosto huolehtii siitä, että näitä periaatteita noudatetaan.

12 artikla (ent. J.2 artikla)

Unioni pyrkii 11 artiklassa määrättyjen tavoitteiden saavuttamiseen:

- määrittelemällä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat;
- päättämällä yhteisistä strategioista;
- hyväksymällä yhteisiä toimintoja;
- hyväksymällä yhteisiä kantoja;
- vahvistamalla jäsenvaltioiden välistä järjestelmällistä yhteistyötä niiden harjoittaessa politiikkaansa.

13 artikla (ent. J.3 artikla)

1. Eurooppa-neuvosto määrittelee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat, myös asioissa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.
2. Eurooppa-neuvosto päättää yhteisistä strategioista, jotka unioni toteuttaa aloilla, joilla jäsenvaltioilla on merkittäviä yhteisiä etuja.

Yhteisissä strategioissa vahvistetaan niiden tavoitteet, kesto sekä keinot, jotka unionin ja jäsenvaltioiden on tarjottava niiden toteuttamista varten.

3. Neuvosto tekee päätökset, jotka ovat tarpeen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan määrittelemiseksi ja toteuttamiseksi Eurooppa-neuvoston määrittelemien yleisten suuntaviivojen perusteella.

Neuvosto suosittelee Eurooppa-neuvostolle yhteisiä strategioita ja toteuttaa ne erityisesti hyväksymällä yhteisiä toimintoja ja yhteisiä kantoja.

Neuvosto huolehtii unionin toiminnan yhtenäisyydestä, johdonmukaisuudesta ja tehokkuudesta.

14 artikla (ent. J.4 artikla)

1. Neuvosto hyväksyy yhteiset toiminnot. Yhteisiä toimintoja käytetään erityistilanteissa, joiden katsotaan edellyttävän unionin operatiivisia toimia. Yhteisissä toiminnoissa vahvistetaan niiden tavoitteet, soveltamisala, unionille niiden toteuttamiseksi tarjottavat keinot, tarvittaessa niiden kesto sekä edellytykset niiden panemiseksi täytäntöön.
2. Jos olosuhteet muuttuvat siten, että se vaikuttaa olennaisesti kysymykseen, jossa noudatetaan yhteistä toimintaa, neuvosto tarkistaa toiminnan periaatteita ja tavoitteita sekä tekee tarpeelliset päätökset. Kunnes neuvosto tekee ratkaisunsa, noudatetaan yhteistä toimintaa.

3. Yhteiset toiminnot sitovat jäsenvaltioiden kannanottoja ja niiden toimintaa.
4. Neuvosto voi pyytää komissiota esittämään sille yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevia aiheellisia ehdotuksia yhteisen toiminnan täytäntöönpanon varmistamiseksi.
5. Kun suunnitellaan yhteiseen toimintaan sisältyvää kansallista kannanottoa tai kansallista toimintaa, siitä annetaan tietoja niin ajoissa, että asiasta ehditään tarvittaessa ennalta neuvotella neuvostossa. Velvollisuus antaa tietoja ennalta ei koske toimenpiteitä, joilla pelkästään saatetaan neuvoston päätöksiä osaksi kansallista lainsäädäntöä.
6. Jos se on tilanteen muuttumisen vuoksi ehdottoman välttämätöntä ja jos neuvosto ei ole tehnyt päätöstä, jäsenvaltiot saavat toteuttaa sellaiset tarpeelliset kiireelliset toimenpiteet, joissa otetaan huomioon yhteisen toiminnan yleiset tavoitteet. Jäsenvaltio, joka toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, antaa niistä välittömästi neuvostolle tiedon.
7. Jos jäsenvaltiolla on yhteisen toiminnan toteuttamisessa suuria vaikeuksia, se saattaa neuvoston käsiteltäväksi, joka keskustelee niistä ja pyrkii löytämään asianmukaisia ratkaisuja. Tällaiset ratkaisut eivät saa olla ristiriidassa yhteisen toiminnan tavoitteiden kanssa tai haitata sen tehokkuutta.

15 artikla (ent. J.5 artikla)

Neuvosto hyväksyy yhteisiä kantoja. Yhteisissä kannoissa määritellään unionin lähestymistapa tiettyyn maantieteelliseen tai aihekohtaiseen kysymykseen. Jäsenvaltiot varmistavat, että niiden kansallinen politiikka on yhteisten kantojen mukaista.

16 artikla (ent. J.6 artikla)

Jäsenvaltiot antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään neuvostossa kaikista yleisesti kiinnostavista ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksistä sen varmistamiseksi, että unionin vaikutusvaltaa käytetään mahdollisimman tehokkaasti yhteensovitetun ja johdonmukaisen toiminnan avulla.

17 artikla (ent. J.7 artikla)

1. Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka käsittää kaikki Euroopan unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, mukaan lukien toisen alakohdan mukaisesti asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Länsi-Euroopan unioni (WEU) on Euroopan unionin kehityksen erottamaton osa, ja se muodostaa unionille mahdollisuuden operatiivisen toimintakyvyn käyttämiseen erityisesti 2 kohdan yhteydessä. WEU tukee unionia määriteltäessä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puolustukseen liittyviä näkökohtia tämän artiklan mukaisesti. Unioni pyrkii tämän mukaisesti edistämään kiinteämpiä institutionaalisia suhteita WEU:hun, silmällä pitäen mahdollisuutta sulauttaa WEU unioniin, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tässä artikkelissa tarkoitettu unionin politiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, siinä pidetään arvossa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa.

Yhteisen puolustuspolitiikan asteittaista määrittelemistä tuetaan jäsenvaltioiden pitäessä sitä aiheellisenä jäsenvaltioiden välisellä puolustusmateriaaleja koskevalla yhteistyöllä.

2. Tässä artikkelissa tarkoitettuihin kysymyksiin kuuluvat humanitaariset ja pelastustehtävät, rauhanturvaaminen sekä taistelujoukkojen tehtävät kriisinhallinnassa, rauhanpalauttaminen mukaan lukien.

3. Unioni käyttää WEU:ta niiden unionin päätösten ja toimien valmistelussa ja toteuttamisessa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.

Eurooppa-neuvoston toimivalta vahvistaa suuntaviivoja 13 artiklan mukaisesti koskee myös WEU:ta niissä asioissa, joissa unioni käyttää WEU:ta.

Kun unioni käyttää WEU:ta 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä koskevien unionin päätösten valmistelussa ja toteuttamisessa, kaikilla unionin jäsenvaltioilla on oikeus osallistua täysimääräisesti kyseisiin tehtäviin. Neuvosto hyväksyy yhteisymmärryksessä WEU:n toimielinten kanssa tarpeelliset käytännön järjestelyt, jotta kullakin kyseisiin tehtäviin osallistuvalla jäsenvaltiolla on mahdollisuus osallistua täysimääräisesti ja tasavertaisesti suunnitteluun ja päätöksentekoon WEU:ssa.

Tässä kohdassa tarkoitettujen puolustuksen alalla merkityksellisten päätösten tekeminen ei rajoita 1 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen politiikkojen ja velvoitteiden soveltamista.

4. Tämän artiklan määräykset eivät estä kiinteämmän yhteistyön kehittämistä kahden tai useamman jäsenvaltion välillä kahdenvälisesti WEU:n tai Atlantin liiton yhteydessä, ellei tällainen yhteistyö ole ristiriidassa tässä osastossa määrätyn yhteistyön kanssa tai estä sitä.

5. Tämän artiklan tavoitteiden edistämiseksi tämän artiklan määräyksiä tarkistetaan 48 artiklan mukaisesti.

18 artikla (ent. J.8 artikla)

1. Puheenjohtajavaltio edustaa unionia yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvissä asioissa.
2. Puheenjohtajavaltio vastaa tämän osaston nojalla tehtyjen päätösten toteuttamisesta; tässä ominaisuudessaan se esittää periaatteessa unionin kannan kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa.
3. Puheenjohtajavaltiota avustaa neuvoston pääsihteeri, joka toimii yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana.
4. Komissio osallistuu täysimääräisesti 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen. Tarvittaessa puheenjohtajavaltiota avustaa edellä mainituissa tehtävissä puheenjohtajana seuraavalla kaudella toimiva jäsenvaltio.
5. Neuvosto voi, pitäessään sitä tarpeellisenä, nimittää erityisedustajan hoitamaan tiettyjä poliittisia erityistehtäviä.

19 artikla (ent. J.9 artikla)

1. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa. Ne tukeutuvat niissä yhteisiin kantoihinsa.

Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa, joihin kaikki jäsenvaltiot eivät osallistu, ne jäsenvaltiot, jotka osallistuvat niihin, tukeutuvat yhteisiin kantoihin.

2. Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa edustettuina olevat jäsenvaltiot, joissa kaikki jäsenvaltiot eivät ole edustettuina, antavat viimeksi mainituille jäsenvaltioille tietoja kaikista yhteistä etua koskevista asioista, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan ja 14 artiklan 3 kohdan määräysten soveltamista.

Jäsenvaltiot, jotka ovat myös Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston jäseniä, neuvottelevat keskenään ja pitävät muut jäsenvaltiot täysin asioista selvillä. Jäsenvaltiot, jotka ovat turvallisuusneuvoston pysyviä jäseniä, huolehtivat toiminnassaan unionin kantojen ja etujen puolustamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta niitä velvollisuuksia, joita niillä on Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan määräysten nojalla.

20 artikla (ent. J.10 artikla)

Jäsenvaltioiden diplomaattiset edustustot ja konsuliedustustot sekä komission edustustot kolmansissa maissa ja kansainvälisissä konferensseissa samoin kuin niiden edustajat kansainvälisissä järjestöissä ovat yhteistoiminnassa sen varmistamiseksi, että neuvoston hyväksymiä yhteisiä kantoja ja yhteisiä toimintoja noudatetaan ja että ne toteutetaan.

Ne tiivistävät yhteistyötään vaihtamalla tietoja, laatimalla yhteisiä arvioita ja tukemalla Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 20 artiklassa tarkoitettujen määräysten täytäntöönpanoa.

21 artikla (ent. J.11 artikla)

Puheenjohtajavaltio kuulee Euroopan parlamenttia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista ja huolehtii siitä, että Euroopan parlamentin näkemykset otetaan aiheellisella tavalla huomioon. Puheenjohtajavaltio ja komissio antavat Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehityksestä.

Euroopan parlamentti voi tehdä kysymyksiä neuvostolle tai antaa sille suosituksia. Euroopan parlamentissa käydään vuosittain keskustelu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toteuttamisesta tapahtuneesta edistymisestä.

22 artikla (ent. J.12 artikla)

1. Jokainen jäsenvaltio tai komissio voi saattaa neuvoston käsiteltäväksi yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyviä kysymyksiä sekä tehdä ehdotuksia neuvostolle.

2. Tapauksissa, joissa päätös on tehtävä nopeasti, puheenjohtajavaltio voi omasta aloitteestaan taikka komission tai jäsenvaltion pyynnöstä kutsua koolle neuvoston ylimääräisen kokouksen 48 tunnin kuluessa ja ehdottoman välttämättömissä tapauksissa lyhyemmänkin ajan kuluessa.

23 artikla (ent. J.13 artikla)

1. Neuvosto tekee päätökset tässä osastossa tarkoitetuista kysymyksistä yksimielisesti. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten äänestämästä pidättäytyminen ei estä näiden päätösten tekemistä.

Äänestämästä pidättäytyvä neuvoston jäsen voi perustella pidättäytymistään antamalla tämän alakohdan mukaisesti virallisen lausuman. Tällöin kyseinen jäsenvaltio ei ole velvollinen soveltamaan kyseistä päätöstä, mutta se on velvollinen hyväksymään, että päätös sitoo unionia. Keskinäistä yhteisvastuullisuutta noudattaen kyseisen jäsenvaltion on pidättäydyttävä toimista, jotka voivat olla ristiriidassa mainittuun päätökseen perustuvan unionin toiminnan kanssa tai estää sen toteuttamisen, ja muiden jäsenvaltioiden on kunnioitettava sen kantaa. Jos tällä tavoin pidättäytymisensä perustelleet neuvoston jäsenet edustavat yli kolmasosaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla painotetuista äänistä, päätöstä ei tehdä.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä:

- hyväksyessään yhteisen strategian perusteella yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan taikka tehdessään sen perusteella muun päätöksen;
- tehdessään päätöksen yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan täytäntöönpanosta.

Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että se esittämistään tärkeistä kansalliseen politiikkaan liittyvistä syistä aikoo vastustaa päätöksen tekemistä määräenemmistöllä, asiasta ei äänestetä. Neuvosto voi määräenemmistöllä pyytää, että asia saatetaan Eurooppa-neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

Neuvoston jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla. Ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

Tätä kohtaa ei sovelleta päätöksiin, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

3. Neuvosto tekee ratkaisunsa menettelykysymyksistä jäsentensä enemmistöllä.

24 artikla (ent. J.14 artikla)

Kun on tehtävä sopimus yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa tämän osaston soveltamisesta, neuvosto voi yksimielisesti valtuuttaa puheenjohtajavaltion, tarvittaessa komission avustamana, aloittamaan sitä koskevat neuvottelut. Tällaiset sopimukset neuvosto tekee yksimielisesti puheenjohtajavaltion suosituksesta. Sopimus ei sido jäsenvaltiota, jonka edustaja ilmoittaa neuvostossa, että kyseisen jäsenvaltion on noudatettava valtiosääntönsä edellyttämiä menettelyjä; muut neuvoston jäsenet voivat sopia, että sopimusta sovelletaan niihin väliaikaisesti.

Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan myös VI osastossa määrättyihin asioihin.

25 artikla (ent. J.15 artikla)

Poliittinen komitea seuraa kansainvälistä tilannetta yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuuluvilla aloilla sekä osallistuu politiikan määrittelemiseen antamalla neuvoston pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja neuvostolle, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 207 artiklan soveltamista. Komitea seuraa myös sovitun politiikan toteuttamista, tämän kuitenkin rajoittamatta puheenjohtajavaltion ja komission toimivaltaa.

26 artikla (ent. J.16 artikla)

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva neuvoston pääsihteeri avustaa neuvostoa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvissa kysymyksissä erityisesti osallistumalla toimintaperiaatteita koskevien päätösten muotoilemiseen, valmisteluun ja täytäntöönpanoon ja tarvittaessa, toimien puheenjohtajavaltion pyynnöstä neuvoston puolesta, käymällä poliittista vuoropuhelua kolmansien osapuolten kanssa.

27 artikla (ent. J.17 artikla)

Komissio osallistuu täysimääräisesti työhön yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla.

28 artikla (ent. J.18 artikla)

1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189, 190, 196—199, 203, 204, 206—209, 213—219, 255 ja 290 artiklaa sovelletaan tässä osastossa tarkoitettuja aloja koskeviin määräyksiin.
2. Yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvistä määräyksistä toimitelmille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon.
3. Kyseisten määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot otetaan myös menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, lukuun ottamatta sellaisista toimista johtuvia menoja, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla, sekä tapauksia, joista neuvosto yksimielisesti päättää toisin.

Jos menoja ei oteta menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jäsenvaltiot vastaavat niistä bruttokansantulon mukaan määräytyvän asteikon mukaisesti, jollei neuvosto yksimielisesti päättää toisin. Ne jäsenvaltiot, joiden edustaja on antanut neuvostossa virallisen lausuman 23 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti, eivät ole velvollisia osallistumaan sellaisten menojen rahoitukseen, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

4. Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyä talousarviomenettelyä sovelletaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon otettaviin menoihin.

VI OSASTO

MÄÄRÄYKSET POLIISIYHTEISTYÖSTÄ JA OIKEUDELLISESTA YHTEISTYÖSTÄ RIKOSASIOISSA

29 artikla (ent. K.1 artikla)

Unionin tavoitteena on antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella kehittämällä jäsenvaltioiden yhteistä toimintaa poliisiyhteistyössä ja oikeudellisessa yhteistyössä rikosasioissa sekä ehkäisemällä ja torjumalla rasismia ja muukalaisvihaa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön toimivaltaa.

Tämä tavoite saavutetaan ehkäisemällä ja torjumalla järjestäytyneitä tai muuta rikollisuutta, erityisesti terrorismia, ihmiskauppaa ja lapsiin kohdistuvia rikoksia, laitonta huumausainekauppaa ja laitonta asekauppaa, lahjontaa ja petoksia:

- jäsenvaltioiden poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muiden toimivaltaisten viranomaisten välillä tiiviimmällä yhteistyöllä sekä suoraan että Euroopan poliisiviraston (Europol) puitteissa 30 ja 32 artiklan määräysten mukaisesti;

- jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten välisellä tiiviimmällä yhteistyöllä 31 artiklan a—d alakohdan ja 32 artiklan määräysten mukaisesti;
- lähentämällä tarvittaessa rikosasioita koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä 31 artiklan e alakohdan määräysten mukaisesti.

30 artikla (ent. K.2 artikla)

1. Poliisiyhteistyön yhteistä toimintaa on:

- a) jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten, kuten poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muilla erityisaloilla lain noudattamista valvovien viranomaisten operatiivinen yhteistyö rikosten ehkäisemisessä, paljastamisessa ja tutkinnassa;
- b) asiaa koskevien tietojen kerääminen, tallettaminen, käsittely, analysointi ja vaihto, mukaan lukien lain noudattamista valvovien viranomaisten hallussa olevat tiedot, jotka koskevat Europolin ilmoituksia epäilyttävistä liiketoimista, ottaen kuitenkin huomioon henkilötietojen suojaa koskevat asianomaiset säännökset;
- c) koulutusta, yhteyshenkilöiden vaihtoa, henkilöstön työhön lähettämistä, välineistön käyttöä ja rikostutkintaa koskeva yhteistyö ja yhteiset aloitteet;
- d) erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden vakavien muotojen paljastamiseen liittyvien erityisten tutkintatekniikoiden yhteinen arviointi.

2. Neuvosto edistää Europolin kautta tapahtuvaa yhteistyötä ja erityisesti viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta se:

- a) mahdollistaa sen, että Europol helpottaa ja tukee jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten toteuttamien erityisten tutkintatoimien valmistelua ja edistää niiden yhteensovittamista ja toteuttamista, mukaan lukien sellaisten yhteisten työryhmien operatiiviset toimet, joihin Europolin edustajat osallistuvat tukemalla niitä;
- b) toteuttaa toimenpiteet sen mahdollistamiseksi, että Europol voi pyytää jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia suorittamaan ja sovittamaan yhteen tutkimuksia tietyissä tapauksissa ja että Europol voi kehittää erityisasiantuntemusta jäsenvaltioiden käyttöön niiden avustamiseksi järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien tapausten tutkinnassa;
- c) kehittää läheisessä yhteistyössä Europolin kanssa yhteydenpitojärjestelyjä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan erikoistuneiden syyttäjä- ja/tai tutkintaviranomaisten välillä;
- d) perustaa valtioiden rajat ylittävää rikollisuutta koskevan tutkimus-, dokumentointi- ja tilastoverkoston.

31 artikla (ent. K.3 artikla)

Oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevaa yhteistä toimintaa on:

- a) jäsenvaltioiden toimivaltaisten ministeriöiden sekä oikeusviranomaisten tai vastaavien viranomaisten yhteistyön helpottaminen ja nopeuttaminen rikosasioiden käsittelyn ja tuomioiden täytäntöönpanon osalta;
- b) rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen helpottaminen jäsenvaltioiden välillä;
- c) tällaisen yhteistyön mahdollisesti edellyttämä, jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen yhteensopivuuden varmistaminen;
- d) jäsenvaltioiden välisten tuomioistuimen toimivaltaa koskevien ristiriitojen ehkäiseminen;
- e) toimenpiteiden toteuttaminen asteittain järjestäytyneitä rikollisuutta, terrorismia ja laitonta huumausainekauppaa koskevia rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamiseksi.

32 artikla (ent. K.4 artikla)

Neuvosto vahvistaa edellytykset ja rajoitukset, joiden mukaisesti 30 ja 31 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia toisen jäsenvaltion alueella yhteydessä kyseisen valtion viranomaisiin ja niiden suostumuksella.

33 artikla (ent. K.5 artikla)

Tämän osaston määräyksillä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

34 artikla (ent. K.6 artikla)

1. Jäsenvaltiot antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään neuvostossa tässä osastossa tarkoitettuja aloja koskevista kysymyksistä toimintansa yhteensovittamiseksi. Tätä varten ne järjestävät toimivaltaisten hallintoyksikköjensä yhteistoiminnan.
2. Neuvosto toteuttaa toimenpiteitä ja edistää tämän osaston määräysten mukaisesti aiheellisin muodoin ja menettelyin yhteistyötä unionin tavoitteiden saavuttamiseksi. Tätä varten neuvosto voi jäsenvaltion tai komission aloitteesta yksimielisesti:
 - a) hyväksyä yhteisiä kantoja unionin suhtautumisen määrittämiseksi tiettyyn erityiseen kysymykseen;
 - b) tehdä puitepäätöksiä jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Puitepäätökset velvoittavat jäsenvaltioita saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättävät kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot. Niistä ei seuraa välitöntä oikeusvaikutusta;

- c) tehdä muita tämän osaston tavoitteiden mukaisia päätöksiä, jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämistä lukuun ottamatta. Nämä päätökset ovat velvoittavia, mutta niillä ei ole välitöntä oikeusvaikutusta; neuvosto toteuttaa määräenemmistöllä kyseisten päätösten täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet unionin tasolla;
- d) tehdä yleissopimuksia, joiden hyväksymistä se suosittaa jäsenvaltioille kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti. Jäsenvaltioiden on ryhdyttävä aiheellisiin menettelyihin neuvoston asettamassa määräajassa.

Yleissopimukset tulevat voimaan ne hyväksyneiden jäsenvaltioiden osalta, kun vähintään puolet jäsenvaltioista on ne hyväksynyt, jollei yleissopimuksissa toisin määrätä. Yleissopimusten soveltamista koskevat toimenpiteet vahvistetaan neuvostossa sopimuspuolten kahden kolmasosan enemmistöllä.

3. Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määräenemmistö, jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla ja ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

4. Neuvosto ratkaisee menettelykysymykset jäsentensä enemmistöllä.

35 artikla (ent. K.7 artikla)

1. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti antaa ennakkoratkaisuja puitepäätösten ja päätösten pätevyydestä ja tulkinnasta, tämän osaston nojalla tehtyjen yleissopimusten tulkinnasta sekä niitä koskevien täytäntöönpanotoimenpiteiden pätevyydestä ja tulkinnasta.

2. Jäsenvaltio voi Amsterdamin sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä tai sen jälkeen antamallaan julistuksella hyväksyä yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan antaa 1 kohdassa tarkoitettuja ennakkoratkaisuja.

3. Jäsenvaltio, joka antaa 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, täsmentää, kumpi seuraavista tapauksista on kyseessä:

- a) kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, voi pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan asiasta ennakkoratkaisun kysymyksessä, joka tulee esille sen käsiteltävänä olevassa asiassa ja joka koskee 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa, jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen,
- b) kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin voi pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan ennakkoratkaisun kysymyksessä, joka tulee esille sen käsiteltävänä olevassa asiassa ja joka koskee 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa, jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen.

4. Jäsenvaltiolla on oikeus, riippumatta siitä, onko se antanut 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, antaa tapausta koskevia lausuntoja tai kirjallisia huomautuksia yhteisöjen tuomioistuinten 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

5. Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa arvioida jäsenvaltion poliisiviranomaisen tai muun lain noudattamista valvovan viranomaisen toteuttamien toimien pätevyyttä tai oikeasuhteisuutta tai niiden velvollisuuksien täyttämistä, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

6. Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tutkia puitepäätöksen ja päätöksen laillisuus jäsenvaltion tai komission kanteesta, jonka perusteena on toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, tämän sopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen tai harkintavallan väärinkäyttö. Tässä kohdassa tarkoitetut menettelyt on aloitettava kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta.

7. Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta ratkaista 34 artiklan 2 kohdan mukaisesti annettujen säädösten tulkintaa tai soveltamista koskevat jäsenvaltioiden väliset riidat, jos riitaa ei voida sopia neuvostossa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvoston jäsen on saattanut asian neuvoston käsiteltäväksi. Yhteisöjen tuomioistuimella on myös toimivalta ratkaista 34 artiklan 2 kohdan d alakohdan nojalla tehtyjen yleissopimusten tulkintaa tai soveltamista koskevat jäsenvaltioiden ja komission väliset riidat.

36 artikla (ent. K.8 artikla)

1. Perustetaan koordinoitukomitea, joka muodostuu johtavista virkamiehistä. Yhteensovit-tavan tehtävänsä lisäksi komitean tehtävänä on:

- antaa neuvostolle lausuntoja sen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan;
- osallistua neuvoston työn valmisteluun 29 artiklassa tarkoitetuilla aloilla, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 207 artiklan soveltamista.

2. Komissio osallistuu täysimääräisesti työhön tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla.

37 artikla (ent. K.9 artikla)

Jäsenvaltiot ilmaisevat tämän osaston määräysten mukaisesti hyväksytyt yhteiset kannat niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa, joihin ne osallistuvat.

Tässä osastossa määrättyihin asioihin sovelletaan soveltuvin osin 18 ja 19 artiklaa.

38 artikla (ent. K.10 artikla)

Edellä 24 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin voi sisältyä määräyksiä tähän osastoon kuuluvista asioista.

39 artikla (ent. K.11 artikla)

1. Neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia ennen 34 artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamista. Euroopan parlamentti antaa lausuntonsa määräajassa, jonka neuvosto voi asettaa ja joka on vähintään kolme kuukautta. Jos lausuntoa ei ole annettu määräajassa, neuvosto saa ratkaista asian.
2. Puheenjohtajavaltio ja komissio antavat Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja työskentelystä tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla.
3. Euroopan parlamentti voi tehdä kysymyksiä neuvostolle tai antaa sille suosituksia. Euroopan parlamentissa käydään vuosittain keskustelu tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla tapahuneesta edistymisestä.

40 artikla (ent. K.12 artikla)

1. Jäsenvaltioille, jotka aikovat toteuttaa keskenään tiiviimpää yhteistyötä, voidaan, ottaen huomioon, mitä 43 ja 44 artiklassa määrätään, myöntää oikeus käyttää perussopimuksissa määrättyjä toimielimiä, menettelyjä ja järjestelyjä edellyttäen, että
 - a) tässä yhteistyössä otetaan huomioon Euroopan yhteisöjen toimivalta ja tässä osastossa määrätty tavoitteet, ja että
 - b) tämän yhteistyön tavoitteena on mahdollistaa unionin kehittyminen nopeammin vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi.
2. Neuvosto päättää 1 kohdassa tarkoitetusta oikeudesta määräenemmistöllä asianomaisten jäsenvaltioiden pyynnöstä sen jälkeen, kun komissiota on pyydetty antamaan lausuntonsa; pyyntö osoitetaan myös Euroopan parlamentille.

Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että kansallisesta politiikasta johtuvista tärkeistä ja perustelluista syistä se aikoo vastustaa oikeuden myöntämistä määräenemmistöllä, asiasta ei äänestetä. Neuvosto voi määräenemmistöllä pyytää, että asia saatetaan Eurooppa-neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

Neuvoston jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Neuvoston ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

3. Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua tämän artiklan mukaiseen yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja komissiolle, joka antaa neuvostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta sekä mahdollisen suosituksen erityisjärjestelyistä, joita se pitää tarpeellisina, jotta kyseinen jäsenvaltio voi osallistua kyseiseen yhteistyöhön. Neuvosto tekee asiasta päätöksen neljän kuukauden kuluessa siitä, kun ilmoitus tehtiin ja päättää samalla mahdollisista tarpeellisina pitämistään erityisjärjestelyistä. Päätös katsotaan tehdyksi, jollei neuvosto määräenemmistöllä päättä sen lepäämään jättämisestä; tällöin neuvosto perustelee päätöksensä ja asettaa määräajan sen käsittelemiseksi uudelleen. Tätä kohtaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa 44 artiklassa määrättyllä tavalla.

4. Tämän artiklan mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön sovelletaan 29—41 artiklan määräyksiä, jollei tässä artiklassa tai 43 ja 44 artiklassa toisin määrätä.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräyksiä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen toimivallasta ja sen käyttämisestä sovelletaan 1, 2 ja 3 kohtaan.

5. Tällä artiklalla ei rajoiteta Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan määräysten soveltamista.

41 artikla (ent. K.13 artikla)

1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189, 190, 195, 196—199, 203 ja 204 artiklaa, 205 artiklan 3 kohtaa, 206—209, 213—219, 255 ja 290 artiklaa sovelletaan tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin liittyviin määräyksiin.

2. Tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin liittyvistä määräyksistä toimitusmenot aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon.

3. Kyseisten määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot otetaan myös menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jollei neuvosto yksimielisesti päättä toisin. Jos menoja ei oteta menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jäsenvaltiot vastaavat niistä bruttokansantulon mukaan määräytyvän asteikon mukaisesti, jollei neuvosto yksimielisesti päättä toisin.

4. Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyä talousarviomenettelyä sovelletaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon otettaviin menoihin.

42 artikla (ent. K.14 artikla)

Neuvosto voi yksimielisesti komission tai jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan päättää, että toiminta 29 artiklassa tarkoitetuilla aloilla kuuluu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen IV osaston alaan, ja samalla määrittää siihen liittyvät äänestys ehdot. Se suosittaa jäsenvaltioille tällaisen päätöksen hyväksymistä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

VII OSASTO (ent. VI a osasto)

MÄÄRÄYKSET TIIVIIMMÄSTÄ YHTEISTYÖSTÄ

43 artikla (ent. K.15 artikla)

1. Jäsenvaltiot, jotka aikovat toteuttaa keskenään tiiviimpää yhteistyötä, saavat käyttää tässä sopimuksessa ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyjä toimielimiä, menettelyjä ja järjestelyjä, edellyttäen, että
 - a) yhteistyöllä pyritään edistämään unionin tavoitteiden saavuttamista sekä suojelemaan sen etuja ja toimimaan niiden mukaisesti;
 - b) yhteistyössä otetaan huomioon mainittujen perussopimusten periaatteet ja unionin yhteinen toimielinjärjestelmä;
 - c) yhteistyö otetaan käyttöön ainoastaan viimeisenä keinona, jos mainittujen perussopimusten tavoitteita ei voida saavuttaa soveltamalla niissä määrättyjä asiaa koskevia menettelyjä;
 - d) yhteistyö koskee ainakin suurinta osaa jäsenvaltioista;
 - e) yhteistyö ei vaikuta yhteisön säännöstöön ja mainittujen perussopimusten muiden määräysten nojalla hyväksyttyihin toimiin;
 - f) yhteistyö ei vaikuta niiden jäsenvaltioiden toimivaltaan, oikeuksiin, velvoitteisiin ja etuihin, jotka eivät osallistu yhteistyöhön;
 - g) yhteistyö on avoinna kaikille jäsenvaltioille ja ne voivat liittyä yhteistyöhön milloin tahansa edellyttäen, että ne noudattavat peruspäätöstä ja yhteistyön yhteydessä jo tehtyjä päätöksiä;
 - h) yhteistyössä noudatetaan kyseessä olevan alan mukaan joko Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 11 artiklassa ja tämän sopimuksen 40 artiklassa määrättyjä erityisiä lisäedellytyksiä ja että neuvosto on hyväksynyt yhteistyön kyseisissä artikloissa määrättyjen menettelyjen mukaisesti.
2. Jäsenvaltiot soveltavat niitä koskevin osin sen yhteistyön toteuttamiseksi hyväksytyjä säädöksiä ja päätöksiä, johon ne osallistuvat. Jäsenvaltiot, jotka eivät osallistu kyseiseen yhteistyöhön, eivät saa olla esteenä sille, että yhteistyöhön osallistuvat valtiot toteuttavat sitä.

44 artikla (ent. K.16 artikla)

1. Edellä 43 artiklassa tarkoitetun yhteistyön toteuttamisen edellyttämät säädökset ja päätökset hyväksytään ja tehdään tämän sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen toimielimiä koskevien määräysten mukaisesti. Neuvoston kaikki jäsenet voivat osallistua keskusteluihin, mutta vain yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltioiden edustajat osallistuvat päätöksentekoon. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa. Yksimielisyyteen vaaditaan ainoastaan kyseisten neuvoston jäsenten äänet.

2. Yhteistyön toteuttamisesta aiheutuvista muista kuin toimielinten hallintomenoista huolehtivat yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot, jollei neuvosto yksimielisesti toisin päättä.

45 artikla (ent. K.17 artikla)

Neuvosto ja komissio ilmoittavat säännöllisesti Euroopan parlamentille tämän osaston nojalla toteutetun tiiviimmän yhteistyön edistymisestä.

VIII OSASTO (ent. VII osasto)

LOPPUMÄÄRÄYKSET

46 artikla (ent. L artikla)

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa ja tämän toimivallan käyttämistä, sovelletaan ainoastaan tämän sopimuksen seuraaviin määräyksiin:

- a) Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta Euroopan yhteisön perustamiseksi, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta annetut määräykset;
- b) VI osaston määräykset 35 artiklassa määrätyn edellytyksin;
- c) VII osaston määräykset Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 11 artiklassa ja tämän sopimuksen 40 artiklassa määrätyn edellytyksin;
- d) 6 artiklan 2 kohta toimielinten toiminnan osalta edellyttäen, että tuomioistuimella on tuomiovalta Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja tämän sopimuksen mukaisesti;
- e) 46—53 artikla.

47 artikla (ent. M artikla)

Jollei Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta Euroopan yhteisön perustamiseksi, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta taikka Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta annetuista määräyksistä tai näistä loppumääräyksistä muuta johdu, tämän sopimuksen määräykset eivät vaikuta Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksiin taikka niiden muuttamisesta tai täydentämisestä myöhemmin tehtyihin sopimuksiin tai asiakirjoihin.

48 artikla (ent. N artikla)

Jäsenvaltion hallitus tai komissio voi tehdä neuvostolle ehdotuksia niiden sopimusten tarkistamiseksi, joihin unioni perustuu.

Jos neuvosto Euroopan parlamenttia ja tarvittaessa komissiota kuultuaan antaa jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin järjestämisestä myönteisen lausunnon, neuvoston puheenjohtaja kutsuu konferenssin koolle hyväksymään yhteisellä sopimuksella noihin sopimuksiin tehtävät muutokset. Myös Euroopan keskuspankkia kuullaan, jos kyse on toimielimiä koskevista muutoksista raha-asia- alalla.

Muutokset tulevat voimaan, kun kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet ne valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

49 artikla (ent. O artikla)

Jokainen Euroopan valtio, joka noudattaa 6 artiklan 1 kohdassa määrättyjä periaatteita, voi hakea unionin jäsenyyttä. Se osoittaa hakemuksensa neuvostolle, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja saatuaan Euroopan parlamentin kaikkien jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon.

Liittymisehdoista ja liittymisen edellyttämistä mukautuksista niihin sopimuksiin, joihin unioni perustuu, määrätään jäsenvaltioiden ja jäsenyyttä hakevan valtion välisellä sopimuksella. Sopimusvaltiot ratifioivat sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

50 artikla (ent. P artikla)

1. Kumotaan Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn, Brysselissä 8 päivänä huhtikuuta 1965 allekirjoitetun sopimuksen 2–7 ja 10–19 artikla.

2. Kumotaan Luxemburgissa 17 päivänä helmikuuta 1986 ja Haagissa 28 päivänä helmikuuta 1986 allekirjoitetun Euroopan yhtenäisasiakirjan 2 artikla, 3 artiklan 2 kohta ja III osasto.

51 artikla (ent. Q artikla)

Tämä sopimus on tehty rajoittamattomaksi ajaksi.

52 artikla (ent. R artikla)

1. Korkeat sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan.
2. Tämä sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, jos kaikki ratifioimiskirjat on talletettu siihen mennessä, tai muussa tapauksessa viimeisen ratifioimiskirjan tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä.

53 artikla (ent. S artikla)

Tämä sopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan ja tanskan kielellä, ja jonka jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen, talletetaan Italian tasavallan hallituksen arkistoon, ja tämä hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

Tämä sopimus on vuoden 1994 liittymissopimuksen nojalla todistusvoimainen myös ruotsin ja suomen kielellä laadittuina toisintoina.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Maastrichtissa seitsemäntenä päivänä helmikuuta vuonna tuhat yhdeksänsataayhdeksänkymmentäkaksi.

Mark EYSKENS

Uffe ELLEMANN-JENSEN

Hans-Dietrich GENSCHER

Antonios SAMARAS

Francisco FERNÁNDEZ ORDÓÑEZ

Roland DUMAS

Gerard COLLINS

Gianni DE MICHELIS

Jacques F. POOS

Hans VAN DEN BROEK

João de Deus PINHEIRO

Douglas HURD

Philippe MAYSTADT

Anders FOGH RASMUSSEN

Theodor WAIGEL

Efthymios CHRISTODOULOU

Carlos SOLCHAGA CATALÁN

Pierre BÉRÉGOVOY

Bertie AHERN

Guido CARLI

Jean-Claude JUNCKER

Willem KOK

Jorge BRAGA DE MACEDO

Francis MAUDE

EUROOPAN YHTEISÖN
PERUSTAMISSOPIMUKSEN
KONSOLIDOITU TOISINTO

(97/C 340/03)

SISÄLLYS

	Sivu
I — Sopimusteksti	
Johdanto-osa	
Ensimmäinen osa — Periaatteet	181
Toinen osa — Unionin kansalaisuus	186
Kolmas osa — Yhteisön politiikka	187
I OSASTO — Tavaroiden vapaa liikkuvuus	187
1 luku — Tulliliitto	188
2 luku — Jäsenvaltioiden välisten määrällisten rajoitusten kieltäminen	189
II OSASTO — Maatalous	190
III OSASTO — Henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus	193
1 luku — Työntekijät	193
2 luku — Sijoittautumisoikeus	195
3 luku — Palvelut	197
4 luku — Pääomat ja maksut	199
IV OSASTO — Viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muu henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvä politiikka	200
V OSASTO — Liikenne	205
VI OSASTO — Kilpailua, verotusta ja lainsäädännön lähentämistä koskevat yhteiset säännöt	208
1 luku — Kilpailusäännöt	208
1 jakso — Yrityksiin sovellettavat säännöt	208
2 jakso — Valtion tuki	211
2 luku — Veroja ja maksuja koskevat määräykset	212
3 luku — Lainsäädännön lähentäminen	213

VII OSASTO	— Talous- ja rahapolitiikka	215
1 luku	— Talouspolitiikka	215
2 luku	— Rahapolitiikka	220
3 luku	— Institutionaaliset määräykset	224
4 luku	— Siirtymämääräykset	227
VIII OSASTO	— Työllisyys	235
IX OSASTO	— Yhteinen kauppapolitiikka	237
X OSASTO	— Tulliyhteistyö	238
XI OSASTO	— Sosiaalipolitiikka, koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso ...	239
1 luku	— Sosiaaliset määräykset	239
2 luku	— Euroopan sosiaalirahasto	243
3 luku	— Koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso	244
XII OSASTO	— Kulttuuri	245
XIII OSASTO	— Kansanterveys	246
XIV OSASTO	— Kuluttajansuoja	247
XV OSASTO	— Euroopan laajuiset verkot	248
XVI OSASTO	— Teollisuus	249
XVII OSASTO	— Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus	250
XVIII OSASTO	— Tutkimus ja teknologinen kehittäminen	251
XIX OSASTO	— Ympäristö	254
XX OSASTO	— Kehitysyhteistyö	256
Neljäs osa	— Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi	258

Viides osa	— Yhteisön toimielimet	260
I OSASTO	— Institutionaaliset määräykset	260
1 luku	— Toimielimet	260
1 jakso	— Euroopan parlamentti	260
2 jakso	— Neuvosto	264
3 jakso	— Komissio	266
4 jakso	— Yhteisön tuomioistuin	269
5 jakso	— Tilintarkastustuomioistuin	276
2 luku	— Toimielimiä koskevat yhteiset määräykset	278
3 luku	— Talous- ja sosiaalikomitea	282
4 luku	— Alueiden komitea	284
5 luku	— Euroopan investointipankki	286
II OSASTO	— Varainhoitoa koskevat määräykset	287
Kuudes osa	— Yleiset määräykset ja loppumääräykset	293
Loppumääräykset		302
Liitteet		
LIITE I	— Luettelo, johon viitataan tämän sopimuksen 32 artiklassa	303
LIITE II	— Merentakaiset maat ja alueet, joihin sovelletaan sopimuksen neljännän osan määräyksiä	306

II — Pöytäkirjat (pöytäkirjojen tekstiä ei esitetä)

Huomautus: Pöytäkirjoissa olevat viittaukset sopimuksen artikloihin, osastoihin ja jaksoihin on mukautettu Amsterdamin sopimuksen liitteinä olevien vastaavuustaulukoiden mukaisesti.

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyt pöytäkirjat:

— Pöytäkirja (N:o 2) Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia (1997)

- Pöytäkirja (N:o 3) Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 14 artiklan tiettyjen näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin (1997)
- Pöytäkirja (N:o 4) Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta (1997)
- Pöytäkirja (N:o 5) Tanskan asemasta (1997)

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen sekä Euroopan yhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimukseen liitetyt pöytäkirjat:

- Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisöjen perustamissopimukseen liitetty pöytäkirja (N:o 6) (1992)
- Pöytäkirja (N:o 7) toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista (1997)
- Pöytäkirja (N:o 8) Euroopan yhteisöjen toimielinten ja tiettyjen elinten ja yksikköjen sekä Europolin kotipaikan sijainnista (1997)
- Pöytäkirja (N:o 9) kansallisten kansanedustuslaitosten asemasta Euroopan unionissa (1997)

Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyt pöytäkirjat:

- Pöytäkirja (N:o 10) Euroopan investointipankin perussäännöstä (1957)
- Pöytäkirja (N:o 11) Euroopan yhteisön tuomioistuimen perussäännöstä (1957)
- Pöytäkirja (N:o 12) Italiasta (1957)
- Pöytäkirja (N:o 13) tietyistä maista peräisin olevista ja sieltä tulevista tavaroista, jotka saavat jossakin jäsenvaltiossa erityisen tuontikohtelun (1957)
- Pöytäkirja (N:o 14) Alankomaiden Antilleilla jalostettujen maaöljytuotteiden tuonnista Euroopan talousyhteisöön (1962)
- Pöytäkirja (N:o 15) Grönlantia koskevista erityisjärjestelyistä (1985)
- Pöytäkirja (N:o 16) kiinteän omaisuuden hankkimisesta Tanskassa (1992)
- Pöytäkirja (N:o 17) Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 141 artiklasta (1992)
- Pöytäkirja (N:o 18) Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä (1992)
- Pöytäkirja (N:o 19) Euroopan rahapoliittisen instituutin perussäännöstä (1992)
- Pöytäkirja (N:o 20) liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä (1992)

- Pöytäkirja (N:o 21) Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 121 artiklassa tarkoitetuista lähentymisperusteista (1992)
 - Pöytäkirja (N:o 22) Tanskasta (1992)
 - Pöytäkirja (N:o 23) Portugalista (1992)
 - Pöytäkirja (N:o 24) siirtymisestä talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen (1992)
 - Pöytäkirja (N:o 25) eräistä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan liittyvistä määräyksistä (1992)
 - Pöytäkirja (N:o 26) eräistä Tanskaa koskevista määräyksistä (1992)
 - Pöytäkirja (N:o 27) Ranskasta (1992)
 - Pöytäkirja (N:o 28) taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta (1992)
 - Pöytäkirja (N:o 29) Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta (1997)
 - Pöytäkirja (N:o 30) toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta (1997)
 - Pöytäkirja (N:o 31) jäsenvaltioiden ulkosuhteista silmällä pitäen ulkorajojen ylittämistä (1997)
 - Pöytäkirja (N:o 32) jäsenvaltioiden julkisesta yleisradiotoiminnasta (1997)
 - Pöytäkirja (N:o 33) eläinten suojelusta ja hyvinvoinnista (1997)
- Euroopan yhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimukseen liitetty pöytäkirja:
- Pöytäkirja (N:o 34) Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista (1965)

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS, SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI, RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI, ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI, HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUATAR, HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIDEN KUNINGATAR ⁽¹⁾, jotka

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET luoda perustan Euroopan kansojen yhä läheisemmälle liit-
tolle,

OVAT PÄÄTTÄNEET yhteisellä toiminnalla turvata maittensa taloudellisen ja sosiaalisen edis-
tyksen poistamalla Eurooppaa jakavat raja-aidat,

ASETTAVAT ponnistelujensa keskeiseksi tavoitteeksi kansojensa elin- ja työolojen jatkuvan
parantamisen,

TUNNUSTAVAT, että olemassa olevien esteiden poistamiseksi tarvitaan yhtenäistä toimintaa
takaamaan kasvun vakaus, kauppavaihdon tasapaino ja kilpailun rehellisyys,

PYRKIVÄT lujittamaan talouksiensa ykseyttä ja takaamaan niiden sopusointuisen kehityksen
vähentämällä eri alueiden välisiä eroavuuksia ja muita heikommassa asemassa olevien alueiden
jälkeenjääneisyyttä,

HALUAVAT yhteisellä kauppapolitiikalla edistää kansainvälisen kaupan rajoitusten asteittaista
poistamista,

PYRKIVÄT lujittamaan sitä yhteisvastuullisuutta, joka yhdistää Eurooppaa ja merentakaisia
maita, ja haluavat turvata niiden hyvinvoinnin kehityksen Yhdistyneiden Kansakuntien perus-
kirjan periaatteiden mukaisesti, ja

OVAT PÄÄTTÄNEET yhdistämällä tällä tavoin voimavaransa turvata ja lujittaa rauhaa ja va-
pautta ja kehottavat niitä Euroopan muita kansoja, joilla on sama ihanne, yhtymään heidän
pyrkimyksiinsä, ja

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET edistää kansojensa mahdollisimman korkeaa tiedontasoa
luomalla laajat mahdollisuudet koulutuksen saantiin sekä jatkuvan koulutuksen avulla,

OVAT TEHNEET PÄÄTÖKSEN perustaa Euroopan yhteisö ja tätä varten nimenneet täysival-
taisiksi edustajikseen:

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS:

ulkoasiainministeri Paul-Henri SPAAKin,

talousministeriön kansliapäällikön, hallitustenvälisen konferenssin Belgian valtuuskunnan
puheenjohtajan, paroni J. Ch. SNOY ET D'OPPUERSin;

(¹) Tanskan kuningaskunta, Helleenien tasavalta, Espanjan kuningaskunta, Irlanti, Itävallan tasavalta, Portugalin tasavalta, Suomen tasavalta, Ruotsin kuningaskunta sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ovat sittemmin liittyneet jäseniksi Euroopan yhteisöön.

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI:

liittokansleri, tohtori Konrad ADENAUERin,
ulkoasiainministeriön valtiosihteerin, professori, tohtori Walter HALLSTEINin;

RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri Christian PINEAUn,
ulkoasiainministeriön valtiosihteerin Maurice FAUREn;

ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ministerineuvoston puheenjohtajan Antonio SEGNIn,
ulkoasiainministeri, professori Gaetano MARTINOn;

HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUATAR:

pääministeri ja ulkoasiainministeri Joseph BECHin,
suurlähettiläs, hallitustenvälisen konferenssin Luxemburgin valtuuskunnan puheenjohtajan
Lambert SCHAUSin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIKEN KUNINGATAR:

ulkoasiainministeri Joseph LUNSin,
hallitustenvälisen konferenssin Alankomaiden valtuuskunnan puheenjohtajan J. LINT-
HORST HOMANin;

JOTKA vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa ovat sopineet seuraavaa:

ENSIMMÄINEN OSA

PERIAATTEET

1 artikla (ent. 1 artikla)

Tällä sopimuksella KORKEAT SOPIMUSPUOLET perustavat keskenään EUROOPAN YHTEISÖN.

2 artikla (ent. 2 artikla)

Yhteisön päämääränä on yhteismarkkinoiden toteuttamisella ja talous- ja rahaliiton perustamisella sekä 3 ja 4 artiklassa tarkoitetun yhteisen politiikan tai yhteisen toiminnan toteuttamisella edistää taloudellisen toiminnan sopusointuista, tasapainoista ja kestävästä kehitystä koko yhteisössä, työllisyyden ja sosiaalisen suojelemisen korkeaa tasoa, miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, kestävästä kasvusta, joka ei edistä rahan arvon alenemista, edistää hyvää kilpailukykyä ja talouden suorituskyvyn korkeaa lähentymisastetta, ympäristönsuojelun korkeaa tasoa ja ympäristön laadun parantamista, elintason ja elämän laadun nousua sekä taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja yhteisvastuullisuutta jäsenvaltioiden välillä.

3 artikla (ent. 3 artikla)

1. Edellä 2 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisön toimintaan sisältyy tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin ja siinä määrätyssä aikataulussa:

- a) tavaroiden tuontiin ja vientiin kohdistuvien tullien ja määrällisten rajoitusten sekä muiden vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltäminen jäsenvaltioiden väliltä;
- b) yhteinen kauppapolitiikka;
- c) sisämarkkinat, joille on ominaista, että tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaata liikkuvuutta rajoittavat esteet poistetaan jäsenvaltioiden väliltä;
- d) jäljempänä IV osastossa määrätyt henkilöiden maahantuloa ja liikkumista koskevat toimenpiteet;
- e) yhteinen maatalouspolitiikka ja kalastuspolitiikka;
- f) yhteinen liikennepolitiikka;
- g) järjestelmä, jolla taataan, ettei kilpailu sisämarkkinoilla vääristy;
- h) jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön lähentäminen siinä määrin kuin se on tarpeen yhteismarkkinoiden toiminnan kannalta;
- i) jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan yhteensovittamisen edistäminen tämän politiikan tehostamiseksi kehittämällä yhteensovitettu työllisyysstrategia;
- j) sosiaalipolitiikka, johon sisältyy Euroopan sosiaalirahasto;
- k) taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittaminen;
- l) ympäristöpolitiikka;

- m) yhteisön teollisuuden kilpailukyvyyn lujittaminen;
- n) tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen edistäminen;
- o) Euroopan laajuisten verkkojen perustamisen ja kehittämisen rohkaiseminen;
- p) myötävaikuttaminen korkean terveyden suojelun tason saavuttamiseen;
- q) myötävaikuttaminen korkealaatuisen koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen edistämiseen sekä siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi;
- r) kehitysyhteistyöpolitiikka;
- s) merentakaisen maiden ja alueiden assosiointi kaupankäynnin lisäämiseksi sekä yhteiset pyrkimykset taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi;
- t) myötävaikuttaminen kuluttajansuojan lujittamiseen;
- u) toimenpiteet energian, pelastuspalvelun ja matkailun aloilla.

2. Toteuttaessaan tässä artiklassa tarkoitettua toimintaa yhteisö pyrkii poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa.

4 artikla (ent. 3 a artikla)

1. Edellä 2 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi jäsenvaltioiden ja yhteisön toimintaan sisältyy tässä sopimuksessa määrätyn edellytyksin ja siinä määrättyssä aikataulussa sellaisen talouspolitiikan käyttöön ottaminen, joka perustuu jäsenvaltioiden talouspolitiikan tiiviiseen yhteensovittamiseen, sisämarkkinoihin ja yhteisten tavoitteiden määrittelemiseen ja jota harjoitetaan vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.

2. Sen ohella tähän toimintaan sisältyy tässä sopimuksessa määrätyn edellytyksin ja siinä määrättyssä aikataulussa sekä siinä määrättyjä menettelyjä noudattaen valuuttakurssien peruuttamaton vahvistaminen, joka johtaa yhtenäisvaluutan, ecun käyttöön ottamiseen sekä sellaisen yhtenäisen rahapolitiikan ja sellaisen yhtenäisen valuuttapolitiikan määrittelemiseen ja harjoittamiseen, joiden ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta, ja mainittua tavoitetta kuitenkin rajoittamatta tukea yleistä talouspolitiikkaa yhteisössä vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.

3. Tämä jäsenvaltioiden ja yhteisön toiminta merkitsee, että seuraavia johtavia periaatteita noudatetaan: vakaa hintataso, terve julkistalous ja rahatalous sekä kestävä maksutase.

5 artikla (ent. 3 b artikla)

Yhteisö toimii sille tällä sopimuksella annetun toimivallan ja asetettujen tavoitteiden rajoissa.

Aloilla, jotka eivät kuulu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, yhteisö toissijaisuusperiaatteen mukaisesti toimii vain siinä tapauksessa ja siinä laajuudessa kuin jäsenvaltiot eivät voi riittäväällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, jotka suunnitellun toiminnan laajuuden tai vaikutusten takia voidaan tämän vuoksi toteuttaa paremmin yhteisön tasolla.

Yhteisön toiminnassa ei saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

6 artikla (ent. 3 c artikla)

Ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä 3 artiklassa tarkoitetun yhteisön politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen, erityisesti kestävän kehityksen edistämiseksi.

7 artikla (ent. 4 artikla)

1. Yhteisölle uskottuja tehtäviä hoitavat:

— EUROOPAN PARLAMENTTI,

— NEUVOSTO,

— KOMISSIO,

— TUOMIOISTUIN,

— TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN.

Kukin toimielin toimii sille tällä sopimuksella annettujen toimivaltuuksien rajoissa.

2. Neuvostoa ja komissiota avustavat neuvoa-antava talous- ja sosiaalikomitea sekä neuvoa-antava alueiden komitea.

8 artikla (ent. 4 a artikla)

Perustetaan tässä sopimuksessa määrättyjä menettelyjä noudattaen Euroopan keskuspankkijärjestelmä, jäljempänä "EKPJ", sekä Euroopan keskuspankki, jäljempänä "EKP"; ne toimivat niille tällä sopimuksella sekä siihen liitettyllä EKPJ:n ja EKP:n perussäännöllä, jäljempänä "EKPJ:n perussääntö", annettujen valtuuksien rajoissa.

9 artikla (ent. 4 b artikla)

Perustetaan Euroopan investointipankki, joka toimii sille tällä sopimuksella sekä siihen liitettyllä perussäännöllä annettujen toimivaltuuksien rajoissa.

10 artikla (ent. 5 artikla)

Jäsenvaltiot toteuttavat kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia tästä sopimuksesta tai yhteisön toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi. Ne helpottavat yhteisön päämäärän toteuttamista.

Ne pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

11 artikla (ent. 5 a artikla)

1. Jäsenvaltioille, jotka aikovat toteuttaa keskenään tiiviimpää yhteistyötä, voidaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 43 ja 44 artiklan mukaisesti myöntää oikeus käyttää tässä sopimuksessa määrättyjä toimieliimiä, menettelyjä ja järjestelyjä sillä edellytyksellä, että tämä yhteistyö:

- a) ei koske aloja, jotka kuuluvat yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan;
- b) ei vaikuta yhteisön politiikkaan, toimiin tai ohjelmiin;
- c) ei koske unionin kansalaisuutta tai saata jäsenvaltioiden kansalaisia keskenään eriarvoiseen asemaan;
- d) ei ylitä yhteisölle tällä sopimuksella annetun toimivallan rajoja;
- e) ei ole keino syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan rajoittamiseen eikä vääristä niiden välisen kilpailun edellytyksiä.

2. Neuvosto myöntää 1 kohdassa tarkoitetun oikeuden määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että se esittämistään tärkeistä kansalliseen politiikkaan liittyvistä syistä aikoo vastustaa oikeuden myöntämistä määräenemmistöllä, asiasta ei äänestetä. Neuvosto voi määräenemmistöllä pyytää, että asia saatetaan valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuvan neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

Jäsenvaltiot, jotka aikovat toteuttaa 1 kohdassa tarkoitettua tiiviimpää yhteistyötä, voivat esittää pyynnön komissiolle, joka voi tehdä asiasta ehdotuksen neuvostolle. Jos komissio ei tee ehdotusta, se antaa asianomaisille jäsenvaltioille tiedon päätöksensä perusteluista.

3. Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua tämän artiklan mukaiseen yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja komissiolle, joka antaa neuvostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Komissio tekee asiassa päätöksen neljän kuukauden kuluessa siitä, kun ilmoitus tehtiin ja päättää samalla tarpeellisina pitämistään erityisjärjestelyistä.

4. Yhteistyötoimien toteuttamiseksi vaadittaviin säädöksiin ja päätöksiin sovelletaan kaikkia tämän sopimuksen asiaa koskevia määräyksiä, jollei tässä artiklassa tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 43 ja 44 artiklassa toisin määrätä.

5. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita niiden määräysten soveltamista, jotka ovat Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyssä pöytäkirjassa.

12 artikla (ent. 6 artikla)

Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä tämän sopimuksen soveltamisalalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen erityismääräysten soveltamista.

Neuvosto voi 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toteuttaa sääntelyn tällaisen syrjinnän kieltämiseksi.

13 artikla (ent. 6 a artikla)

Neuvosto voi tässä sopimuksessa yhteisölle uskotun toimivallan rajoissa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista.

14 artikla (ent. 7 a artikla)

1. Yhteisö hyväksyy toimenpiteet, joiden tarkoituksena on toteuttaa sisämarkkinat asteittain 31 päivänä joulukuuta 1992 päättyvän kauden kuluessa tämän artiklan, 15 ja 26 artiklan, 47 artiklan 2 kohdan sekä 49, 80, 93 ja 95 artiklan mukaisesti, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista.

2. Sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

3. Neuvosto määrittelee määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ne suuntaviivat ja edellytykset, jotka ovat tarpeen tasapainoisen edistymisen takaamiseksi kaikilla kyseisillä aloilla.

15 artikla (ent. 7 c artikla)

Laatiessaan ehdotuksiaan 14 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi komissio ottaa huomioon sen, kuinka paljon tiettyjen eri kehitystasoilla olevien kansantalouksien täytyy ponnistella sisämarkkinoiden toteuttamiskauden aikana, ja se voi tehdä ehdotuksia aiheellisiksi säännöksiksi.

Jos nämä säännökset ovat muodoltaan poikkeussäännöksiä, niiden tulee olla väliaikaisia ja sellaisia, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä yhteismarkkinoiden toiminnalle.

16 artikla (ent. 7 d artikla)

Ottaen huomioon yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tärkeän aseman unionin yhteisten arvojen joukossa ja niiden merkityksen sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämässä yhteisö ja jäsenvaltiot huolehtivat kukin toimivaltansa mukaisesti ja tämän sopi-

muksen soveltamisalalla siitä, että tällaiset palvelut toimivat sellaisin perustein ja edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 73, 86 ja 87 artiklan soveltamista.

TOINEN OSA

UNIONIN KANSALAISSUUS

17 artikla (ent. 8 artikla)

1. Otetaan käyttöön unionin kansalaisuus. Unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus. Unionin kansalaisuus täydentää, mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta.
2. Unionin kansalaisilla on tässä sopimuksessa määrätyt oikeudet ja velvollisuudet.

18 artikla (ent. 8 a artikla)

1. Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei tässä sopimuksessa määrätystä tai sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetystä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu.
2. Neuvosto voi antaa säännöksiä 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuksien käyttämisen helpottamiseksi; jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, neuvosto tekee ratkaisunsa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen. Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa tässä tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti.

19 artikla (ent. 8 b artikla)

1. Jokaisella unionin kansalaisella on kunnallinen äänioikeus ja vaalikelpoisuus jäsenvaltiossa, jossa hän asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole, samoin edellytyksin kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla. Tätä oikeutta käytetään niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jotka neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan; näihin yksityiskohtaisiin sääntöihin voi sisältyä poikkeussäännöksiä, jos ne ovat perusteltuja jonkin jäsenvaltion erityisten ongelmien takia.
2. Jokaisella unionin kansalaisella on äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa jäsenvaltiossa, jossa hän asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole, samoin edellytyksin kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 190 artiklan 4 kohdan ja sen soveltamisesta annettujen säännösten soveltamista. Tätä oikeutta käytetään niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jotka neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan; näihin yksityiskohtaisiin sääntöihin voi sisältyä poikkeussäännöksiä, jos ne ovat perusteltuja jonkin jäsenvaltion erityisten ongelmien takia.

20 artikla (ent. 8 c artikla)

Jokainen unionin kansalainen saa kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, suojelua minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset. Jäsenvaltiot vahvistavat tarpeelliset säännöt keskenään ja aloittavat tällaisen suojelun turvaamiseksi tarvittavat kansainväliset neuvottelut.

21 artikla (ent. 8 d artikla)

Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vedota Euroopan parlamenttiin 194 artiklan mukaisesti.

Jokainen unionin kansalainen voi kääntyä 195 artiklan mukaisesti asetettavan oikeusasiamiehen puoleen.

Jokainen unionin kansalainen voi kirjoittaa tässä artikkelissa tai 7 artikkelissa tarkoitettulle toimielimelle tai elimelle jollakin 314 artikkelissa mainitulla kielellä ja saada vastauksen samalla kielellä.

22 artikla (ent. 8 e artikla)

Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle joka kolmas vuosi kertomuksen tämän osan määräysten soveltamisesta. Tässä kertomuksessa otetaan huomioon unionin kehitys.

Tältä pohjalta, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista, neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan antaa tässä osassa tarkoitettujen oikeuksien täydentämisestä säännöksiä, joiden hyväksymistä jäsenvaltioiden valtiosääntöjen asettamien vaatimusten mukaisesti se suosittaa jäsenvaltioille.

KOLMAS OSA

YHTEISÖN POLITIIKKA

I OSASTO

TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

23 artikla (ent. 9 artikla)

1. Yhteisön perustana on tulliliitto, joka käsittää kaiken tavaroiden kaupan ja merkitsee, että vienti- ja tuontitullit sekä kaikki vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä ja että toteutetaan yhteinen tullitariffi suhteessa kolmansiin maihin.

2. Tämän osaston 25 artiklan ja 2 luvun määräyksiä sovelletaan jäsenvaltioista peräisin oleviin tuotteisiin sekä sellaisiin kolmansista maista tuleviin tuotteisiin, jotka ovat jäsenvaltioissa vapaassa vaihdannassa.

24 artikla (ent. 10 artikla)

Kolmansista maista tulevien tuotteiden katsotaan olevan jäsenvaltiossa vapaassa vaihdannassa, jos tuontimuodollisuuksia on noudatettu ja tuotteista on tässä jäsenvaltiossa kannettu niistä menevät tullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut eikä näitä tulleja tai maksuja ole kokonaan tai osittain palautettu.

1 luku

Tulliliitto

25 artikla (ent. 12 artikla)

Tuonti- ja vientitullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä. Tämä koskee myös fiskaalisia tulleja.

26 artikla (ent. 28 artikla)

Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta yhteisen tullitariffin tullit.

27 artikla (ent. 29 artikla)

Hoitaessaan tässä luvussa määrättyjä tehtäviään komissio pitää lähtökohtanaan:

- a) tarvetta edistää jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välistä kauppaa;
- b) kilpailun edellytysten kehitystä yhteisössä siltä osin kuin se parantaa yritysten kilpailukykyä;
- c) raaka-aineiden ja puolivalmisteiden saantia koskevia yhteisön tarpeita, jolloin komissio huolehtii siitä, että jäsenvaltioiden välisiä kilpailun edellytyksiä valmiiden tuotteiden osalta ei vääristetä;
- d) tarvetta välttää vakavia häiriöitä jäsenvaltioiden taloudessa sekä tarvetta varmistaa tuotannon järkiperäinen kehitys ja kulutuksen kasvu yhteisössä.

2 luku

Jäsenvaltioiden välisten määrällisten rajoitusten kieltäminen*28 artikla* (ent. 30 artikla)

Jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

29 artikla (ent. 34 artikla)

Jäsenvaltioiden väliset viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

30 artikla (ent. 36 artikla)

Mitä 28 ja 29 artiklassa määrätään, ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

31 artikla (ent. 37 artikla)

1. Jäsenvaltiot mukauttavat kaupallisia valtion monopolejaan niin, että tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa ehdoissa ei syrjitä jäsenvaltioiden kansalaisia.

Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan kaikkiin toimielimiin, joiden välityksellä jäsenvaltio lain nojalla tai tosiasiallisesti suoraan tai välillisesti valvoo tai ohjaa jäsenvaltioiden välistä tuontia tai vientiä taikka olennaisesti vaikuttaa siihen. Näitä määräyksiä sovelletaan myös monopoleihin, jotka perustuvat valtion myöntämään yksinoikeuteen.

2. Jäsenvaltiot eivät toteuta uusia toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa 1 kohdan periaatteiden kanssa tai joilla rajoitetaan jäsenvaltioiden välisten tullien ja määrällisten rajoitusten kieltämistä koskevien artiklojen soveltamisalaa.

3. Jos kaupalliseen valtion monopoliin liittyy sääntely, jonka tarkoituksena on helpottaa maataloustuotteiden menekkiä tai varmistaa niistä paras mahdollinen tuotto, tätä artiklaa sovellettaessa on tarpeen antaa yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee.

II OSASTO MAATALOUS

32 artikla (ent. 38 artikla)

1. Yhteismarkkinat käsittävät myös maatalouden ja maataloustuotteiden kaupan. Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin.
2. Yhteismarkkinoiden toteuttamista koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei 33—38 artiklassa toisin määrätä.
3. Tuotteet, joihin sovelletaan 33—38 artiklan määräyksiä, mainitaan tämän sopimuksen liitteessä I olevassa luettelossa.
4. Maataloustuotteiden yhteismarkkinoiden toiminnan ja kehittämisen yhteydessä on toteutettava yhteinen maatalouspolitiikka.

33 artikla (ent. 39 artikla)

1. Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on:
 - a) lisätä maatalouden tuottavuutta edistämällä teknistä kehitystä sekä varmistamalla, että maataloustuotantoa kehitetään järkipäisesti ja että tuotannontekijöitä, varsinkin työvoimaa, hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla;
 - b) taata näin maatalousväestölle kohtuullinen elintaso erityisesti lisäämällä maataloudessa työskentelevien henkeä kohti laskettuja tuloja;
 - c) vakauttaa markkinat;
 - d) varmistaa tarvikkeiden saatavuus;
 - e) taata kohtuulliset kuluttajahinnat.
2. Yhteistä maatalouspolitiikkaa ja sen mahdollisia erityismenetelmiä suunniteltaessa otetaan huomioon:
 - a) maatalouselinkeinon erityisluonne, joka johtuu maatalouden yhteiskunnallisesta rakenteesta sekä eri maatalousalueiden välisistä rakenteellisista eroista ja luonnonolojen eroista;

- b) tarve toteuttaa aiheelliset mukautukset asteittain;
- c) se, että maatalous on jäsenvaltioissa tuotannonala, joka liittyy läheisesti talouteen kokonaisuudessaan.

34 artikla (ent. 40 artikla)

1. Edellä 33 artiklassa lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi toteutetaan yhteinen maatalouden markkinajärjestely.

Tuotteen mukaan järjestelynä on jokin seuraavista:

- a) yhteiset kilpailusäännöt;
- b) erilaisten kansallisten markkinajärjestelyjen pakollinen yhteensovittaminen;
- c) Euroopan markkinajärjestely.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu yhteinen järjestely voi käsittää kaikki 33 artiklassa lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet, erityisesti hintasääntelyn, tuen tuotteiden tuotantoa ja myyntiä varten, varastoimis- ja tasausjärjestelyt sekä yhteiset viennin ja tuonnin vakauttamisjärjestelmät.

Yhteisen järjestelyn tulee rajoittua vain 33 artiklassa lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseen, eikä siinä saa syrjiä tuottajia tai kuluttajia yhteisössä.

Mahdollisen yhteisen hintapolitiikan tulee pohjautua yhteisiin perusteisiin ja yhdenmukaisiin laskentamenetelmiin.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun yhteisen järjestelyn tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan perustaa yksi tai useampi maatalouden ohjaus- ja tukirahasto.

35 artikla (ent. 41 artikla)

Edellä 33 artiklassa lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi yhteisessä maatalouspolitiikassa voidaan:

- a) sovittaa tehokkaalla tavalla yhteen pyrkimykset ammatillisessa koulutuksessa, tutkimuksessa ja maatalous-neuvonnassa, jolloin voidaan yhteisesti rahoittaa hankkeita tai laitoksia;
- b) yhteisin toimin edistää joidenkin tuotteiden kulutusta.

36 artikla (ent. 42 artikla)

Maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan sovelletaan kilpailusääntöjä koskevan luvun määräyksiä vain siltä osin kuin neuvosto 37 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti ja niissä määrättyä menettelyä noudattaen sekä ottaen huomioon 33 artiklassa luetellut tavoitteet määrittää.

Neuvosto voi erityisesti antaa luvan tuen myöntämiseen:

- a) rakenteellisista syistä tai luonnonolojen vuoksi epäedullisessa asemassa olevien yritysten suojelemiseksi;
- b) taloudellisten kehitysohjelmien mukaisesti.

37 artikla (ent. 43 artikla)

1. Yhteisen maatalouspolitiikan suuntaviivojen laatimista varten komissio kutsuu heti tämän sopimuksen tultua voimaan koolle jäsenvaltioiden konferenssin, jonka tehtävänä on jäsenvaltioiden maatalouspolitiikan vertaileminen erityisesti laatimalla selvitys jäsenvaltioiden tuotantomahdollisuuksista ja tarpeista.

2. Ottaen huomioon 1 kohdassa tarkoitetun konferenssin työn tulokset komissio tekee kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan ehdotuksia yhteisen maatalouspolitiikan suunnittelemisesta, sen toteuttamisesta ja kansallisten järjestelyjen korvaamisesta jollakin 34 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla järjestelmällä sekä tässä osastossa erityisesti mainittujen toimenpiteiden toteuttamisesta.

Näissä ehdotuksissa on otettava huomioon tässä osastossa mainittujen maatalousasioiden keskinäinen riippuvuus.

Neuvosto antaa määräenemmistöllä, komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan asetuksia ja direktiivejä sekä tekee päätöksiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta suositusten antamista.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä edellistä kohtaa noudattaen korvata kansalliset markkinajärjestelyt 34 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla yhteisellä järjestelyllä, jos:

- a) yhteinen järjestely antaa niille korvaamista vastustaville jäsenvaltioille, joilla on kansallinen järjestely kyseistä tuotantoa varten, yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee; tällöin otetaan huomioon mahdollisen mukauttamisen ja tarpeellisen erikoistumisen aikataulu; ja
- b) tämä järjestely takaa kaupankäynnille yhteisössä vastaavat edellytykset kuin kansallisilla markkinoilla.

4. Jos joitakin raaka-aineita varten muodostetaan yhteinen järjestely ennen kuin on olemassa yhteinen järjestely vastaavia jalostettuja tuotteita varten, näitä raaka-aineita voidaan tuoda yhteisön ulkopuolelta, jos niitä käytetään jalostettuihin tuotteisiin, jotka on tarkoitettu vietäviksi kolmansiin maihin.

38 artikla (ent. 46 artikla)

Jos jotakin tuotetta koskee jäsenvaltiossa sellainen kansallinen markkinajärjestely tai siihen sovelletaan sellaista vaikutukseltaan vastaavaa kansallista sääntelyä, joka vaikuttaa toisen jäsenvaltion vastaavanlaiseen tuotantoon, jäsenvaltiot perivät tasoitusmaksua tuotaessa tätä tuotetta jäsenvaltiosta, jossa kyseinen järjestely on tai jossa kyseistä sääntelyä sovelletaan, jollei tämä valtio peri tasoitusmaksua tuotteen viennistä.

Komissio vahvistaa nämä maksut niin suuriksi kuin tasapainon palauttamiseksi on tarpeen; komissio voi myös antaa luvan muihin toimenpiteisiin, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt se määrittelee.

III OSASTO

HENKILÖIDEN, PALVELUJEN JA PÄÄOMIEN VAPAA LIKKUVUUS

1 luku

Työntekijät

39 artikla (ent. 48 artikla)

1. Turvataan työntekijöiden vapaa liikkuvuus yhteisössä.
2. Se merkitsee, että kaikki kansalaisuuteen perustuva jäsenvaltioiden työntekijöiden syrjintä työsopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa poistetaan.
3. Yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden vuoksi perustelluin rajoituksin se sisältää oikeuden:
 - a) hakea tosiasiallisesti tarjottua työtä;
 - b) liikkua tässä tarkoituksessa vapaasti jäsenvaltioiden alueella;
 - c) oleskella jäsenvaltion alueella työn tekemiseksi tämän valtion kotimaisten työntekijöiden työsuhdetta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti;
 - d) työsuhteen päätyttyä jäädä jäsenvaltion alueelle komission antamissa soveltamisasetuksissa säädetyin edellytyksin.
4. Tämän artiklan määräykset eivät koske julkishallinnon palvelussuhteita.

40 artikla (ent. 49 artikla)

Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivein tai asetuksin ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen 39 artiklassa tarkoitetun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi, erityisesti:

- a) varmistamalla kansallisten työvoimaviranomaisten kiinteän yhteistoiminnan;
- b) poistamalla sellaiset kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat hallinnolliset menettelyt ja käytännöt sekä avoinna oleviin työpaikkoihin pääsyä koskevat määräajat, joiden voimassa pitäminen olisi esteenä työntekijöiden liikkuvuuden vapauttamiselle;
- c) poistamalla kaikki sellaiset kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat määräajat ja muut rajoitukset, joilla asetetaan muiden jäsenvaltioiden työntekijöille erilaiset työpaikan vapaata valintaa koskevat ehdot kuin jäsenvaltion kotimaisille työntekijöille;
- d) toteuttamalla järjestelmiä, joiden avulla työtä välitetään ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan välinen tasapaino säilytetään siten, että eri alueilla ja teollisuudenaloilla vältetään elintasoa ja työllisyyttä uhkaavat vakavat vaarat.

41 artikla (ent. 50 artikla)

Jäsenvaltiot edistävät nuorten työntekijöiden vaihtoa osana yhteistä toimintaohjelmaa.

42 artikla (ent. 51 artikla)

Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen komission ehdotuksesta sellaiset sosiaaliturvan alan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi, erityisesti ottamalla käyttöön järjestelmän, joka turvaa siirtotyöläisille ja heidän huollettavilleen sen, että:

- a) kaudet, jotka eri maiden lainsäädännön mukaan otetaan huomioon oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi, lasketaan yhteen;
- b) etuudet maksetaan jäsenvaltioiden alueella asuville.

Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti.

2 luku

Sijoittautumisoikeus*43 artikla (ent. 52 artikla)*

Jäljempänä olevien määräysten mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Myös kielletään rajoitukset, jotka estävät jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita jäsenvaltion kansalaisia perustamasta kauppaedustajan liikkeitä, sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä.

Jollei pääomia koskevan luvun määräyksistä muuta johdu, sijoittautumisvapauteen kuuluu oikeus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäistä ammattia sekä oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä, erityisesti 48 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuja yhtiöitä, niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia.

44 artikla (ent. 54 artikla)

1. Neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivein säännöksiä sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi tietyllä toimialalla.

2. Neuvosto ja komissio suorittavat niille edellä määrätyt tehtävät erityisesti:

- a) suomalla yleensä etusijan niille toimialoille, joilla sijoittautumisvapaus vaikuttaa hyvin suotuisasti tuotantoon ja kauppaan;
- b) varmistamalla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen kiinteän yhteistoiminnan saadakseen tietoa niiden eri toimialojen erityisolosta yhteisössä, joita asia koskee;
- c) poistamalla kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat sellaiset hallinnolliset menettelyt ja käytännöt, joiden voimassa pitäminen olisi sijoittautumisvapauden esteenä;
- d) huolehtimalla jäsenvaltion alueella työtä tekevien, toisesta jäsenvaltiosta olevien työntekijöiden mahdollisuudesta jäädä tämän valtion alueelle harjoittamaan itsenäistä ammattia, jos he täyttävät ne edellytykset, jotka heidän olisi täytettävä, jos he tulisivat tähän jäsenvaltioon silloin, kun he aikovat ryhtyä harjoittamaan tätä ammattia;
- e) tekemällä jäsenvaltion kansalaisille mahdolliseksi hankkia ja käyttää toisen jäsenvaltion alueella olevaa kiinteää omaisuutta, sikäli kuin se ei ole ristiriidassa 33 artiklan 2 kohdassa määrättyjen periaatteiden kanssa;
- f) poistamalla jokaisella kyseeseen tulevalla toimialalla sijoittautumisvapauden rajoitukset asteittain niin edellytyksistä, jotka koskevat kauppaedustajan liikkeiden, sivuliikkeiden ja ty-

täryhtiöiden perustamista jäsenvaltion alueelle, kuin edellytyksistä, jotka koskevat päätoimipaikan henkilöstön pääsyä näiden johto- ja valvontatehtäviin;

- g) sovittamalla tarpeen mukaan yhteen ja pyrkimällä tekemään samanvertaisiksi ne takeet, joita jäsenvaltioissa edellytetään 48 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten etujen turvaamiseksi;
- h) huolehtimalla siitä, että jäsenvaltioiden myöntämä tuki ei vääristä sijoittautumisen edellytyksiä.

45 artikla (ent. 55 artikla)

Tämän luvun määräyksiä ei jäsenvaltiossa sovelleta toimintaan, joka jatkuvasti tai tilapäisesti liittyy julkisen vallan käyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa.

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta päättää, että tämän luvun määräykset eivät koske tiettyä toimintaa.

46 artikla (ent. 56 artikla)

1. Tämän luvun määräykset ja niiden nojalla toteutetut toimenpiteet eivät rajoita niiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten soveltamista, joiden mukaan ulkomaalaisiin sovelletaan erityissääntelyä yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden perusteella.
2. Neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit edellä mainittujen säännösten yhteensovittamisesta.

47 artikla (ent. 57 artikla)

1. Helpottaakseen itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivejä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta.
2. Samaa tarkoitusta varten neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa direktiiveistä kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti, jos niiden panemiseksi täytäntöön ainakin yhdessä jäsenvaltiossa on muutettava niitä ammatin harjoittamisesta lailla säädettyjä periaatteita, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden koulutusta ja ammattiin pääsyn edellytyksiä. Muissa tapauksissa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.
3. Lääkäriammattia, lääketieteeseen liittyviä ammatteja ja apteekkialan ammatteja koskevien rajoitusten asteittainen poistaminen riippuu niiden harjoittamisen edellytysten yhteensovittamisesta eri jäsenvaltioissa.

48 artikla (ent. 58 artikla)

Jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetut yhtiöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön alueella, rinnastetaan tämän luvun määräyksiä sovellettaessa luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia.

Yhtiöillä tarkoitetaan siviili- ja kauppaoikeudellisia yhtiöitä, osuustoiminnallisia yhtiöitä sekä muita julkis- tai yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, lukuun ottamatta niitä, jotka eivät tavoittele voittoa.

3 luku

Palvelut*49 artikla* (ent. 59 artikla)

Jäljempänä olevien määräysten mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat muuhun yhteisön valtioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja yhteisössä.

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ulottaa tämän luvun määräykset koskemaan myös sellaisia palvelujen tarjoajia, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia, mutta jotka ovat sijoittautuneet yhteisöön.

50 artikla (ent. 60 artikla)

Tässä sopimuksessa palveluilla tarkoitetaan suorituksia, joista tavallisesti maksetaan korvaus ja joita määräykset tavaroiden, pääomien tai henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta eivät koske.

Palveluihin kuuluu erityisesti:

- a) teollinen toiminta;
- b) kaupallinen toiminta;
- c) käsityöläistoiminta;
- d) vapaiden ammattien harjoittamiseen kuuluva toiminta.

Palvelun tarjoaja saa tilapäisesti harjoittaa toimintaansa valtiossa, jossa palvelu tarjotaan, niillä edellytyksillä, jotka tämä valtio asettaa kansalaisilleen, sanotun kuitenkin rajoittamatta sijoittautumisoikeutta koskevan luvun määräysten soveltamista.

51 artikla (ent. 61 artikla)

1. Palvelujen tarjoamisen vapauteen liikenteen alalla sovelletaan liikennettä koskevan osaston määräyksiä.
2. Pääomien liikkuvuuteen liittyvät pankki- ja vakuutuspalvelut vapautetaan yhdessä pääomanliikkeiden vapauttamisen kanssa.

52 artikla (ent. 63 artikla)

1. Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja Euroopan parlamenttia kuultuaan direktiivein säännöksiä tietyn palvelun vapauden toteuttamiseksi.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja direktiivejä annettaessa etusijalla ovat yleensä palvelut, jotka suoraan vaikuttavat tuotantokustannuksiin tai joiden vapauttaminen osaltaan edistää tarvaroiden kauppaa.

53 artikla (ent. 64 artikla)

Jäsenvaltiot ovat valmiit etenemään palvelujen vapauttamisessa pidemmälle kuin 52 artiklan 1 kohdan nojalla annetuissa direktiiveissä säädetään, jos niiden yleinen taloudellinen tilanne ja olot asianomaisella elinkeinoelämän alalla sen sallivat.

Komissio antaa asiasta suosituksia niille jäsenvaltioille, joita asia koskee.

54 artikla (ent. 65 artikla)

Kunnes rajoitukset, jotka koskevat palvelujen tarjoamisen vapautta, on poistettu, kukin jäsenvaltio soveltaa näitä rajoituksia 49 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuihin palvelujen tarjoajiin heidän kansalaisuudestaan tai asuinpaikastaan riippumatta.

55 artikla (ent. 66 artikla)

Mitä 45—48 artiklassa määrätään, sovelletaan tässä luvussa tarkoitettuihin kysymyksiin.

4 luku

Pääomat ja maksut*56 artikla* (ent. 73 b artikla)

1. Tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.
2. Tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat maksuja jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

57 artikla (ent. 73 c artikla)

1. Mitä 56 artiklassa määrätään, ei estä soveltamasta kolmansiin maihin sellaisia rajoituksia, jotka ovat kansallisen lainsäädännön tai yhteisön oikeuden mukaan voimassa 31 päivänä joulukuuta 1993 ja jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille.
2. Pyrkien mahdollisimman laajalti toteuttamaan jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisen pääomien vapaan liikkuvuuden tavoitteen neuvosto voi määränemistöllä komission ehdotuksesta toteuttaa toimenpiteitä, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden lukujen soveltamista. Yksimielisyys on kuitenkin niiden tässä kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisen edellytyksenä, jotka yhteisön oikeudessa merkitsevät taantumista kolmansiin maihin tai kolmansista maista suuntautuvien pääomanliikkeiden vapauttamisessa.

58 artikla (ent. 73 d artikla)

1. Mitä 56 artiklassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta:
 - a) soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella;
 - b) toteuttaa kaikki toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä, jotta estetään verotusta ja rahoituslaitosten toiminnan vakauden valvontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten rikominen, taikka säätää pääomanliikkeitä koskevista ilmoitusmenettelyistä hallinnollisten tietojen tai tilastotietojen saamiseksi taikka toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta.
2. Tämän luvun määräykset eivät rajoita sellaisten sijoittautumisoikeuden rajoitusten soveltamista, jotka ovat sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet ja menettelyt eivät saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään taikka 56 artiklassa tarkoitetun pääomien ja maksujen vapaan liikkuvuuden peiteltyä rajoittamista.

59 artikla (ent. 73 f artikla)

Jos pääomanliikkeet kolmansiin maihin tai kolmansista maista poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia talous- ja rahaliiton toiminnalle, neuvosto voi määränemmistöllä komission ehdotuksesta ja EKP:a kuultuaan enintään kuuden kuukauden ajan toteuttaa suojatoimenpiteitä suhteessa kolmansiin maihin, jos tällaiset toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen.

60 artikla (ent. 73 g artikla)

1. Jos yhteisön toimia pidetään tarpeellisina 301 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa, neuvosto voi suhteessa niihin kolmansiin maihin, joita asia koskee, mainitussa artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toteuttaa tarpeelliset kiireelliset pääomien liikkuvuutta ja maksuja koskevat toimenpiteet.

2. Ennen kuin neuvosto on toteuttanut 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, jäsenvaltio voi, vakavin poliittisin perustein ja kiireellisyysistä, suhteessa kolmanteen maahan toteuttaa pääomien liikkuvuutta ja maksuja koskevia yksipuolisia toimenpiteitä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 297 artiklan soveltamista. Näistä toimenpiteistä on annettava tieto komissiolle ja muille jäsenvaltioille viimeistään niiden tullessa voimaan.

Neuvosto voi määränemmistöllä komission ehdotuksesta päättää, että jäsenvaltion, jota asia koskee, on muutettava näitä toimenpiteitä tai kumottava ne. Neuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan parlamentille tiedon neuvoston päätöksestä.

IV OSASTO (ent. III a osasto)

VIISUMI-, TURVAPAikka- JA MAAHANMUUTTOPOLITIikka SEKÄ MUU HENKILÖIDEN VAPAAASEN LIIKKUVUUTEEN LIITTYVÄ POLITIikka

61 artikla (ent. 73 i artikla)

Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamiseksi asteittain neuvosto toteuttaa:

- a) viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta toimenpiteet henkilöiden vapaan liikkuvuuden takaamiseksi 14 artiklan mukaisesti yhdessä suoraan niihin liittyvien 62 artiklan 2 ja 3 alakohdan, 63 artiklan 1 alakohdan a alakohdan ja 2 alakohdan a alakohdan mukaisten, ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa ja maahanmuuttoa koskevien rinnakkaistoimenpiteiden kanssa, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 31 artiklan e alakohdan mukaiset toimenpiteet rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi;

- b) turvapaikkaa ja maahanmuuttoa sekä kolmansien maiden kansalaisten oikeuksien turvaamista koskevia muita 63 artiklan mukaisia toimenpiteitä;
- c) 65 artiklan mukaiset oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa koskevat toimenpiteet;
- d) 66 artiklan määräysten mukaiset aiheelliset toimenpiteet hallinnollisen yhteistyön edistämiseksi ja tiivistämiseksi;
- e) poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevat toimenpiteet, joilla Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräysten mukaisesti pyritään saavuttamaan korkea turvallisuustaso ehkäisemällä ja torjumalla rikollisuutta unionissa.

62 artikla (ent. 73 j artikla)

Neuvosto toteuttaa 67 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta:

- 1) toimenpiteet, joilla 14 artiklan mukaisesti varmistetaan, ettei sisärajojen ylittämisen yhteydessä unionin tai kolmansien maiden kansalaisiin kohdisteta henkilötarkastuksia;
- 2) jäsenvaltioiden ulkorajojen ylittämistä koskevat toimenpiteet, joilla vahvistetaan:
 - a) vaatimukset ja menettelyt, joita jäsenvaltioiden on noudatettava ulkorajoilla tapahtuvissa henkilötarkastuksissa,
 - b) enintään kolmeksi kuukaudeksi suunniteltua oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevat säännöt, erityisesti
 - i) luettelo kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske,
 - ii) viisumia myönnettäessä jäsenvaltioissa noudatettavat menettelyt ja edellytykset,
 - iii) yhtenäinen viisumin kaava, ja
 - iv) yhtenäistä viisumia koskevat säännöt;
- 3) toimenpiteet niiden edellytysten vahvistamiseksi, joiden mukaisesti kolmansien maiden kansalaiset voivat vapaasti matkustaa jäsenvaltioiden alueella enintään kolmen kuukauden ajan.

63 artikla (ent. 73 k artikla)

Neuvosto toteuttaa 67 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta:

- 1) turvapaikkaa koskevat toimenpiteet pakolaisten oikeudellista asemaa koskevan, 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyn pöytäkirjan sekä muiden asiaa koskevien sopimusten mukaisesti seuraavilla aloilla:
 - a) perusteet ja menettelyt kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi,
 - b) vähimmäisvaatimukset turvapaikanhakijoiden vastaanotosta jäsenvaltioissa,
 - c) vähimmäisvaatimukset pakolaisaseman myöntämisestä kolmansien maiden kansalaisille,
 - d) vähimmäisvaatimukset menettelystä jäsenvaltioissa pakolaisaseman myöntämisessä tai peruuttamisessa;
- 2) pakolaisia ja muita kotiseudultaan siirtymään joutuneita henkilöitä koskevat toimenpiteet seuraavilla aloilla:
 - a) vähimmäisvaatimukset tilapäisen suojelun antamisesta kolmansista maista saapuville, kotiseudultaan siirtymään joutuneille henkilöille, joita ei voida palauttaa kotimaahansa, sekä muutoin kansainvälisen suojelun tarpeessa oleville henkilöille,
 - b) pakolaisten ja kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden vastaanottamiseen ja näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakaantumisen edistäminen;
- 3) maahanmuuttopolitiikkaa koskevat toimenpiteet seuraavilla aloilla:
 - a) maahantuloa ja oleskelua koskevat edellytykset sekä menettelyt ja määräykset pitkäaikaisten viisumien ja oleskelulupien myöntämisessä jäsenvaltioissa, mukaan lukien perheiden yhdistäminen,
 - b) laitton maahantulo ja laitton oleskelu, mukaan lukien laittomasti maassa oleskelevien palauttaminen;
- 4) toimenpiteet niiden oikeuksien ja edellytysten määrittelemiseksi, joiden mukaisesti jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset saavat oleskella muissa jäsenvaltioissa.

Neuvoston 3 ja 4 alakohdan nojalla toteuttamat toimenpiteet eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai ottamasta käyttöön kyseisillä aloilla kansallisia määräyksiä, jotka ovat tämän sopimuksen ja kansainvälisten sopimusten mukaisia.

Edellä mainittu viiden vuoden määräaika ei koske 2 alakohdan b alakohdan, 3 alakohdan a alakohdan ja 4 alakohdan nojalla toteutettavia toimenpiteitä.

64 artikla (ent. 73 l artikla)

1. Tämän osaston määräyksillä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltiolla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.
2. Jos kolmansien maiden kansalaisten äkillinen ja joukoittainen maahantulo aiheuttaa yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa hätätilanteen, neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta toteuttaa enintään kuusi kuukautta kestäviä väliaikaisia toimenpiteitä kyseisten jäsenvaltioiden hyväksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

65 artikla (ent. 73 m artikla)

Toimenpiteet, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, joiden vaikutukset ulottuvat rajojen yli, toteutetaan 67 artiklan mukaisesti ja siinä määrin kuin ne ovat tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi, ovat:

a) seuraavilla aloilla tapahtuva kehittäminen ja yksinkertaistaminen:

- oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksianto valtiosta toiseen koskeva järjestelmä;
- todisteiden vastaanottamista koskeva yhteistyö;
- yksityis- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja muiden päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano;

b) lainvalintaa ja tuomioistuimen toimivallan määräytymistä koskevien jäsenvaltioiden sääntöjen yhteensopivuuden edistäminen;

c) riita-asiain oikeudenkäyntien moitteettoman sujumisen esteiden poistaminen edistämällä tarvittaessa riita-asiain oikeudenkäyntiä koskevien jäsenvaltioissa sovellettavien säännösten yhteensopivuutta.

66 artikla (ent. 73 n artikla)

Neuvosto toteuttaa 67 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen toimenpiteitä varmistaakseen jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen sekä näiden viranomaisten ja komission välisen yhteistyön tähän osastoon kuuluvilla aloilla.

67 artikla (ent. 73 o artikla)

1. Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa seuraavan viiden vuoden siirtymäkauden aikana neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komission ehdotuksesta tai jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

2. Tämän viiden vuoden kuluttua:

- neuvosto tekee ratkaisunsa komission ehdotuksesta; komissio käsittelee jäsenvaltioiden sille esittämät pyynnöt, jotka koskevat ehdotuksen tekemistä neuvostolle;
- neuvosto tekee Euroopan parlamenttia kuultuaan yksimielisesti päätöksen siitä, että 251 artiklassa tarkoitettua menettelyä sovelletaan kaikkiin tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin tai osaan niistä, ja mukautetaan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa koskevia määräyksiä.

3. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, Amsterdamin sopimuksen tultua voimaan neuvosto hyväksyy 62 artiklan 2 alakohdan b alakohdan i ja iii alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

4. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa määrätään, viiden vuoden kuluttua Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta neuvosto hyväksyy 62 artiklan 2 alakohdan b alakohdan ii ja iv alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

68 artikla (ent. 73 p artikla)

1. Tähän osastoon sovelletaan 234 artiklaa seuraavissa tilanteissa ja seuraavin edellytyksin: jos tämän osaston tulkintaan tai yhteisön toimielinten tähän osastoon perustuvien säädösten pätevyyteen ja tulkintaan liittyvä kysymys tulee esille sellaisen kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, on pyydettävä yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan asian.

2. Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole milloinkaan toimivaltaa antaa ratkaisua 62 artiklan 1 alakohdan nojalla toteutetusta toimenpiteestä tai tehdystä päätöksestä, joka koskee yleisen järjestyksen ylläpitämistä ja sisäisen turvallisuuden suojaamista.

3. Neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ratkaisua tämän osaston tai yhteisön toimielimen antaman tähän osastoon perustuvan säädöksen tulkinnasta. Yhteisöjen tuomioistuimen tällaisen pyynnön johdosta antamaa ratkaisua ei sovelleta jäsenvaltion tuomioistuimen lainvoimaisiin tuomioihin.

69 artikla (ent. 73 q artikla)

Mitä tässä osastossa määrätään, sovelletaan ottaen huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan ja Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan määräykset, sanotun kuitenkin rajoittamatta 14 artiklan eräiden näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin tehdyn pöytäkirjan soveltamista.

V OSASTO (ent. IV osasto)

LIIKENNE

70 artikla (ent. 74 artikla)

Kysymyksissä, joita tämä osasto koskee, jäsenvaltiot toteuttavat tämän sopimuksen tavoitteita yhteisellä liikennepolitiikalla.

71 artikla (ent. 75 artikla)

1. Neuvosto, 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, 70 artiklan täytäntöön panemiseksi ja liikenteen erityispiirteet huomioon ottaen:

- a) antaa yhteisiä sääntöjä, joita sovelletaan kansainväliseen liikenteeseen jäsenvaltion alueelle tai sen alueelta taikka yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta;
- b) vahvistaa ne edellytykset, joilla muut kuin jäsenvaltiossa asuvat liikenteenharjoittajat saavat harjoittaa liikennettä siellä;
- c) toteuttaa toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi;
- d) antaa muut aiheelliset säännökset.

2. Poiketen 1 kohdassa määrätystä menettelystä neuvosto antaa sellaiset liikenteen sääntelyperiaatteita koskevat säännökset, joiden soveltaminen olisi omiaan vakavasti vaikuttamaan elintasoon ja työllisyyteen joillakin alueilla sekä kuljetuskaluston käyttöön, yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan sekä ottaen huomioon tarpeen mukautua yhteismarkkinoiden toteuttamisesta johtuvaan taloudelliseen kehitykseen.

72 artikla (ent. 76 artikla)

Ennen kuin 71 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut säännökset on annettu, jäsenvaltiot eivät saa ilman neuvoston yksimielistä suostumusta muuttaa liikennettä koskevia, 1 päivänä tammikuuta 1958, tai kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymispäivänä voimassa olleita säännöksiään sellaisiksi, että ne ovat muista jäsenvaltioista oleville liikenteenharjoittajille suoralta tai välilliseltä vaikutukseltaan epäedullisempia kuin kyseisestä jäsenvaltiosta oleville liikenteenharjoittajille.

73 artikla (ent. 77 artikla)

Tuki on tämän sopimuksen mukainen, jos se on tarpeen liikenteen yhteensovittamiseksi tai korvausta julkisten palvelujen käsitteeseen kuuluvien velvoitteiden täyttämistä.

74 artikla (ent. 78 artikla)

Tämän sopimuksen nojalla toteutetuissa kuljetusmaksuja ja -ehtoja koskevissa toimenpiteissä otetaan huomioon liikenteenharjoittajien taloudellinen tilanne.

75 artikla (ent. 79 artikla)

1. Yhteisön sisäisestä liikenteestä poistetaan syrjintä, joka ilmenee siten, että liikenteenharjoittaja soveltaa kuljetettavien tavaroiden alkuperä- tai määrämaan perusteella eri kuljetusmaksuja tai -ehtoja samanlaisten tavaroiden kuljetuksiin samoilla reiteillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä neuvostoa toteuttamasta muita toimenpiteitä 71 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

3. Neuvosto toteuttaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan sääntelyn, jolla turvataan 1 kohdan määräysten täytäntöönpano.

Neuvosto voi erityisesti antaa säännökset, jotka ovat tarpeen, jotta yhteisön toimielimet voivat valvoa, että 1 kohtaa noudatetaan ja että käyttäjät saavat siitä täyden hyödyn.

4. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä kaikki 1 kohdassa tarkoitettut syrjintätapaukset ja kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee, tekee tarvittavat päätökset 3 kohdan nojalla toteutetun sääntelyn mukaisesti.

76 artikla (ent. 80 artikla)

1. Sellaiset jäsenvaltion yhteisön sisäisessä liikenteessä käytettäviksi määräämät kuljetusmaksut ja -ehdot, joilla tavalla tai toisella tuetaan tai suojellaan tiettyä yritystä tai toimialaa taikka tiettyjä yrityksiä tai toimialoja, ovat kiellettyjä, jollei komissio anna lupaa niihin.

2. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä 1 kohdassa tarkoitettut maksut ja ehdot ottaen erityisesti huomioon yhtäältä tarkoituksenmukaisen alueellisen talouspolitiikan vaatimukset, alikehittyneiden alueiden tarpeet ja niiden alueiden ongelmat, joihin poliittiset olot ovat vakavasti vaikuttaneet, sekä toisaalta tällaisten maksujen ja ehtojen vaikutukset eri liikennemuotojen väliseen kilpailuun.

Komissio tekee tarvittavat päätökset kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu kiello ei koske kilpailutariffeja.

77 artikla (ent. 81 artikla)

Maksut tai kulut, jotka liikenteenharjoittaja veloittaa rajanylityksestä kuljetusmaksujen lisäksi, eivät saa olla kohtuuttomia rajanylityksestä tosiasiallisesti aiheutuviin kustannuksiin nähden.

Jäsenvaltiot pyrkivät asteittain pienentämään näitä kustannuksia.

Komissio voi antaa jäsenvaltioille suosituksia tämän artiklan soveltamisesta.

78 artikla (ent. 82 artikla)

Tämän osaston määräykset eivät estä toteuttamasta Saksan liittotasavallassa toimenpiteitä Saksan jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi, jos toimenpiteet ovat tarpeen sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin jako on vaikuttanut.

79 artikla (ent. 83 artikla)

Komission yhteyteen perustetaan neuvoa-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden hallitusten nimeämät asiantuntijat. Komissio kuulee komiteaa liikenneasioissa, kun se katsoo sen tarpeelliseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta talous- ja sosiaalikomitean toimivaltuuksia.

80 artikla (ent. 84 artikla)

1. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen.

2. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää, annetaanko meri- ja lentoliikennettä koskevia aiheellisia säännöksiä sekä missä laajuudessa ja mitä menettelyä noudattaen niitä annetaan.

Tällöin sovelletaan 71 artiklan määräyksiä menettelystä.

VI OSASTO (ent. V osasto)

KILPAILUA, VEROTUSTA JA LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMISTÄ KOSKEVAT YHTEISET
SÄÄNNÖT

1 luku

Kilpailusäännöt

1 jakso

Yrityksiin sovellettavat säännöt

81 artikla (ent. 85 artikla)

1. Yhteismarkkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy yhteismarkkinoilla, ja erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:

- a) joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan osto- tai myyntihintoja taikka muita kauppaehtoja;
- b) joilla rajoitetaan tai valvotaan tuotantoa, markkinoita, teknistä kehitystä taikka investointeja;
- c) joilla jaetaan markkinoita tai hankintalähteitä;
- d) joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- e) joiden mukaan sopimuksen syntymisen edellytykseksi asetetaan se, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppataidan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

2. Tämän artiklan mukaan kielletyt sopimukset ja päätökset ovat mitättömiä.

3. Voidaan kuitenkin julistaa, että 1 kohdan määräykset eivät koske

- yritysten välistä sopimusta tai yritysten välisten sopimusten ryhmää,
- yritysten yhteenliittymän päätöstä tai yritysten yhteenliittymien päätösten ryhmää,
- yhdenmukaistettua menettelytapaa tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmää,

joka osaltaan tehostaa tuotantoa tai tuotteiden jakelua taikka edistää teknistä tai taloudellista kehitystä jättäen kuluttajille kohtuullisen osuuden näin saatavasta hyödyistä:

- a) asettamatta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi;
- b) antamatta näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tuotteita.

82 artikla (ent. 86 artikla)

Yhteismarkkinoille soveltumatonta ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, jos se on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

- a) kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;
- b) tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;
- c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

83 artikla (ent. 87 artikla)

1. Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan aiheelliset asetukset ja direktiivit 81 ja 82 artiklassa tarkoitettujen periaatteiden soveltamiseksi.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten tavoitteena on erityisesti:

- a) ottamalla käyttöön sakot ja uhkasakot varmistaa, että 81 artiklan 1 kohdassa ja 82 artiklassa tarkoitettuja kieltoja noudatetaan;
- b) vahvistaa 81 artiklan 3 kohdan soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt ottaen huomioon yhtäältä tarve turvata tehokas valvonta ja toisaalta tarve yksinkertaistaa hallintoa niin paljon kuin mahdollista;
- c) täsmentää tarvittaessa 81 ja 82 artiklan määräysten soveltamisala elinkeinoelämän eri aloilla;

- d) määritellä komission ja yhteisön tuomioistuimen tehtävänjako tämän kohdan määräysten soveltamisessa;
- e) määritellä kansallisen lainsäädännön suhde yhtäältä tämän jakson määräyksiin ja toisaalta tämän artiklan nojalla annettuihin säännöksiin.

84 artikla (ent. 88 artikla)

Ennen 83 artiklan nojalla annettujen säännösten voimaantuloa jäsenvaltioiden viranomaiset päättävät kansallista lainsäädäntöään sekä 81 artiklaa, erityisesti sen 3 kohtaa, ja 82 artiklaa noudattaen asioista, jotka koskevat sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen luovallisuutta taikka määräävän aseman väärinkäyttöä yhteismarkkinoilla.

85 artikla (ent. 89 artikla)

1. Komissio huolehtii 81 ja 82 artiklassa määrättyjen periaatteiden soveltamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 84 artiklan soveltamista. Komissio tutkii jäsenvaltion hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja niiden avustuksella tapaukset, joissa epäillään, että näitä periaatteita on rikottu. Jos se toteaa, että periaatteita on rikottu, se tekee ehdotuksen rikkomisen lopettamiseksi aiheellisista toimenpiteistä.

2. Jos rikkomista jatketaan, komissio toteaa periaatteiden rikkomisen päätöksellä, jonka se perustelee. Komissio voi julkaista päätöksensä ja antaa jäsenvaltioille luvan toteuttaa rikkomisen lopettamiseksi tarvittavat toimenpiteet, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt komissio määrittelee.

86 artikla (ent. 90 artikla)

1. Jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään toimenpidettä, joka koskee julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia ja joka on ristiriidassa tämän sopimuksen, etenkin sen 12 ja 81–89 artiklan määräysten kanssa.

2. Yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sekä fisikaalisiin monopoleihin sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa.

3. Komissio valvoo, että tämän artiklan määräyksiä noudatetaan, ja antaa jos se on tarpeen jäsenvaltioille osoitetut aiheelliset direktiivit tai tekee niille osoitetut aiheelliset päätökset.

2 jakso

Valtion tuki

87 artikla (ent. 92 artikla)

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

2. Yhteismarkkinoille soveltuu:

- a) yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, joka myönnetään harjoittamatta syrjintää tuotteiden alkuperän perusteella;
- b) tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi;
- c) tuki sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut, jos tuki on tarpeen jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi.

3. Yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää:

- a) tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma,
- b) tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen tai jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen,
- c) tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
- d) tukea kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin ja kilpailun edellytyksiä yhteisössä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
- e) muuta tukea, josta neuvosto päättää määräenemmistöllä komission ehdotuksesta.

88 artikla (ent. 93 artikla)

1. Komissio seuraa jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä. Se tekee jäsenvaltioille ehdotuksia yhteismarkkinoiden asteittaisen kehittämisen tai yhteismarkkinoiden toiminnan kannalta aiheellisiksi toimenpiteiksi.

2. Jos komissio vaadittuaan niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa, toteaa, että valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki ei 87 artiklan mukaan sovellu yhteismarkkinoille taikka että tällaista tukea käytetään väärin, se tekee päätöksen siitä, että asianomaisen valtion on komission asettamassa määräajassa poistettava tuki tai muutettava sitä.

Jos kyseinen valtio ei noudata päätöstä asetetussa määräajassa, komissio tai mikä tahansa jäsenvaltio, jota asia koskee, voi 226 ja 227 artiklan määräyksistä poiketen saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Jäsenvaltion pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti päättää, että tukea, jota tämä jäsenvaltio myöntää tai aikoo myöntää, pidetään 87 artiklan määräyksistä tai 89 artiklassa tarkoitettujen asetusten säännöksistä poiketen yhteismarkkinoille soveltuvana, jos tällainen päätös on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltu. Jos komissio on aloittanut kyseistä tukea koskevan, tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun menettelyn, asianomaisen jäsenvaltion neuvostolle osoittama pyyntö keskeyttää menettelyn siihen asti, kunnes neuvosto on esittänyt kantansa.

Jos neuvosto ei kuitenkaan ole esittänyt kantaansa kolmen kuukauden määräajassa pyynnöstä, komissio tekee päätöksen asiassa.

3. Komissiolle on annettava tieto tuen myöntämisestä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Jos komissio katsoo, että tällainen suunnitelma ei 87 artiklan mukaan sovellu yhteismarkkinoille, se aloittaa 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn viipymättä. Jäsenvaltio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös.

89 artikla (ent. 94 artikla)

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan antaa aiheelliset asetukset 87 ja 88 artiklan soveltamisesta ja etenkin vahvistaa ne edellytykset, joilla 88 artiklan 3 kohtaa sovelletaan, sekä ne tukimuodot, joihin tätä menettelyä ei sovelleta.

2 luku

Veroja ja maksuja koskevat määräykset

90 artikla (ent. 95 artikla)

Jäsenvaltiot eivät määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille minkäänlaisia korkeampia välittömiä tai välillisiä sisäisiä maksuja, kuin ne välittömästi tai välillisesti määräävät samanlaisille kotimaisille tuotteille.

Jäsenvaltiot eivät liioin määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille sellaisia sisäisiä maksuja, joilla välillisesti suojellaan muuta tuotantoa.

91 artikla (ent. 96 artikla)

Tuotteita toisen jäsenvaltion alueelle vietäessä sisäisten maksujen palautus ei saa olla suurempi kuin tuotteista sisäisesti peritty välitön tai välillinen maksu.

92 artikla (ent. 98 artikla)

Muusta maksusta kuin liikevaihtoverosta, valmisteverosta tai muusta välillisestä verosta ei myönnetä vapautusta tai suoriteta palautusta maastaviennissä muihin jäsenvaltioihin eikä tasotusmaksua peritä maahantuonnissa jäsenvaltioista, ellei neuvosto määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ole ennalta hyväksynyt suunniteltuja toimenpiteitä määrääjäksi.

93 artikla (ent. 99 artikla)

Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan säännökset liikevaihtoveroja, valmisteveroja ja muita välillisiä veroja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisesta siltä osin kuin yhdenmukaistaminen on tarpeen sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan varmistamiseksi 14 artiklassa mainitussa määrääjässä.

3 luku

Lainsäädännön lähentäminen*94 artikla* (ent. 100 artikla)

Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivejä jäsenvaltioiden sellaisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä, jotka suoraan vaikuttavat yhteismarkkinoiden toteuttamiseen tai toimintaan.

95 artikla (ent. 100 a artikla)

1. Poiketen siitä, mitä 94 artiklassa määrätään, ja jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, 14 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sovelletaan seuraavia määräyksiä. Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa koskevat toimenpiteet jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta veroja, henkilöiden vapaata liikkuvuutta eikä työntekijöiden oikeuksia tai etuja koskeviin säännöksiin tai määräyksiin.

3. Komissio perustaa 1 kohdassa tarkoitetut, terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua tai kuluttajansuojaa koskevat ehdotuksensa suojelun korkeaan tasoon ottaen erityisesti huomioon kaiken tieteelliseen tietoon perustuvan uuden kehityksen. Myös Euroopan parlamentti ja neuvosto pyrkivät kumpikin toimivaltansa rajoissa tähän tavoitteeseen.

4. Jos sen jälkeen, kun neuvosto tai komissio on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio pitää tärkeistä 30 artiklassa tarkoitetuista taikka ympäristön tai työympäristön suojelua koskevista syistä tarpeellisenä pitää voimassa kansalliset säännöksensä tai määräyksensä, jäsenvaltio antaa nämä säännökset ja määräykset sekä perusteet niiden voimassa pitämiseksi tiedoksi komissiolle.

5. Jos sen jälkeen kun neuvosto tai komissio on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio lisäksi pitää tarpeellisenä ottaa käyttöön uuteen, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaan tieteelliseen näyttöön perustuvia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä kyseisen jäsenvaltion erityisten ongelmien vuoksi, jotka ovat ilmenneet yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen, jäsenvaltio antaa suunnitellut säännökset ja määräykset sekä niiden käyttöönottamisen perusteet tiedoksi komissiolle, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 kohdan soveltamista.

6. Komissio hyväksyy tai hylkää kyseiset kansalliset säännökset tai määräykset kuuden kuukauden kuluessa 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuista tiedoksi antamisista todettuaan ensin, ovatko ne keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen ja muodostavatko ne esteen sisämarkkinoiden toiminnalle.

Jollei komissio tee päätöstä määräajan kuluessa, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä tai määräyksiä pidetään hyväksytyinä.

Komissio voi ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle, että tässä kohdassa määrättyä määräaikaa voidaan pidentää edelleen kuudella kuukaudella, jos se on perusteltua asian monitahoisuuden vuoksi eikä määräajan pidentäminen vaaranna ihmisten terveyttä.

7. Jos jäsenvaltio on 6 kohdan mukaisesti oikeutettu pitämään voimassa tai ottamaan käyttöön yhdenmukaistamistoimenpiteestä poikkeavia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä, komissio tutkii viipymättä, onko sillä syytä ehdottaa kyseisen toimenpiteen mukauttamista.

8. Jos jäsenvaltio ottaa esille kansanterveyttä koskevan erityisen ongelman alalla, jolla on aiemmin toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, se ilmoittaa ongelmasta komissiolle, joka tutkii välittömästi, olisiko neuvostolle ehdotettava aiheellisia toimenpiteitä.

9. Poiketen 226 ja 227 artiklassa määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin tämän artiklan mukaisia valtuuksiaan.

10. Edellä tarkoitettuihin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, yhteisön valvontamenettelyn alaisina, toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä yhdestä tai useammasta 30 artiklassa mainitusta, muusta kuin taloudellisesta syystä.

96 artikla (ent. 101 artikla)

Jos komissio toteaa, että jokin eroavuus jäsenvaltioiden lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten välillä vääristää kilpailun edellytyksiä yhteismarkkinoilla ja johtaa näin vääristymään, joka on poistettava, se ryhtyy neuvotteluihin niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee.

Jollei neuvotteluissa päästä sopimukseen vääristymän poistamisesta, neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tarvittavat direktiivit. Komissio ja neuvosto voivat toteuttaa muitakin aiheellisia, tämän sopimuksen mukaisia toimenpiteitä.

97 artikla (ent. 102 artikla)

1. Jos on aihetta epäillä, että lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen antaminen tai muuttaminen johtaa 96 artiklassa tarkoitettuun vääristymään, jäsenvaltio, joka haluaa toteuttaa uudistuksen, neuvottelee asiasta komission kanssa. Jäsenvaltioita kuultuaan komissio suositaa valtioille, joita asia koskee, vääristymän välttämiseksi aiheellisia toimenpiteitä.

2. Jos jäsenvaltio, joka haluaa antaa kansallisia säännöksiä tai määräyksiä taikka muuttaa niitä, ei noudata komission sille antamaa suositusta, muiden jäsenvaltioiden ei tarvitse 96 artiklan nojalla muuttaa kansallisia säännöksiään tai määräyksiään tällaisen vääristymän poistamiseksi. Jos jäsenvaltio, joka ei ole noudattanut komission suositusta, aiheuttaa vääristymää vain omaksi vahingokseen, 96 artiklaa ei sovelleta.

VII OSASTO (ent. VI osasto)

TALOUS- JA RAHAPOLITIikka

1 luku

Talouspolitiikka

98 artikla (ent. 102 a artikla)

Jäsenvaltiot harjoittavat talouspolitiikkaansa niin, että ne myötävaikuttavat 2 artiklassa määriteltyjen yhteisön tavoitteiden toteuttamiseen 99 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua laajaa suuntaa viivien huomioon ottaen. Jäsenvaltiot ja yhteisö toimivat 4 artiklassa määrättyjen periaatteiden mukaisesti noudattaen voimavarojen tehokasta kohdentamista suosivan, vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatetta.

99 artikla (ent. 103 artikla)

1. Jäsenvaltiot pitävät talouspolitiikkaansa yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavat talouspolitiikkansa yhteen neuvostossa 98 artiklan mukaisesti.

2. Neuvosto laatii määräenemmistöllä komission suosituksesta ehdotuksen jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikan laajoiksi suuntaviivoiksi ja antaa niistä kertomuksen Eurooppa-neuvostolle.

Eurooppa-neuvosto keskustelee neuvoston kertomuksen pohjalta jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista tehtävästä päätelmästä.

Tämän päätelmän perusteella neuvosto antaa määräenemmistöllä suosituksen, jossa vahvistetaan nämä laajat suuntaviivat. Neuvosto antaa suosituksestaan tiedon Euroopan parlamentille.

3. Turvatakseen jäsenvaltioiden talouspolitiikan tiiviimmän yhteensovittamisen ja niiden taloudellisen suorituskyvyn jatkuvan lähentymisen neuvosto valvoo komission antamien kertomusten perusteella jokaisen jäsenvaltion sekä yhteisön taloudellista kehitystä sekä sitä, onko niiden talouspolitiikka 2 kohdassa tarkoitettujen laajojen suuntaviivojen mukaista, ja suorittaa säännöllisesti kokonaisarvion.

Jäsenvaltiot toimittavat komissiolle tiedot toteuttamistaan tärkeistä talouspoliittisista toimenpiteistä sekä muut tarpeellisina pitämänsä tiedot tätä monenvälistä valvontaa varten.

4. Jos 3 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä todetaan, että jäsenvaltion talouspolitiikka ei ole 2 kohdassa tarkoitettujen laajojen suuntaviivojen mukaista tai että se voi vaarantaa talous- ja rahaliiton moitteettoman toiminnan, neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta antaa tarpeelliset suositukset jäsenvaltiolle, jota asia koskee. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta päättää julkistaa suosituksensa.

Neuvoston puheenjohtaja ja komissio antavat Euroopan parlamentille kertomuksen monenvälisen valvonnan tuloksista. Neuvoston puheenjohtaja voidaan kutsua kuultavaksi Euroopan parlamentin toimivaltaiseen valiokuntaan, jos neuvosto on julkistanut suosituksensa.

5. Neuvosto voi 252 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen antaa yksityiskohtaiset säännöt tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettusta monenvälisestä valvontamenettelystä.

100 artikla (ent. 103 a artikla)

1. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta päättää, sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden tässä sopimuksessa määrättyjen menettelyjen soveltamista, taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisista toimenpiteistä, erityisesti jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa.

2. Jos poikkeukselliset tapahtumat, joihin jäsenvaltio ei voi vaikuttaa, ovat aiheuttaneet tuolle jäsenvaltiolle vaikeuksia tai vakavasti uhkaavat aiheuttaa sille suuria vaikeuksia, neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta tietyin edellytyksin myöntää kyseiselle jäsenvaltiolle yhteisön taloudellista apua. Jos suuret vaikeudet aiheutuvat luonnonmullistuksista, neuvosto tekee ratkaisunsa määränemistöllä. Neuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan parlamentille tiedon tehdystä päätöksestä.

101 artikla (ent. 104 artikla)

1. Tilinylitysoikeudet ja muut sellaiset luottojärjestelyt EKP:ssa tai jäsenvaltioiden keskuspankeissa, jäljempänä ”kansalliset keskuspankit”, yhteisön toimielinten tai laitosten, jäsenvaltioiden keskushallintojen, alueellisten, paikallisten tai muiden viranomaisten, muiden julkisoikeudellisten laitosten tai julkisten yritysten hyväksi ovat kiellettyjä samoin kuin se, että EKP tai kansalliset keskuspankit hankkivat suoraan niiltä velkasitoumuksia.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta julkisessa omistuksessa oleviin luottolaitoksiin, joita kansallisten keskuspankkien ja EKP:n on kohdeltava samalla tavalla kuin yksityisiä luottolaitoksia keskuspankkirahoituksen osalta.

102 artikla (ent. 104 a artikla)

1. Kaikki toimenpiteet, joilla yhteisön toimielimille tai laitoksille, jäsenvaltioiden keskushallinnoille, alueellisille, paikallisille tai muille viranomaisille, muille julkisoikeudellisille laitoksille tai julkisille yrityksille annetaan erityisoikeuksia rahoituslaitoksissa, ovat kiellettyjä, jos ne eivät perustu toiminnan vakauden valvontaan liittyviin seikkoihin.

2. Neuvosto täsmentää 252 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen 1 kohdassa tarkoitetun kiellon soveltamiseksi tarvittavat määritelmät 1 päivään tammikuuta 1994 mennessä.

103 artikla (ent. 104 b artikla)

1. Yhteisö ei ole vastuussa eikä ota vastatakseen sitoumuksista, joita jäsenvaltioiden keskushallinnoilla, alueellisilla, paikallisilla tai muilla viranomaisilla, muilla julkisoikeudellisilla laitoksilla tai julkisilla yrityksillä on, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta vastavuoroisten taloudellisten tukien antamista tietyn hankkeen yhteiseksi toteuttamiseksi. Jäsenvaltio ei ole vastuussa eikä ota vastatakseen sitoumuksista, joita toisen jäsenvaltion keskushallinnoilla, alueellisilla, paikallisilla tai muilla viranomaisilla, muilla julkisoikeudellisilla laitoksilla tai julkisilla yrityksillä on, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta vastavuoroisten taloudellisten tukien antamista tietyn hankkeen yhteiseksi toteuttamiseksi.

2. Neuvosto voi 252 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen tarvittaessa täsmentää 101 artiklassa ja tässä artiklassa tarkoitettujen kieltojen soveltamiseksi tarvittavat määritelmät.

104 artikla (ent. 104 c artikla)

1. Jäsenvaltiot välttävät liiallisia julkistalouden alijäämiä.

2. Komissio valvoo jäsenvaltioiden talousarvion tilanteen ja julkisen velan määrän kehitystä vakavien virheiden tunnistamiseksi. Se tarkastelee erityisesti talousarviota koskevan kurinalaisuuden noudattamista seuraavilla kahdella arviointiperusteella:

a) ylittääkö ennakoitun tai toteutuneen julkistalouden alijäämän osuus bruttokansantuotteesta viitearvon, paitsi

— jos tämä osuus on pienentynyt merkittävästi ja jatkuvasti tasolle, joka on lähellä viitearvoa, taikka

— jos viitearvon ylittäminen on vain poikkeuksellista ja väliaikaista ja osuus pysyy lähellä viitearvoa;

b) ylittääkö julkisen velan osuus bruttokansantuotteesta viitearvon, ottamatta lukuun tapauksia, joissa tämä osuus pienenee riittävästi ja lähestyy riittävän nopeasti viitearvoa.

Viitearvot täsmennetään tähän sopimukseen liitettyssä, liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehdyssä pöytäkirjassa.

3. Jos jäsenvaltio ei täytä jommankumman tai kummankaan arviointiperusteen mukaisia vaatimuksia, komissio laatii asiasta kertomuksen. Komission kertomuksessa otetaan huomioon myös se, ylittääkö julkistalouden alijäämä julkiset investointimenot, sekä muut merkitykselliset tekijät, jäsenvaltion keskipitkän aikavälin taloudellinen tilanne ja talousarvion tilanne mukaan luettuina.

Komissio voi laatia kertomuksen silloinkin, kun arviointiperusteiden mukaiset vaatimukset täyttyvät, jos se katsoo, että jäsenvaltiossa on liiallisen alijäämän vaara.

4. Jäljempänä 114 artiklassa tarkoitettu komitea antaa lausunnon komission kertomuksesta.

5. Jos komissio katsoo, että jäsenvaltiossa on tai siellä voi ilmetä liiallinen alijäämä, komissio antaa asiasta lausunnon neuvostolle.

6. Neuvosto päättää määräenemmistöllä komission suosituksesta ja ottaen huomioon sen jäsenvaltion mahdolliset huomautukset, jota asia koskee, sekä kokonaistilanteen arvioituaan, onko liiallinen alijäämä olemassa.

7. Jos neuvosto 6 kohdan mukaisesti päättää, että on olemassa liiallinen alijäämä, se antaa jäsenvaltiolle, jota asia koskee, suosituksia tilanteen lopettamiseksi määräajassa. Jollei 8 kohdasta muuta johdu, näitä suosituksia ei julkisteta.

8. Jos neuvosto toteaa, että suositus ei asetetussa määräajassa ole johtanut tuloksellisiin toimiin, se voi julkistaa suosituksensa.

9. Jos jäsenvaltio ei edelleenkään noudata neuvoston suosituksia, neuvosto voi päättää vaatia jäsenvaltiota määräajassa toteuttamaan sellaisia alijäämää pienentäviä toimenpiteitä, joita neuvosto pitää tarpeellisina tilanteen korjaamiseksi.

Neuvosto voi tällaisessa tilanteessa pyytää jäsenvaltiota, jota asia koskee, antamaan tietyn aikataulun mukaisesti kertomuksia voidakseen tarkastella tuon jäsenvaltion mukauttamispyrkimyksiä.

10. Sitä kanneoikeutta, josta määrätään 226 ja 227 artiklassa, ei voida käyttää tämän artiklan 1—9 kohdassa tarkoitetuissa asioissa.

11. Kunnes jäsenvaltio on alkanut noudattaa 9 kohdan nojalla tehtyä päätöstä, neuvosto voi päättää soveltaa tai tarvittaessa tehostaa jotakin tai joitakin seuraavista toimenpiteistä:

- kyseistä jäsenvaltiota vaaditaan julkistamaan neuvoston täsmentämät lisätiedot ennen kuin se laskee liikkeeseen obligatioita ja arvopapereita;
- Euroopan investointipankkia pyydetään tarkistamaan kyseiseen jäsenvaltioon sovelta-
maansa lainoituspolitiikkaa;
- kyseistä jäsenvaltiota vaaditaan tekemään yhteisölle aiheellisen suuruinen koroton talletus ajaksi, joka päättyy silloin, kun liiallinen alijäämä on neuvoston käsityksen mukaan oikaistu;
- määrätään aiheellisen suuruinen sakko.

Neuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan parlamentille tiedon tehdyistä päätöksistä.

12. Neuvosto kumoaa 6—9 ja 11 kohdassa tarkoitetut päätöksensä tai jotkin niistä siltä osin kuin liiallinen alijäämä jäsenvaltiossa, jota asia koskee, on neuvoston käsityksen mukaan oikaistu. Jos neuvosto on ennen tätä julkistanut suosituksensa, se antaa heti, kun 8 kohdassa tarkoitettu päätös on kumottu, julkisuuteen lausuman siitä, että kyseisessä jäsenvaltiossa ei enää ole liiallista alijäämää.

13. Neuvosto tekee 7—9 sekä 11 ja 12 kohdassa tarkoitetut päätöksensä komission suosituksesta kahden kolmasosan enemmistöllä jäsentensä 205 artiklan 2 kohdan mukaisesti painotetuista äänistä, ottamatta lukuun sen jäsenvaltion edustajan ääniä, jota asia koskee.

14. Täydentävät määräykset tässä artiklassa tarkoitetun menettelyn täytäntöönpanosta ovat tähän sopimukseen liitetyssä, liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehdyssä pöytäkirjassa.

Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja EKP:a kuultuaan aiheelliset säännökset, joilla mainittu pöytäkirja korvataan.

Jollei tämän kohdan muista määräyksistä muuta johdu, neuvosto vahvistaa 1 päivään tammi-kuuta 1994 mennessä määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yksityiskohtaiset säännöt ja määritelmät mainitun pöytäkirjan määräysten soveltamisesta.

2 luku

Rahapolitiikka

105 artikla (ent. 105 artikla)

1. EKPJ:n ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta. EKPJ tukee yleistä talouspolitiikkaa yhteisössä osallistuakseen 2 artiklassa määriteltujen yhteisön tavoitteiden saavuttamiseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta hintatason vakauden tavoitetta. EKPJ toimii sellaiseen vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti, joka suosii voimavarojen tehokasta kohdentamista, ja se noudattaa sopimuksen 4 artiklassa määrättyjä periaatteita.

2. EKPJ:n perustehtäviä ovat:

- yhteisön rahapolitiikan määrittäminen ja toteuttaminen;
- valuuttamarkkinatoimien suorittaminen 111 artiklan mukaisesti;
- jäsenvaltioiden virallisten valuuttavarantojen hallussapito ja hoito;
- maksujärjestelmien moitteettoman toiminnan edistäminen.

3. Mitä 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa määrätään, sovelletaan sen kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioiden hallitusten mahdollisuutta pitää hallussaan ja hoitaa valuuttamääräisiä käyttövaroja.

4. EKP:a kuullaan:

- ehdotuksista yhteisön säädöksi EKP:n toimivaltaan kuuluvilla aloilla;
- suunnitelmista lainsäädännöksi EKP:n toimivaltaan kuuluvilla aloilla, mutta niissä rajoissa ja sellaisin ehdoin, jotka neuvosto vahvistaa 107 artiklan 6 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen; tällöin EKP:a kuulevat kansalliset viranomaiset.

EKP voi toimivaltaansa kuuluvilla aloilla antaa lausuntoja asianomaisille yhteisön toimielimille ja laitoksille sekä kansallisille viranomaisille.

5. EKPJ myötävaikuttaa luottolaitosten toiminnan vakauden valvontaan ja rahoitusjärjestelmän vakauteen liittyvän toimivaltaisten viranomaisten politiikan moitteettomaan harjoittamiseen.

6. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja EKP:a kuultuaan sekä Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon saatuaan antaa EKP:lle erityistehtäviä, jotka koskevat luottolaitosten sekä muiden rahoituslaitosten kuin vakuutusyritysten toiminnan vakauden valvontaan liittyvää politiikkaa.

106 artikla (ent. 105 a artikla)

1. EKP:lla on yksinoikeus antaa lupa setelien liikkeeseen laskemiseen yhteisössä. EKP ja kansalliset keskuspankit voivat laskea liikkeeseen seteleitä. Ainoastaan EKP:n ja kansallisten keskuspankkien liikkeeseen laskemat setelit ovat laillisina maksuvälineinä kelpaavia seteleitä yhteisössä.

2. Jäsenvaltiot voivat laskea liikkeeseen metallirahoja saatuaan EKP:n hyväksymisen liikkeeseen laskemisen määrälle. Neuvosto voi 252 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja EKP:a kuultuaan toteuttaa toimenpiteitä kaikkien liikkeeseen tarkoitettujen metallirahojen yksikköarvojen ja teknisten eritelmien yhdenmukaistamiseksi, siinä laajuudessa kuin se on tarpeen niiden moitteettoman liikkeen turvaamiseksi yhteisössä.

107 artikla (ent. 106 artikla)

1. EKPJ:n muodostavat EKP ja kansalliset keskuspankit.
2. EKP on oikeushenkilö.
3. EKPJ:ää johtavat EKP:n päätöksentekuelimet, jotka ovat EKP:n neuvosto ja johtokunta.

4. EKPJ:n perussääntö on tähän sopimukseen liitettyssä pöytäkirjassa.

5. Neuvosto voi muuttaa EKPJ:n perussäännön 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4 ja 32.6 artiklaa, 33.1 artiklan a alakohtaa sekä 36 artiklaa joko määräenemmistöllä EKP:n suosituksesta ja komissiota kuultuaan taikka yksimielisesti komission ehdotuksesta ja EKP:a kuultuaan. Kummassakin tapauksessa tarvitaan Euroopan parlamentin puoltava lausunto.

6. Neuvosto antaa määräenemmistöllä joko komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja EKP:a kuultuaan taikka EKP:n suosituksesta sekä Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan EKPJ:n perussäännön 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 ja 34.3 artiklassa tarkoitetut säännökset.

108 artikla (ent. 107 artikla)

Käyttäessään sille tällä sopimuksella ja EKPJ:n perussäännöllä annettuja valtuuksiaan tai suorittaessaan niillä sille annettuja tehtäviään ja velvollisuuksiaan EKP tai kansallinen keskuspankki taikka EKP:n tai kansallisen keskuspankin päätöksentekaelimen jäsen ei pyydä eikä ota ohjeita yhteisön toimielimiltä tai laitoksilta, jäsenvaltioiden hallituksilta eikä miltään muultakaan taholta. Yhteisön toimielimet ja laitokset sekä jäsenvaltioiden hallitukset sitoutuvat kunnioittamaan tätä periaatetta ja pidättymään yrityksistä vaikuttaa EKP:n tai kansallisten keskuspankkien päätöksentekaelinten jäseniin heidän suorittaessaan tehtäviään.

109 artikla (ent. 108 artikla)

Jokainen jäsenvaltio huolehtii siitä, että viimeistään päivänä, jona EKPJ perustetaan, sen kansallinen lainsäädäntö, sen kansallisen keskuspankin perussääntö mukaan luettuna, on sopu-
soinnussa tämän sopimuksen ja EKPJ:n perussäännön kanssa.

110 artikla (ent. 108 a artikla)

1. EKPJ:lle uskottujen tehtävien suorittamiseksi EKP tämän sopimuksen määräysten mukaisesti ja EKPJ:n perussäännössä määrätyn edellytyksin:

- antaa asetuksia, siinä laajuudessa kuin se on tarpeen EKPJ:n perussäännön 3.1 artiklan ensimmäisessä luetelmakohdassa taikka 19.1, 22 tai 25.2 artiklassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi, sekä tapauksissa, joista säädetään 107 artiklan 6 kohdassa tarkoitetuissa neuvoston säädöksissä;
- tekee päätökset, jotka ovat tarpeen EKPJ:lle tällä sopimuksella sekä EKPJ:n perussäännöllä uskottujen tehtävien suorittamiseksi;
- antaa suosituksia ja lausuntoja.

2. Asetus pätee yleisesti. Se on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Suosituksset ja lausunnot eivät ole sitovia.

Päätös velvoittaa kaikilta osiltaan niitä, joille se on osoitettu.

Mitä 253—256 artiklassa määrätään, sovelletaan EKP:n antamiin asetuksiin ja sen tekemiin päätöksiin.

EKP voi päättää julkistaa päätöksensä, suosituksensa ja lausuntonsa.

3. Niissä rajoissa ja sellaisin ehdoin, jotka neuvosto vahvistaa 107 artiklan 6 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen, EKP voi määrätä yrityksille sakkoja ja uhkasakkoja, jollei sen antamia asetuksia tai tekemiä päätöksiä noudateta.

111 artikla (ent. 109 artikla)

1. Poiketen siitä, mitä 300 artiklassa määrätään, neuvosto voi yksimielisesti EKP:n tai komission suosituksesta sekä kuultuaan EKP:a pyrkimyksin saavuttaa hintatason vakauden tavoitteen kanssa sopusoinnussa oleva yhteisymmärrys ja Euroopan parlamenttia kuultuaan sekä noudattaen 3 kohdassa määrättyä menettelyä mainitussa kohdassa tarkoitettujen järjestelyjen määrittämiseksi, tehdä muodollisia sopimuksia valuuttakurssijärjestelmästä, joka koskee ecun suhdetta muihin valuuttoihin kuin yhteisön valuuttoihin. Neuvosto voi määräenemmistöllä EKP:n tai komission suosituksesta sekä kuultuaan EKP:a pyrkimyksin saavuttaa hintatason vakauden tavoitteen kanssa sopusoinnussa oleva yhteisymmärrys, vahvistaa tai kumota ecun keskuskurssit valuuttakurssijärjestelmässä taikka muuttaa niitä. Neuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan parlamentille tiedon ecun keskuskurssien vahvistamisesta, muuttamisesta tai kumoamisesta.

2. Jos ei ole olemassa 1 kohdassa tarkoitettua valuuttakurssijärjestelmää suhteessa yhteen tai useampaan muuhun valuuttaan kuin yhteisön valuuttaan, neuvosto voi määräenemmistöllä joko komission suosituksesta ja EKP:a kuultuaan taikka EKP:n suosituksesta laatia yleiset suuntaviivat tällaisia valuuttoja koskevaa valuuttakurssipolitiikkaa varten. Nämä yleiset suuntaviivat eivät vaikuta EKP:n ensisijaiseen tavoitteeseen pitää yllä hintatason vakautta.

3. Poiketen siitä, mitä 300 artiklassa määrätään, tapauksissa, joissa on tarve yhteisön sekä yhden tai useamman valtion taikka kansainvälisen järjestön kesken neuvotella raha- ja valuuttaoloja koskevista sopimuksista, neuvosto päättää määräenemmistöllä komission suosituksesta

ja EKP:a kuultuaan näiden neuvottelujen järjestelyistä sekä näiden sopimusten tekemisestä. Näillä järjestelyillä turvataan se, että yhteisö esittää yhtenäisen kannan. Komissio liitetään neuvotteluihin täysin.

Tämän kohdan mukaisesti tehdyt sopimukset sitovat yhteisön toimielimiä, EKP:a ja jäsenvaltioita.

4. Jollei 1 kohdasta muuta johdu, neuvosto päättää määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja EKP:a kuultuaan kannasta, joka yhteisöllä on kansainvälisellä tasolla talous- ja rahaliiton kannalta erityisen merkittävässä kysymyksissä, ja yksimielisesti siitä, miten sitä edustetaan noudattaen 99 ja 105 artiklassa määrättyä toimivallanjakoa.

5. Jäsenvaltiot voivat neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia, sen kuitenkaan rajoittamatta yhteisön toimivaltaa ja yhteisön sopimuksia talous- ja rahaliittoon liittyvillä aloilla.

3 luku

Institutionaaliset määräykset

112 artikla (ent. 109 a artikla)

1. EKP:n neuvoston muodostavat EKP:n johtokunnan jäsenet sekä kansallisten keskuspankkien pääjohtajat.

2. a) Johtokunnan muodostavat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja neljä muuta jäsentä.

b) Johtokunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja muut jäsenet nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten valtion- tai hallitusten päämiesten tasolla neuvoston suosituksesta tekemällä yhteisellä sopimuksella henkilöistä, joilla on arvostettu asema ja ammattikokemus rahatalouden tai pankkitoiminnan alalla; neuvosto antaa suosituksensa Euroopan parlamenttia ja EKP:n neuvostoa kuultuaan.

Heidän toimikautensa on kahdeksan vuotta, eikä heitä voida nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Johtokunnan jäsenenä voi olla vain jäsenvaltion kansalainen.

113 artikla (ent. 109 b artikla)

1. Neuvoston puheenjohtaja ja yksi komission jäsen voi osallistua EKP:n neuvoston kokouksiin, mutta heillä ei ole äänioikeutta.

Neuvoston puheenjohtaja voi tehdä aloitteen EKP:n neuvostossa käsiteltäväksi asiaksi.

2. EKP:n puheenjohtaja kutsutaan neuvoston kokouksiin, jos niissä käsitellään EKPJ:n tavoitteisiin ja tehtäviin liittyviä asioita.

3. EKP laatii vuosittain EKPJ:n toiminnasta sekä edellisen ja kuluvan vuoden rahapolitiikasta kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle sekä Eurooppa-neuvostolle. EKP:n puheenjohtaja esittelee tämän kertomuksen neuvostolle sekä Euroopan parlamentille, joka voi käydä yleiskeskustelun sen pohjalta.

EKP:n puheenjohtajaa ja muita EKP:n johtokunnan jäseniä voidaan Euroopan parlamentin pyynnöstä tai heidän omasta aloitteestaan kuulla Euroopan parlamentin toimivaltaisissa valiokunnissa.

114 artikla (ent. 109 c artikla)

1. Perustetaan neuvoa-antava raha-asiain komitea edistämään jäsenvaltioiden politiikan yhteensovittamista sisämarkkinoiden toiminnan kannalta tarpeellisessa laajuudessa.

Komitean tehtävänä on:

- seurata jäsenvaltioiden ja yhteisön rahamarkkinoiden tilaa ja rahoitustilannetta ja jäsenvaltioiden yleisiä maksujärjestelmiä sekä antaa niistä säännöllisesti kertomuksia neuvostolle ja komissiolle;
- antaa neuvostolle ja komissiolle lausuntoja niiden pyynnöstä tai omasta aloitteestaan;
- osallistua neuvoston 59 ja 60 artiklassa, 99 artiklan 2—5 kohdassa, 100, 102, 103 ja 104 artiklassa, 116 artiklan 2 kohdassa, 117 artiklan 6 kohdassa, 119 ja 120 artiklassa, 121 artiklan 2 kohdassa sekä 122 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun työn valmisteluun, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 207 artiklan soveltamista;
- ainakin kerran vuodessa tarkastella tämän sopimuksen sekä neuvoston toteuttamien toimenpiteiden soveltamisen tuloksena saavutettua pääomanliikkeiden ja maksujen vapauden tilannetta; tarkastelu koskee kaikkia pääomanliikkeisiin ja maksuihin liittyviä toimenpiteitä; komitea antaa komissiolle ja neuvostolle kertomuksen tarkastelun tuloksista.

Jäsenvaltiot ja komissio nimeävät kukin kaksi jäsentä raha-asiain komiteaan.

2. Kolmannen vaiheen alkaessa perustetaan talous- ja rahoituskomitea. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu raha-asiain komitea lakkautetaan.

Talous- ja rahoituskomitean tehtävänä on:

- antaa neuvostolle ja komissiolle lausuntoja niiden pyynnöstä tai omasta aloitteestaan;
- seurata jäsenvaltioiden ja yhteisön taloudellista tilannetta ja rahoitustilannetta sekä antaa niistä, erityisesti rahoitussuhteista kolmansiin maihin ja kansainvälisiin laitoksiin, säännöllisesti kertomuksia neuvostolle ja komissiolle;
- osallistua neuvoston 59 ja 60 artiklassa, 99 artiklan 2—5 kohdassa, 100, 102, 103 ja 104 artiklassa, 105 artiklan 6 kohdassa, 106 artiklan 2 kohdassa, 107 artiklan 5 ja 6 kohdassa, 111 ja 119 artiklassa, 120 artiklan 2 ja 3 kohdassa, 122 artiklan 2 kohdassa sekä 123 artiklan 4 ja 5 kohdassa tarkoitetun työn valmisteluun sekä suorittaa muut neuvoston sille antamat neuvoaantavat tehtävät ja valmistelutehtävät, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 207 artiklan soveltamista;
- ainakin kerran vuodessa tarkastella tämän sopimuksen sekä neuvoston toteuttamien toimenpiteiden soveltamisen tuloksena saavutettua pääomanliikkeiden ja maksujen vapauden tilannetta; tarkastelu koskee kaikkia pääomanliikkeisiin ja maksuihin liittyviä toimenpiteitä; komitea antaa komissiolle ja neuvostolle kertomuksen tarkastelun tuloksista.

Jäsenvaltiot, komissio ja EKP nimeävät kukin enintään kaksi jäsentä komiteaan.

3. Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta sekä EKP:a ja tässä artiklassa tarkoitettua komiteaa kuultuaan yksityiskohtaiset säännöt talous- ja rahoituskomitean kokoonpanosta. Neuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan parlamentille tiedon tällaisesta päätöksestä.

4. Edellä 2 kohdassa määrättyjen tehtävien lisäksi komitea seuraa asianomaisten jäsenvaltioiden rahamarkkinoiden tilaa ja rahoitustilannetta sekä niiden yleisiä maksujärjestelmiä ja antaa niistä säännöllisesti kertomuksia neuvostolle ja komissiolle, jos on ja niin kauan kuin on jäsenvaltioita, joita 122 ja 123 artiklassa tarkoitetut poikkeukset koskevat.

115 artikla (ent. 109 d artikla)

Asioissa, jotka kuuluvat 99 artiklan 4 kohdan, 104 artiklan, sen 14 kohtaa lukuun ottamatta, 111, 121 ja 122 artiklan sekä 123 artiklan 4 ja 5 kohdan soveltamisalaan, neuvosto tai jäsenvaltio voi pyytää komissiota tapauksen mukaan joko antamaan suosituksen tai tekemään ehdotuksen. Komissio tutkii tällaisen pyynnön ja esittää viipymättä päätelmänsä neuvostolle.

4 luku

Siirtymämääräykset

116 artikla (ent. 109 e artikla)

1. Talous- ja rahaliiton toteuttamisen toinen vaihe alkaa 1 päivänä tammikuuta 1994.
 2. Ennen tuota päivämäärää:
 - a) jokainen jäsenvaltio
 - toteuttaa tarvittaessa aiheelliset toimenpiteet 56 artiklassa määrättyjen kieltojen noudattamiseksi, sekä 101 artiklassa ja 102 artiklan 1 kohdassa määrättyjen kieltojen noudattamiseksi;
 - hyväksyy tarvittaessa b alakohdassa määrätyn arvioinnin mahdollistamiseksi monivuotisia ohjelmia, joiden tarkoituksena on turvata talous- ja rahaliiton toteuttamiseksi tarvittava kestävä lähentyminen erityisesti hintatason vakauden ja terveen julkistalouden osalta;
 - b) neuvosto arvioi komission kertomuksen perusteella talouden ja raha-asiain alalla lähentymisessä toteutunutta edistymistä, erityisesti hintatason vakauden ja terveen julkistalouden osalta toteutunutta edistymistä, samoin kuin sisämarkkinoita koskevan yhteisön oikeuden täytäntöönpanossa saavutettua edistymistä.
 3. Toisen vaiheen alusta sovelletaan 101 artiklan, 102 artiklan 1 kohdan, 103 artiklan 1 kohdan sekä 104 artiklan, sen 1, 9, 11 ja 14 kohtaa lukuun ottamatta, määräyksiä.
- Kolmannen vaiheen alusta sovelletaan 100 artiklan 2 kohdan, 104 artiklan 1, 9 ja 11 kohdan, 105, 106, 108, 111, 112 ja 113 artiklan sekä 114 artiklan 2 ja 4 kohdan määräyksiä.
4. Toisen vaiheen aikana jäsenvaltiot pyrkivät välttämään liiallisia julkistalouden alijäämiä.
 5. Toisen vaiheen aikana jokainen jäsenvaltio aloittaa tarvittaessa menettelyn, jolla sen keskuspankin itsenäisyys toteutuu 109 artiklan mukaisesti.

117 artikla (ent. 109 f artikla)

1. Toisen vaiheen alkaessa perustetaan Euroopan rahapoliittinen instituutti, jäljempänä 'ERI', ja se ryhtyy hoitamaan tehtäviään; se on oikeushenkilö, ja sitä johtaa ja hoitaa neuvosto, jonka muodostavat puheenjohtaja sekä kansallisten keskuspankkien pääjohtajat ja yksi heistä varapuheenjohtajana.

Puheenjohtaja nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten valtion- tai hallitusten päämiesten tasolla tekemällä yhteisellä sopimuksella ERI:n neuvoston suosituksesta, sekä kun Euroopan parlamenttia ja neuvostoa on kuultu. Puheenjohtaja valitaan henkilöistä, joilla on arvostettu asema ja ammattikokemus rahatalouden tai pankkitoiminnan alalla. Ainoastaan jäsenvaltion kansalainen voi olla ERI:n puheenjohtajana. ERI:n neuvosto nimittää varapuheenjohtajan.

ERI:n perussääntö on tähän sopimukseen liitettyssä pöytäkirjassa.

2. ERI:n tehtävänä on:

- lujittaa kansallisten keskuspankkien välistä yhteistyötä;
- lujittaa jäsenvaltioiden rahapolitiikan yhteensovittamista hintatason vakauden turvaamiseksi;
- seurata Euroopan valuuttajärjestelmän toimintaa;
- neuvotella sellaisista kansallisten keskuspankkien toimivaltaan kuuluvista kysymyksistä, jotka vaikuttavat rahoituslaitosten ja -markkinoiden vakauteen;
- ottaa vastatakseen niistä tehtävistä, jotka lakkautettavalla Euroopan raha-asiain yhteistyörahastolla on; lakkauttamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan ERI:n perussäännössä;
- helpottaa ecun käyttöä ja seurata sen kehitystä, ecu-selvitysjärjestelmän moitteeton toiminta mukaan luettuna.

3. Kolmannen vaiheen valmistelemiseksi ERI:

- valmistelee kolmannen vaiheen aikana harjoitettavaa yhtenäistä rahapolitiikkaa varten tarvittavat välineet ja menettelyt;
- edistää tarvittaessa niiden sääntöjen ja menettelyjen yhdenmukaistamista, jotka koskevat tilastotietojen keräämistä, laatimista ja levittämistä sen toimivaltaan kuuluvilla aloilla;
- valmistelee säännöt, jotka koskevat kansallisten keskuspankkien EKPJ:n yhteydessä toteuttamia toimia;
- edistää rajojen yli suoritettavien maksujen tehokkuutta;
- valvoo ecu-setelien teknistä valmistelua.

Viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1996 ERI täsmentää ne sääntelyyn, hallintoon ja logistiikkaan liittyvät kehykset, jotka EKPJ tarvitsee tehtäviensä hoitamiseksi kolmannen vaiheen aikana. Nämä kehykset saatetaan EKP:n päätettäväksi sen perustamispäivänä.

4. ERI voi kahden kolmasosan enemmistöllä neuvostonsa jäsenistä:
- antaa lausuntoja ja suosituksia raha- ja valuuttakurssipolitiikan yleisistä suuntaviivoista sekä näihin liittyvistä kussakin jäsenvaltiossa toteutetuista toimenpiteistä;
 - antaa hallituksille ja neuvostolle lausuntoja ja suosituksia politiikasta, joka on omiaan vaikuttamaan yhteisön rahatalouden sisäiseen tai ulkoiseen tilanteeseen ja erityisesti Euroopan valuuttajärjestelmän toimintaan;
 - antaa jäsenvaltioiden rahaviranomaisille suosituksia niiden rahapolitiikan harjoittamisesta.
5. ERI voi yksimielisesti päättää julkistaa lausuntonsa ja suosituksensa.
6. Neuvosto kuulee ERI:a ehdotetuista yhteisön säädöksistä ERI:n toimivaltaan kuuluvalla alalla.
- Jäsenvaltioiden viranomaisten on niissä rajoissa ja sellaisin ehdoin, jotka neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja ERI:a kuultuaan, kuultava ERI:a suunnitelmista lainsäädännöksi sen toimivaltaan kuuluvalla alalla.
7. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja ERI:a kuultuaan uskoa ERI:lle muita tehtäviä kolmannen vaiheen valmistelemiseksi.
8. Tapauksissa, joissa tässä sopimuksessa määrätään EKP:n neuvoa-antavista tehtävistä, ennen EKP:n perustamista viittauksilla EKP:iin tarkoitetaan ERI:a.
9. Toisen vaiheen aikana ilmaisulla 'EKP' tarkoitetaan 230, 232, 233, 234, 237 ja 288 artiklassa ERI:a.

118 artikla (ent. 109 g artikla)

Ecu-korin valuuttakokoonpanoa ei muuteta.

Kolmannen vaiheen alusta ecun arvo vahvistetaan lopullisesti 123 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

119 artikla (ent. 109 h artikla)

1. Jos jäsenvaltiolla on maksutasettaan koskevia vaikeuksia tai tällaiset vaikeudet uhkaavat sitä vakavasti joko sen kokonaismaksutaseen epätasapainon tai sen käytettävissä olevan valuutan laadun vuoksi ja nämä vaikeudet ovat omiaan erityisesti vaarantamaan yhteismarkkinoiden toimintaa tai yhteisen kauppapolitiikan asteittaista toteuttamista, komissio tutkii viipymättä ky-

seisen valtion tilanteen sekä toimet, jotka tämä valtio on kaikin käytettävissään olevin keinoin toteuttanut tai voi toteuttaa tämän sopimuksen määräysten mukaisesti. Komissio ilmoittaa, mitä toimenpiteitä se suosittaa kyseisen jäsenvaltion toteuttavan.

Jos jäsenvaltion toteuttamat toimet ja komission ehdottamat toimenpiteet eivät osoittaudu riittäviksi syntyneiden tai uhkaavien vaikeuksien voittamiseksi, komissio 114 artiklassa tarkoitettua komiteaa kuultuaan suosittaa neuvostolle keskinäisen avun antamista ja sen antamiseksi aiheellisia menetelmiä.

Komissio antaa neuvostolle säännöllisesti tietoja tilanteesta ja sen kehittymisestä.

2. Neuvosto tekee ratkaisunsa keskinäisen avun antamisesta määräenemmistöllä; se antaa direktiivit tai tekee päätökset, joilla vahvistetaan apua koskevat edellytykset ja yksityiskohtaiset säännöt. Keskinäistä apua voivat olla etenkin:

- a) niihin muihin kansainvälisiin järjestöihin kohdistuva yhtenäinen toiminta, joiden puoleen jäsenvaltiot voivat kääntyä;
- b) kaupan vinoutumisen välttämiseksi tarvittavat toimenpiteet silloin, kun vaikeuksissa oleva valtio pitää voimassa tai ottaa uudelleen käyttöön kolmansiin maihin kohdistuvia määrällisiä rajoituksia;
- c) rajoitetut luotot muilta jäsenvaltioilta niiden suostumuksella.

3. Jos neuvosto ei anna komission suosittamaa keskinäistä apua tai jos annettu keskinäinen apu ja toteutetut toimenpiteet ovat riittämättömät, komissio antaa vaikeuksiin joutuneelle valtiolle luvan toteuttaa suojatoimenpiteet, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt komissio määrittelee.

Neuvosto voi määräenemmistöllä peruuttaa tämän luvan taikka muuttaa sen edellytyksiä tai sitä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä.

4. Jollei 122 artiklan 6 kohdasta muuta johdu, tätä artiklaa ei sovelleta enää kolmannen vaiheen alusta.

120 artikla (ent. 109 i artikla)

1. Jos syntyy äkillinen maksutasetta koskeva kriisi eikä 119 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua päätöstä tehdä välittömästi, jäsenvaltio, jota asia koskee, voi kaiken varalta toteuttaa tarvittavat suojatoimenpiteet. Toimenpiteiden on oltava sellaisia, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä yhteismarkkinoiden toiminnalle, eivätkä ne saa olla laajempia kuin on ehdottomasti tarpeen syntyneiden äkillisten vaikeuksien poistamiseksi.

2. Näistä suojatoimenpiteistä on annettava tieto komissiolle ja muille jäsenvaltioille viimeistään niiden tullessa voimaan. Komissio voi suositaa neuvostolle keskinäisen avun antamista 119 artiklan mukaisesti.

3. Neuvosto voi komission lausunnon saatuaan ja 114 artiklassa tarkoitettua komiteaa kuultaan määränemistöllä päättää, että asianomaisen valtion on muutettava edellä tarkoitettuja suojatoimenpiteitä, lykättävä niitä tai kumottava ne.

4. Jollei 122 artiklan 6 kohdasta muuta johdu, tätä artiklaa ei enää sovelleta kolmannen vaiheen alusta.

121 artikla (ent. 109 j artikla)

1. Komissio ja ERI antavat neuvostolle kertomuksia jäsenvaltioiden edistymisestä talous- ja rahaliiton toteuttamiseen liittyvien jäsenvaltioiden velvollisuuksien täyttämiseksi. Näissä kertomuksissa tarkastellaan erityisesti, onko kunkin jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö, sen kansallisen keskuspankin perussääntö mukaan luettuna, sopusoinnussa tämän sopimuksen 108 ja 109 artiklan sekä EKPJ:n perussäännön kanssa. Kertomuksissa tarkastellaan myös sitä, onko kestävän lähentymisen korkea taso saavutettu, arvioimalla missä määrin kukin jäsenvaltio on täyttänyt seuraavat arviointiperusteet:

- hintatason korkeatasoisen vakauden toteutuminen; tämä on ilmeistä, jos rahanarvon alenemisaste on lähellä korkeintaan kolmen hintatason vakaudessa parhaiten suoriutuneen jäsenvaltion vastaavaa astetta;
- kestävä julkistalouden tilanne; tämä on ilmeistä, jos valtion julkisyhteisöjen talousarvioiden osalta on tilanne, jossa ei ole 104 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua liiallista alijäämää;
- Euroopan valuuttajärjestelmän valuuttakurssijärjestelmässä määrättyjen tavanomaisten vaihteluvälien noudattaminen ainakin kahden vuoden ajan siten, ettei valuutan ulkoista arvoa ole alennettu suhteessa toisen jäsenvaltion valuuttaan;
- jäsenvaltion saavuttaman lähentymisen ja jäsenvaltion Euroopan valuuttajärjestelmän valuuttakurssijärjestelmään osallistumisen pysyvyys, sellaisena kuin se ilmenee pitkän aikavälin korkokantojen tasossa.

Tässä kohdassa mainittuja neljää arviointiperustetta ja ajanjaksoja, joina niitä on noudatettava, täsmennetään tähän sopimukseen liitettyssä pöytäkirjassa. Komission ja ERI:n kertomuksissa otetaan huomioon myös ecun kehitys, markkinoiden yhdentymisen tulokset, vaihtotaseiden tasapainon tilanne ja kehitys sekä yksikkötyökustannusten ja muiden hintaosoittimien kehityksen tarkastelu.

2. Näiden kertomusten perusteella neuvosto arvioi määränemistöllä komission suosituksesta:

- kunkin jäsenvaltion osalta, täyttääkö jäsenvaltio yhtenäisvaluutan vahvistamiseksi vaadittavat edellytykset ja

— täyttääkö jäsenvaltioiden enemmistö yhtenäisvaluutan vahvistamiseksi vaadittavat edellytykset,

ja antaa päätelmänsä suosituksina valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuvalle neuvostolle. Euroopan parlamenttia kuullaan asiasta, ja se antaa lausuntonsa valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuvalle neuvostolle.

3. Valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuva neuvosto, joka ottaa aiheellisella tavalla huomioon 1 kohdassa tarkoitetut kertomukset ja 2 kohdassa tarkoitetun Euroopan parlamentin lausunnon, viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1996 määräenemmistöllä:

— päättää 2 kohdassa tarkoitettujen neuvoston suositusten perusteella, täyttääkö jäsenvaltioiden enemmistö yhtenäisvaluutan vahvistamiseksi vaadittavat edellytykset,

— päättää, onko yhteisön aiheellista siirtyä kolmanteen vaiheeseen,

ja, jos näin katsotaan,

— vahvistaa kolmannen vaiheen alkamispäivän.

4. Jollei kolmannen vaiheen alkamispäivää ole vahvistettu vuoden 1997 loppuun mennessä, kolmas vaihe alkaa 1 päivänä tammikuuta 1999. Valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuva neuvosto, toistettuaan 1 ja 2 kohdassa, 2 kohdan toista luetelmakohtaa lukuun ottamatta, tarkoitetun menettelyn sekä ottaen huomioon 1 kohdassa tarkoitetut kertomukset ja Euroopan parlamentin lausunnon, vahvistaa ennen 1 päivää heinäkuuta 1998 määräenemmistöllä 2 kohdassa tarkoitettujen neuvoston suositusten perusteella, mitkä jäsenvaltiot täyttävät yhtenäisvaluutan vahvistamiseksi vaadittavat edellytykset.

122 artikla (ent. 109 k artikla)

1. Jos 121 artiklan 3 kohdan mukaisesti on tehty päätös päivän vahvistamisesta, neuvosto päättää 121 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen suositustensa perusteella määräenemmistöllä komission suosituksesta, tehdäänkö joidenkin jäsenvaltioiden osalta tämän artiklan 3 kohdassa määritelty poikkeus ja, jos tehdään, minkä jäsenvaltioiden osalta poikkeus tehdään. Näistä jäsenvaltioista käytetään jäljempänä nimitystä 'jäsenvaltiot, joita koskee poikkeus'.

Jos neuvosto on 121 artiklan 4 kohdan perusteella vahvistanut, mitkä jäsenvaltiot täyttävät yhtenäisvaluutan vahvistamiseksi vaadittavat edellytykset, niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka

eivät täytä näitä edellytyksiä, tehdään tämän artiklan 3 kohdassa määritelty poikkeus. Näistä jäsenvaltioista käytetään jäljempänä nimitystä 'jäsenvaltiot, joita koskee poikkeus'.

2. Ainakin kerran kahdessa vuodessa tai sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jota koskee poikkeus, komissio ja EKP antavat neuvostolle kertomuksen 121 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti. Neuvosto, Euroopan parlamenttia kuultuaan ja keskusteltuaan asiasta kokoonpanossa, jonka muodostavat valtion- tai hallitusten päämiehet, päättää määräenemmistöllä komission ehdotuksesta, mitkä niistä jäsenvaltioista, joita koskee poikkeus, täyttävät vaadittavat edellytykset 121 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen arviointiperusteiden perusteella ja kumoaa poikkeukset noiden jäsenvaltioiden osalta.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu poikkeus merkitsee, että seuraavia määräyksiä ei sovelleta jäsenvaltioon, jota asia koskee: 104 artiklan 9 ja 11 kohta, 105 artiklan 1, 2, 3 ja 5 kohta, 106, 110 ja 111 artikla sekä 112 artiklan 2 kohdan b alakohta. Siitä, että EKPJ:ään sisältyvät oikeudet ja velvollisuudet eivät koske tällaista jäsenvaltiota ja sen keskuspankkia, määrätään EKPJ:n perussäännön IX luvussa.

4. "Jäsenvaltioilla" tarkoitetaan 105 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa, 106, 110 ja 111 artiklassa sekä 112 artiklan 2 kohdan b alakohdassa jäsenvaltioita, joita ei koske poikkeus.

5. Niiden jäsenvaltioiden äänioikeus, joita koskee poikkeus, pidätetään 3 kohdassa mainituissa tämän sopimuksen määräyksissä tarkoitettujen neuvoston päätösten osalta. Tuolloin 205 artiklasta ja 250 artiklan 1 kohdasta poiketen määräenemmistöllä tarkoitetaan kahta kolmasosaa niiden jäsenvaltioiden edustajien äänistä 205 artiklan 2 kohdan mukaisesti painotettuina, joita ei koske poikkeus, ja yksimielisyyttä vaativien säädösten edellytyksenä on noiden jäsenvaltioiden yksimielisyys.

6. Mitä 119 ja 120 artiklassa määrätään, sovelletaan edelleen jäsenvaltioihin, joita koskee poikkeus.

123 artikla (ent. 109 l artikla)

1. Välittömästi sen jälkeen, kun päätös kolmannen vaiheen alkamispäivän vahvistamisesta on tehty 121 artiklan 3 kohdan mukaisesti tai tarvittaessa välittömästi 1 päivän heinäkuuta 1998 jälkeen:

— neuvosto antaa 107 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut säännökset;

— niiden jäsenvaltioiden hallitukset, joita ei koske poikkeus, nimittävät EKPJ:n perussäännön 50 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen EKP:n johtokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä johtokunnan muut jäsenet. Jos on jäsenvaltioita, joita koskee poik-

keus, johtokunnan jäsenmäärä voi olla pienempi kuin EKPJ:n perussäännön 11.1 artiklassa määrätään, mutta se ei missään tapauksessa voi olla neljää pienempi.

EKPJ ja EKP perustetaan, kun johtokunta on nimitetty, ja ne valmistautuvat tuolloin aloittamaan kaiken tässä sopimuksessa ja EKPJ:n perussäännössä tarkoitetun toimintansa. Ne käyttävät toimivaltaansa täysimääräisesti kolmannen vaiheen ensimmäisestä päivästä.

2. Kun EKP on perustettu, se ottaa tarvittaessa ERI:n tehtävät. ERI asetetaan selvitystilaan, kun EKP on perustettu; selvitystilaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt ovat ERI:n perussäännössä.

3. Jos on ja niin kauan kuin on jäsenvaltioita, joita koskee poikkeus, EKPJ:n perussäännön 45 artiklassa tarkoitettu EKP:n yleisneuvosto toimii EKP:n kolmantena päätöksentekuelimenä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan soveltamista.

4. Kolmannen vaiheen alkamispäivänä neuvosto antaa niiden jäsenvaltioiden yksimielisyydellä, joita ei koske poikkeus, komission ehdotuksesta ja EKP:a kuultuaan, ne lopulliset vaihtokurssit, joihin näiden jäsenvaltioiden valuutat vahvistetaan, sekä sen lopullisesti vahvistetun kurssin, jolla ecu korvaa nämä valuutat, ja ecusta tulee itsenäinen valuutta. Tällä toimenpiteellä ei sinänsä muuteta ecun ulkoista arvoa. Neuvosto toteuttaa samaa menettelyä noudattaen myös muut toimenpiteet, jotka ovat tarpeen otettaessa ecu nopeasti käyttöön näiden jäsenvaltioiden yhtenäisvaluuttana.

5. Jos 122 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti on päätetty kumota poikkeus, neuvosto vahvistaa niiden jäsenvaltioiden, joita ei koske poikkeus, ja sen jäsenvaltion, jota asia koskee, yksimielisyydellä komission ehdotuksesta sekä EKP:a kuultuaan kurssin, jolla ecu korvaa kyseisen jäsenvaltion valuutan, sekä toteuttaa muut toimenpiteet, jotka ovat tarpeen otettaessa ecu käyttöön yhtenäisvaluuttana kyseisessä jäsenvaltiossa.

124 artikla (ent. 109 m artikla)

1. Kolmannen vaiheen alkamiseen asti jokainen jäsenvaltio pitää valuuttakurssipolitiikkaansa yhteistä etua koskevana asiana. Tällöin jäsenvaltiot ottavat huomioon kokemukset, jotka on saatu Euroopan valuuttajärjestelmään (EVJ) liittyvästä yhteistyöstä sekä ecun kehittämisestä, ja noudattavat tällä alalla olemassa olevaa toimivaltaa.

2. Kolmannen vaiheen alusta ja niin kauan kuin on yksikin jäsenvaltio, jota koskee poikkeus, 1 kohtaa sovelletaan vastaavasti tuon jäsenvaltion valuuttakurssipolitiikkaan.

VIII OSASTO (ent. VI a osasto)

TYÖLLISYYS

125 artikla (ent. 109 n artikla)

Jäsenvaltiot ja yhteisö pyrkivät tämän osaston määräysten mukaisesti kehittämään yhteensovitettua työllisyysstrategiaa ja erityisesti edistämään ammattitaitoisen, koulutetun ja mukautumiskykyisen työvoiman sekä talouden muutoksiin reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa ja tämän sopimuksen 2 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

126 artikla (ent. 109 o artikla)

1. Jäsenvaltiot pyrkivät omalla työllisyyspolitiikallaan edistämään 125 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista 99 artiklan 2 kohdan nojalla hyväksytyjen jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot pitävät, ottaen huomioon työnantajien ja työntekijöiden velvollisuuksiin liittyvät kansalliset käytännöt, työllisyyden edistämistä yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavat neuvostossa yhteen sitä koskevan toimintansa 128 artiklan määräysten mukaisesti.

127 artikla (ent. 109 p artikla)

1. Yhteisö myötävaikuttaa työllisyyden korkeaan tasoon edistämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukemalla sekä tarvittaessa täydentämällä niiden toimintaa. Tällöin otetaan huomioon jäsenvaltioiden toimivalta.

2. Työllisyyden korkeaa tasoa koskeva tavoite otetaan huomioon yhteisön politiikkojen ja toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

128 artikla (ent. 109 q artikla)

1. Neuvoston ja komission yhteisen vuosittaisen selvityksen perusteella Eurooppa-neuvosto arvioi vuosittain työllisyystilannetta yhteisössä ja antaa siitä päätelmät.

2. Neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa sekä 130 artiklassa tarkoitettua työllisyyskomiteaa kuultuaan, vahvistaa Eurooppa-neuvoston päätelmien perusteella vuosittain

suuntaviivat, jotka jäsenvaltiot ottavat huomioon työllisyyspolitiikassaan. Näiden suuntaviivojen on oltava 99 artiklan 2 kohdan nojalla hyväksyttyjen laajojen suuntaviivojen mukaisia.

3. Jokainen jäsenvaltio antaa neuvostolle ja komissiolle vuosittain selvityksen tärkeimmistä 2 kohdassa tarkoitettujen työllisyyttä koskevien suuntaviivojen mukaisesti toteuttamistaan työllisyyspolitiikan toimenpiteistä.

4. Neuvosto tarkastelee 3 kohdassa tarkoitettujen selvitysten perusteella ja työllisyyskomitean lausunnon saatuaan vuosittain jäsenvaltioiden toteuttamaa työllisyyspolitiikkaa ottaen huomioon työllisyyttä koskevat suuntaviivat. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission suosituksesta antaa suosituksia jäsenvaltioille, jos se tämän tarkastelun perusteella pitää sitä aiheellisenä.

5. Neuvosto ja komissio laativat kyseisen tarkastelun tulosten perusteella Eurooppa-neuvostolle yhteisen vuosittaisen selvityksen työllisyystilanteesta yhteisössä ja työllisyyttä koskevien suuntaviivojen toteuttamisesta.

129 artikla (ent. 109 r artikla)

Neuvosto voi 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa sekä alueiden komiteaa kuultuaan toteuttaa edistämistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukea niiden toimintaa työllisyyden alalla aloittein, joilla pyritään kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, tarjoamaan vertailevaa analyysia ja neuvontaa sekä edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia etenkin kokeiluhankkeita hyväksi käyttämällä.

Näihin toimenpiteisiin ei kuulu jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

130 artikla (ent. 109 s artikla)

Neuvosto perustaa Euroopan parlamenttia kuultuaan neuvoa-antavan työllisyyskomitean edistämään jäsenvaltioiden työllisyys- ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamista. Komitean tehtävänä on:

- seurata jäsenvaltioiden ja yhteisön työllisyystilannetta ja -politiikkaa;
- laatia joko neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja sekä myötävaikuttaa 128 artiklassa tarkoitetun, neuvostossa tapahtuvan käsittelyn valmisteluun, tämän kuitenkin rajoittamatta 207 artiklan soveltamista.

Tehtävänsä toteuttaessaan komitea kuulee työmarkkinaosapuolia.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimeävät komiteaan kaksi jäsentä.

IX OSASTO (ent. VII osasto)

YHTEINEN KAUPPAPOLITIikka

131 artikla (ent. 110 artikla)

Jäsenvaltiot pyrkivät keskinäisen tulliliiton perustamisella edistämään yhteisen edun mukaisesti maailmankaupan sopusointuista kehitystä, kansainvälisen kaupan rajoitusten asteittaista poistamista sekä tulliesteiden purkamista.

Yhteisessä kauppapolitiikassa otetaan huomioon jäsenvaltioiden välisten tullien poistamisen mahdollinen suotuista vaikutus yritysten kilpailukykyyn jäsenvaltioissa.

132 artikla (ent. 112 artikla)

1. Jäsenvaltiot yhdenmukaistavat asteittain, siinä määrin kuin on tarpeen yhteisössä olevien yritysten välisen kilpailun vääristymisen estämiseksi, järjestelmänsä, joilla ne myöntävät tukea kolmansiin maihin suuntautuvaan vientiin, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta niitä jäsenvaltioiden velvoitteita, joihin jäsenvaltiot ovat sitoutuneet muissa kansainvälisissä järjestöissä.

Neuvosto antaa tätä varten tarvittavat direktiivit määräenemmistöllä komission ehdotuksesta.

2. Edellä olevia määräyksiä ei sovelleta sellaisiin tullien tai vaikutukseltaan vastaavien maksujen taikka välillisten verojen palautuksiin, liikevaihtoverojen, valmisteverojen ja muiden välillisten verojen palautukset mukaan luettuina, joita myönnetään jäsenvaltiosta kolmanteen maahan suuntautuvassa viennissä, jos nämä palautukset eivät ole suurempia kuin vientituotteille välillisesti tai suoraan määrätty maksut.

133 artikla (ent. 113 artikla)

1. Yhteinen kauppapolitiikka perustuu yhtenäisiin periaatteisiin etenkin tullien muuttamisessa, tulli- ja kauppasopimusten tekemisessä, vapauttamista koskevien toimenpiteiden yhtenäistämässä, vientipolitiikassa sekä kauppaa suojaavissa toimenpiteissä, kuten polkumyynti- ja tukipalkkiotapauksissa toteutettavissa toimenpiteissä.

2. Komissio tekee neuvostolle ehdotuksia yhteisen kauppapolitiikan toteuttamiseksi.

3. Jos on neuvoteltava yhden tai useamman valtion taikka kansainvälisen järjestön kanssa tehtävistä sopimuksista, komissio antaa asiasta suosituksia neuvostolle, joka valtuuttaa komission aloittamaan tarpeelliset neuvottelut.

Komissio käy näitä neuvotteluja kuullen erityiskomiteaa, jonka neuvosto nimeää avustamaan komissiota tässä tehtävässä, sekä niiden direktiivien mukaisesti, joita neuvosto voi antaa komissiolle osoitettuna.

Sovelletaan 300 artiklan asiaa koskevia määräyksiä.

4. Käyttäessään sille tällä artiklalla annettua toimivaltaansa neuvosto tekee ratkaisunsa määränemmistöllä.

5. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan laajentaa 1—4 kohdan soveltamisen koskemaan palveluja ja henkistä omaisuutta koskevia kansainvälisiä neuvotteluja ja sopimuksia, siltä osin kuin ne eivät kuulu näiden kohtien soveltamisalaan.

134 artikla (ent. 115 artikla)

Varmistaakseen, että kaupan vinoutuminen ei estä jäsenvaltioiden tämän sopimuksen mukaisen kauppapoliittisten toimenpiteiden toteuttamista, tai jos tällaisten toimenpiteiden väliset erot aiheuttavat taloudellisia vaikeuksia yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa, komissio suosittaa menetelmiä, joilla muut jäsenvaltiot osallistuvat tarvittavaan yhteistyöhön. Jos tämä osoittautuu riittämättömäksi, komissio voi antaa jäsenvaltioille luvan toteuttaa tarvittavat suojatoimenpiteet, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt komissio määrittelee.

Kiireellisissä tapauksissa jäsenvaltiot pyytävät komissiolta lupaa itse toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, ja komissio päättää asiasta mahdollisimman pian; sen jälkeen jäsenvaltiot, joita asia koskee, ilmoittavat toimenpiteistä muille jäsenvaltioille. Komissio voi milloin tahansa päättää, että kyseisten valtioiden on muutettava näitä toimenpiteitä tai kumottava ne.

Ensisijaisesti on valittava toimenpiteet, jotka aiheuttavat yhteismarkkinoiden toiminnalle vähiten häiriötä.

X OSASTO (ent. VII a osasto)

TULLIYHTEISTYÖ

135 artikla (ent. 116 artikla)

Neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen soveltamisalalla 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toimenpiteitä jäsenvaltioiden sekä jäsenvaltioiden ja komission välisen tulliyhteistyön vahvistamiseksi. Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.

XI OSASTO (ent. VIII osasto)

SOSIAALIPOLITIIKKA, KOULUTUS, AMMATILLINEN KOULUTUS JA NUORISO

1 luku

Sosiaaliset määräykset

136 artikla (ent. 117 artikla)

Yhteisön ja jäsenvaltioiden tavoitteena on, ottaen huomioon sosiaaliset perusoikeudet sellaisina kuin ne ovat Torinossa 18 päivänä lokakuuta 1961 allekirjoitetussa Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa ja vuoden 1989 työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisön peruskirjassa, työllisyyden edistäminen, elin- ja työolojen kohentaminen siten, että olojen yhtenäistäminen olisi mahdollista niitä kohennettaessa, riittävä sosiaalinen suojeleminen, työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, inhimillisten voimavarojen kehittäminen tarkoituksena saavuttaa korkea ja kestävä työllisyystaso, ja syrjäytymisen torjuminen.

Tätä varten yhteisö ja jäsenvaltiot panevat täytäntöön toimenpiteet, joissa otetaan huomioon kansallisten käytäntöjen erot, erityisesti sopimussuhteissa, sekä tarve säilyttää yhteisön talouden kilpailukyky.

Yhteisö ja jäsenvaltiot katsovat, että tällainen kehitys seuraa paitsi siitä yhteismarkkinoiden toiminnasta, joka edistää sosiaalisten järjestelmien yhdenmukaistamista, myös tässä sopimuksessa määrättyistä menettelyistä sekä lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä.

137 artikla (ent. 118 artikla)

1. Edellä 136 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisö tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa seuraavilla aloilla:

- erityisesti työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi;
- työehdot;
- tiedottaminen työntekijöille ja työntekijöiden kuuleminen;
- työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroiminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 150 artiklan määräyksiä;
- miesten ja naisten välinen tasa-arvo asioissa, jotka koskevat heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla sekä heidän kohteluaan työssä.

2. Tätä varten neuvosto voi antaa direktiivein säännökset vähimmäisvaatimuksista, jotka pannaan täytäntöön asteittain ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion edellytykset ja kussakin jäsenvaltiossa voimassa oleva tekninen sääntely. Näissä direktiiveissä vältetään säätämästä sel-

laisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä.

Neuvosto tekee ratkaisunsa sopimuksen 251 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

Sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi neuvosto voi samaa menettelyä noudattaen toteuttaa toimenpiteitä jäsenvaltioiden välisen yhteistyön edistämiseksi aloittein, joilla pyritään parantamaan tiedon saantia, kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia.

3. Seuraavilla aloilla neuvosto tekee ratkaisunsa kuitenkin yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan:

- työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojeleminen;
- työntekijöiden suojeleminen työ sopimuksen päättymisen yhteydessä;
- työntekijöiden ja työnantajien edustaminen ja heidän etujensa kollektiivinen turvaaminen, mukaan lukien yhteistoiminta työpaikalla, jollei 6 kohdasta muuta johdu;
- sellaisten kolmansien maiden kansalaisten palvelussuhteen ehdot, jotka oleskelevat laillisesti yhteisön alueella;
- työllisyyden ja työpaikkojen luomisen edistämisen rahoitukseen osallistuminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta sosiaalirahastoon liittyvien määräysten soveltamista.

4. Jäsenvaltio voi antaa 2 ja 3 kohdan soveltamiseksi annettujen direktiivien täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi niiden yhteisestä pyynnöstä.

Tällöin jäsenvaltio varmistaa, että viimeistään sinä päivänä, jona direktiivit on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä 249 artiklan mukaisesti, työmarkkinaosapuolet ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet sopimuksin, ja jäsenvaltio, jota asia koskee, on toteuttanut kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta se voi milloin tahansa varmistaa kyseisessä direktiivissä asetettujen tulosten saavuttamisen.

5. Tämän artiklan nojalla annetut määräykset eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä, jos ne ovat sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa.

6. Tämän artiklan määräyksiä ei sovelleta palkkoihin, järjestäytymisoikeuteen, lakko-oikeuteen eikä oikeuteen määrätä työsulusta.

138 artikla (ent. 118 a artikla)

1. Komission tehtävänä on edistää työmarkkinaosapuolten kuulemista yhteisön tasolla ja toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden osapuolten vuoropuhelun helpottamiseksi varmistamalla molemmille osapuolille tasapuolinen tuki.
2. Tätä varten komissio kuulee työmarkkinaosapuolia yhteisön toiminnan mahdollisista suuntaviivoista, ennen kuin se tekee ehdotuksia sosiaalipolitiikan alalla.
3. Jos komissio kuultuaan työmarkkinaosapuolia pitää yhteisön toimintaa tarkoituksenmukaisena, se kuulee työmarkkinaosapuolia suunnitellun ehdotuksen sisällöstä. Työmarkkinaosapuolet antavat komissiolle lausunnon ehdotuksesta tai tarvittaessa sitä koskevan suosituksen.
4. Tällaisen kuulemisen yhteydessä työmarkkinaosapuolet voivat ilmoittaa komissiolle halustaan aloittaa 139 artiklassa tarkoitettu menettely. Menettely ei saa kestää pitempään kuin yhdeksän kuukautta, jollei pidentämisestä sovita yhteisesti kyseisten työmarkkinaosapuolten ja komission kanssa.

139 artikla (ent. 118 b artikla)

1. Työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu yhteisön tasolla voi johtaa osapuolten niin halutessa sopimussuhteisiin, mukaan lukien sopimusten tekeminen.
2. Yhteisön tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön joko työmarkkinaosapuolten ja jäsenvaltioiden omien menettelyjen ja käytäntöjen mukaisesti tai, 137 artiklassa tarkoitettujen kysymysten osalta allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä, neuvoston komission ehdotuksesta tekemällä päätöksellä.

Neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, paitsi silloin kun kyseisessä sopimuksessa on yksi tai useampi määräys, joka liittyy johonkin 137 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista aloista, jolloin se tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

140 artikla (ent. 118 c artikla)

Edellä 136 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, rajoittamatta kuitenkaan tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista, komissio edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja helpottaa niiden toiminnan yhteensovittamista niillä sosiaalipolitiikan aloilla, joita tämä luku koskee, ja erityisesti asioissa, jotka koskevat:

- työllisyyttä;
- työoikeutta ja työehtoja;

- ammatillista perus- ja jatkokoulutusta;
- sosiaaliturvaa;
- työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisemistä;
- työterveyttä;
- järjestäytymisoikeutta sekä työnantajien ja työntekijöiden välisiä kollektiivisia neuvotteluja.

Tätä varten komissio kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioiden kanssa tekee tutkimuksia, antaa lausuntoja ja järjestää neuvotteluja sekä kansallisista kysymyksistä että kansainvälisiä järjestöjä koskevista kysymyksistä.

Komissio kuulee talous- ja sosiaalikomiteaa ennen kuin se antaa tässä artikkelissa tarkoitetun lausunnon.

141 artikla (ent. 119 artikla)

1. Jokainen jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka.
2. Tässä artikkelissa palkalla tarkoitetaan tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä suoraan tai välillisesti saa työnantajaltaan työstä tai tehtävästä rahana tai luontoisetuna.

Samalla palkalla ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää tarkoitetaan, että:

- a) palkka, joka maksetaan työn tuloksen perusteella, lasketaan saman mittayksikön mukaan;
- b) palkka, joka maksetaan työhön käytetyn ajan perusteella, on sama samasta tehtävästä.

3. Neuvosto toteuttaa 251 artikkelissa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla varmistetaan miesten ja naisten tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltaminen työtä ja ammattia koskevissa kysymyksissä, mukaan lukien samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaate.

4. Jotta miesten ja naisten välinen täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi työelämässä, tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta sellaisia erityisetuja tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa aliedustettuna olevan sukupuolen ammatillisen toiminnan harjoittamista taikka ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan liittyviä haittoja.

142 artikla (ent. 119 a artikla)

Jäsenvaltiot pyrkivät säilyttämään olemassa olevan palkallisia lomia koskevien järjestelmiensä samankaltaisuuden.

143 artikla (ent. 120 artikla)

Komissio laatii vuosittain kertomuksen 136 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, mukaan lukien väestötilanne yhteisössä. Komissio toimittaa tämän kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle.

Euroopan parlamentti voi pyytää komissiota laatimaan kertomuksen sosiaalista tilannetta koskevista erityisongelmista.

144 artikla (ent. 121 artikla)

Neuvosto voi yksimielisesti ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan antaa komissiolle tehtäviä, jotka liittyvät yhteisten toimenpiteiden, varsinkin 39 - 42 artiklassa tarkoitettujen, siirtotyöläisten sosiaaliturvaa koskevien toimenpiteiden, toteuttamiseen.

145 artikla (ent. 122 artikla)

Komission Euroopan parlamentille antamassa vuosikertomuksessa on erillinen luku, joka koskee sosiaalisten olojen kehitystä yhteisössä.

Euroopan parlamentti voi kehottaa komissiota laatimaan kertomuksia sosiaalisia oloja koskevista erityisongelmista.

2 luku**Euroopan sosiaalirahasto***146 artikla* (ent. 123 artikla)

Työntekijöiden työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi sisämarkkinoilla ja siten osaltaan elintason nostamiseksi perustetaan jäljempänä määrätyn mukaisesti Euroopan sosiaalirahasto, joka pyrkii edistämään työntekijöiden työnsaantia sekä heidän alueellista ja ammatillista liikkumistaan yhteisössä sekä helpottamaan mukautumista teollisiin muutoksiin ja tuotantojärjestelmien muutoksiin erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella.

147 artikla (ent. 124 artikla)

Rahaston hallintoa hoitaa komissio.

Tässä tehtävässä komissiota avustaa komitea, jonka puheenjohtajana on komission jäsen ja jossa on hallitusten sekä työntekijä- ja työnantajajärjestöjen edustajat.

148 artikla (ent. 125 artikla)

Neuvosto tekee 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan Euroopan sosiaalirahastoa koskevat soveltamispäätökset.

3 luku

Koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso*149 artikla* (ent. 126 artikla)

1. Yhteisö myötävaikuttaa korkealaatuisten koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta opetuksen sisällöstä ja koulutusjärjestelmän järjestämisestä sekä niiden sivistyksellistä ja kielellistä monimuotoisuutta.

2. Yhteisön toiminnalla pyritään:

- kehittämään eurooppalaista ulottuvuutta koulutuksessa erityisesti jäsenvaltioiden kielten opetuksella ja levittämällä;
- edistämään opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuutta muun muassa rohkaisemalla tutkintotodistusten ja opintojaksojen tunnustamista akateemisessa maailmassa;
- edistämään koulutuslaitosten välistä yhteistyötä;
- kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä;
- edistämään nuorisovaihdon sekä sosiaalipedagogiikan alan ohjaajien vaihdon kehittämistä;
- rohkaisemaan etäopetuksen kehittämistä.

3. Yhteisö ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden sekä koulutusalan toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen ja erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.

4. Myötävaikuttaakseen tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen neuvosto:

- vahvistaa jäljempänä 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan sellaisia edistämistoimia, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista;
- antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta suosituksia.

150 artikla (ent. 127 artikla)

1. Yhteisö toteuttaa ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia, pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta ammatillisen koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä.

2. Yhteisön toiminnalla pyritään:

- helpottamaan teollisiin muutoksiin mukautumista erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella;
- parantamaan valmentavaa ammatillista koulutusta ja jatkokoulutusta ammattiin pääsyn ja palaamisen helpottamiseksi työmarkkinoilla;
- helpottamaan pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja edistämään ammattiin kouluttavien ja ammattia opiskelevien, erityisesti nuorison, liikkuvuutta;
- kannustamaan koulutuslaitosten tai ammatillisten koulutuslaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä ammatillista koulutusta koskevissa asioissa;
- kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden ammatillisten koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä.

3. Yhteisö ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä ammatillisen koulutuksen alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

4. Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla myötävaikutetaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen mutta jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

XII OSASTO (ent. IX osasto)

KULTTUURI

151 artikla (ent. 128 artikla)

1. Yhteisö myötävaikuttaa siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi pitäen arvossa niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta ja korostaen samalla niiden yhteistä kulttuuriperintöä.

2. Yhteisö pyrkii toiminnallaan rohkaisemaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemaan ja täydentämään niiden toimintaa seuraavilla aloilla:

- Euroopan kansojen kulttuurin ja historian tuntemuksen ja sitä koskevan tiedon levityksen parantaminen;
- Euroopan kannalta merkittävän kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojaaminen;
- muu kuin kaupallinen kulttuurivaihto;
- taiteellinen ja kirjallinen luova toiminta, audiovisuaalisen alan toiminta mukaan luettuna.

3. Yhteisö ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden sekä kulttuurin alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen, erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.

4. Yhteisö ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden tämän sopimuksen määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi.

5. Myötävaikuttaakseen tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen neuvosto:

- toteuttaa jäljempänä 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja alueiden komiteaa kuultuaan sellaisia edistämistoimia, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista. Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti;
- antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta suosituksia.

XIII OSASTO (ent. X osasto)

KANSANTERVEYS

152 artikla (ent. 129 artikla)

1. Kaikkien yhteisön politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu.

Kansallista politiikkaa täydentävä yhteisön toiminta suuntautuu kansanterveyden parantamiseen, ihmisten sairauksien ja tautien ehkäisemiseen sekä ihmisten terveyttä vaarantavien tekijöiden torjuntaan. Kyseinen toiminta käsittää laajalle levinneiden vaarallisten sairauksien torjunnan edistämällä niiden syiden, leviämisen ja ehkäisemisen tutkimusta sekä terveysvalistusta ja -kasvatusta.

Yhteisö täydentää huumausaineiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseen tähtäävää jäsenvaltioiden toimintaa, johon kuuluu tiedotus- ja ehkäisemistoimia.

2. Yhteisö edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä tässä artiklassa tarkoitetuilla aloilla sekä tarvittaessa tukee niiden toimintaa.

Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen politiikkansa ja toimintaohjelmansa 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla. Komissio voi kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioihin tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. Yhteisö ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä kansanterveyden alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

4. Neuvosto myötävaikuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen toteuttamalla:

- a) toimenpiteitä, joilla asetetaan ihmisestä peräisin oleville elimille ja aineille sekä verelle ja verituotteille korkeat laatu- ja turvallisuusvaatimukset; nämä toimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä;
- b) poiketen siitä mitä 37 artiklassa määrätään, eläinlääkintä- ja kasvinsuojelualalla toimenpiteitä, joiden välittömänä tarkoituksena on kansanterveyden suojeleminen;
- c) edistämistoimia, joiden tarkoituksena on ihmisten terveyden suojeleminen ja parantaminen, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

Neuvosto voi myös antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta suosituksia tässä artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

5. Yhteisön toiminnassa kansanterveyden alalla otetaan täysimääräisesti huomioon jäsenvaltioiden terveystalouden ja sairaanhoidon järjestämiseen ja tarjoamiseen liittyvät velvollisuudet. Erityisesti 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ei vaikuta elinten ja veren luovuttamiseen tai lääketieteellistä käyttöä koskeviin kansallisiin säännöksiin ja määräyksiin.

XIV OSASTO (ent. XI osasto)

KULUTTAJANSUOJA

153 artikla (ent. 129 a artikla)

1. Kuluttajien etujen suojaamiseksi ja kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi yhteisö myötävaikuttaa kuluttajien terveyden, turvallisuuden ja taloudellisten etujen suojaamiseen sekä edistää kuluttajien oikeutta tiedonsaantiin ja koulutukseen sekä oikeutta järjestäytyä etujensa valvomiseksi.

2. Kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset otetaan huomioon yhteisön muita politiikkoja ja muuta toimintaa määriteltäessä ja toteutettaessa.
3. Yhteisö myötävaikuttaa 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseen:
 - a) toimenpiteillä, jotka se 95 artiklan nojalla toteuttaa sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä;
 - b) toimenpiteillä, jotka tukevat ja täydentävät jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa ja joilla sitä seurataan.
4. Neuvosto vahvistaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet.
5. Toimenpiteet, jotka on vahvistettu 4 kohdan mukaisesti, eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä. Näiden toimenpiteiden on oltava sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

XV OSASTO (ent. XII osasto)

EUROOPAN LAAJUISET VERKOT

154 artikla (ent. 129 b artikla)

1. Myötävaikuttaakseen 14 ja 158 artiklassa määrättyjen tavoitteiden toteuttamiseen ja mahdollistaakseen sen, että unionin kansalaiset, taloudelliset toimijat sekä alueelliset ja paikalliset yhteisöt voivat saada täyden hyödyn sellaisen alueen toteuttamisesta johtuvista eduista, jolla ei ole sisäisiä rajoja, yhteisö myötävaikuttaa Euroopan laajuisten verkkojen perustamiseen ja kehittämiseen liikenteen, teletoiminnan ja energian infrastruktuurien aloilla.
2. Yhteisö pyrkii toiminnallaan avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmässä edistämään kansallisten verkkojen yhteenliittämistä ja yhteentoimivuutta sekä pääsyä tällaisiin verkkoihin. Se ottaa erityisesti huomioon tarpeen liittää saarialueita, erillisalueita ja syrjäseutualueita yhteisön keskusalueisiin.

155 artikla (ent. 129 c artikla)

1. Edellä 154 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisö:
 - vahvistaa joukon suuntaviivoja, jotka koskevat suunniteltujen toimien tavoitteita, painopisteitä ja pääperiaatteita Euroopan laajuisten verkkojen alalla; näissä suuntaviivoissa yksilöidään yhteistä etua koskevat hankkeet;
 - panee erityisesti teknisen standardoinnin alalla täytäntöön kaikki toimet, jotka saattavat osoittautua tarpeelliseksi verkkojen yhteentoimivuuden turvaamiseksi;

- voi erityisesti toteuttamiskelpoisuutta koskevilla selvityksillä, lainatakuilla tai korkotuella tukea sellaisia jäsenvaltioiden tukemia yhteistä etua koskevia hankkeita, jotka yksilöidään ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa; yhteisö voi myös osallistua tiettyjen liikenteen infrastruktuurin alan hankkeiden rahoittamiseen jäsenvaltioissa 161 artiklan mukaisesti perustetun koheesiorahaston kautta.

Yhteisön toiminnassa otetaan huomioon hankkeiden ajateltavissa oleva taloudellinen elinkel-
poisuus.

2. Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen sellaisen kansallis-
ella tasolla harjoittamansa politiikan, jolla voi olla merkittävä vaikutus 154 artiklassa tarkoitet-
tujen tavoitteiden toteuttamiseen. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden
kanssa tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. Yhteisö voi päättää yhteistyöstä kolmansien maiden kanssa yhteistä etua koskevien hank-
keiden edistämiseksi ja verkkojen yhteentoimivuuden turvaamiseksi.

156 artikla (ent. 129 d artikla)

Neuvosto vahvistaa 155 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut suuntaviivat ja muut toimenpiteet 251
artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komi-
teaa kuultuaan.

Niihin suuntaviivoihin ja niihin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka koskevat jonkin jä-
senvaltion aluetta, tarvitaan tuon jäsenvaltion hyväksyminen.

XVI OSASTO (ent. XIII osasto)

TEOLLISUUS

157 artikla (ent. 130 artikla)

1. Yhteisö ja jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että yhteisön teollisuuden kilpailukyvyn kannalta
tarpeelliset edellytykset turvataan.

Tällöin niiden toiminnalla pyritään avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestel-
män mukaisesti:

- nopeuttamaan teollisuuden mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin;
- edistämään kaikkialla yhteisössä yritysten, erityisesti pienten ja keski suurten yritysten,
aloittamisen ja kehittämisen kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;
- edistämään yritysten välisen yhteistyön kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;

— edistämään keksintöjä, tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevan politiikan antamien teollisten mahdollisuuksien parempaa hyväksikäyttöä.

2. Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään yhteydessä komission kanssa ja sovittavat tarvittaessa yhteen toimintansa. Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. Komissio myötävaikuttaa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen tämän sopimuksen muiden artiklojen nojalla harjoittamallaan politiikalla ja toiminnalla. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan päättää erityistoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on tukea jäsenvaltioissa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi toteutettuja toimia.

Tämän osaston määräykset eivät anna yhteisölle perusteita toteuttaa toimenpiteitä, jotka voivat johtaa kilpailun vääristymiseen.

XVII OSASTO (ent. XIV osasto)

TALOUDELLINEN JA SOSIAALINEN YHTEENKUULUVUUS

158 artikla (ent. 130 a artikla)

Edistääkseen koko yhteisön sopusointuista kehitystä yhteisö kehittää ja harjoittaa toimintaansa taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi.

Yhteisö pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä, maaseutu mukaan luettuna.

159 artikla (ent. 130 b artikla)

Jäsenvaltiot harjoittavat talouspolitiikkaansa ja sovittavat sitä yhteen siten, että myös 158 artiklassa tarkoitettut tavoitteet saavutetaan. Yhteisön politiikan ja toiminnan suunnittelussa ja täytäntöönpanossa sekä sisämarkkinoiden toteuttamisessa otetaan huomioon 158 artiklassa tarkoitettut tavoitteet ja osallistutaan niiden toteuttamiseen. Yhteisö tukee myös tätä toteuttamista toiminnallaan, jota se harjoittaa rakennerahastojen (Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosasto, Euroopan sosiaalirahasto, Euroopan aluekehitysrahasto), Euroopan investointipankin ja muiden olemassa olevien rahoitusvälineiden kautta.

Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle joka kolmas vuosi kertomuksen siitä, miten taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden toteuttamisessa on edistytty, sekä siitä, miten tässä artiklassa määrätyt eri keinot ovat myötävaikuttaneet siihen. Tähän kertomukseen liitetään tarvittaessa aiheellisia ehdotuksia.

Jos rahastojen ulkopuoliset erityistoimet osoittautuvat tarpeellisiksi, neuvosto voi toteuttaa ne yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön muussa politiikassa päätettyjen toimenpiteiden soveltamista.

160 artikla (ent. 130 c artikla)

Euroopan aluekehitysrahaston tarkoituksena on myötävaikuttaa keskeisimmän alueellisen epätasapainon poistamiseen yhteisössä osallistumalla kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kehittämiseen ja rakenteelliseen mukauttamiseen sekä taantuvien teollisuusalueiden uudistamiseen.

161 artikla (ent. 130 d artikla)

Neuvosto määrittelee yksimielisesti komission ehdotuksesta, saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, rakennerahastojen tehtävät, ensisijaiset tavoitteet ja rakenteet, joihin voi sisältyä rahastojen uudelleenryhmittely, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 162 artiklan soveltamista. Neuvosto vahvistaa samaa menettelyä noudattaen myös rahastoihin sovellettavat yleiset säännöt ja antaa säännökset, jotka ovat tarpeen rahastojen tehokkuuden turvaamiseksi ja eri rahastojen keskinäiseksi sekä rahastojen ja muiden rahoitusvälineiden yhteensovittamiseksi.

Neuvoston samaa menettelyä noudattaen perustama koheesiorahasto osallistuu ympäristöalan hankkeiden rahoittamiseen sekä Euroopan laajuisten verkkohankkeiden rahoittamiseen liikenteen infrastruktuurin alalla.

162 artikla (ent. 130 e artikla)

Neuvosto tekee Euroopan aluekehitysrahastoa koskevat soveltamispäätökset 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastoon ja Euroopan sosiaalirahastoon sovelletaan edelleen vastaavasti, mitä 37 ja 148 artiklassa määrätään.

XVIII OSASTO (ent. XV osasto)

TUTKIMUS JA TEKNOLOGINEN KEHITTÄMINEN

163 artikla (ent. 130 f artikla)

1. Yhteisön tavoitteena on lujittaa yhteisön teollisuuden tieteellistä ja teknologista perustaa sekä suosia yhteisön teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyyn kehittämistä samoin kuin edistää kaikkea tutkimustoimintaa, jota pidetään tarpeellisena tämän sopimuksen muiden lukujen perusteella.

2. Tätä varten yhteisö edistää kaikkialla yhteisössä yrityksiä, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan luettuina, tutkimuskeskuksia ja korkeakouluja niiden korkealaatuiseen tutkimukseen ja teknologiseen kehittämiseen liittyvissä pyrkimyksissä; se tukee niiden pyrkimyksiä keskinäiseen yhteistyöhön varsinkin avaamalla kansalliset julkiset hankinnat, määrittelemällä yhteiset standardit sekä poistamalla yhteistyön oikeudelliset ja verotukselliset esteet pyrkien erityisesti siihen, että yritykset voivat täysin käyttää hyväkseen sisämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia.

3. Kaikesta tähän sopimukseen perustuvasta yhteisön toiminnasta tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen aloilla, esittelyhankkeet mukaan luettuina, päätetään ja se pannaan täytäntöön tämän osaston määräyksiä noudattaen.

164 artikla (ent. 130 g artikla)

Pyrkiessään näihin tavoitteisiin yhteisö toteuttaa seuraavia jäsenvaltioissa harjoitettua toimintaa täydentäviä toimia:

- a) tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevien toimintaohjelmien täytäntöönpano edistämällä yhteistyötä yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen kanssa ja niiden kesken;
- b) yhteistyön edistäminen kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa yhteisön tutkimuksen, teknologisen kehittämisen ja esittelyn alalla;
- c) yhteisön tutkimukseen, teknologiseen kehittämiseen ja esittelyyn liittyvän toiminnan tuloksia koskevan tiedon levittäminen ja näiden tulosten hyväksi käyttäminen;
- d) yhteisön tutkijoiden koulutuksen ja liikkumisen kannustaminen.

165 artikla (ent. 130 h artikla)

1. Yhteisö ja jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen alalla turvatakseen kansallisen politiikan ja yhteisön politiikan keskinäisen yhtenäisyyden.

2. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita 1 kohdassa tarkoitetun yhteensovittamisen edistämiseksi.

166 artikla (ent. 130 i artikla)

1. Neuvosto hyväksyy kaikkea yhteisön toimintaa koskevan monivuotisen puiteohjelman 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

Puiteohjelmassa:

- vahvistetaan ne tieteelliset ja teknologiset tavoitteet, jotka 164 artiklassa tarkoitetulla toiminnalla toteutetaan, sekä niihin liittyvät painopisteet;
- osoitetaan tällaisen toiminnan pääperiaatteet;
- vahvistetaan se suurin kokonaismäärä, jolla yhteisö osallistuu puiteohjelman rahoitukseen, ja yksityiskohtaiset säännöt yhteisön osallistumisesta ohjelman rahoitukseen sekä kunkin suunnitellun toiminnan osuus.

2. Puiteohjelmaa mukautetaan tai täydennetään tilanteen kehityksen mukaisesti.

3. Puiteohjelma pannaan täytäntöön kussakin toiminnassa kehitetyin erityisohjelmin. Kussakin erityisohjelmassa täsmennetään yksityiskohtaiset säännöt ohjelman toteuttamiseksi, vahvistetaan ohjelman kesto ja määrätään tarpeellisiksi arvioituista varoista. Erityisohjelmissa vahvistetut tarpeellisiksi arvioitujen varojen määrät eivät saa ylittää puiteohjelmalle ja kullekin toiminnalle vahvistettua suurinta kokonaismäärää.

4. Neuvosto hyväksyy erityisohjelmat määräenemmistöllä komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

167 artikla (ent. 130 j artikla)

Monivuotisen puiteohjelman panemiseksi täytäntöön neuvosto vahvistaa:

- yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen osallistumista koskevat säännöt;
- tutkimustuloksista saatujen tietojen levittämistä koskevat säännöt.

168 artikla (ent. 130 k artikla)

Monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa voidaan päättää täydentävistä toimintaohjelmista, joihin osallistuvat vain jotkin jäsenvaltiot; nämä jäsenvaltiot huolehtivat toimintaohjelmien rahoittamisesta, jollei yhteisö mahdollisesti osallistu.

Neuvosto antaa täydentäviä toimintaohjelmia koskevat säännöt erityisesti tiedon levittämisestä ja muiden jäsenvaltioiden mahdollisuuksista päästä täydentäviin toimintaohjelmiin.

169 artikla (ent. 130 l artikla)

Monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa yhteisö voi yhteisymmärryksessä niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee, määrätä osallistumisesta useiden jäsenvaltioiden käynnistämiin tutkimus- ja kehittämistyötä koskeviin toimintaohjelmiin sekä näiden toimintaohjelmien täytäntöönpanoa koskeviin järjestelmiin.

170 artikla (ent. 130 m artikla)

Yhteisö voi monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa määrätä yhteisön tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevasta yhteistyöstä kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Tätä yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia yhteisön ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään 300 artiklan mukaisesti.

171 artikla (ent. 130 n artikla)

Yhteisö voi perustaa yhteisyrityksiä tai muita järjestelmiä, jotka ovat tarpeen, jotta yhteisön tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevat toimintaohjelmat voidaan panna täytäntöön asianmukaisesti.

172 artikla (ent. 130 o artikla)

Neuvosto antaa 171 artiklassa tarkoitetut säännökset määräenemmistöllä komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

Neuvosto antaa 167, 168 ja 169 artiklassa tarkoitetut säännökset 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan. Täydentävien toimintaohjelmien hyväksymiseen tarvitaan niiden jäsenvaltioiden suostumus, joita asia koskee.

173 artikla (ent. 130 p artikla)

Jokaisen vuoden alussa komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen. Kertomuksessa annetaan tiedot edellisen vuoden toiminnasta tutkimuksessa ja teknologisessa kehittämisessä sekä tulosten levittämisessä sekä kuluvan vuoden työohjelmasta.

XIX OSASTO (ent. XVI osasto)

YMPÄRISTÖ

174 artikla (ent. 130 r artikla)

1. Yhteisön ympäristöpolitiikalla myötävaikutetaan seuraavien tavoitteiden saavuttamiseen:

- ympäristön laadun säilyttäminen, suojeleminen ja parantaminen;
- ihmisten terveyden suojeleminen;
- luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö;

— sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin.

2. Yhteisön ympäristöpolitiikalla pyritään suojelun korkeaan tasoon yhteisön eri alueiden tilanteiden erilaisuus huomioon ottaen. Yhteisön ympäristöpolitiikka perustuu ennalta varautumisen periaatteelle sekä periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava.

Tässä yhteydessä ympäristönsuojelun vaatimusten täyttämiseksi toteutettaviin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, yhteisön valvontamenettelyn alaisina, toteuttaa muihin kuin taloudellisiin, ympäristöä koskeviin seikkoihin perustuvia väliaikaisia toimenpiteitä.

3. Ympäristöpolitiikkaansa valmistellessaan yhteisö ottaa huomioon:

- saatavilla olevat tieteelliset ja tekniset tiedot;
- ympäristöolot yhteisön eri alueilla;
- toimien toteuttamisesta tai toteuttamatta jättämisestä mahdollisesti johtuvat edut ja kustannukset;
- yhteisön taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen kokonaisuutena ja yhteisön eri alueiden tasapainoisen kehityksen.

4. Yhteisö ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. Yhteisön yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia yhteisön ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään 300 artiklan mukaisesti.

Mitä edellisessä alakohdassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

175 artikla (ent. 130 s artikla)

1. Neuvosto päättää 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan yhteisön toimista 174 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

2. Poiketen 1 kohdassa määrätystä päätöksentekomenettelystä ja rajoittamatta 95 artiklan soveltamista, neuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan:

- antaa säännöksiä, jotka ovat etupäässä verotuksellisia;
- toteuttaa toimenpiteet, jotka koskevat kaavoitusta ja maankäyttöä, jätehuoltoa ja yleisluonteisia toimenpiteitä lukuun ottamatta, sekä vesivarojen hoitoa;

— toteuttaa toimenpiteet, jotka vaikuttavat merkittävästi jäsenvaltion valintaan eri energianlähteiden välillä ja jäsenvaltion energiahuollon yleiseen rakenteeseen.

Neuvosto voi edellisessä alakohdassa määrättyin edellytyksin määritellä ne tässä kohdassa tarkoitetut asiat, joissa päätökset on tehtävä määränemmistöllä.

3. Muilla aloilla neuvosto hyväksyy 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan yleiset toimintaohjelmat, joissa vahvistetaan ensisijaiset tavoitteet.

Neuvosto toteuttaa tapauksen mukaan 1 tai 2 kohdassa määrättyin ehdoin näiden toimintaohjelmien täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

4. Jäsenvaltiot huolehtivat ympäristöpolitiikan rahoittamisesta ja täytäntöönpanosta, sanotun kuitenkin rajoittamatta eräitä luonteensa vuoksi yhteisölle kuuluvia toimenpiteitä.

5. Rajoittamatta kuitenkin sen periaatteen soveltamista, jonka mukaan saastuttajan olisi maksettava, neuvosto ottaa, jos 1 kohdan määräyksiin perustuva toimenpide aiheuttaisi jäsenvaltioiden viranomaisille suhteettomina pidettäviä kustannuksia, tuon toimenpiteen toteuttamista koskevaan säädökseen aiheellisia säännöksiä:

— väliaikaisista poikkeuksista; sekä/taikka

— 161 artiklan mukaisesti perustetusta koheesiorahastosta annettavasta taloudellisesta tuesta.

176 artikla (ent. 130 t artikla)

Suojatoimenpiteet, jotka on toteutettu 175 artiklan nojalla, eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä. Näiden toimenpiteiden on oltava sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

XX OSASTO (ent. XVII osasto)

KEHITYSYHTEISTYÖ

177 artikla (ent. 130 u artikla)

1. Yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikalla, joka täydentää jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa, edistetään:

— kehitysmaiden ja etenkin kaikista heikoimmassa asemassa olevien kehitysmaiden kestäväää taloudellista ja sosiaalista kehitystä;

— kehitysmaiden sopusointuista ja asteittaista yhdentymistä maailmantalouteen;

— köyhyyden torjuntaa kehitysmaissa.

2. Yhteisön politiikalla tällä alalla myötävaikutetaan kansanvallan ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen yleiseen tavoitteeseen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen tavoitteeseen.

3. Yhteisö ja jäsenvaltiot noudattavat niitä velvoitteita ja ottavat huomioon ne tavoitteet, jotka ne ovat hyväksyneet Yhdistyneissä Kansakunnissa ja muissa toimivaltaisissa kansainvälisissä järjestöissä.

178 artikla (ent. 130 v artikla)

Yhteisö ottaa 177 artiklassa tarkoitetut tavoitteet huomioon sellaisessa toteuttamassaan politiikassa, joka on omiaan vaikuttamaan kehitysmaihin.

179 artikla (ent. 130 w artikla)

1. Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toimenpiteet, jotka ovat tarpeen 177 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista. Nämä toimenpiteet voivat olla monivuotisia toimintaohjelmia.

2. Euroopan investointipankki myötävaikuttaa perussäännössään määrätyn ehdoin 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanoon.

3. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta AKT–EY-yleissopimuksessa määrättyyn yhteistyöhön Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueen maiden kanssa.

180 artikla (ent. 130 x artikla)

1. Yhteisö ja jäsenvaltiot sovittavat yhteen kehitysyhteistyöpolitiikkansa sekä neuvottelevat keskenään avustusohjelmistaan, myös kansainvälisissä järjestöissä ja konferensseissa. Ne voivat ryhtyä yhteisiin toimiin. Jäsenvaltiot myötävaikuttavat tarvittaessa yhteisön avustusohjelmien täytäntöönpanoon.

2. Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita 1 kohdassa tarkoitetun yhteensovittamisen edistämiseksi.

181 artikla (ent. 130 y artikla)

Yhteisö ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. Yhteisön yhteistyötä koskevista yksityiskohdaisista säännöistä voidaan sopia yhteisön ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään 300 artiklan mukaisesti.

Mitä edellisessä alakohdassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

NELJÄS OSA

MERENTAKAISTEN MAIDEN JA ALUEIDEN ASSOSIOINTI

182 artikla (ent. 131 artikla)

Jäsenvaltiot sopivat assosioivansa yhteisöön ne Euroopan ulkopuoliset maat ja alueet, joilla on erityiset suhteet Tanskaan, Ranskaan, Alankomaihin ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Nämä maat ja alueet, jäljempänä 'maat ja alueet', luetellaan tämän sopimuksen liitteessä II.

Assosioinnin tavoitteena on edistää maiden ja alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja vahvistaa läheiset taloudelliset suhteet niiden ja koko yhteisön välille.

Tämän sopimuksen johdanto-osassa mainittujen periaatteiden mukaisesti assosioinnin tarkoituksena on ensisijaisesti edistää näiden maiden ja alueiden väestön etuja ja vaurautta, jotta ne voivat saavuttaa sen taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen, johon ne pyrkivät.

183 artikla (ent. 132 artikla)

Assosioinnilla pyritään seuraaviin tavoitteisiin:

- 1) Jäsenvaltiot soveltavat kaupankäynnissään maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin tämän sopimuksen mukaan keskinäisessä kaupankäynnissään.
- 2) Jokainen maa ja alue soveltaa kaupankäynnissään jäsenvaltioiden sekä muiden maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin kaupankäynnissä sen Euroopan valtion kanssa, johon sillä on erityiset suhteet.
- 3) Jäsenvaltiot osallistuvat näiden maiden ja alueiden asteittaisen kehittymisen vaatimiin sijoituksiin.
- 4) Yhteisön rahoittamiin sijoituksiin saa tarjouksin ja toimituksin osallistua yhtäläisin ehdoin jokainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on jäsenvaltion taikka jonkin maan tai alueen kansalainen.
- 5) Jäsenvaltioiden sekä maiden ja alueiden välisissä suhteissa kansalaisten ja yhtiöiden sijoittautumisoikeutta säännellään sijoittautumisoikeutta koskevan luvun määräysten ja menettelyjen mukaisesti ja ketään syrjimättä, jollei 187 artiklan nojalla annetuista erityissäännöksistä muuta johdu.

184 artikla (ent. 133 artikla)

1. Maista ja alueilta peräisin olevien, jäsenvaltioihin tuotavien tavaroiden tullit kielletään niin kuin jäsenvaltioiden välisten tullien kieltämisestä tässä sopimuksessa määrätään.

2. Maahan tai alueelle jäsenvaltioista taikka muista maista tai muilta alueilta tuotavien tavaroiden tullit ovat kiellettyjä 25 artiklan määräysten mukaisesti.

3. Maat ja alueet voivat kuitenkin periä tulleja, jotka ovat tarpeen niiden kehityksen ja teollistumisen kannalta taikka jotka ovat luonteeltaan fiskaalisia ja joiden tarkoituksena on tuottaa tuloa niiden talousarvioon.

Edellisessä alakohdassa tarkoitetut tullit eivät saa olla korkeampia kuin siitä jäsenvaltiosta tuotavista tuotteista perittävät tullit, johon maalla tai alueella on erityiset suhteet.

4. Mitä 2 kohdassa määrätään, ei sovelleta maihin tai alueisiin, jotka niitä sitovien erityisten kansainvälisten velvoitteiden vuoksi jo soveltavat tullitariffia, johon ei sisälly syrjintää.

5. Maihin tai alueille tuotavia tavaroita koskevien tullien käyttöön ottaminen tai niiden muuttaminen ei saa oikeudellisesti tai tosiasiallisesti johtaa suoraan tai välilliseen syrjintään jäsenvaltioista tapahtuvassa tuonnissa.

185 artikla (ent. 134 artikla)

Jos niiden tullien taso, joita sovelletaan kolmannelta maasta peräisin oleviin tuotteisiin niiden tullessa maahan tai alueelle, on sellainen, että se, ottaen huomioon 184 artiklan 1 kohdan määräysten soveltamisen, johtaa kaupankäynnin vinoutumiseen jonkin jäsenvaltion vahingoksi, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiota tekemään muille jäsenvaltioille ehdotuksia toimenpiteiksi, jotka ovat tarpeen tilanteen korjaamiseksi.

186 artikla (ent. 135 artikla)

Jollei kansanterveyttä taikka yleistä turvallisuutta tai järjestystä koskevista määräyksistä muuta johdu, maista ja alueilta olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioista olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta maissa ja alueilla säännellään myöhemmin tehtävin sopimuksin, joiden edellytyksenä on jäsenvaltioiden yksimielisyys.

187 artikla (ent. 136 artikla)

Neuvosto antaa maiden ja alueiden sekä yhteisön välisessä assosiaatiossa saatujen kokemusten ja tämän sopimuksen periaatteiden pohjalta yksimielisesti säännökset maiden ja alueiden sekä yhteisön välistä assosiaatiota koskevista säännöistä ja menettelyistä.

188 artikla (ent. 136 a artikla)

Grönlantiin sovelletaan, mitä 182—187 artiklassa määrätään, jollei tähän sopimukseen liitetyn Grönlantia koskevista erityisjärjestelyistä tehdyn pöytäkirjan erityismääräyksistä muuta johdu.

VIIDES OSA
YHTEISÖN TOIMIELIMET

I OSASTO
INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

1 luku

Toimielimet

1 jakso

Euroopan parlamentti

189 artikla (ent. 137 artikla)

Euroopan parlamentti, jossa on yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat, käyttää sille tällä sopimuksella annettuja valtuuksia.

Euroopan parlamentin jäsenmäärä saa olla enintään seitsemänsataa.

190 artikla (ent. 138 artikla)

1. Yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat Euroopan parlamenttiin valitaan yleisillä, välittömällä vaaleilla.

2. Kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrät ovat seuraavat:

Belgia	25
Tanska	16
Saksa	99
Kreikka	25
Espanja	64
Ranska	87
Irlanti	15
Italia	87
Luxemburg	6
Alankomaat	31
Itävalta	21
Portugali	25
Suomi	16
Ruotsi	22
Yhdistynyt kuningaskunta	87.

Jos tätä kohtaa muutetaan, kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrän on varmistettava yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen asianmukainen edustus.

3. Edustajat valitaan viideksi vuodeksi.

4. Euroopan parlamentti laatii esityksen yleisten, välittömien vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa tai kaikille jäsenvaltioille yhteisten periaatteiden mukaisesti.

Neuvosto antaa yksimielisesti, saatuaan Euroopan parlamentin sen kaikkien jäsenten ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon, säännökset, joiden hyväksymistä se suositaa jäsenvaltioille jäsenvaltioiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

5. Euroopan parlamentti vahvistaa saatuaan komission lausunnon ja neuvoston yksimielisesti antaman suostumuksen jäsentensä tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot.

191 artikla (ent. 138 a artikla)

Euroopan tason poliittiset puolueet ovat tärkeä yhdentymistä edistävä tekijä unionissa. Ne myötävaikuttavat eurooppalaisen tietoisuuden muodostumiseen ja unionin kansalaisten poliittisen tahdon ilmaisemiseen.

192 artikla (ent. 138 b artikla)

Siltä osin kuin tässä sopimuksessa niin määrätään, Euroopan parlamentti osallistuu yhteisön säädösten antamiseen johtavaan käsittelyyn käyttämällä toimivaltuuksiaan 251 ja 252 artiklassa määritellyissä menettelyissä sekä antamalla puoltavia lausuntoja tai neuvoa-antavia lausuntoja.

Euroopan parlamentti voi jäsentensä enemmistöllä pyytää komissiota tekemään sille aiheellisia ehdotuksia asioista, joissa se katsoo, että on valmisteltava yhteisön säädös tämän sopimuksen panemiseksi täytäntöön.

193 artikla (ent. 138 c artikla)

Rajoittamatta kuitenkaan tällä sopimuksella muille toimielimille tai laitoksille annettuja toimivaltuuksia Euroopan parlamentti voi tehtäviään suorittaessaan, jos neljännes sen jäsenistä sitä pyytää, asettaa väliaikaisen tutkintavaliokunnan tutkimaan epäilyjä yhteisön oikeutta sovellettaessa tapahtuneesta rikkomuksesta tai epäkohdasta, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaiset seikat ovat tutkittavina jossakin tuomioistuimessa ja oikeudenkäynti on vielä vireillä.

Väliaikainen tutkintavaliokunta lakkaa, kun se antaa kertomuksensa.

Yksityiskohtaiset säännöt tutkinto-oikeuden käyttämisestä vahvistetaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteisellä sopimuksella.

194 artikla (ent. 138 d artikla)

Kaikilla unionin kansalaisilla sekä niillä luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, on oikeus yksin taikka yhdessä toisten kansalaisten tai henkilöiden kanssa esittää Euroopan parlamentille vetoamus asiassa, joka kuuluu yhteisön toiminnan alaan ja koskee häntä välittömästi.

195 artikla (ent. 138 e artikla)

1. Euroopan parlamentti nimittää oikeusasiamiehen valtuuksin ottaa vastaan unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, kanteluja yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista, lukuun ottamatta yhteisön tuomioistuimen ja yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä.

Tehtävänsä mukaisesti oikeusasiamies suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina, omasta aloitteestaan taikka hänelle suoraan tai Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä toimitetun kantelun perusteella, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaisia seikkoja käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä. Jos oikeusasiamies toteaa epäkohdan, hän saat-
taa asian sen toimielimen käsiteltäväksi, jota asia koskee, ja tämä toimielin antaa lausuntonsa asiasta hänelle kolmen kuukauden määräajassa. Tämän jälkeen oikeusasiamies antaa asiasta kertomuksen Euroopan parlamentille ja asianomaiselle toimielimelle. Kantelun tekijälle annetaan tiedoksi näiden tutkimusten tulokset.

Oikeusasiamies antaa Euroopan parlamentille vuosittain kertomuksen tutkimustensa tuloksista.

2. Oikeusasiamies nimitetään jokaisten Euroopan parlamentin vaalien jälkeen Euroopan parlamentin vaalikauden ajaksi. Sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Yhteisön tuomioistuin voi Euroopan parlamentin pyynnöstä erottaa oikeusasiamiehen, jos hän ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen.

3. Oikeusasiamies hoitaa tehtävänsä täysin riippumattomana. Tehtävänsä hoitaessaan hän ei pyydä eikä ota ohjeita miltään taholta. Oikeusasiamies ei saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa.

4. Euroopan parlamentti vahvistaa komission lausunnon ja neuvoston määränemmistöllä antaman hyväksymisen saatuaan oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevan ohjesäännön ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevat yleiset ehdot.

196 artikla (ent. 139 artikla)

Euroopan parlamentti pitää istunnon vuosittain. Se kokoontuu ilman erillistä kutsua maaliskuun toisena tiistaina.

Euroopan parlamentti voi kokoontua ylimääräiseen istuntoon jäsentensä enemmistön pyynnöstä taikka neuvoston tai komission pyynnöstä.

197 artikla (ent. 140 artikla)

Euroopan parlamentti valitsee jäsentensä keskuudesta puhemiehensä ja työvaliokuntansa.

Komission jäsenet saavat olla läsnä kaikissa kokouksissa, ja he saavat pyynnöstään käyttää puhevaltaa komission puolesta.

Komissio vastaa suullisesti tai kirjallisesti Euroopan parlamentin tai sen jäsenten sille esittämiin kysymyksiin.

Neuvosto käyttää puhevaltaa Euroopan parlamentissa siten kuin siitä neuvoston työjärjestyksessä määrätään.

198 artikla (ent. 141 artikla)

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä.

Päätösvaltaisuudesta määrätään työjärjestyksessä.

199 artikla (ent. 142 artikla)

Euroopan parlamentti vahvistaa työjärjestyksensä jäsentensä äänten enemmistöllä.

Euroopan parlamentin asiakirjat julkaistaan siten kuin sen työjärjestyksessä määrätään.

200 artikla (ent. 143 artikla)

Euroopan parlamentti käsittelee julkisessa istunnossa komission sille vuosittain antaman yleiskertomuksen.

201 artikla (ent. 144 artikla)

Euroopan parlamentti käsittelee komission toimintaa koskevan epäluottamuslauseen, aikaisintaan kolmen päivän kuluttua siitä, kun se on annettu Euroopan parlamentille käsiteltäväksi, ja päättää siitä avoimella äänestyksellä.

Jos epäluottamuslausetta kannattaa kaksi kolmasosaa annetuista äänistä, jotka edustavat Euroopan parlamentin jäsenten enemmistöä, komission jäsenten on yhdessä jätettävä tehtävänsä. He jatkavat juoksevien asioiden hoitamista, kunnes uudet komission jäsenet on nimitetty 214 artiklan mukaisesti. Tässä tapauksessa uusiksi komission jäseniksi nimitettyjen toimikausi päättyy sinä päivänä, jona yhdessä tehtävänsä jättämään velvollisten komission jäsenten toimikausi olisi päättynyt.

2 jakso

Neuvosto

202 artikla (ent. 145 artikla)

Turvatakseen tässä sopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden toteutumisen neuvosto tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin:

- huolehtii jäsenvaltioiden yleisen talouspolitiikan yhteensovittamisesta,
- käyttää päätösvaltaa,
- hyväksymissään säädöksissä siirtää komissiolle toimivallan antamiensa sääntöjen täytäntöönpanoon. Neuvosto voi asettaa ehtoja tämän toimivallan käytölle. Se voi lisäksi erityistapauksissa pidättää itselleen oikeuden käyttää välitöntä täytäntöönpanotoimivaltaa. Edellä tarkoitettujen ehtojen on oltava niiden periaatteiden ja sääntöjen mukaisia, jotka neuvosto vahvistaa ennalta yksimielisesti komission ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon.

203 artikla (ent. 146 artikla)

Neuvosto muodostuu jäsenvaltioiden ministeritason edustajista, joita on yksi kustakin jäsenvaltiosta ja joilla on jäsenvaltionsa hallitusta sitovat valtuudet.

Kukin neuvoston jäsenvaltio huolehtii vuorollaan puheenjohtajan tehtävästä kuuden kuukauden ajan neuvoston yksimielisesti päättämässä järjestyksessä.

204 artikla (ent. 147 artikla)

Puheenjohtaja kutsuu neuvoston koolle omasta aloitteestaan taikka neuvoston jäsenen tai komission pyynnöstä.

205 artikla (ent. 148 artikla)

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, neuvosto tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä.

2. Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määräenemmistö, jäsenten äänet painotetaan seuraavasti:

Belgia	5
Tanska	3
Saksa	10
Kreikka	5
Espanja	8
Ranska	10
Irlanti	3
Italia	10
Luxemburg	2
Alankomaat	5
Itävalta	4
Portugali	5
Suomi	3
Ruotsi	4
Yhdistynyt kuningaskunta	10.

Neuvoston ratkaisun edellytyksenä on vähintään:

- 62 ääntä, jos ratkaisu tämän sopimuksen mukaan on tehtävä komission ehdotuksesta,
- muissa tapauksissa 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

3. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidäytyminen äänestämästä ei estä neuvostoa tekemästä ratkaisua, jonka edellytyksenä on yksimielisyys.

206 artikla (ent. 150 artikla)

Neuvoston jäsen voi äänestyksessä edustaa vain yhtä muuta jäsentä.

207 artikla (ent. 151 artikla)

1. Komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista, huolehtii neuvoston työn valmistelusta sekä suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. Komitea voi tehdä menettelyä koskevia päätöksiä neuvoston työjärjestyksessä määrätyissä tapauksissa.

2. Neuvostoa avustaa pääsihteeristö, jota johtaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva pääsihteeri, ja häntä avustaa varapääsihteeri, joka vastaa

pääsihteeristön toiminnasta. Neuvosto nimittää pääsihteerin ja varapääsihteerin yksimielisesti.

Neuvosto päättää pääsihteeristön organisaatiosta.

3. Neuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.

Neuvosto täsmentää 255 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi työjärjestyksessään ne edellytykset, joilla yleisö voi tutustua neuvoston asiakirjoihin. Tämän kohdan soveltamiseksi neuvosto määrittelee, missä tilanteissa sen katsotaan toimivan lainsäätäjänä, jotta näissä tapauksissa voitaisiin laajemmin sallia yleisön tutustua asiakirjoihin, säilyttäen samalla päätöksenteon tehokkuus. Neuvoston toimiessa lainsäätäjänä äänestystulos ja äänestysseilytykset sekä pöytäkirjaan merkityt lausumat julkistetaan aina.

208 artikla (ent. 152 artikla)

Neuvosto voi pyytää komissiolta tutkimuksia, joita se pitää yhteisten tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisina, ja se voi pyytää komissiota tekemään sille aiheellisia ehdotuksia.

209 artikla (ent. 153 artikla)

Neuvosto antaa komission lausunnon saatuaan tässä sopimuksessa tarkoitettuja komiteoita koskevat säännöt.

210 artikla (ent. 154 artikla)

Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission puheenjohtajan ja jäsenten sekä yhteisön tuomioistuimen presidentin, tuomareiden, julkisasiamiesten ja kirjaajan palkat, heille maksettavat korvaukset sekä heidän eläkkeensä. Se vahvistaa samalla enemmistöllä myös palkkaa vastaavat korvaukset.

3 jakso

Komissio

211 artikla (ent. 155 artikla)

Turvatakseen yhteismarkkinoiden moitteettoman toiminnan ja kehityksen komissio:

— huolehtii siitä, että tämän sopimuksen määräyksiä sekä toimielinten sen nojalla antamia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan,

- antaa suosituksia ja lausuntoja asioista, joita tämä sopimus koskee, jos sopimuksessa nimenomaisesti niin määrätään tai jos komissio pitää sitä tarpeellisena,
- käyttää itsenäistä päätösvaltaa ja osallistuu neuvoston ja Euroopan parlamentin päätöksentekoon tässä sopimuksessa määrätyllä tavalla,
- käyttää neuvoston sille siirtämää toimivaltaa neuvoston antamien sääntöjen täytäntöönpanoon.

212 artikla (ent. 156 artikla)

Komissio julkaisee vuosittain viimeistään kuukautta ennen Euroopan parlamentin istunnon alkua yleiskertomuksen yhteisön toiminnasta.

213 artikla (ent. 157 artikla)

1. Komissiossa on 20 jäsentä, jotka valitaan heidän yleisen pätevyytensä perusteella ja joiden riippumattomuus on kiistaton.

Neuvosto voi yksimielisesti muuttaa komission jäsenten määrää.

Komission jäsenenä voi olla vain jäsenvaltion kansalainen.

Komissiossa on oltava ainakin yksi kansalainen kustakin jäsenvaltiosta, mutta saman valtion kansalaisuus saa olla enintään kahdella komission jäsenellä.

2. Komission jäsenet hoitavat tehtävänsä täysin riippumattomina yhteisön yleisen edun mukaisesti.

Tehtävänsä hoitaessaan he eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muulta-kaan taholta. He pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän tehtävänsä kanssa. Jokainen jäsenvaltio sitoutuu kunnioittamaan tätä periaatetta ja pidättymään yrityksistä vaikuttaa komission jäseniin heidän hoitaessaan tehtävänsä.

Komission jäsenet eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa. Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat komission jäsenyydestä johtuvia velvollisuuksia ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja. Jos komission jäsen ei noudata näitä velvollisuuksiaan, yhteisön tuomioistuimien voi neuvoston tai komission pyynnöstä päättää, että asiassa ilmenneiden seikkojen mukaan jäsen joko erotetaan tehtävästään 216 artiklan mukaisesti taikka että hänen oikeutensa eläkkeeseen tai muihin vastaaviin etuuksiin lakkaa.

214 artikla (ent. 158 artikla)

1. Komission jäsenet nimitetään 2 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen viideksi vuodeksi, jollei 201 artiklasta jossakin tapauksessa muuta johdu.

Sama jäsen voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

2. Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella henkilön, jonka ne aikovat nimittää komission puheenjohtajaksi; Euroopan parlamentin on hyväksyttävä tämä nimeäminen.

Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella puheenjohtajaksi nimetyn kanssa muut henkilöt, jotka ne aikovat nimittää komission jäseniksi.

Euroopan parlamentissa äänestetään komission puheenjohtajaksi ja muiksi komission jäseniksi näin nimettyjen henkilöiden hyväksymisestä yhtenä kokoonpanona. Saatuaan Euroopan parlamentin hyväksymisen puheenjohtaja ja muut komission jäsenet nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella.

215 artikla (ent. 159 artikla)

Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja niitä tapauksia, joissa jäsenen tilalle nimitetään uusi jäsen tavallisessa järjestyksessä, komission jäsenen tehtävät päättyvät, kun hän eroaa tai hänet erotetaan.

Jäljellä olevaksi toimikaudeksi nimitetään uusi jäsen jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella. Neuvosto voi kuitenkin yksimielisesti päättää, että uutta jäsentä ei nimitetä.

Jos puheenjohtaja eroaa, erotetaan tai kuolee, hänen tilalleen nimitetään uusi puheenjohtaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Uutta puheenjohtajaa nimitettäessä noudatetaan 214 artiklan 2 kohdassa määrättyä menettelyä.

Jollei komission jäsentä eroteta 216 artiklan mukaisesti, hän jatkaa tehtävässään, kunnes hänen tilalleen on nimitetty uusi jäsen.

216 artikla (ent. 160 artikla)

Jos komission jäsen ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen, yhteisön tuomioistuin voi neuvoston tai komission pyynnöstä päättää, että hänet erotetaan.

217 artikla (ent. 161 artikla)

Komissio voi nimittää jäsentensä keskuudesta varapuheenjohtajan tai kaksi varapuheenjohtajaa.

218 artikla (ent. 162 artikla)

1. Neuvosto ja komissio neuvottelevat keskenään sekä järjestävät yhteisellä sopimuksella yhteistoimintaansa koskevat yksityiskohtaiset säännöt.
2. Komissio vahvistaa työjärjestyksensä siten, että se varmistaa oman toimintansa ja eri yksiköidensä toiminnan tämän sopimuksen mukaiseksi. Komissio huolehtii työjärjestyksensä julkaisemisesta.

219 artikla (ent. 163 artikla)

Komission toiminnan poliittisesta ohjauksesta huolehtii sen puheenjohtaja.

Komissio tekee ratkaisunsa 213 artiklassa mainitun jäsenmääränsä enemmistöllä.

Komissio on päätösvaltainen vain, kun sen työjärjestyksessä määrätty määrä jäseniä on läsnä.

4 jakso

Yhteisön tuomioistuin*220 artikla* (ent. 164 artikla)

Yhteisön tuomioistuin varmistaa, että tätä perustamissopimusta tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia.

221 artikla (ent. 165 artikla)

Yhteisön tuomioistuimessa on 15 tuomaria.

Yhteisön tuomioistuin kokoontuu täysistunnossa. Se voi kuitenkin perustaa keskuudestaan kolmen, viiden tai seitsemän tuomarin jaostoja käsitelläkseen tiettyjä valmistelevia tehtäviä tai ratkaistakseen tietyntylaisia asioita sen mukaan kuin siitä erikseen määrätään.

Yhteisön tuomioistuin kokoontuu täysistunnossa, jos oikeudenkäynnissä asianosaisena oleva jäsenvaltio tai yhteisön toimitin pyytää sitä.

Yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti lisätä tuomareiden määrää ja tehdä tarvittavat mukautukset tämän artiklan toiseen ja kolmanteen kohtaan sekä 223 artiklan toiseen kohtaan.

222 artikla (ent. 166 artikla)

Yhteisön tuomioistuinta avustaa kahdeksan julkisasiamiestä. Yhdeksäs julkisasiamies nimitetään kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen 6 päivään lokakuuta 2000.

Julkisasiamiesten tehtävänä on täysin puolueettomina ja riippumattomina julkisessa istunnossa tehdä perustellut ehdotukset ratkaisuiksi yhteisön tuomioistuimen käsiteltäviksi saatetuissa asioissa ja siten avustaa yhteisön tuomioistuinta sille 220 artiklan mukaan kuuluvassa tehtävässä.

Yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti lisätä julkisasiamiesten määrää ja tehdä tarvittavat mukautukset 223 artiklan kolmanteen kohtaan.

223 artikla (ent. 167 artikla)

Tuomarit ja julkisasiamiehet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka joko täyttävät kotimaassaan korkeimpien tuomarin virkojen kelpoisuusvaatimukset tai ovat tunnetusti päteviä lainoppineita, ja heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

Osa tuomareista vaihtuu joka kolmas vuosi. Tämä koskee vuoroin kahdeksaa ja vuoroin seitsemää tuomaria.

Osa julkisasiamiehistä vaihtuu joka kolmas vuosi. Tämä koskee joka kerran neljää julkisasiamiestä.

Tuomari tai julkisasiamies, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Tuomarit valitsevat yhteisön tuomioistuimen presidentin keskuudestaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Sama henkilö voidaan valita uudeksi toimikaudeksi.

224 artikla (ent. 168 artikla)

Yhteisön tuomioistuin nimittää kirjaajansa ja vahvistaa hänen tehtävänsä koskevat säännöt.

225 artikla (ent. 168 a artikla)

1. Yhteisön tuomioistuimen yhteydessä on yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, joka ensimmäisenä oikeusasteena ratkaisee tietyntaiset 2 kohdassa määrätyin edellytyksin vahvistetut asiat ja jonka päätöksiin voidaan vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin ja perussäännössä määrätyin edellytyksin hakea muutosta yhteisön tuomioistuimelta. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole toimivaltainen ratkaisemaan asioita, joissa 234 artiklan nojalla pyydetään ennakkoratkaisua.

2. Neuvosto vahvistaa yksimielisesti yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä sekä Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan 1 kohdassa tarkoitetut tietyntaiset asiat ja yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kokoonpanon sekä tekee tarvittavat mukautukset yhteisön tuomioistuimen perussääntöön ja antaa tarvittavat sitä täydentävät määräykset. Jollei neuvosto toisin päättä, yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen sovelletaan, mitä tässä sopimuksessa ja varsinkin mitä yhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehdyssä pöytäkirjassa määrätään yhteisön tuomioistuimesta.

3. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka ovat päteviä tuomarin virkaan, ja heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Osa jäsenistä

vaihtuu joka kolmas vuosi. Jäsen, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

4. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä yhteisymmärryksessä yhteisön tuomioistuimen kanssa. Työjärjestykselle tarvitaan neuvoston yksimielinen hyväksyminen.

226 artikla (ent. 169 artikla)

Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, komissio antaa asiasta lausunnon perusteluineen varattuaan ensin sille valtiolle, jota asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa.

Jos valtio, jota asia koskee, ei noudata lausuntoa komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

227 artikla (ent. 170 artikla)

Jos jäsenvaltio katsoo, että toinen jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, se voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Ennen kuin jäsenvaltio nostaa toista jäsenvaltiota vastaan kanteen, joka perustuu väitteeseen tässä sopimuksessa määrätyn velvollisuuden rikkomisesta, sen on saatettava asia komission käsiteltäväksi.

Komissio antaa lausunnon perusteluineen sen jälkeen, kun valtioilla, joita asia koskee, on ollut tilaisuus kirjallisesti ja suullisesti esittää huomautuksensa asiasta ja vastapuolen huomautuksista.

Ellei komissio ole antanut lausuntoa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on saatettu sen käsiteltäväksi, lausunnon puuttuminen ei estä saattamasta asiaa yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

228 artikla (ent. 171 artikla)

1. Jos yhteisön tuomioistuin toteaa, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, jäsenvaltion on toteutettava yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

2. Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole toteuttanut näitä toimenpiteitä, komissio antaa, varattuaan ensin tuolle valtiolle tilaisuuden esittää huomautuksensa, sellaisen lausunnon perusteluineen, jossa täsmennetään, miltä osin asianomainen jäsenvaltio ei ole noudattanut yhteisön tuomioistuimen tuomiota.

Jos jäsenvaltio, jota asia koskee, ei toteuta yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi. Komissio yksilöi samalla sen kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon määrän, joka asianomaisen jäsenvaltion tulisi sen käsityksen mukaan olosuhteet huomioon ottaen suorittaa.

Jos yhteisön tuomioistuin toteaa, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon.

Tämä menettely ei rajoita 227 artiklan soveltamista.

229 artikla (ent. 172 artikla)

Asetuksissa, joita Euroopan parlamentti ja neuvosto yhdessä tämän sopimuksen nojalla antavat taikka joita neuvosto tämän sopimuksen nojalla antaa, voidaan antaa yhteisön tuomioistuimelle täysi harkintavalta näissä asetuksissa säädettyjen seuraamusten osalta.

230 artikla (ent. 173 artikla)

Yhteisön tuomioistuin tutkii Euroopan parlamentin ja neuvoston yhdessä antamien säädösten sekä neuvoston, komission ja EKP:n säädösten laillisuuden, suosituksia ja lausuntoja lukuun ottamatta, samoin kuin Euroopan parlamentin sellaisten säädösten laillisuuden, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin.

Tässä tarkoituksessa yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista jäsenvaltion, neuvoston tai komission kanne, jonka perusteena on puuttuva toimivalta, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, tämän sopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen taikka harkintavallan väärinkäyttö.

Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta ratkaista Euroopan parlamentin, tilintarkastustuomioistuimen ja EKP:n oikeuksiensa turvaamiseksi nostamat kanteet.

Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi samoin edellytyksin nostaa kanteen hänelle osoitetusta päätöksestä tai päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen.

Tässä artiklassa tarkoitettu kanne on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei säädöstä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut siitä tiedon.

231 artikla (ent. 174 artikla)

Jos kanne on aiheellinen, yhteisön tuomioistuin julistaa säädöksen mitättömäksi.

Jos kysymyksessä on asetus, yhteisön tuomioistuin katsoessaan sen tarpeelliseksi toteaa, miltä osin mitättömäksi julistetun asetuksen vaikutuksia kuitenkin on pidettävä pysyvinä.

232 artikla (ent. 175 artikla)

Jos Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio on tämän sopimuksen vastaisesti laiminlyönyt ratkaisun tekemisen, jäsenvaltiot tai muut yhteisön toimielimet voivat saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi laiminlyönnin toteamiseksi.

Kanne otetaan käsiteltäväksi vain, jos kyseistä toimielintä on ensin kehoitettu tekemään ratkaisu. Jollei toimielin ole määritellyt kantaansa kahden kuukauden kuluessa mainitusta kehoituksesta, kanne voidaan panna vireille uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa.

Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö saa edellisissä kohdissa määrätyin edellytyksin kannella yhteisön tuomioistuimeen siitä, että yhteisön toimielin on jättänyt antamatta kyseiselle henkilölle osoitettavan jonkin muun säädöksen kuin suosituksen tai lausunnon.

Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta tutkia EKP:n nostamat kanteet sen toimivaltaan kuuluvien asioiden osalta tai EKP:a vastaan nostetut kanteet.

233 artikla (ent. 176 artikla)

Toimielimen, jonka säädös on julistettu mitättömäksi tai jonka laiminlyönti on julistettu tämän sopimuksen vastaiseksi, on toteutettava yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Tämä velvollisuus ei vaikuta 288 artiklan toisen kohdan soveltamisesta johtuviin velvollisuuksiin.

Tämä artikla koskee myös EKP:a.

234 artikla (ent. 177 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu:

- a) tämän sopimuksen tulkinnasta;
- b) yhteisön toimielimen tai EKP:n säädöksen pätevydestä ja tulkinnasta;
- c) neuvoston säädöksellä perustettua toimielintä koskevien sääntöjen tulkinnasta, jos näissä säännöissä niin määrätään.

Jos tällainen kysymys tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin voi, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, pyytää yhteisön tuomioistuinta ratkaisemaan sen.

Jos tällainen kysymys tulee esille sellaisessa kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen on saatettava kysymys yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

235 artikla (ent. 178 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettua vahingonkorvausta koskevat riidat.

236 artikla (ent. 179 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista yhteisön ja sen henkilöstön väliset riidat henkilöstösäännöissä määrätyn tai palvelussuhteen ehdoista johtuvien rajoitusten ja edellytysten.

237 artikla (ent. 180 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on jäljempänä määrätyn rajoitusten toimivalta ratkaista riidat, jotka koskevat:

- a) Euroopan investointipankin perussäännöstä johtuvien jäsenvaltioiden velvollisuuksien täyttämistä. Pankin hallintoneuvostolla on tällöin samat valtuudet kuin komissiolla 226 artiklan mukaan;
- b) Euroopan investointipankin valtuuston ratkaisuja. Jokainen jäsenvaltio, komissio tai pankin hallintoneuvosto voi nostaa kanteen asiassa 230 artiklassa määrätyn edellytyksen;
- c) Euroopan investointipankin hallintoneuvoston ratkaisuja. Kanteen asiassa voi nostaa vain jäsenvaltio tai komissio 230 artiklassa määrätyn edellytyksen ja vain sillä perusteella, että pankin perussäännön 21 artiklan 2 ja 5—7 kohdassa määrättyä menettelyä ei ole noudatettu;
- d) tästä sopimuksesta sekä EKPJ:n perussäännöstä johtuvien kansallisten keskuspankkien velvollisuuksien täyttämistä. Tässä yhteydessä EKP:n neuvostolla on kansallisten keskuspankkien suhteen samat valtuudet kuin komissiolla 226 artiklan mukaan jäsenvaltioiden suhteen. Jos yhteisön tuomioistuin toteaa, että kansallinen keskuspankki on jättänyt täyttämättä sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, tuon pankin on toteutettava yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

238 artikla (ent. 181 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista asia yhteisön tekemässä tai sen puolesta tehdyssä julkis- tai yksityisoikeudellisessa sopimuksessa olevan välityslausekkeen nojalla.

239 artikla (ent. 182 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista jokainen jäsenvaltioiden välinen riita, joka on yhteydessä tämän sopimuksen kohteeseen, jos asia saatetaan sen käsiteltäväksi välityssopimuksen nojalla.

240 artikla (ent. 183 artikla)

Jollei toimivaltaa ole tällä sopimuksella annettu yhteisön tuomioistuimelle, riidat, joissa yhteisö on asianosainen, eivät yhteisön asianosaisuuden perusteella ole jäsenvaltioiden tuomioistuinten tuomiovallan ulkopuolella.

241 artikla (ent. 184 artikla)

Vaikka 230 artiklan viidennessä kohdassa mainittu määräaika on päättynyt, asianosainen voi riidassa, joka koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston yhdessä antamaa asetusta taikka neuvoston, komission tai EKP:n asetusta, vaatia yhteisön tuomioistuimessa 230 artiklan toisessa kohdassa mainitulla perusteella, että asetusta ei sovelleta.

242 artikla (ent. 185 artikla)

Yhteisön tuomioistuimen käsiteltävänä olevalla kanteella ei ole lykkäävää vaikutusta. Yhteisön tuomioistuin voi kuitenkin määrätä kanteen kohteena olevan säädöksen täytäntöönpanon lykättäväksi, jos se katsoo, että olosuhteet sitä edellyttävät.

243 artikla (ent. 186 artikla)

Yhteisön tuomioistuin voi käsiteltävänänsä olevassa asiassa päättää tarpeellisista välitoimista.

244 artikla (ent. 187 artikla)

Yhteisön tuomioistuimen tuomiot pannaan täytäntöön noudattaen, mitä 256 artiklassa määrätään.

245 artikla (ent. 188 artikla)

Yhteisön tuomioistuimen perussääntö vahvistetaan erillisessä pöytäkirjassa.

Neuvosto voi yksimielisesti yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä sekä komissiota ja Euroopan parlamenttia kuultuaan muuttaa perussäännön III osaston määräyksiä.

Yhteisön tuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä. Työjärjestykselle tarvitaan neuvoston yksimielinen hyväksyminen.

5 jakso

Tilintarkastustuomioistuin*246 artikla* (ent. 188 a artikla)

Tilintarkastuksesta huolehtii tilintarkastustuomioistuin.

247 artikla (ent. 188 b artikla)

1. Tilintarkastustuomioistuimessa on 15 jäsentä.
2. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet valitaan henkilöistä, jotka kotimaassaan kuuluvat tai ovat kuuluneet ulkopuolisiin tilintarkastuseliimiin taikka ovat erityisen päteviä tähän tehtävään. Heidän riippumattomuutensa on oltava kiistaton.
3. Neuvosto nimittää tilintarkastustuomioistuimen jäsenet kuudeksi vuodeksi kerrallaan yksimielisesti ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Sama jäsen voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet valitsevat keskuudestaan tilintarkastustuomioistuimen presidentin kolmeksi vuodeksi. Sama henkilö voidaan valita uudeksi toimikaudeksi.

4. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet hoitavat tehtävänsä yhteisön yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

Tehtävänsä hoitaessaan he eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muultaakaan taholta. He pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän tehtävänsä kanssa.

5. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa. Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat tilintarkastustuomioistuimen jäsenyydestä johtuvia velvollisuuksiaan ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja.

6. Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja niitä tapauksia, joissa jäsenen tilalle nimitetään uusi jäsen tavallisessa järjestyksessä, tilintarkastustuomioistuimen jäsenen tehtävät päättyvät, kun hän eroaa tai yhteisön tuomioistuin päättää 7 kohdan määräysten mukaisesti, että hänet erotetaan.

Jäljellä olevaksi toimikaudeksi nimitetään uusi jäsen.

Jollei tilintarkastustuomioistuimen jäsentä eroteta, hän jatkaa tehtävässään, kunnes hänen tilalleen on nimitetty uusi jäsen.

7. Tilintarkastustuomioistuimen jäsen voidaan erottaa tehtävästään taikka häneltä voidaan evätä oikeus eläkkeeseen tai muihin vastaaviin etuuksiin vain, jos yhteisön tuomioistuin tilintarkastustuomioistuimen pyynnöstä toteaa, että hän ei enää täytä tehtävänsä edellyttämiä vaatimuksia tai siihen kuuluvia velvollisuuksia.

8. Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä tilintarkastustuomioistuimen puheenjohtajan ja jäsenten palvelussuhteen ehdot, erityisesti palkat, heille maksettavat korvaukset sekä eläkkeet. Se vahvistaa samalla enemmistöllä myös palkkaa vastaavat korvaukset.

9. Niitä Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan määräyksiä, joita sovelletaan yhteisön tuomioistuimen tuomareihin, sovelletaan myös tilintarkastustuomioistuimen jäseniin.

248 artikla (ent. 188 c artikla)

1. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa yhteisön kaikkia tuloja ja menoja koskevat tilit. Se tarkastaa myös kaikkien yhteisön perustamien toimielinten tuloja ja menoja koskevat tilit, jollei toimielimen perustamisasiakirjassa toisin määrätä.

Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavan lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä sen, että varainhoito on ollut moitteetonta. Se ilmoittaa tällöin erityisesti kaikista epäkohdista.

Tulot tarkastetaan yhteisön tuloiksi todettujen ja yhteisölle suoritettujen määrien pohjalta.

Menot tarkastetaan maksusitoumusten ja suoritettujen maksujen pohjalta.

Nämä tarkastukset voidaan toimittaa ennen varainhoitovuoden tilinpäätöstä.

3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla yhteisön toimieliimissä, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavissa elimissä ja jäsenvaltioissa, mukaan lukien talousarviosta tuloja saavien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimitilat. Tarkastus toimitetaan jäsenvaltioissa yhdessä kansallisten tilintarkastuselinten kanssa tai, jollei niillä ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten kanssa. Tilintarkastustuomioistuin ja kansalliset tilintarkastuselimet toimivat luottamuksellisessa yhteistyössä riippumattomuutensa säilyttäen. Nämä tilintarkastuselimet taikka viranomaiset tai laitokset ilmoittavat tilintarkastustuomioistuimelle, aikovatko ne osallistua tarkastukseen.

Muiden yhteisön toimielinten, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavien elinten, talousarviosta tuloja saavien luonnollisten tai oikeushenkilöiden ja jäsenvaltioiden tilintarkastuselin tai, jollei viimeksi mainituilla ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten on annettava tilintarkastustuomioistuimelle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi.

Euroopan investointipankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen osalta tilintarkastustuomioistuimen oikeudesta tutustua pankin hallussa oleviin tietoihin määrätään tilintarkastustuomioistuimen, pankin ja komission välisellä sopimuksella. Jos sopimusta ei ole tehty, tilintarkastustuomioistuimella on kuitenkin oikeus tutustua pankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen tarkastuksen edellyttämiin tietoihin.

4. Kunkin varainhoitovuoden päätyttyä tilintarkastustuomioistuin laatii vuosikertomuksen. Se toimitetaan muille yhteisön toimielimille ja julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* yhdessä näiden toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamien vastausten kanssa.

Tilintarkastustuomioistuin voi myös milloin tahansa, varsinkin erityiskertomuksin, esittää huomautuksia erityisistä kysymyksistä sekä antaa yhteisön muun toimielimen pyynnöstä lausuntoja.

Tilintarkastustuomioistuin antaa vuosikertomuksensa, erityiskertomuksensa ja lausuntonsa jäsentensä enemmistöllä.

Tilintarkastustuomioistuin avustaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa talousarvion toteuttamisen valvonnassa.

2 luku

Toimielimiä koskevat yhteiset määräykset

249 artikla (ent. 189 artikla)

Tehtäviensä täyttämiseksi Euroopan parlamentti ja neuvosto yhdessä sekä neuvosto ja komissio antavat tässä sopimuksessa määrättyin edellytyksin asetuksia ja direktiivejä, tekevät päätöksiä sekä antavat suosituksia ja lausuntoja.

Asetus pätee yleisesti. Se on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Direktiivi velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot.

Päätös velvoittaa kaikilta osiltaan niitä, joille se on osoitettu.

Suosituksiset ja lausunnot eivät ole sitovia.

250 artikla (ent. 189 a artikla)

1. Jos neuvoston säädös tämän sopimuksen mukaan annetaan komission ehdotuksesta, neuvosto saa, jollei 251 artiklan 4 tai 5 kohdasta muuta johdu, vain yksimielisesti antaa säädöksen, joka merkitsee ehdotuksen muuttamista.
2. Kunnes neuvosto on tehnyt ratkaisunsa, komissio voi milloin tahansa yhteisön säädöksen antamiseen johtavan menettelyn aikana muuttaa ehdotustaan.

251 artikla (ent. 189 b artikla)

1. Jos tässä sopimuksessa viitataan tähän artiklaan säädöksen antamisen yhteydessä, noudatetaan seuraavaa menettelyä.
2. Komissio antaa ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä ja saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon,

- voi antaa ehdotetun säädöksen muutettuna, jos se hyväksyy kaikki Euroopan parlamentin lausuntoon sisältyvät tarkistukset,
- voi antaa ehdotetun säädöksen, jos Euroopan parlamentti ei esitä tarkistuksia,
- vahvistaa muussa tapauksessa yhteisen kannan ja ilmoittaa sen Euroopan parlamentille. Neuvosto antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen niistä perusteista, jotka ovat johtaneet neuvoston yhteisen kannan vahvistamiseen. Komissio antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen kannastaan.

Jos Euroopan parlamentti kolmen kuukauden kuluessa edellä tarkoitettusta ilmoituksesta:

- a) hyväksyy neuvoston yhteisen kannan tai ei ole tehnyt päätöstä, kyseinen säädös katsotaan annetuksi yhteisen kannan mukaisesti;
- b) hylkää jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä neuvoston yhteisen kannan, katsotaan, ettei ehdotettua säädöstä ole hyväksytty;
- c) tekee jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä ehdotuksia tarkistuksiksi yhteiseen kantaan, näin tarkistettu sanamuoto toimitetaan neuvostolle sekä komissiolle, joka antaa lausunnon näistä tarkistuksista.

3. Jos neuvosto kolmen kuukauden kuluessa Euroopan parlamentin tekemien tarkistusten vastaanottamisesta hyväksyy määräenemmistöllä kaikki Euroopan parlamentin tekemät tarkistukset, kyseinen säädös katsotaan annetuksi näin tarkistetun yhteisen kannan muodossa; niistä tarkistuksista, joista komissio on antanut kielteisen lausunnon, neuvosto tekee kuitenkin rat-

kaisunsa yksimielisesti. Jos neuvosto ei hyväksy kaikkia tarkistuksia, neuvoston puheenjohtaja yhteisymmärryksessä Euroopan parlamentin puhemiehen kanssa kutsuu kuuden viikon kuluessa sovittelukomitean koolle.

4. Sovittelukomiteassa kokoontuvat neuvoston jäsenet tai heidän edustajansa sekä yhtä monta Euroopan parlamentin edustajaa; sen tehtävänä on neuvoston jäsenten tai heidän edustajiensa määräenemmistöllä sekä Euroopan parlamentin edustajien enemmistöllä päästä sopimukseen yhteisestä tekstistä. Komissio osallistuu sovittelukomitean työhön ja tekee tarpeelliset aloitteet edistääkseen Euroopan parlamentin ja neuvoston kantojen lähenemistä. Tehtäväänsä toteuttaessaan sovittelukomitea käsittelee yhteistä kantaa Euroopan parlamentin ehdottamien tarkistusten perusteella.

5. Jos sovittelukomitea hyväksyy yhteisen tekstin kuuden viikon kuluessa siitä, kun se on kutsuttu koolle, Euroopan parlamentti ratkaisee annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä ja neuvosto määräenemmistöllä kumpikin kuuden viikon kuluessa tuosta hyväksymisestä, annetaanko säädös yhteisen tekstin mukaisena. Jos jompikumpi näistä kahdesta toimielimestä ei tämän määräajan kuluessa anna hyväksymistään ehdotetulle säädökselle, katsotaan, ettei sitä ole hyväksytty.

6. Jos sovittelukomitea ei hyväksy yhteistä tekstiä, katsotaan, ettei ehdotettua säädöstä ole hyväksytty.

7. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tässä artiklassa määrättyä kolmen kuukauden määräaika pidennetään enintään yhdellä kuukaudella ja kuuden viikon määräaika vastaavasti enintään kahdella viikolla.

252 artikla (ent. 189 c artikla)

Jos tässä sopimuksessa viitataan tähän artiklaan säädöksen antamisen yhteydessä, noudatetaan seuraavaa menettelyä:

- a) neuvosto vahvistaa yhteisen kannan määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon;
- b) neuvoston yhteinen kanta ilmoitetaan Euroopan parlamentille. Neuvosto ja komissio antavat Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen niistä perusteista, jotka ovat johtaneet neuvoston yhteisen kannan vahvistamiseen, sekä komission kannasta.

Jos Euroopan parlamentti kolmen kuukauden määräajassa edellä tarkoitettusta tiedoksi toimittamisesta hyväksyy neuvoston yhteisen kannan tai ei ole tehnyt päätöstä tässä määräajassa, neuvosto antaa kyseisen säädöksen lopullisesti yhteisen kannan mukaisesti;

- c) Euroopan parlamentti voi b alakohdassa mainitussa kolmen kuukauden määräajassa jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä tehdä ehdotuksia tarkistuksiksi neuvoston yhteiseen kan-

taan. Euroopan parlamentti voi myös samalla enemmistöllä hylätä neuvoston yhteisen kannan. Neuvostolle ja komissiolle ilmoitetaan, mihin käsittelyssä on päädytty.

Jos Euroopan parlamentti on hylännyt neuvoston yhteisen kannan, neuvosto voi toisessa käsittelyssä tehdä ratkaisunsa vain yksimielisesti;

- d) komissio käsittelee yhden kuukauden määräajassa uudelleen ehdotuksen, jonka pohjalta neuvosto on vahvistanut yhteisen kantansa, ja ottaa tällöin huomioon Euroopan parlamentin tekemät tarkistusehdotukset.

Komissio toimittaa neuvostolle yhdessä uudelleen käsittelemänsä ehdotuksen kanssa ne Euroopan parlamentin tekemät tarkistukset, joita se ei ole hyväksynyt, ja antaa niistä lausuntonsa. Neuvosto voi hyväksyä nämä tarkistukset yksimielisesti;

- e) neuvosto hyväksyy komission uudelleen käsittelemän ehdotuksen määräenemmistöllä.

Neuvosto voi vain yksimielisesti muuttaa komission uudelleen käsittelemää ehdotusta;

- f) edellä c, d ja e alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa neuvoston on tehtävä ratkaisunsa kolmen kuukauden määräajassa. Jollei päätöstä tehdä tässä määräajassa, katsotaan, että komission ehdotusta ei ole hyväksytty;

- g) edellä b ja f alakohdassa mainittuja määräaikoja voidaan neuvoston ja Euroopan parlamentin yhteisellä sopimuksella pidentää enintään yhdellä kuukaudella.

253 artikla (ent. 190 artikla)

Asetukset ja direktiivit, jotka Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat yhdessä taikka jotka neuvosto tai komissio antaa, samoin kuin päätökset, jotka Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät yhdessä taikka jotka neuvosto tai komissio tekee, perustellaan, ja niissä viitataan niihin ehdotuksiin ja lausuntoihin, jotka tämän sopimuksen mukaan on hankittava.

254 artikla (ent. 191 artikla)

1. Euroopan parlamentin puhemies ja neuvoston puheenjohtaja allekirjoittavat 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen annetut asetukset ja direktiivit sekä mainittua menettelyä noudattaen tehdyt päätökset, ja ne julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Ne tulevat voimaan niissä säädettynä tai määrätynä päivänä taikka, jollei voimaantulosta ole säädetty tai määrätty, kahdentenakymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.

2. Neuvoston ja komission asetukset sekä ne näiden toimielimien direktiivit, jotka on osoitettu kaikille jäsenvaltioille, julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Ne tulevat voimaan niissä säädettynä päivänä tai, jollei voimaantulosta ole säädetty, kahdentenakymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.

3. Muut direktiivit sekä päätökset annetaan tiedoksi niille, joille ne on osoitettu, ja ne tulevat voimaan kun ne on annettu tiedoksi.

255 artikla (ent. 191 a artikla)

1. Kaikilla unionin kansalaisilla sekä kaikilla luonnollisilla henkilöillä, jotka asuvat jossain jäsenvaltiossa, tai kaikilla oikeushenkilöillä, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossain jäsenvaltiossa, on oikeus tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin jäljempänä 2 ja 3 kohdan mukaisesti määriteltujen periaatteiden ja edellytysten mukaisesti.
2. Neuvosto vahvistaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen kahden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta asiakirjoihin tutustumisoikeutta koskevat yleiset periaatteet ja rajoitukset julkisen tai yksityisen edun huomioon ottamiseksi.
3. Kukin edellä mainittu toimielin täsmentää omassa työjärjestyksessään erityismääräykset oikeudesta tutustua toimielimen asiakirjoihin.

256 artikla (ent. 192 artikla)

Neuvoston tai komission päätös, jossa määrätään maksuvelvollisuus muulle kuin valtiolle, on täytäntöönpanokelpoinen.

Täytäntöönpanoon sovelletaan sen valtion säännöksiä lainkäytöstä riita-asioissa, jonka alueella täytäntöönpano tapahtuu. Täytäntöönpanomääräyksen antaa, tutkimatta muuta kuin täytäntöönpanoasiakirjan oikeaperäisyyden, kansallinen viranomainen, jonka kunkin jäsenvaltion hallitus määrää tähän tehtävään ja josta se ilmoittaa komissiolle ja yhteisön tuomioistuimelle.

Kun nämä muodollisuudet on hakijan vaatimuksesta täytetty, tämä voi hakea täytäntöönpanoa kansallisen lainsäädännön mukaisesti saattamalla asian suoraan toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

Täytäntöönpanoa voidaan lykätä vain yhteisön tuomioistuimen päätöksellä. Kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan kuuluu kuitenkin tutkia, onko päätös pantu täytäntöön oikeassa järjestyksessä.

3 luku**Talous- ja sosiaalikomitea***257 artikla (ent. 193 artikla)*

Perustetaan neuvoa-antava talous- ja sosiaalikomitea.

Komitea muodostuu talous- ja yhteiskuntaelämän eri alojen edustajista, erityisesti tuottajien, maanviljelijöiden, liikenteenharjoittajien, työntekijöiden, kauppiaiden ja käsityöläisten, vapaiden ammattien harjoittajien sekä yleisen yhteiskunnallisen edun edustajista.

258 artikla (ent. 194 artikla)

Talous- ja sosiaalikomitean jäsenten määrä on seuraava:

Belgia	12
Tanska	9
Saksa	24
Kreikka	12
Espanja	21
Ranska	24
Irlanti	9
Italia	24
Luxemburg	6
Alankomaat	12
Itävalta	12
Portugali	12
Suomi	9
Ruotsi	12
Yhdistynyt kuningaskunta	24.

Neuvosto nimeää komitean jäsenet yksimielisesti neljäksi vuodeksi. Sama jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi.

Komitean jäseniä eivät sido mitkään ohjeet. He hoitavat tehtävänsä yhteisön yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komitean jäsenten palkkiot.

259 artikla (ent. 195 artikla)

1. Komitean jäsenten nimeämiseksi kukin jäsenvaltio antaa neuvostolle luettelon ehdokkaista, joita on kaksi kertaa niin monta kuin jäsenvaltion kansalaisia nimetään jäseniksi.

Komitean kokoonpanossa otetaan huomioon tarve varmistaa talous- ja yhteiskuntaelämän eri alojen riittävä edustus.

2. Neuvosto kuulee komissiota. Se voi hankkia lausunnon sellaisilta talous- ja yhteiskuntaelämän eri aloja edustavilta eurooppalaisilta järjestöiltä, joita yhteisön toiminta koskee.

260 artikla (ent. 196 artikla)

Komitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajansa ja työvaliokuntansa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Se vahvistaa työjärjestyksensä.

Komitean puheenjohtaja kutsuu komitean koolle neuvoston tai komission pyynnöstä. Komitea voi kokoontua myös omasta aloitteestaan.

261 artikla (ent. 197 artikla)

Komiteassa on erityisjaostoja niitä pääalueita varten, joita tämä sopimus koskee.

Erityisjaostot toimivat komitean yleisen toimivallan mukaisesti. Niitä ei voida kuulla komiteasta erillisinä.

Komiteaan voidaan lisäksi perustaa alakomiteoita, joiden tehtävänä on laatia lausuntoehdotuksia tietyistä kysymyksistä tai tietyiltä aloilta annettaviksi komitealle sen käsittelyä varten.

Työjärjestyksessä vahvistetaan erityisjaostojen ja alakomiteoiden kokoonpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä niiden toimivaltaa koskevat säännöt.

262 artikla (ent. 198 artikla)

Neuvoston tai komission on kuultava komiteaa tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa. Nämä toimielimet voivat kuulla komiteaa aiheelliseksi katsomissaan tapauksissa. Komitea voi antaa lausuntoja myös omasta aloitteestaan tapauksissa, joissa se katsoo sen aiheelliseksi.

Neuvosto tai komissio voi, jos se katsoo sen tarpeelliseksi, asettaa komitealle lausunnon antamista varten määräajan, joka on vähintään kuukausi siitä, kun asia on annettu tiedoksi komitean puheenjohtajalle. Määräajan päätyttyä asiaa voidaan käsitellä, vaikka lausuntoa ei ole annettu.

Komitean ja sen erityisjaoston lausunnot sekä selostus käsittelystä annetaan neuvostolle ja komissiolle.

Euroopan parlamentti voi kuulla komiteaa.

4 luku**Alueiden komitea***263 artikla* (ent. 198 a artikla)

Perustetaan neuvoa-antava komitea, jäljempänä 'alueiden komitea', jonka muodostavat alueellisten ja paikallisten yhteisöjen edustajat.

Alueiden komitean jäsenten määrä on seuraava:

Belgia	12
Tanska	9
Saksa	24
Kreikka	12
Espanja	21
Ranska	24
Irlanti	9
Italia	24
Luxemburg	6
Alankomaat	12
Itävalta	12
Portugali	12
Suomi	9
Ruotsi	12
Yhdistynyt kuningaskunta	24.

Neuvosto nimeää komitean jäsenet ja yhtä monta varajäsentä yksimielisesti asianomaisten jäsenvaltioiden ehdotuksesta neljäksi vuodeksi kerrallaan. Sama jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi. Komitean jäsen ei voi samanaikaisesti olla Euroopan parlamentin jäsen.

Komitean jäseniä eivät sido mitkään ohjeet. He hoitavat tehtäväänsä yhteisön yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

264 artikla (ent. 198 b artikla)

Alueiden komitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajansa ja työvaliokuntansa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Se vahvistaa työjärjestyksensä.

Komitean puheenjohtaja kutsuu komitean koolle neuvoston tai komission pyynnöstä. Komitea voi kokoontua myös omasta aloitteestaan.

265 artikla (ent. 198 c artikla)

Neuvosto tai komissio kuulee alueiden komiteaa tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa sekä muissa aiheellisiksi katsomissaan tapauksissa, erityisesti rajojen yli ulottuvan yhteistyön osalta.

Neuvosto tai komissio voi, jos se katsoo sen tarpeelliseksi, asettaa komitealle lausunnon antamista varten määräajan, joka on vähintään kuukausi siitä, kun asia on annettu tiedoksi komitean puheenjohtajalle. Määräajan päätyttyä asiaa voidaan käsitellä, vaikka lausuntoa ei ole annettu.

Neuvoston tai komission on annettava alueiden komitealle tieto lausuntopyynnöstä, joka on esitetty talous- ja sosiaalikomitealle kuultaessa sitä 262 artiklan nojalla. Alueiden komitea voi antaa lausunnon asiasta, jos se katsoo, että asiaan liittyy erityisiä alueellisia etuja.

Euroopan parlamentti voi kuulla alueiden komiteaa.

Komitea voi antaa lausuntoja myös omasta aloitteestaan tapauksissa, joissa se katsoo sen aiheelliseksi.

Komitean lausunnot sekä selostus käsittelystä annetaan neuvostolle ja komissiolle.

5 luku

Euroopan investointipankki

266 artikla (ent. 198 d artikla)

Euroopan investointipankki on oikeushenkilö.

Euroopan investointipankin jäseniä ovat jäsenvaltiot.

Euroopan investointipankin perussääntö on tähän sopimukseen liitettyssä pöytäkirjassa.

267 artikla (ent. 198 e artikla)

Euroopan investointipankin tehtävänä on yhteisön edun mukaisesti myötävaikuttaa yhteismarkkinoiden tasapainoiseen ja vakaaseen kehitykseen käyttäen sekä pääomamarkkinoita että omia varojaan. Tätä varten pankki voittoa tavoittelematta myöntää lainoja ja antaa takauksia, jotka helpottavat seuraavien hankkeiden rahoittamista kaikilla talouden aloilla:

- a) hankkeet muita heikommin kehittyneiden alueiden kehittämiseksi;
- b) sellaiset hankkeet yritysten nykyaikaistamiseksi tai uudelleen järjestämiseksi taikka uusien työtilaisuuksien luomiseksi, jotka ovat tarpeen toteutettaessa yhteismarkkinoita asteittain, mutta joita ei niiden laajuuden tai laadun vuoksi ole mahdollista täysin rahoittaa kussakin jäsenvaltiossa käytettävissä olevin varoin;
- c) useiden jäsenvaltioiden yhteistä etua koskevat hankkeet, joita ei niiden laajuuden tai laadun vuoksi ole mahdollista täysin rahoittaa kussakin jäsenvaltiossa käytettävissä olevin varoin.

Tehtävänsä suorittaessaan pankki helpottaa yhteydessä rakennerahastoista ja muista yhteisön rahoitusvälineistä saatavien avustusten kanssa investointiohjelmien rahoittamista.

II OSASTO

VARAINHOITOA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

268 artikla (ent. 199 artikla)

Kaikki yhteisön tulot ja menot, Euroopan sosiaalirahastoon liittyvät tulot ja menot mukaan luettuina, arvioidaan kutakin varainhoitovuotta varten ja otetaan talousarvioon.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä yhteistyötä oikeus- ja sisäasioissa koskevista määräyksistä toimitelmille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina talousarvioon. Näiden määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot voidaan niissä määrättyin edellytyksin ottaa menoina talousarvioon.

Talousarvioon otettujen tulojen ja menojen on oltava tasapainossa.

269 artikla (ent. 201 artikla)

Talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan yhteisön omin varoin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tuloja.

Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yhteisön omia varoja koskevasta järjestelmästä säännökset, joiden hyväksymistä se suosittaa jäsenvaltioille jäsenvaltioiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

270 artikla (ent. 201 a artikla)

Talousarviota koskevan kurinalaisuuden turvaamiseksi komissio ei tee ehdotusta sellaiseksi yhteisön säädökseksi, ei tee sellaisia muutoksia ehdotuksiinsa eikä toteuta sellaisia täytäntöönpanotoimenpiteitä, joilla saattaa olla huomionarvoisia vaikutuksia talousarvioon, ellei se vakuuta, että ehdotus tai toimenpide voidaan rahoittaa niillä yhteisön omilla varoilla, jotka ovat käytettävissä neuvoston 269 artiklan nojalla vahvistamien säännösten perusteella.

271 artikla (ent. 202 artikla)

Talousarvioon otetaan vain yhden varainhoitovuoden menoja, jollei 279 artiklan nojalla annettussa asetuksessa toisin säädetä.

Niillä edellytyksillä, jotka 279 artiklan nojalla vahvistetaan, muut kuin henkilöstömenoihin tarkoitetut määrärahat, joita ei ole käytetty varainhoitovuonna, saadaan siirtää käytettäväksi vain seuraavan varainhoitovuoden aikana.

Määrärahat jaotellaan lukuihin, joissa menot ryhmitellään laatunsa tai käyttötarkoituksensa mukaan ja jaotellaan tarvittaessa edelleen 279 artiklan nojalla annetun asetuksen mukaisesti.

Euroopan parlamentin, neuvoston, komission ja yhteisön tuomioistuimen määrärahat otetaan talousarvioon erillisinä erinä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta eräitä yhteisiä menoja koskevaa erityissäätelyä.

272 artikla (ent. 203 artikla)

1. Varainhoitovuosi alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta.
2. Kukin yhteisön toimielin laatii 1 päivään heinäkuuta mennessä ennakkoarvion menoistaan. Komissio kokoaa nämä ennakkoarviot alustavaan talousarvioesitykseen. Se liittää siihen lausunnon, jossa voi olla toisenlaisia arvioita.

Alustavassa talousarvioesityksessä on arvio tuloista ja arvio menoista.

3. Komission on toimitettava alustava talousarvioesitys neuvostolle viimeistään 1 päivänä syyskuuta sitä varainhoitovuotta edeltävänä vuonna, jota esitys koskee.

Jos neuvosto haluaa poiketa alustavasta talousarvioesityksestä, se kuulee komissiota ja tarvittaessa niitä muita toimielimiä, joita asia koskee.

Neuvosto hyväksyy talousarvioesityksen määräenemmistöllä ja toimittaa sen Euroopan parlamentille.

4. Talousarvioesitys on toimitettava Euroopan parlamentille viimeistään 5 päivänä loka-kuuta sitä varainhoitovuotta edeltävänä vuonna, jota esitys koskee.

Euroopan parlamentilla on oikeus tarkistaa talousarvioesitystä jäsentensä enemmistöllä sekä tehdä annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä neuvostolle talousarvioesityksen muuttamiseksi ehdotuksia, jotka koskevat tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista säädöksistä johtuvia pakollisia menoja.

Jos Euroopan parlamentti antaa hyväksymisensä talousarvioesitykselle neljänkymmenenviiden päivän kuluessa siitä, kun esitys on toimitettu sille tiedoksi, talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi. Talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi myös, jos Euroopan parlamentti ei ole mainitun ajan kuluessa tarkistanut talousarvioesitystä eikä tehnyt ehdotuksia sen muuttamiseksi.

Jos Euroopan parlamentti on mainitun ajan kuluessa tarkistanut talousarvioesitystä tai tehnyt ehdotuksia sen muuttamiseksi, talousarvioesitys toimitetaan tarkistettuna tai muutosehdotuksin neuvostolle.

5. Käsiteltyään talousarvioesitystä komission ja tarvittaessa niiden muiden toimielinten kanssa, joita asia koskee, neuvosto tekee ratkaisunsa seuraavasti:

- a) neuvosto voi määräenemmistöllä muuttaa mitä tahansa Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta;
- b) kun on kyse muutosehdotuksista:
 - neuvosto voi määräenemmistöllä hylätä Euroopan parlamentin tekemän muutosehdotuksen, jollei muutosehdotus merkitse jonkin toimielimen kokonaismenojen kasvua varsinkaan sen vuoksi, että yhden tai useamman muutosehdotuksen toteuttamisesta johtuva menojen vähennys nimenomaisesti tasoittaisi menojen kasvun. Jollei muutosehdotuksen hylkäämisestä tehdä päätöstä, muutosehdotus hyväksytään;
 - neuvosto voi määräenemmistöllä hyväksyä Euroopan parlamentin tekemän muutosehdotuksen, joka merkitsee toimielimen kokonaismenojen kasvua. Muutosehdotus katsotaan hylätyksi, jollei sen hyväksymisestä tehdä päätöstä;
 - jos neuvosto jommankumman edellä olevan luettelumakohdan mukaisesti on hylännyt muutosehdotuksen, se voi määräenemmistöllä joko säilyttää talousarvioesitykseen otetun määrän tai päättää muusta määrästä.

Talousarvioesitystä muutetaan neuvoston hyväksymien muutosehdotusten mukaisesti.

Talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi, jos neuvosto ei ole muuttanut yhtään Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta viidentoista päivän kuluessa siitä, kun talousarvioesitys on toimitettu sille tiedoksi, ja jos Euroopan parlamentin tekemät muutosehdotukset on hyväksytty. Neuvosto antaa Euroopan parlamentille tiedon siitä, että se ei ole muuttanut yhtään tarkistusta ja että muutosehdotukset on hyväksytty.

Jos neuvosto on mainitun ajan kuluessa muuttanut yhtä tai useampaa Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta taikka jos Euroopan parlamentin tekemät muutosehdotukset on hylätty tai niitä on muutettu, muutettu talousarvioesitys toimitetaan uudelleen Euroopan parlamentille tiedoksi. Neuvosto selostaa Euroopan parlamentille, mihin se on päätenyt asian käsittelyssä.

6. Kun Euroopan parlamentille on annettu tieto sen muutosehdotusten aiheuttamista toimituksista, se voi viidentoista päivän kuluessa siitä, kun talousarvioesitys on toimitettu sille tiedoksi, jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä muuttaa neuvoston sen tekemiin tarkistuksiin tekemiä muutoksia tai hylätä ne sekä vahvistaa talousarvion sen mukaisesti. Jos Euroopan parlamentti ei ole tehnyt ratkaisua mainitun ajan kuluessa, talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi.

7. Kun tässä artiklassa määrätty menettely on saatettu päätökseen, Euroopan parlamentin puhemies toteaa talousarvion lopullisesti vahvistetuksi.

8. Euroopan parlamentti voi kuitenkin, jos siihen on tärkeitä syitä, jäsentensä enemmistöllä ja kahdella kolmasosalla annetuista äänistä hylätä talousarvioesityksen ja pyytää, että sille annetaan uusi esitys.

9. Muille menoille kuin niille, jotka ovat tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista säädöksistä johtuvia pakollisia menoja, vahvistetaan vuosittain se enimmäismäärä, jolla menoja voidaan suhteessa kuluva varainhoitovuoden samankaltaisiin menoihin korottaa.

Komissio toteaa talouspoliittista komiteaa kuultuaan tämän enimmäismäärän seuraavien seikkojen perusteella:

— bruttokansantuotteen määrän kehitys yhteisössä;

— jäsenvaltioiden talousarvioiden keskimääräinen vaihtelu;

ja

— elinkustannusten kehitys edellisen varainhoitovuoden aikana.

Enimmäismäärä annetaan 1 päivään toukokuuta mennessä tiedoksi kaikille yhteisön toimielimille. Toimielinten on otettava tämä enimmäismäärä huomioon talousarviomenettelyn aikana, jollei tämän kohdan neljännestä tai viidennestä alakohdasta muuta johdu.

Jos muiden kuin tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetusta säädöksestä johtuvien pakollisten menojen lisäys neuvoston hyväksymän talousarvioesityksen mukaan on yli puolet enimmäismäärästä, Euroopan parlamentti voi käyttäessään oikeuttaan tarkistusten tekemiseen lisätä mainittujen menojen kokonaismäärää vielä enintään puolella enimmäismäärästä.

Jos Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio katsoo, että yhteisöjen toiminta edellyttää tässä kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti asetetun enimmäismäärän ylittämistä, neuvosto, määräenemmistöllä, ja Euroopan parlamentti, jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä, voivat välisellään sopimuksella vahvistaa uuden enimmäismäärän.

10. Kukin toimielin käyttää sille tämän artiklan mukaan kuuluvia valtuuksia noudattaen tämän sopimuksen määräyksiä ja niiden nojalla annettuja säädöksiä sekä erityisesti määräyksiä, jotka koskevat yhteisöjen omia varoja taikka tulojen ja menojen tasapainoa.

273 artikla (ent. 204 artikla)

Jollei talousarviota ole käsitelty loppuun varainhoitovuoden alkuun mennessä, 279 artiklan nojalla annetun asetuksen säännösten mukaisesti menoihin voidaan käyttää kuukausittain kunkin luvun tai kunkin muun jaottelun osalta määrä, joka on enintään yksi kahdestoistaosa edellisen

varainhoitovuoden talousarvioon avatuista määrärahoista; komissio saa näin kuitenkin käyttää vain määrän, joka on enintään yksi kahdestoistaosa valmisteltavana olevaan talousarvioesitykseen otetuista määrärahoista.

Neuvosto voi määräenemmistöllä, jos muut ensimmäisessä kohdassa määrätyt edellytykset otetaan huomioon, antaa luvan menoihin, jotka johtavat siihen, että yksi kahdestoistaosa ylitetään.

Jos tämä päätös koskee menoja, jotka eivät ole tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista säädöksistä johtuvia pakollisia menoja, neuvosto toimittaa päätöksen välittömästi Euroopan parlamentille tiedoksi; Euroopan parlamentti voi kolmenkymmenen päivän kuluessa jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä päättää toisin siitä menojen osuudesta, joka ylittää ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun yhden kahdestoistaosan. Tältä osin neuvoston päätöstä lykätään, kunnes Euroopan parlamentti on tehnyt päätöksensä. Jos Euroopan parlamentti ei tee neuvoston päätöksestä poikkeavaa päätöstä mainitun ajan kuluessa, neuvoston päätöstä pidetään lopullisena.

Edellä toisessa ja kolmannessa kohdassa tarkoitetuissa päätöksissä määrätään määrärahoja koskevista, tämän artiklan soveltamiseksi tarvittavista toimenpiteistä.

274 artikla (ent. 205 artikla)

Komissio toteuttaa talousarviota omalla vastuullaan ja annettujen määrärahojen rajoissa 279 artiklan nojalla annettujen asetusten säännöksiä noudattaen ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Jäsenvaltiot ovat yhteistyössä komission kanssa varmistamaan, että määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti.

Asetuksessa annetaan yksityiskohtaiset erityissäännöt siitä, miten kukin toimielin osallistuu omien menojensa suorittamiseen.

Komissio voi talousarvion rajoissa sekä 279 artiklan nojalla annetussa asetuksessa säädetyin rajoituksin ja edellytyksin siirtää määrärahoja luvusta toiseen tai alajaottelusta toiseen.

275 artikla (ent. 205 a artikla)

Komissio antaa neuvostolle ja Euroopan parlamentille vuosittain edellisen varainhoitovuoden talousarvion toteuttamista koskevat tilit. Komissio antaa niille lisäksi taseen, johon on merkitty yhteisön varat ja vastuut.

276 artikla (ent. 206 artikla)

1. Neuvoston määräenemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden. Tätä varten se neuvoston jälkeen tutkii 275 artiklassa tarkoitetut tilit ja taseen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen ja tarkastettujen toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamat vastaukset, 248 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun lausuman sekä tilintarkastustuomioistuimen antamat asiaa koskevat erityiskertomukset.

2. Euroopan parlamentti voi, ennen kuin se myöntää vastuuvapauden komissiolle tai muusakin tarkoituksessa, joka liittyy talousarvion toteuttamista koskevien komission toimivaltuuksien käyttämiseen, kutsua komission kuultavaksi menojen käytöstä tai varainkäytön valvonnan järjestelmien toiminnasta. Komissio antaa kaikki tarpeelliset tiedot Euroopan parlamentille sen pyynnöstä.

3. Komissio ryhtyy kaikkiin aiheellisiin toimiin ottaakseen huomioon Euroopan parlamentin sen vastuuvapauden myöntämistä koskevissa päätöksissä tai muussa yhteydessä menojen käytöstä esittämät huomautukset sekä ne huomiot, jotka on liitetty vastuuvapauden myöntämisestä annettuihin neuvoston suosituksiin.

Komissio antaa Euroopan parlamentin tai neuvoston pyynnöstä kertomuksia niistä toimenpiteistä, jotka on toteutettu näiden huomautusten ja huomioiden perusteella, erityisesti ohjeista, jotka on annettu talousarvion toteuttamisesta vastuussa oleville. Nämä kertomukset toimitetaan myös tilintarkastustuomioistuimelle.

277 artikla (ent. 207 artikla)

Talousarviota laadittaessa käytetään 279 artiklan nojalla annetun asetuksen säännösten mukaisesti määriteltyä laskentayksikköä.

278 artikla (ent. 208 artikla)

Jos komissio antaa asiasta tiedon niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joita asia koskee, se voi muuttaa jonkin jäsenvaltion valuuttana olevat varansa toisen jäsenvaltion valuuttaksi siltä osin kuin se on tarpeen niiden käyttämiseksi tässä sopimuksessa määrättyihin tarkoituksiin. Jos komissiolla on rahaa tai rahaksi muunnettavia varoja valuuttoina, joita se tarvitsee, se välttää tällaisia valuutanvaihtoja niin paljon kuin mahdollista.

Komissio asioi jäsenvaltion kanssa jäsenvaltion nimeämän viranomaisen välityksellä. Rahaliikennettä hoitaessaan komissio käyttää jäsenvaltion setelipankkia tai muuta jäsenvaltion hyväksymää rahalaitosta.

279 artikla (ent. 209 artikla)

Neuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia kuultuaan ja tilintarkastustuomioistuimen lausunnon saatuaan:

- a) antaa varainhoitoasetukset, joissa täsmennetään varsinkin talousarvion laatimista ja toteuttamista sekä tilinpäätöksen esittämistä ja tilintarkastusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt;
- b) vahvistaa ne yksityiskohtaiset säännöt ja sen menettelyn, joita noudattaen yhteisön omia varoja koskevan sääntelyn mukaiset talousarvioon otetut tulot annetaan komission käyttöön, sekä määrittelee ne toimenpiteet, joita tarvittaessa sovelletaan käteisvarojen hankkimiseksi;
- c) vahvistaa säännöt varainhoidon valvojien, tulojen ja menojen hyväksyjien ja tilinpitäjien vastuusta sekä järjestää heidän toimintansa valvonnan.

280 artikla (ent. 209 a artikla)

1. Yhteisö ja jäsenvaltiot suojaavat yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta tämän artiklan mukaisesti toteutettavilla toimenpiteillä, joilla on ennaltaehkäisevä vaikutus ja jotka tarjoavat tehokkaan suojan jäsenvaltioissa.
2. Jäsenvaltiot toteuttavat samat toimenpiteet suojatakseen yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä kuin ne toteuttavat suojatakseen omia taloudellisia etujaan petolliselta menettelyltä.
3. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa, jonka tarkoituksena on suojata yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista. Tätä varten ne yhdessä komission kanssa järjestävät toimivaltainen viranomaistensa kiinteän ja säännöllisen yhteistoiminnan.
4. Neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan tarvittavat toimenpiteet yhteisön taloudellisten etujen suojaamiseksi petolliselta menettelyltä ja tällaisen menettelyn torjumiseksi tarkoituksena tehokkaan ja yhtäläisen suojelun tarjoaminen jäsenvaltioissa. Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.
5. Komissio yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa antaa vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle selvityksen tämän artiklan täytäntöönpanemiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

KUUKES OSA

YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

281 artikla (ent. 210 artikla)

Yhteisö on oikeushenkilö.

282 artikla (ent. 211 artikla)

Yhteisöllä on kaikissa jäsenvaltioissa laajin kansallisen lainsäädännön mukaan oikeushenkilöllä oleva oikeuskelpoisuus; se voi erityisesti hankkia ja luovuttaa irtainta ja kiinteää omaisuutta sekä esiintyä kantajana ja vastaajana oikeudenkäynneissä. Tällöin yhteisöä edustaa komissio.

283 artikla (ent. 212 artikla)

Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja kuultuaan niitä muita toimielimiä, joita asia koskee, Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt ja yhteisön muuta henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot.

284 artikla (ent. 213 artikla)

Komissio voi sille uskottujen tehtävien hoitamiseksi, niissä rajoissa ja niillä edellytyksin, jotka neuvosto tämän sopimuksen määräysten mukaisesti vahvistaa, hankkia kaikki tarvittavat tiedot ja toimittaa kaikki tarvittavat tarkastukset.

285 artikla (ent. 213 a artikla)

1. Neuvosto päättää 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen yhteisön toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen tuottamisen edellyttämistä toimenpiteistä, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 5 artiklan noudattamista.

2. Tilastojen laatimisessa noudatetaan puolueettomuutta, luotettavuutta, objektiivisuutta, tieteellistä riippumattomuutta, kustannustehokkuutta ja tilastosalaisuutta; tilastojen laatimisesta ei saa aiheutua kohtuutonta rasitetta taloudellisille toimijoille.

286 artikla (ent. 213 b artikla)

1. Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettuja yhteisön säädöksiä sovelletaan tällä sopimuksella tai tämän sopimuksen nojalla perustettuihin toimielimiin ja elimiin 1 päivästä tammikuuta 1999.

2. Neuvosto perustaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen 1 kohdassa tarkoitettuun päivämäärään mennessä näiden yhteisön säädösten soveltamista yhteisön toimielimiin ja elimiin valvovan riippumattoman valvontaelimen sekä antaa tarvittaessa muut aiheelliset säännökset.

287 artikla (ent. 214 artikla)

Yhteisön toimielimen jäsen, komitean jäsen, yhteisön virkamies tai muu sen henkilöstöön kuuluva ei saa, tehtävänsä päätyttyäkään, ilmaista salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja eikä varsinkaan tietoja yrityksistä taikka niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä.

288 artikla (ent. 215 artikla)

Sopimussuhteeseen perustuva yhteisön vastuu määräytyy sopimukseen sovellettavan lain mukaan.

Sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella yhteisö korvaa toimielintensä ja henkilöstönsä tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti.

Mitä toisessa kohdassa määrätään, sovelletaan samoin edellytyksin myös EKP:n ja sen henkilöstön tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon korvaamiseen.

Yhteisön henkilöstöön kuuluvien henkilökohtaisesta vastuusta yhteisöä kohtaan määrätään heihin sovellettavissa henkilöstösäännöissä tai heitä koskevissa palvelussuhteen ehdoissa.

289 artikla (ent. 216 artikla)

Jäsenvaltioiden hallitukset vahvistavat yhteisellä sopimuksella yhteisön toimielinten kotipaikan.

290 artikla (ent. 217 artikla)

Neuvosto vahvistaa yksimielisesti yhteisön toimielimissä käytettäviä kieliä koskevan sääntelyn, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön tuomioistuimen työjärjestyksen määräysten soveltamista.

291 artikla (ent. 218 artikla)

Yhteisöllä on jäsenvaltioiden alueella Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyssä pöytäkirjassa määrätyin edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi. Sama koskee Euroopan keskuspankkia, Euroopan rahapoliittista instituuttia ja Euroopan investointipankkia.

292 artikla (ent. 219 artikla)

Jäsenvaltiot sitoutuvat ratkaisemaan tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat vain tässä sopimuksessa määrätyllä tavalla.

293 artikla (ent. 220 artikla)

Jäsenvaltiot ryhtyvät keskenään tarvittaessa neuvotteluihin taatakseen kansalaistensa hyväksi:

- henkilöiden turvallisuuden sekä oikeuksien nauttimisen ja niiden suojan samoin edellytyksin kuin kukin valtio ne suo omille kansalaisilleen;
- kaksinkertaisen verotuksen poistamisen yhteisön alueella;
- edellä 48 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettujen yhtiöiden vastavuoroisen tunnustamisen, yhtiöiden säilymisen oikeushenkilöinä niiden kotipaikan siirtyessä maasta toiseen sekä mahdollisuuden sellaisten yhtiöiden sulautumiseen, jotka eivät kuulu saman kansallisen lainsäädännön alaisuuteen;
- tuomioistuinten päätösten ja välitystuomioiden vastavuoroiseen tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon sovellettujen menettelyjen yksinkertaistamisen.

294 artikla (ent. 221 artikla)

Jäsenvaltiot antavat muiden jäsenvaltioiden kansalaisille saman oikeuden osallistua 48 artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden pääomaan kuin omille kansalaisilleen, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista.

295 artikla (ent. 222 artikla)

Tällä sopimuksella ei puututa jäsenvaltioiden omistusoikeusjärjestelmiin.

296 artikla (ent. 223 artikla)

1. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä soveltamasta seuraavia sääntöjä:
 - a) mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusetujensa vastaiseksi;
 - b) jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi ja jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan; nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan saa heikentää sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä yhteismarkkinoilla, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön.
2. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta muuttaa luetteloa, jonka se on vahvistanut 15 päivänä huhtikuuta 1958 tuotteista, joihin sovelletaan 1 kohdan b alakohtaa.

297 artikla (ent. 224 artikla)

Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään, jotta ne voivat yhdessä antaa tarvittavat säännökset estääkseen sen, että toimenpiteet, joihin jäsenvaltio voi joutua turvautumaan yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi, vaikuttaisivat yhteismarkkinoiden toimintaan.

298 artikla (ent. 225 artikla)

Jos 296 tai 297 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa toteutetut toimenpiteet vääristävät kilpailun edellytyksiä yhteismarkkinoilla, komissio tutkii yhdessä sen valtion kanssa, jota asia koskee, miten kyseiset toimenpiteet voidaan mukauttaa tämän sopimuksen määräyksiin.

Poiketen 226 ja 227 artiklassa määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin 296 tai 297 artiklassa tarkoitettuja valtuuksia, saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi. Yhteisön tuomioistuin ratkaisee asian yleisön läsnä olematta.

299 artikla (ent. 227 artikla)

1. Tätä sopimusta sovelletaan Belgian kuningaskuntaan, Tanskan kuningaskuntaan, Saksan liittotasavaltaan, Helleenien tasavaltaan, Espanjan kuningaskuntaan, Ranskan tasavaltaan, Irlantiin, Italian tasavaltaan, Luxemburgin suurherttuakuntaan, Alankomaiden kuningaskuntaan, Itävallan tasavaltaan, Portugalin tasavaltaan, Suomen tasavaltaan, Ruotsin kuningaskuntaan sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

2. Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Ranskan merentakaisiin departementteihin, Azoreihin, Madeiraan ja Kanariansaariin.

Ottaen huomioon Ranskan merentakaisten departementtien, Azorien, Madeiran ja Kanariansaarten rakenteellinen, sosiaalinen ja taloudellinen tilanne, jota vaikeuttaa niiden syrjäinen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto sekä taloudellinen riippuvuus muutamista harvoista tuotteista, jotka sen vuoksi, että ne ovat pysyviä tekijöitä ja niillä on yhteisvaikutuksia, haittaavat suuresti näiden alueiden kehitystä, neuvosto hyväksyy kuitenkin määränemistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on erityisesti määritellä ne edellytykset, joilla tätä sopimusta sovelletaan kyseisiin alueisiin, mukaan lukien yhteiset politiikat.

Neuvosto ottaa hyväksyessään toisessa alakohdassa tarkoitettuja asiaan kuuluvia toimenpiteitä huomioon sellaiset alat, kuten tulli- ja kauppapolitiikan, veropolitiikan, tullittomat alueet, maatalous- ja kalastuspolitiikan, raaka-aineiden ja välttämättömien kulutustavaroiden toimittamishdot, valtion tuet sekä edellytykset rakennerahastoihin ja laaja-alaisiin yhteisön ohjelmiin pääsemiselle.

Neuvosto hyväksyy toisessa alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet syrjäisimpien alueiden erityispiirteet ja rajoitukset huomioon ottaen ja heikentämättä yhteisön oikeusjärjestyksen, sisämarkkinat ja yhteiset politiikat mukaan luettuina, yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

3. Tämän sopimuksen neljännessä osassa määrättyä, assosiointia koskevaa erityissäntelyä sovelletaan tämän sopimuksen liitteessä II lueteltuihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

Tätä sopimusta ei sovelleta niihin merentakaisiin maihin ja alueisiin, joilla on erityissuhteet Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja joita ei ole mainituissa luettelossa.

4. Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan niihin Euroopassa sijaitseviin alueisiin, joiden suhteista ulkovaltoihin huolehtii jäsenvaltio.

5. Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Ahvenanmaahan Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti.

6. Poiketen siitä, mitä edellä olevissa kohdissa määrätään, noudatetaan seuraavaa:

- a) Tätä sopimusta ei sovelleta Färsaariin.
- b) Tätä sopimusta ei sovelleta Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin alueisiin Kyproksessa.
- c) Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Kanaalisaariin ja Mansaareen vain siltä osin kuin uusien jäsenvaltioiden liittymisestä Euroopan talousyhteisöön ja Euroopan atomienergiayhteisöön 22 päivänä tammikuuta 1972 allekirjoitetussa sopimuksessa tarkoitetun määrittäjä saaria koskevan sääntelyn toteuttamisen turvaamiseksi on tarpeen.

300 artikla (ent. 228 artikla)

1. Tapauksissa, joissa tämän sopimuksen määräysten mukaan tehdään yhteisön ja yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön välinen sopimus, komissio antaa suosituksia neuvostolle, joka valtuuttaa komission aloittamaan tarvittavat neuvottelut. Komissio käy näitä neuvotteluja kuullen erityiskomiteoita, joita neuvosto nimeää avustamaan komissiota tässä tehtävässä, sekä noudattaen direktiivejä, joita neuvosto voi antaa komissiolle osoitettuna.

Käyttäessään tällä kohdalla sille annettua toimivaltaa neuvosto tekee ratkaisunsa määränemistöllä, lukuun ottamatta tapauksia, joiden osalta 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

2. Jollei komission toimivallasta näissä asioissa muuta johdu, sopimuksen allekirjoittamisesta, johon voi liittyä päätös sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta ennen sen voimaantuloa, sekä sopimusten tekemisestä päättää neuvosto määränemistöllä komission ehdotuksesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti, jos sopimus koskee alaa, jolla sisäisten sääntöjen antamisen edellytyksenä on yksimielisyys, tai jos on kysymys 310 artiklassa tarkoitetuista sopimuksista.

Poiketen siitä, mitä 3 kohdassa määrätään, samoja menettelyjä noudatetaan päätettäessä sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä ja määriteltäessä yhteisön kantoja 310 artiklaan perustuvalla sopimuksella perustetussa elimessä, kun kyseisen elimen on tehtävä päätöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta päätöksiä kyseisen sopimuksen institutionaalisten rakenteiden täydentämisestä tai muuttamisesta.

Euroopan parlamentille on viipymättä annettava täydelliset tiedot tämän kohdan mukaisesta päätöksestä, joka koskee sopimuksen väliaikaista soveltamista tai soveltamisen keskeyttämistä, tai yhteisön kannan määrittelystä 310 artiklan nojalla tehdyllä sopimuksella perustetussa elimessä.

3. Neuvosto tekee sopimukset Euroopan parlamenttia kuultuaan, 133 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia lukuun ottamatta, sopimukset aloilla, joilla sisäiset säännöt annetaan 251 tai 252 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen, mukaan luettuina. Euroopan parla-

mentti antaa lausuntonsa määräajassa, jonka neuvosto voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Jos lausuntoa ei anneta määräajassa, neuvosto voi tehdä ratkaisunsa.

Poiketen siitä, mitä edellisessä alakohdassa määrätään, 310 artiklassa tarkoitetut sopimukset, sopimukset, joissa määrätään erityisistä toimielinjärjestelmistä järjestämällä yhteistyömenettelyjä, sopimukset, joilla on huomionarvoisia vaikutuksia yhteisön talousarvioon, sekä sopimukset, joista aiheutuu muutos 251 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen annettuun säädökseen, tehdään sen jälkeen, kun Euroopan parlamentin puoltava lausunto on saatu.

Neuvosto ja Euroopan parlamentti voivat kiireellisissä tapauksissa sopia määräajasta puoltavan lausunnon antamiselle.

4. Sopimusta tehdessään neuvosto voi 2 kohdan määräyksistä poiketen valtuuttaa komission hyväksymään muutokset yhteisön puolesta, jos sopimuksessa määrätään, että muutokset on hyväksyttävä yksinkertaistetussa menettelyssä tai että sopimuksella perustetun toimielimen on hyväksyttävä ne; neuvosto voi liittää valtuutukseen tiettyjä erityisehtoja.

5. Jos neuvosto aikoo tehdä sopimuksen, jonka tekeminen edellyttää tämän sopimuksen muuttamista, muutokset on ennalta hyväksyttävä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 48 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

6. Neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi hankkia yhteisön tuomioistuimen lausunnon siitä, onko suunniteltu sopimus sopusoinnussa tämän sopimuksen määräysten kanssa. Jos yhteisön tuomioistuimen lausunto on kielteinen, sopimus voi tulla voimaan vain Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 48 artiklassa määrätyn edellytyksin.

7. Tässä artiklassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti tehdyt sopimukset sitovat yhteisön toimielimiä ja jäsenvaltioita.

301 artikla (ent. 228 a artikla)

Jos Euroopan unionista tehdyn sopimuksen yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien määräysten nojalla hyväksytyssä yhteisessä kannassa tai yhteisessä toiminnassa on päätetty yhteisön toimesta, jonka tarkoituksena on kokonaan tai osittain keskeyttää taloudelliset suhteet yhden tai useamman kolmannen maan kanssa taikka vähentää niitä, neuvosto toteuttaa tarpeelliset kiireelliset toimenpiteet määräenemmistöllä komission ehdotuksesta.

302 artikla (ent. 229 artikla)

Komissio huolehtii kaikista tarvittavista yhteyksistä Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen erityisjärjestöjen toimielimiin.

Komissio huolehtii myös tarvittavista yhteyksistä kaikkiin kansainvälisiin järjestöihin.

303 artikla (ent. 230 artikla)

Yhteisö toteuttaa kaiken tarvittavan yhteistyön Euroopan neuvoston kanssa.

304 artikla (ent. 231 artikla)

Yhteisö toteuttaa taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön kanssa kiinteän yhteistoiminnan, jota koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan yhteisellä sopimuksella.

305 artikla (ent. 232 artikla)

1. Tällä sopimuksella ei muuteta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen määräyksiä, varsinkaan jäsenvaltioiden oikeuksia tai velvollisuuksia, mainitun yhteisön toimielinten valtuuksia eikä mainitussa sopimuksessa hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnasta annettuja määräyksiä koskevilta osin.

2. Tällä sopimuksella ei poiketa Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräyksistä.

306 artikla (ent. 233 artikla)

Tämän sopimuksen määräykset eivät ole esteenä Belgian ja Luxemburgin eikä Belgian, Luxemburgin ja Alankomaiden välisen alueellisen liiton olemassaololle ja toteuttamiselle siltä osin kuin näiden alueellisten liittojen tavoitteita ei saavuteta tätä sopimusta soveltamalla.

307 artikla (ent. 234 artikla)

Tämän sopimuksen määräykset eivät vaikuta sellaisiin oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat yhden tai useamman jäsenvaltion yhden tai useamman kolmannen maan kanssa ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää tekemästä sopimuksesta.

Siltä osin kuin tällaiset sopimukset eivät ole sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa, asianomaiset jäsenvaltiot käyttävät kaikkia aiheellisia keinoja todettujen ristiriitojen poistamiseksi. Tällöin jäsenvaltiot tarvittaessa avustavat toisiaan ja tapauksissa, joissa se on aiheellista, vahvistavat yhteisen kannan.

Soveltaessaan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuja sopimuksia jäsenvaltiot ottavat huomioon sen, että ne edut, jotka kukin jäsenvaltio on tässä sopimuksessa myöntänyt, ovat erottamaton osa yhteisön toteuttamista ja liittyvät sen vuoksi kiinteästi yhteisten toimielinten perustamiseen ja niille annettuun toimivaltaan sekä siihen, että kaikki jäsenvaltiot myöntävät samat edut.

308 artikla (ent. 235 artikla)

Jos jokin yhteisön toimi osoittautuu tarpeelliseksi yhteisön tavoitteen saavuttamiseksi yhteismarkkinoiden toiminnassa eikä tässä sopimuksessa ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, neuvosto antaa aiheelliset säännökset yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

309 artikla (ent. 236 artikla)

1. Kun jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeus päätetään väliaikaisesti pidättää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti, tämä äänioikeus pidetään myös tämän sopimuksen osalta.

2. Neuvosto voi, kun Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti on todettu kyseisen sopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita vakavasti ja jatkuvasti rikotun, lisäksi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

4. Tehdessään 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä. Poiketen siitä, mitä 205 artiklan 2 kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään 205 artiklan 2 kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 1 kohdan mukaisesti. Tällaisissa tapauksissa yksimielisyyttä edellyttävä päätös tehdään ilman asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä.

310 artikla (ent. 238 artikla)

Yhteisö voi tehdä yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa sopimuksia assosioinnista, joka koskee vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia, yhteistä toimintaa ja erityismenettelyjä.

311 artikla (ent. 239 artikla)

Tähän sopimukseen jäsenvaltioiden yhteisellä sopimuksella liitetyt pöytäkirjat ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

312 artikla (ent. 240 artikla)

Tämä sopimus on tehty rajoittamattomaksi ajaksi.

LOPPUMÄÄRÄYKSET

313 artikla (ent. 247 artikla)

Korkeat sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan.

Tämä sopimus tulee voimaan viimeisen ratifioimiskirjan tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Jos asiakirja talletetaan myöhemmin kuin viisitoista päivää ennen seuraavan kuukauden alkua, tämä perustamissopimus tulee kuitenkin voimaan vasta tallettamista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

314 artikla (ent. 248 artikla)

Tämä sopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena hollannin, italian, ranskan ja saksan kielellä, ja jonka jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen, talletetaan Italian tasavallan hallituksen arkistoon, ja tämä hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

Tämä sopimus on liittymissopimusten nojalla todistusvoimainen myös englannin, espanjan, iirin, kreikan, portugalın, ruotsin, suomen ja tanskan kielellä laadittuina toisintoina.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Roomassa kahdentenakymmenentenäviidentenä päivänä maaliskuuta vuonna tuhat yhdeksänsataaviisikymmentäseitsemän.

P. H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY ET D'OPPUERS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

LIITTEET

LIITE I

LUETTELO,

johon viitataan tämän sopimuksen 32 artiklassa

1	2
Brysselin nimikkeistön numero	Tuotteen kuvaus
1. RYHMÄ	Elävät eläimet
2. RYHMÄ	Liha ja syötävät eläimenosat
3. RYHMÄ	Kalat, äyriäiset ja nilviäiset
4. RYHMÄ	Meijerituotteet; linnunmunat; luonnonhunaja
5. RYHMÄ	
05.04	Eläinten (muiden kuin kalan) suolet, rakot ja vatsat, kokonaisina tai kappaleina
05.15	Muualle kuulumattomat eläintuotteet; ihmisravinnoksi soveltumattomat kuolleet 1. tai 3. ryhmän eläimet
6. RYHMÄ	Elävät puut ja muut elävät kasvit; sipulit, juuret ja niiden kaltaiset tuotteet; leikkokukat ja leikkovihreä
7. RYHMÄ	Vihannekset ja kasvikset sekä eräät syötävät juuret ja mukulat
8. RYHMÄ	Syötävät hedelmät ja pähkinät; sitrushedelmien ja melonin kuoret
9. RYHMÄ	Kahvi, tee ja mausteet, ei kuitenkaan mate (nimike 09.03)
10. RYHMÄ	Vilja
11. RYHMÄ	Myllyteollisuustuotteet; maltaat ja tärkkelys; gluteeni; inuliini
12. RYHMÄ	Öljysiemenet ja -hedelmät; erinäiset siemenet ja hedelmät; teollisuus- ja lääkekasvit; oljet ja kasvirehu
13. RYHMÄ	
13.03:sta	Pektiini
15. RYHMÄ	
15.01	Sianihra (laardi) ja muu sulatettu, puristettu sianrasva; sulatettu, puristettu siipikarjan rasva
15.02	Nautakarjan, lampaan tai vuohen sulattamattomat, puristamattomat rasvat; näistä rasvoista saatu tali (myös ”premier jus”)
15.03	Laardi-, oleo- ja talisteariini; laardiöljy, oleomargariini ja taliöljy, muut kuin emulgoidut, sekoitetut tai muuten valmistetut

1	2
Brysselin nimikkeistön numero	Tuotteen kuvaus
15. RYHMÄ (jatkuu)	
15.04	Kala- ja merinisäkäsrasvat ja -öljyt, myös raffinoidut
15.07	Rasvaiset kasviöljyt, juoksevat tai jähmeät, raa'at, raffinoidut tai puhdistetut
15.12	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt, kokonaan tai osittain vedytetyt, myös raffinoidut mutta ei enempää valmistetut
15.13	Margariini, tekoihra ja muut valmistetut ravintorasvat
15.17	Rasva-aineiden tai eläin- tai kasvivojen käsittelyssä syntyneet jätteet
16. RYHMÄ	Liha-, kala-, äyriäis- ja nilviäisvalmisteet
17. RYHMÄ	
17.01	Juurikas- ja ruokosokeri, jähmeä
17.02	Muu sokeri; sokerisiirapit; keinotekoinen hunaja (myös luonnonhunajan kanssa sekoitettuna); sokeriväri
17.03	Melassi, myös värittömäksi tehty
17.05 (*)	Maku- tai väriainetta sisältävät sokerit, siirapit ja melassit, ei kuitenkaan hedelmämehut, jotka sisältävät lisättyä sokeria sen määrästä riippumatta
18. RYHMÄ	
18.01	Kaakaopavut, kokonaiset tai rouhitut, raa'at tai paahdetut
18.02	Kaakaonkuoret, -kalvot ja -jätteet
20. RYHMÄ	Vihanneksista, kasviksista, hedelmistä tai muista kasvinosista valmistetut tuotteet
22. RYHMÄ	
22.04	Rypälemehu, käymistilassa oleva tai jonka käyminen on pysäytetty muuten kuin alkoholia lisäämällä
22.05	Viini tuoreista rypäleistä; rypälemehu, jonka käyminen on pysäytetty alkoholia lisäämällä
22.07	Muut käymistietä valmistetut juomat (esim. omenaviini, päärynäviini ja sima)

(*) Nimike lisätty Euroopan talousyhteisön neuvoston asetuksessa N:o 7a, annettu 18 päivänä joulukuuta 1959, olevalla 1 artiklalla (EYVL 7, 30.1.1961, s. 71/61).

1	2
Brysselin nimikkeistön numero	Tuotteen kuvaus
22. RYHMÄ (jatkuu)	
22.08:sta (*) 22.09:sta (*)	Sopimuksen liitteessä I mainituista maataloustuotteista valmistettu etyylialkoholi, myös denaturoitu, väkevyydestä riippumatta, ei kuitenkaan liköörit tai muut alkoholipitoiset juomat tai alkoholipitoiset valmisteet (ns. tiivistetyt ekstraktit) juomien valmistusta varten
22.10 (*)	Viinietikka ja sen korvikkeet
23. RYHMÄ	Elintarviketeollisuuden jätetuotteet ja jätteet; valmistettu rehu
24. RYHMÄ	
24.01	Valmistamaton tupakka, tupakanjätteet
45. RYHMÄ	
45.01	Valmistamaton luonnonkorkki, rouhittu, rakeistettu tai jauhettu; korkkijätteet
54. RYHMÄ	
54.01	Pellava, valmistamaton tai valmistettu, ei kuitenkaan kehrätty; pellavarohditimet ja -jätteet (myös revityt tai garnetoidut lumput)
57. RYHMÄ	
57.01	Hamppu (Cannabis sativa), valmistamaton tai valmistettu, ei kuitenkaan kehrätty; hamppurohditimet ja -jätteet (myös revityt tai garnetoidut lumput ja köydet)

(*) Nimike lisätty Euroopan talousyhteisön neuvoston asetuksessa N:o 7a, annettu 18 päivänä joulukuuta 1959, olevalla 1 artiklalla (EYVL 7, 30.1.1961, s. 71/61).

*LIITE II***MERENTAKAISET MAAT JA ALUEET,**

joihin sovelletaan sopimuksen neljännen osan määräyksiä

- Grönlanti,
 - Uusi-Kaledonia ja siihen kuuluvat alueet,
 - Ranskan Polynesia,
 - Ranskan eteläiset ja antarktiset alueet,
 - Wallis- ja Futunasaaret,
 - Mayotte,
 - Saint-Pierre ja Miquelon,
 - Aruba,
 - Alankomaiden Antillit:
 - Bonaire,
 - Curaçao,
 - Saba,
 - Sint Eustatius,
 - Sint Maarten,
 - Anguilla,
 - Caymansaaret,
 - Falklandinsaaret,
 - Etelä-Georgia ja Eteläiset Sandwichsaaret,
 - Montserrat,
 - Pitcairn,
 - Saint Helena ja siihen kuuluvat alueet,
 - Antarktiksens brittiläinen alue,
 - Intian valtameren brittiläinen alue,
 - Turks- ja Caicossaaret,
 - Brittiläiset Neitsytsaaret,
 - Bermuda.
-

PÖYTÄKIRJA

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta tehdyn Amsterdamin sopimuksen ALLEKIRJOITTAMISESTA

(97/C 340/04)

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat Belgian kuningaskuntaa, Tanskan kuningaskuntaa, Saksan liittotasavaltaa, Helleenien tasavaltaa, Espanjan kuningaskuntaa, Ranskan tasavaltaa, Irlantia, Italian tasavaltaa, Luxemburgin suurherttuakuntaa, Alankomaiden kuningaskuntaa, Itävallan tasavaltaa, Portugalin tasavaltaa, Suomen tasavaltaa, Ruotsin kuningaskuntaa ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyttä kuningaskuntaa, ovat 2 päivänä lokakuuta 1997 Amsterdamin allekirjoittaneet Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta tehdyn Amsterdamin sopimuksen.

Tässä yhteydessä Belgian kuningaskunnan täysivaltainen edustaja liitti allekirjoitukseensa seuraavan maininnan:

”Tämä allekirjoitus sitoo myös ranskankielistä yhteisöä, flaaminkielistä yhteisöä ja saksankielistä yhteisöä sekä Vallonian, Flanderin ja Brysselin pääkaupunkiseudun hallinnollisia alueita.”

Belgian kuningaskunnan täysivaltainen edustaja ilmoitti, että nimenomaan Belgian kuningaskuntaa, sellaisenaan, sitovat kaikissa tapauksissa sen koko alueen osalta Amsterdamin sopimuksen määräykset ja että täysi vastuu tässä sopimuksessa hyväksyttyjen velvoitteiden kunnioittamisesta kuuluu ainoastaan tälle kuningaskunnalle, sellaisenaan.

Muiden allekirjoittaneiden jäsenvaltioiden täysivaltaiset edustajat merkitsivät asian tiedoksi.

Tehty Luxemburgissa 22 päivänä lokakuuta 1997

Hallitusten välisen konferenssin puheenjohtaja

(allek.) Jacques POOS

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri, hallitusten välisen konferenssin sihteeri

(allek.) Jürgen TRUMPF

Julistukset Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.7 artiklasta, sellaisena kuin se on muutettuna Amsterdamin sopimuksella

(97/C 340/05)

Amsterdamin sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä 2 päivänä lokakuuta 1997 sopimuksen tallettajalle Italian tasavallalle annettiin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.7 artiklan, sellaisena kuin se on muutettuna Amsterdamin sopimuksella, nojalla annetut seuraavat julistukset:

”Amsterdamin sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä ovat ilmoittaneet hyväksyvänsä K.7 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan:

Belgian kuningaskunta, Saksan liittotasavalta, Helleenien tasavalta, Luxemburgin suurherttuakunta ja Itävallan tasavalta 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Antaessaan tämän julistuksen Belgian kuningaskunta, Saksan liittotasavalta, Helleenien tasavalta, Luxemburgin suurherttuakunta ja Itävallan tasavalta varaavat itselleen oikeuden antaa omassa kansallisessa lainsäädännössään säännöksiä joiden mukaan, kun K.7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa koskeva kysymys tulee esille sellaisen kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämä tuomioistuin on velvollinen saattamaan asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.”

Lisäksi Alankomaiden kuningaskunta ilmoitti, että Alankomaat hyväksyy Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitun K.7 artiklan mukaisen toimivallan. Alankomaiden hallitus tarkastelee edelleen kyseisen artiklan 3 kohdan mukaisesti, voidaanko mahdollisuus saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi antaa muille tuomioistuimille kuin niille, joiden päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta.
